SI aliquid. deprehendat. et de hoc accuſat eum corā prefectis vel comitibus. vt in auc. de col. §. eos.
b ¶ Decoxit. decoctor dicitur officialis pecunie. vt. ṡ. de decur. l. quilibet. vnde decoxit. id eſt illud officiū geſſit. Et nota depoſitum ab officio nō redire ad illud idē of. ad qd̄ ·. de digni. l. iudices. ꝛ. ṡ. ſi quacūq͡ꝫ pre. po. l. i. ꝛ. . de pala. ſac. lar. l. ij. et in decre. ij. q. vij. c. nō poteſt. ſed ar. contra . de cohar. l. ſi quis.

Depoſitus ab offō nō redit ad illud.

p ¶ Deprehenſi. ante decurionatum. nam et priuilegiū retinet. vt. ṡ. de excu. mu. l. eam.
AUrum. archarius. nota archarium qui ſuſcipit aurum et argentum a poſſeſſoribus. ad quod. ṡ. l. pri.
r ¶ Pertinere. not. periculum preſidis. vt. ṡ. de cano. lar. ti. l. fina.

SI aliqd̄ a ſuſceptore vel a tabulario fraudis admiſſum eē poſſeſſor deprehendat[a]: nēo eoꝝ ſemel iteruerſione cōuict⁹ id rurſus offm̄ gerat in quo ante decoxit[b]: et ſi reſcriptū nr̄m elicitū clādeſtina ſupplicatiōe intulerit.

Idem. a.

NUos tabularios[c] ſeu numerarios[d] ꝛ ſuſceptores[e] totidē ꝑ vniuerſas ꝓuincias oportere cōſtitui clementia nr̄a ꝑcepit. ſcire āt volum⁹ ꝑtorianā ampliſſimā ꝑfecturā eos q̄ aurū largitionale ſuſceperūt nichil cū arche[f] rōcinijs hr̄e cōe: iudices aūt ꝓuiciarū quinq͡ꝫ libris auri multādos et primates officiorū capitali pena plectēdos/ ſi hoc nō fuerit cuſtoditum.

Imperator ho.

HUmilioribꝰ officijs aut extraordinarijs oneribus occupari curiales nō patimur[g]/ ne publica vacillet vtilitas: ſuſceptorē[h] itaq͡ꝫ veſtium equi⁹ ē ab officio[i] ꝓcōſulari vl̄ ab his q̄ in eodē[k] meruerūt ſolēniter ꝓcurari: horū nāq͡ꝫ intereſt hm̄ōi explorare rōnē et q̄rere q̄litatē eorū quoꝝ ad cōſtituendū cōmodior cura eſt. neq͡ꝫ eni equū ē vt ad offm̄[l] lucre: ad curialē ſuſceptiōis tantū dāna ꝑtineāt[m]. Hāc igitur ab ordinib⁹[n] iniuriā ſummouemus: exceptis ſi q̄ curialiū[o] in officio memorato aut militaſſe aut militare fuerint deprehenſi[p].

Imperator Aug.

AUrū ſiue argētū quodcūq͡ꝫ a poſſeſſore cōfertur archarius[q] vl̄ ſuſceptor accipiat: ita vt ꝓuincie moderator eiuſq͡ꝫ officiū ad crimē ſuū nouerit ꝑtinere[r] ſi poſſeſſoribꝰ vllū fuerit ex aliq̄ pōderū iniquitate[s] illatū diſpendiū: ꝛ q̄c qd̄ ex ꝓuincijs ad nr̄m dirigek erarium: id ad illuſtres viros erarij noſtri comites[t] relatiōe deferatur.

¶ De ponderatoribus et auri illatione.

Imperator cō. augu.

AUrum qd̄ iferk a collatoribꝰ ſi qs vel ſolidos voluerit vel materiā appendere eq̄ lance ꝛ libramentis paribꝰ[v] ſuſcipiatur.

Imperator iuſti.

QUotiens de qualitate[x] ſolidorū orta fuerit dubitatio[y]: placet quē ſmo grec⁹ appellat ꝑ ſingulas ciuitates ꝯſtitutū igoſtatē[z]/ q̄ ꝓ ſua fide atq͡ꝫ induſtria neq͡ꝫ fallat neq͡ꝫ fallatur[a] ꝯtentiōnē dirimere.

¶ De auri publici ꝓſecutoribus[b].

¶ Suſceptores nō debēt pecuniam acceptā ſine licētia in maſſā redigere: ꝛ habita lnia retardare. B. Impa. Ualēti.

AUri ꝓſecutores[c] partim nulla premiſſa vt aſſolet ꝓſecutoria[d] auꝝ ꝓſumūt[e] partiꝫ diuti⁹ retentāt[f] qd̄ ſtatim fuerat aſſignandū. Jdōq͡ꝫ cēſem⁹ ne quis abſq͡ꝫ ꝑcepto viri illuſtris co-

d ¶ Numerarioſ. q: numerū ſolutorū memorie cōmēdāt in ſcriptis: ꝛ ingerit ſuſceptori. vt . de nume. l. ij.

NUos tabularios. id eſt logographos. vt. ṡ. ti. i. in rub. et triennio durant. vt ꝛ . de nume. l. ij.

e ¶ Suſceptores. quorū vnus aurarius. alter ſpecieꝝ. et quilibet tenebit vnum de dictis notarijs. vt. . de nūe. l. iiij.

f ¶ Arche. archa arche. nō ergo vn⁹ cum alio imiſcet. vt. . de nume. l. iiij. et. ṡ. de cano. lar. ti. preſcribit. §. pe.

HUmilioribꝰ. patimur. ad hoc. ṡ. loca. l. curialis. ꝛ. . de cu. vt. ro. l. i. Accur.

h ¶ Suſceptore. officium erat ſuſcipere tributa adueſtes.

i ¶ Ab officio. id eſt officialibus.

k ¶ In eo[illegible]m. id eſt in off[illegible]o ſuſcipiendi veſtes. ad quod. ṡ. de aſſeſ. l. licet. non tamen cōtinuo. vt. ṡ. co. l. neminem.

l ¶ Officium. id eſt ſuſceptorem veſtium.

m ¶ Pertineant. ſic. ff. pro ſo. l. ſi nō fuerint. §. fi.

n ¶ Ab ordinibus. decurionum.

o ¶ Curialium. i. decurionum.

s ¶ Iniquitate. facit. ṡ. eo. l. modios. et. l. ſuſceptores. et . ti. i. l. i. et. ff. d fal. l. penul.

t ¶ Comites. qui aurum et argentū cuſtodiunt. ſed prefectus ſpecies. vt in auc. de colla. §. eos. ꝛ facit. ṡ. de ca. lar. ti. l. i.

¶ De ponderatoribus et auri illatione.

AUrū paribus. id eſt eq̄s ad qd̄. ṡ. ti. i. l. modios. et. l. ſuſceptores. et. l. fina. et in auc. de col. §. eos.

QUotiens de qualitate ſit bonum aurum et bene formatuꝫ: vt . de vete. num. po. l. i. Accur.

y ¶ Dubitatio. idem de ceterꝫ ſpeciebus.

z ¶ Igoſtaten. igos victor. ſtates militia.

a ¶ Fallatur. a quoq͡ꝫ.

b ¶ De auri publici ꝓſecutorib⁹. Id eſt decoctoribꝰ qui perſequuntur illud.

AUri. perſecutores. expone vt in rub.

d ¶ Perſecutoria ſcꝫ licentia perſequendi aurum.

e ¶ Preſumunt. perſequi. id eſt coquere.

f ¶ Retentant. quando eſt permiſſa. ad quod. ṡ. ti. i. l. diu. et. ṡ. de of. co. ſac. lar. l. i.

a ¶ De his q̃ ex publica col. ec. Differt ab illo titu. ſ. de his. q̃ ex pu. ratio. mu. pe. q: ibi de accipiente. hic de dante.
b Nullus. inuadat. niſi iuſſiõe pncipis vt. j. l. pr.
c ¶ Inuadere. alias teneretur ad vſuras cẽteſimas. vt. ſ. d neg. geſt. qui ſine. et facit in auc. de colla. §. iubemus.
d Nullus. refert ſiue iã ſit relatum ſiue non.
e ¶ Perceperit. et niſi forte ſint duo: quo caſu vnus ab alio põt ſumere ſʒ py. argu. ff. de contrahen. emp. l. ſi in emptione. §. ſi. Uel hic ſec⁹. q: et accipere hic eſt phibitũ. vt. ſ. de his qui ex pub. rõni. l. i.
f Sciant iudices. maxime nã idẽ in alijs officialibus.
g ¶ Grauiſſima. capitis. vt. ſ. d his qui ex pu. ra. l. ſi. et facit. j. de fru. vt. cõ. l. ij. et. j. de colla. fũ. pa. l. ſi.
h ¶ De auro coronario. Aurũ coronariũ dr q̃d conferꝭ ad coronationes principũ q̃ i tẽplo pendentes a tito et veſpaſiano ſublate ſũt. Ul' dic q' dabaꝭ athletis.

Aurum coronariũ q̃d ſit.

Ad collationẽ auri coronarij. expone vt in rubu.
k ¶ Cõſuetudie. iudei pſtãt ex ↄſuetudie vt. ſ. de iudeis. l. iudeorũ. et fa. ſ. de ſtatuis. l. i. noſtre. et. l. ſi.

Iudei ex cõſuetudine aurũ coronariũ pſtant.

l ¶ De irenarchis. Irenarche ſunt qui corrigẽdis moribus preficiunꝭ: vñ eſt perſonale munus. vt. ff. de mu. l. ſi. §. irenarche. maxime in ſedandis diſcordijs. vt. j. l. i. ꝛ in cõprehẽdẽdis latronib⁹. vt. ff. de cuſto. reo. l. diuus. ꝛ dicũtur quaſi arcẽtes irã. q: ire ſumẽde i turbatores publice quietꝭ ꝛ pacis gerũt monarchiã.
Irenarche. expone vt in rub.
m ¶ Concordiã. gerũt et alia. vt in rub. vnde queritur an hodie ſint ſublati. quia videntur loci ſeruatores quod quidam dicunt. vt in aut. vt nulli. iudi. §. i. et de col. §. iubem⁹. col. ix. ꝛ de defen. ci. §. non habente. col. ij. et de man. prin. §. eos. col. iij. vel ibi a preſide. hic a decurionibus eligitur et ideo equiparatur militi iuſticie. et facit. ff. de offi. prefe. vi. l. i. §. et ſane.
o ¶ Nominẽtur. ad hoc. ſ. de ſuſcep. l. exactores.

mitis ſacrarum largitionũ vel coquendũ aurũ ſumat/vel capiat deinceps retinendum.

¶ De his que ex publica collatione[a] illata ſũt nõ vſurpandis.

¶ Pecuniã publicam nõ põt q̃s accipe mutuo vel alio titulo vel in ſuã vtilitatẽ aliꝭ ↄuertere. Bar.

Imperator Cõſtã.

Nullus iudicũ id quod a repu. ex collatione ſuſcepit mutui iter uẽtione oppoſita/ vel inuadat[b] vel conetur inuadere[c].

Imperator Gra.

Nullus penitus ex eo q̃d referꝭ[d] in conditis vel ſi archa continetur ad quẽlibet titulum vſurpet: niſi forte preſumendi facultatẽ ſublimium ptãtũ iuſſione pceperit[e].

¶ Suſceptum per iudicẽ non poteſt in aliã neceſſitatẽ transferre. Bar.

Imperator archa.

Sciant iudices[f] nichil ſibi ex priuate rei canone vel ex eo q̃d ex hiſdem titulis exegerit ad neceſſitates alias trãſferre licere: niſi malint grauiſſima[g] ſeueritate ſuam licentiam coherceri.

¶ De auro coronario[h].

Idem archa.

Ad collationẽ auri coronarij[i] placuit nemĩnem abſq; cõſuetudine[k] eſſe cogendum.

¶ De irenarchis[l]

Imperator An.

Irenarche[m] q̃ ad puinciarũ tutelã q̃etis ac pacis per ſingula territoria faciunt ſtare ↄcordiã[n]: a decurionibus iudicio pſidum puinciarũ idonei nominenꝭ[o].

¶ De argẽti pcio q̃d theſauris infertur.

Imperator Au.

Iubem⁹ vt p argẽti ſũma quã quis theſauris fuerat illatur⁹ inferẽdi auri accipiat facultatẽ[p] ita vt p ſingulis libris argẽti quinos[q] ſolidos inferat.

¶ Dñi iuſtiniani ſacratiſſimi pricipis explicit liber decim⁹.

Incipit vndecimus.

¶ De nauiculariis[r] ſeu naucleris publicas ſpecies trãſportantib⁹/ ꝛ de tollenda luſtralis auri collatione.

¶ Nauicularij portantes res publicas habent plenam ſecuritatẽ eũdi et redeundi. Bar.

¶ De argẽti pcio q̃d theſauris iferꝭ
Iubem⁹. facultatẽ. q: q̃d charius eſt quandoq; leui⁹ ſoluitur. vt inſti. de act. §. huic.
q ¶ Quinos. id eſt bis quinq; aureos. nam ſolidus et aureus idem eſt. vt. j. de vete. nũ. no. et in rub. notauꝭ. Item pro. xx. lib. eris vnus aureus. vt. ſ. de colla. eris. l. i. Accur.

Aureus ꝛ ſolidus idẽ ſunt.

r ¶ De nauiculariis. Dixit. ſ. de q̃bus munerib⁹ vel pre. neminẽ excu. a munere tranſuehendi. nunc autẽ de his p quos trãſuehuntur. vel. ſ. dixit de col. ſpecierũ. nunc de trãſuectione. que quia fit p naucleros ideo d eis dicit: et ſunt illi qui annonarias ſpecies a ſuſceptoribus vel prepoſitis in prouicijs accipere et romã vel ad caſtra vbi erãt milites deferre debebant. et ſic dicũtur ſeruire annone vrbis. vt. j. l. iij. ꝛ. ff de iur. imu. l. ſemper. §. negociatores. iſti autẽ a cura et tutela excuſãtur: niſi a minoribus ſui corporis. vt. ſ. de excu. tu. ꝛ cu. l. pe. Item ſunt immunes a perſonalibus muneribus q̃diu in actu ſunt. vt d. §. negociatores. et ipſi nõ eorꝫ liberi vt. §. immunitati. in ea. l. et dic q' quidã ſunt nauicularij q̃ vehũt publicas annonas. vt hoc ti. et duob⁹ ſequẽ. Itẽ alij qui negocianꝭ ꝛ maximã partẽ ſue ſubſtantie in hac negociatione habent qui ꝛ ipſi ſunt imunes. vt ea. l. ſp. §. lʒ ꝛ i corpe. ꝛ de mu. ꝛ ho. l. nauicularij. et nota. d. §. negociatores. Sunt et alij qui naues fabricant. de quibus dic. ff. de va. mu. l. is qui naues.
¶ De luſtra. auri. de hoc nil i nigro. ſic. ſ. q̃b. mu. ſed dicit in rubrica. ſ. de interdic. notatur.

Nullam.annonarias.de primo igit genere dic vt not.in rubri.nam comes horreorum delegabat portandas.
b ¶ Securitate.violētie.vt.ff.ad.l.iul.de vi pu.l.i.et.j.de lit.ꝛ iti.cuſto.ꝗnimo ꝛ mune rum perſonalium vt in rubri.notaui

n ¶ Iudiciorum.id eſt iudicum.ſcꝫ comitū horreorum qui expectant tranſuectionem.
o ¶ Trāſuectionis.id eſt propter defectum trāſuectiōis
p ¶ Tua.adduxit quod eſt.j.et dic conuentis.id eſt conuocatis.Accurſius.

Idem Auguſtus.

Nullaꝫ vim oportet nauclerios ſuſtinere delegatas ſpēs annonarias[a] trāſſferētes nec ꝯcuſſiōes ꝑpeti:nec aliquod gen⁹ incommodi:ſed veniētes ac remeantes oī ſecuritate[b] potiri.x.librarū auri mulcta[c] ꝑponenda his qui eos inquietare temptauerint. Impa.a.

Comperimus[d] nauclerios ſuſceptas ſpēs[e] in negociatiōis emolumēta conuertere[f]. Jdq3 decernim⁹ vt intra annū quas ſuſceperint īferāt ſpēs et ſecuritates[g] reportēt[h]:q̄ etiā die[i] illatiōis edoceant:vt itra alterū annū eis reddant a q̄b⁹ ſpēs preſtite ſunt.

¶ Qui cum nauiculariis fecerunt rapinā tenentur i quadruplum. Bar. Idem ar.

Ab his q̄ in nauclerios ꝑdas egerūt volum⁹ eorū ꝯmodis ſatiſfieri:ꝛ ideo ne creſcat i poſterū eorū audacia ſancim⁹ vt q̄cūq3 i rapinis fuerit deprehenſus/pena quadrupli[k] teneatur.

¶ Quādo id qđ ꝑ ꝑſonas certe regionis debet expediri et non pōt: debet expediri ꝑ homines circunſtantes expenſis publicis. Bar. Impa.Ho.

Cum nauarchorū[l] cetus circiter ꝑuincias orientis inopia nauiū titubaret/ꝛ inueſtigande claſſis obtentu inſularū receſſ⁹ ꝯſpiret[m]:ꝛ nauigādi oportunitate trāſacta iudicioꝝ[n] indignatio ſine trāſuectionis[o] expectaret effectu:merito celſitudo tua[p] ꝑfecto auguſtali et inſularū ꝑſide couētis ciuitatis alexādrine et carpacie claſſis ſūmates et nonnullos alios[q] nauclerios ei⁹ ꝓfeſſionis adduxit: vt onus frumētarij cōmeatus q̄ ꝑ orientales nauarchos ex alexandrine ciuitatis cōditis[r] cōſueuerat ad ſacratiſſimā vrbem trāſſferri in ſuā fidē ſuſceptū ad eadē auguſtiſſime vrb horrea cōportarēt: ſalarijs ꝓ mercedula preſtitis ex tributarie penſitationis īmunitate[s]:vel ex eo qđ vocat grece necnō ēt alijs q̄ cognitiōis[t] limauit[t] examen

¶ Qui ꝑ rectā viā nō vadit/ꝛ ſpēs publicas diſtrahit capitali pena punit. h.d. Bar.

Imperator.a.

Qui fiſcales ſpēs ſuſcepit deportādas ſi recta nauigatiōe cōtēpta littora deuia ſectatus eas auertendo[v] diſtraxerit:capitali[x] pena plectet

¶ Si iudices patiunt tpe rate nauigationis nauclerios in ſuo territorio ꝯmorari puniūt ꝛ ipſi ꝛ municipes.h.d. Bar.

Imperator Archa.

Iudices q̄ in partib⁹ dioceſeos ſue onuſta nauigia cū ꝓſperior flatus[y] inuitat ſub pretextu hyemis immorari permiſerint:vna cū municipib⁹ et corporatis[z] eiuſdē loci fortunarū ꝓpriarū feriant diſpēdijs:nauclerij ꝑterea penā deportatiōis[a] excipiāt ſi aliq̄d fraudis eos admiſiſſe fuerit reuelatum.

¶ De predijs et oībus rebus nauiculariorum[b].

¶ Etiā ad domū pricipis res nauiculariorum tranſeunt cuꝫ onere ſuo. B. Impa. Augu.

c ¶ Mulcta. h̄ datur fiſco.ſed paſſo iuriā quadruplū vt.j.l.ij.

d ¶ Comperim⁹.ſ.in ꝓuincia
e ¶ Species.ſ.rome.vel ad caſtra.vbi portantur.
f ¶ Conuertere.ſ.rome vel ad caſtra vbi portantur.
g ¶ Securitates.id ē apochas.ꝛ de ſoluto reddantur ſecuritates.
h ¶ Reportēt.ad quas faciēdas coguntur qui ſuſceperunt.vt.j.de col.fun.pa.l.placuit.
i ¶ Dieꝫ.ſic.ſ.de apo.pu.l.i.

k Ab his. quadrupli.actio nē vi bo.rap.ꝛ no. ꝙ totum quadruplū eſt pena.ſic et alr̄ in duplū datꝰ tātum.vt.ſ. de paganis.l. chriſtiāi. ſm̄ quoſdaꝫ.vl̄ verius re computata et infra annum poſt annū in ſimplū.vt inſti.vi bo.rap.§.i.et facit.ſ.eo.l.ij. cum cōcor. Jtem hec lex habꝫ locum quando nō in naufragio ſꝫ alias rapit. ſed tunc habet locum.j.tit.iij.l.ij.ꝛ ff.de icen,rui.l.ſi q̄s ex naufragio.

l Cum nauarchorum.id ē nauiculariorum ſiue nauticorum.
m ¶ Conſpiret.id eſt aſpirando iret. alr̄ obiret.id ē iret quaſi obeūdo ꝓpter laborem.

q ¶ Alios.proximiores.vt.ſ.đ an.et tribu.ꝑ locis.
r ¶ Conditis.vt in horreis.q2 ibi cōditur.
s ¶ Immunitate. videtur ergo a patrimoniali etiā excuſari.vt.ff.đ iur.imu.l.ſꝑ.§.negociatores.ſed h̄ magis innuit ꝯtrariū et facit.ſ.de iu.fi.l.pe.
ſ ¶ Cognitionis.ſcꝫ tue.
t ¶ Limauit.alr̄ librauit.

v Qui. auertendo.id eſt iter uertendo.vl̄ id eſt in auerſione ſeu periculo emptorꝫ per quod min⁹ vēdidit. et ſm̄ hāc ſecūdam expoſitionē ſub .maxime.
x ¶ Capitali.id ē deportatiōis.vt.j.l.proxi.et facit.ſ.que res vē.nō poſ.l.penul.et.l.fi.ꝛ de nauti.fe.l.iij.

y Iudices.flat⁹.i.ventus.
z ¶ Et corporatꝫ.ſic.j.de pu.cre.l.i.Accurſius.
a ¶ Deportationis.ergo et bonorum.vt.ſ.de pe.l.deportatorū.ꝛ no.ꝙ in ſecunda.l.de off.nauclerij.in.i.et.iij.de premio et etiam in.iiij.in vlt.et pe.de pena male gerentis.

b ¶ De predijs ꝛ omnib⁹ reb⁹ nauiculariorū.hoc accipe vt not.ſ.ti.i.i rub.et q2 oēs res eorū ſunt huic oneri ſubiecte q̄cunq3 etiā res ierit quaſi quadam fraude,vt.j.l.i,et.ij.ideo de his dicit.

Domū.q̄ ſucceſſit in ius vel in rē nauicularij a ℭFunctionem.pro modo prouecte rei. vt.ī.l.pri.ſic nō excuſant a collatiōe empta rū ſpecierum. vt.ś.vt nemi.ic.in emp.ſpe. l.i.et facit.ī.ti.i.l.i.

vulgari modo ſic loquimur: quid opinaris hanc rem vē lere? Accur.
r ℭFunctionē.al's preſtationem.
ſ ℭCogant.ſ.vt ſoluant et pſtent eam.
t ℭCōditōes.i.pactōes.vt.ś.ſine cē.vel re.l.fi.ꝛ.ff.ð pac.

In his.ſ. reb⁹ ſuis q̄ ſūt huic oneri ſubiecte. vt no.Rub.
c ℭIncipe.i.ceſſare.p.ꝛ facit.ff.p ſocio.l.idem quocꝫ erit.i fi.
d ℭAddicta ē.ſic ff.de publi.impera tores.
e ℭMunificā.id ē mun⁹ faciēs.ſic.ff. de publi. ſi publican⁹.§.i.
f ℭUrbiū.ſic.ff.ð no.ope. nū.ꝑtor.§. hoc inēdictū.ꝛ ne q̄d in lo.pu.l.fi.
g ℭPecunia.al's mutaret.ſ.in res q̄ vēdebāt.al's mu tuaretur.i. mutuo ſeuviciſſim accipe ret. al's ꝑmutaret.
h ℭEmolitio.re pete nullā habuit penſionem.
i ℭSūptuoſum. nullā hꝫ pēſionem vt turris.
k ℭUt ē.i.vt q̄nqꝫ ꝯtigit q̄ aliq̄s hꝫ li berale ꝑpoſitū.
l ℭInſtitutū.i.ꝓ poſitum.
m ℭOrnamēto.vt picturis.
n ℭExcipe.i.ſuſci pe.ad q̄ð.ś.ð allu.l.fi.ꝛ.ī.l.pri.in ꝑn.ꝛ ð ſol.l.pe.ꝛ.ī.ð ol agro deſ.l.fi.ꝛ.ī.l. ꝓxi.in prin.

Hi q̄.aſcriptoſ q̄les ſunt fundi nautarū. vt.ś.i rubri.
p ℭA ſe.ſ.nauicu larij fundi.
q ℭOpinionē.i. cēſualē ꝓfeſſionē q̄ ideo dr̄ opinio: q2 opiari debem⁹ vt ſcriptura ꝓhibꝫ ꝑ vel eſtiationē q̄ sō dr̄ opinio q2 opi nari nos facit cū ð ipsa dubitat. nā et

Omnū⁸ etiā mā ſuetudinis nr̄e i hiſ q̄ nauiculario noīe obnoxia ſūt agnoſcere ꝑcipim⁹ debitam functionem[a].

ℭPro rata rei q̄ ꝑuenit ad aliquē de bonis naucularioꝝ dꝫ onus ſuſtinere: nec patrimo niū vel ꝑſona vlteri⁹ aggrauat Itē iſpicit̄ q̄ten⁹ erat tp̄e q̄ ad eum perpenit. Bar.   Idem.

In his[b] q̄ nauicularij vē dūt (q̄m incipere[c] ꝯtractū emendi vēdēdiq̄ fas ꝓhibet) emptor nauicularij fūctionem ꝓ modo portiōis cōparate ſubeat: res ei oneri addicta eſt[d] non ꝑſone mercatoris: necꝫ nauiculariū iubem⁹ fieri eū q̄ aliq̄d cōꝑauit: ſꝫ eā ꝑtē que empta eſt ꝓ ſuo modo ac rōne eſſe munificā[e]. nec enī totū pri moniū ad functionē nauicula riā occupandū erit q̄ð habuit q̄ rei exigue mercator acceſſit: ſed illa portio q̄ ab initio nauicularij fuit ad pēſionē hmōi fūctōis ſola tenenda eſt: reſiduo pr̄imonio q̄ð ab hoc vinculo liberū eſt ocioſo et immuni ſeruādo. domus ꝓo quarū cultu dec⁹ vrbiū[f] poti⁹ q̄ fruct⁹ acq̄rit vbi a nauiculariis veneūt ꝓ tāto mō ad hāc pēſionē obligari placet q̄ſtū hēbāt emolumētū cū pecūia[g] mutuaret: vbi ꝓo ſpacia loci ꝛ exiguitas nullā habuerit pēſionē/ aut extructio cui⁹ eſt ardua difficiliſqꝫ emolitio[h]/ aut decus ſumptuoſum[i]/ vt eſt[k] pleruncꝫ liberale īſtitutum[l] habitationem quis ſuā vrbis ornamēto[m] adiecerit nolum⁹ munificentiā q̄ poſtea addita eſt iprobā licitationē eſtiatōis excipe[n]: ſꝫ vetuſta po ti⁹ loci ſpecies ꝛ pēſio cogitet q̄ cultus hodiern⁹ qui ꝑ induſtriā hominis animoſi acceſſit

ℭQui emit ꝑdia nauiculariorū tenet ad on⁹ ſm verā eſtiationē q̄ priuatoꝝ pactis nō tollitur: ꝛ vēdētes tenent ſi ēptores nō fuerunt idonei. Bar.

Hi q̄ fundos   Imp.ar. nauicularie fūctōi aſcriptos[o] a nauiculariis acceperūt quolibꝫ a ſe[p] titulo tranſeūtes ſm agri opinionē[q] q̄ antiq̄t⁹ habebat aſcriptā nauiculariā fūctionē[r] ſuſcipere cogant[ſ]: necꝫ eas ꝯditiōes[t] ſibi exiſtimēt ꝓfuturas/ q̄s vēditor min⁹ idoneus i ſe recepit ipoſite mētꝫ arbitrio hac tñ pactōe[v] ſuata: vt ſi ad min⁹ idoneū fuerit trāſlata poſſeſſio: ēt auctores trāſcripti ꝑdij teneant[x] obnoxij: ſitqꝫ hoc i ꝓmptu vt dānis fiſcalib⁹ primit⁹ ab idoneis[y] cōſulatur.

ℭDe nauib⁹ nō excuſandis.

ℭNaues q̄ ſub noīe et titulo alieno excuſātur publicāt. B.

Multi   Impera. Augu. naues ſuas diuerſoꝝ noīb⁹ ꝛ titulis[z] tuent: cui fraudi obuiātes ꝑcipimus vt ſi q̄s ad euitationē publice neceſſitatꝫ titulū crediderit apponēdū: ſciat nauē eſſe fiſco ſociādā. nā vt priuatos[a] q̄ꝫ nō ꝓhibem⁹ hēre nauigia: ita fraudi locū eē nō ſinim⁹ cū omnes i cōe ſi neceſſitas exegerit conueniat vtilitatib⁹ publicis obedire: ꝛ ſubuectionē ſine dignitatis priuilegio celebrare.

ℭNulla nauis ob neceſſitatē publicā excuſat aliq̄ ꝑuilegio i corpe iurꝫ inſto vel nō inſto: et ꝯ faciēs pēa hic inſta punitur. Bar.   Impator Archa.

Iubem⁹ nullā nauē vltra duoꝝ[b] miliū modiorum

l.int.valet tñ q̄ſtū ē int ſe vt q̄ð ſoluerit repetat. vt.ī.e.l.epi ſtola.§.ij. ſic.ś. de pac.l.pacto ſucceſſorū.et de here.vē. l.ij.
v ℭPactiōe.i.hac rōne ſeruata.
x ℭTeneant. q̄ð etiā hodie ꝓfitent apud acta ſi añ tra ditionē min⁹ idoneus inueniat ēptor vt in aut. de man. ꝑn.§.nō ꝑmittas. col.iij. Sꝫ q̄d ſi tp̄e alienatōis erat idone⁹. Rñ.nō tenetur vēditor. vt.ff.ð.ne. geſt.l.ij.§.i.ꝛ ð ad mi.re. ad ci.ꝑti.l.ij.§.fi.itē facit.ī.ð fū. rei ꝑti.l.ij.
y ℭAb idoneis. emptorib⁹. ad q̄ð ff.ad mu.l.libert⁹.§.filium.cum con cor.

ℭDe nauib⁹ non excuſandis.

Ulti et titulis ſcribendo nomina potentum quorum diceret nauē eſſe.ꝛ facit.ī.l.proxi.
a ℭUt priuatos. non autem ſenatoribus tantum licitū eſt habere nauigia. vt.ff. de vaca. mu.l.iij. et facit.ś. vt nemo priua. ꝛ ð anno. et tribu.l.ob ſiſtere. et.ī.de nau. tiberi.l.i. et.ś.titu. i.l.i.et de ope.pub. l.ad portus.
b Iubemus. vltra duorū.maxime. nam idem ſi minus.vt.ś.l.pri. et.ff. de vaca. mu. l.iij.

a ¶ Ante.id eſt cōtra.Uel ſicut vulgariter dicitur nō eus deo ante me.
b ¶ Embolam.hoc et alia que hic ſunt expone vt.s.de ſacroſan.eccle.l.iubemus.vbi eſt hec de ꝟbo adverbum.
c ¶ Nec ſi.ſ.debebit oppugnare regulas ꝓuidētiſſime legis.Accur.

edicto pretoris tenetur ſi tempore naufragij aliquid accepit.vt.ff.eo.l.i.in fi.et.l.ij.et.iij.et.l.expugnant.⁊ etiā criminaliter.vt no.s.de fur.in eum.
l ¶ Sectetur.q.d.nullum.
m ¶ qs.teſtib⁹.ſm formā inferioris.l.pri.

d ¶ Nō valeat.vt ⁊.s.ſi ꝯ ius vel vti.pu.l.fi.et de pe.bo.ſub.l.i.
e ¶ Attētatum.a dño nauis nā ſi nō dñs non nocet dño ſꝫ ipſe in q̄tū nauis valet tenet fiſco.ar.l.ſi q̄s in tātā.C.vñ vi.Alij dicūt dñm ꝑdere ſed ei emēdare debere eū qui attētauerit.
Delictū ꝑlati q̄liter nocet eccleſie. Item q̄ro quō delictū ꝑlati nocet eccleſie:R̄ñ.vt i.l.iubemus.
¶ Ne q̄d oneri publico imponatur.
O Neri.frumenti.publici.quid ſi ſponte recipit et forte recipit mercedē:R̄ñ.tenet nauta q̄ſi ꝯuerterit publicas merces in negociationes.vt .s.ti.ij.l.ij.
g ¶ Naufragij.ſi cōtigerit ꝑ hoc.
h ¶ Uigorē.extra ordinem puniet.
i ¶ De naufragiis. Et q̄ñq̄ per onus priuatum cōtingit naufragiū.vt.s.ti.i.iō de hoc dicit.Ul'quia naucleri de quibus dixit hic patiuntur.ideo de hoc dicit.⁊ dicitur naufragiū quaſi nauis fractura.a naue et frango:q: plerūq̄ nauis frangitur dū naufragium patitur.
S Z qñ pertineat nauis ⁊ res inea contente.vt.ff.eo.ne quid.et l.fi.et in conſti.Fede.que incipit nauigia.s.de fur.alioqn

capacem ante[a] felicē embolā[b] vel publicarū ſpecierū trāſuectionē/aut priuilegio dignitatis aut religionis intuitu/aut ꝓrogatiua ꝑſone publicis vtilitatib⁹ excuſari poſſe ſubtractā:nec ſi[c] celeſte ꝯtra proferatur oraculū ſiue annotatio ſit:ſiue diuina pragmatica ꝓuidētiſſime legis reglas oppugnare debebit.Qđ etiā i oib⁹ cauſis cupim⁹ obſeruari:vt generaliter ſi q̄d eiuſmodi ꝯtra ius vl'vtilitatē publicā in quolibꝫ negocio ꝓferat:nō valeat[d].q̄cquid eni in fraudē iſtius legis quolibet mō fuerit attētatū[e]:id nauigij quod excuſatur publicatione corrigimus.

¶ Ne quid oneri publico imponatur.

¶ Qui cogit nautam ad accipiendū aliq̄d vltra onus tenet ad emēdationē dāni:⁊ criminaliter punitur.h.d.Bar.

Imperator Antho.

O Neri publico ſarcinaꝫ priuataꝫ ne quis iponat nec audeat portitores frumēti[f] ad ſuſcipiendū onus aliq̄ neceſſitate compellere:hoc eni facto atq̄ cōmiſſo nō in diſpēdium ſolū atq̄ naufragij[g] dānū tenebit obligat⁹/ verūetiā publice cohertionis experiet vigorē[h].

¶ De naufragiis[i].

Impa Au.

S Z qñ naufragio nauis expulſa fuerit ad littus:vel ſi quādo aliquam terram attigerit ad dominos pertineat[k]:fiſcus meus ſeſe nō iterponat.qđ enim ius habet fiſcus in aliena calamitate vt de re tam luctuoſa cōpendium ſectetur[l]?

¶ Nauicular⁹ qui dicit ſe feciſſe naufragiū dꝫ hoc probare per teſtes corā iudice illi⁹ loci/⁊ infra annū ꝑfecto nūciare:aliter non audit.Bar.

Imperator Ual.

S I quis nauiculari⁹ naufragiū ſe ſuſtinuiſſe affirmet/ꝓuicie iudicē eius videlicet i qua res agitur adire feſtinet/ac probet apud eū teſtibus[m] euentum.relatioq̄ etiam ad ſublimiſſimaꝫ referat[n] prefecturam:ita vt intra anni ſpacium veritate reuelata competens diſpoſitio[o] procedat.q̄ ſi per negligentiam prefinituꝫ anni[p] ſpacium fortaſſe claudatur:ſuperuacuas ſeraſq̄ interpellationes emerſo anno placuit non admitti.

¶ Cum de naufragio querit debent examinari duo vl' tres de naui qui melius ſcire debēt veritatē:et eis deficiētib⁹ deuenitur ad alios:et nauigatio debet fieri a kalē.apri.vſq̄ ad kalen.octobris.h.d.Bar.

Imperator Gratia.

Q Uotiens obruta vel ſubmerſa fluctib⁹ naui examen adhibetur:competentis[q] iudicis duorum vel trium nautarū[r] q̄ſtiōe habita[s]:ceteri ab hmōi nexu[t] liberent.q̄d eſt eni qđ nō abunde intra ꝑfinitū numerū[v] ſollers q̄ſitor inueniat?circa magiſtros nauium quib⁹ eſt ſcientia plenior immoret[x].q̄ ſi fatali ſorte ꝺfuerit:i alios[y]

n ¶ Referatur.ſi opus fuerit.
o ¶ Diſpoſitio.vt res.ſ.reſtituatur vt s.l.proxi.
p ¶ Anni.imo biennū.vt.i.e.ꝺ ſubmerſis.ꝯ.So.h negligētia peteṫ ibi iudicꝫ.Uel ſm py.ibi i criminali.h i ciuili actiōe in factū ex edicto.ff.co.l.i.Itē videt perpetuo q̄tū eſt in ſimplo.vt.s.de fur.l.eū.⁊.ff.co.l.i.i pn.Solu.hic de q̄druplo.Uel veri⁹ h de inſtantia cauſe:et erit ſpeciale cōtra l.properādum.C,de iudicijs.
Q Uotiens.cōpetētis.ſ.ꝓſidis ꝓuicie in qua hoc cōtingit.vt.s.l.ꝓri.et loquitur hic ſiue ciuiliter ſiue crimialiter agatur ſm py.
r ¶ Nautarū.primo magiſtrorū.ſecūdo aliorū.tertio filiorū vt ſubijcit.
ſ ¶ Habita.non ꝑ tormēta niſi vacillent.vt.ff.de q̄ſtio.Lex libero.vel niſi ſint obſcuri.vt in auṫ.de teſti.§.ſiue:ro ignoti.col.vij.
t ¶ Nexu.eſt eniꝫ nex⁹ depoſitio teſtimōij cū ad hoc cogūtur.vt.ff.de ta.exhi.l.iiij.§.exhibere.
v ¶ Nūerū.duorꝫ vel triū.vt.ff.de teſti.l.vbi.⁊ alias in ore duorū vel triū ſtat oē verbum.
x ¶ Immoretur.pri⁹ ad inquirēdū dānū ſubmerſarū rerum.
y ¶ In alios.nō magiſtros ſed nautas:per tales eni melius veritas inue:

nitur.ar.ꝫ.de repu.l.cõſenſu.§.ſuper plagis.
a ¶Liberis.qui forte erant in naui cum alijs.
b ¶Interitu.ſ.rerũ coꝛ. q̃s ⁊c. vł interitu.i.dãno coꝛ ⁊c.
c ¶Nauicularius.q̃ppe ſm romanos nõ ſũt niſi duo tpa. hyems a kal.octo.vſq̃ ad kalẽ.aprilis.et eſtas ab aprili vſq̃ ad octobrẽ q̃ tpe eſt nauigandũ non.poſtea ſm.P. ſed ſm.B.ſeparat̃ eſtas ab hyeme in eq̃noctijs.vt.ff.de aqua quo.et eſti.l. i.§.eſtatem.⁊ facit .J.eo.l.fi.
e ¶Nauicularius. aliq̃s q̃ euaſit.
¶Pro his.a col latoribus.p̃uincialibus.
e ¶Poſſeſſoribus. et collatoribus predictis.
f ¶Senatores.i. nuit ſenatores ad p̃rimonialia teneri.ſed a pſonalibus excuſant̃.vt.ff.ad muni.l.municeps
g ¶Redundare. ſiue fuerit nauta i culpa ſiue non.an aũt ipſe nauta teneat̃.rñ.J.eo.l.fi.

De ſubmerſis.leuatore lo.p ſimilitudinẽ loquit̃.q.d.ol velamine remoto.Uel dic ſubmerſis leuato.i.remoto decernimus ⁊c.
i ¶Detegit̃.ſiue tpe naufragij vbi eſt actio q̃drupli infra annũ ſiue poſt vt.ff.eo.l.i.in fi.⁊.l. ſed ſi q̃d.et.l.ne q̃d
k ¶Nudant̃.i.nudati ſunt q̃ debent inſtare.vt.ꝫ.eo.l.ſi quis.
l ¶Perſonarum. hic ergo criminaliter agitur.et ſic concoꝛ.ff.eo.pedius.
m ¶Interpellatione.i.ſine libello.quod eſt ſpeciale contra aut.offerat̃.ſic.ꝫ.de ſen.ex peri.reci.aut.niſi breuiores. Uel verius hoc corrigit̃ per.d.aut.
n ¶Biennium.dicas criminaliter agi et oĩa concoꝛ.ſ.ꝫ. vt lite cer.tem.l.fi.et de iudi.l.pperandũ.in prin.nec ob. ꝫ.l.ſi quis.vt ibi dixi.ſi dicas etiam in ciuili ſic eſſet:tũc habes neceſſe dicere ſpeciale hic contra.l.properandum. ꝫ.de iudi.Accurſius floren.
o ¶Nauiculario.ablatiui abſoluti.

inquiſitio transferat̃. Sane ſi vniuerſos violẽtia tempeſtatis obruerit ne ꝟitas lateat a liberis[a] nautarũ ſiue magiſtroꝛum intra iudicia cõſtitutis ſuper eoꝛũ q̃rat̃ interitu[b] quos nauicularius[c] naufragio perijſſe ꝓtẽdit. Suſceptionis autẽ neceſſitas ex kal. aprilis in diem kalendarũ octobꝛis menſura ſeruabitur.

¶ Priuatis qui ſoluerunt collectas publico officiali q̃ poſtea aufugit vel perdidit non i putat̃:⁊ loquitur i procuratoribus vel exactoꝛibus. Bar.

Imperatoꝛ Ual.

Pro his que ſemel a collatoribus[d] illata naufragijs perierũt nolumus nobis aliquã cũ poſſeſſoribus[e] ſiue ſenatores[f] ſiue priuati ſint cõtionẽ vel aliquid pꝛiculi ad eos redũdare[g].

¶ Cũ de naufragio q̃rit̃ ſummatim examinabit̃/⁊ ex eo qđ in illa cognitiõe reperit̃ põt p inq̃ſitionẽ ꝓcedi:⁊ cã dꝫ infra bieniũ terminari/alˀs nauicularius abſoluitur.h.d.Bar.

Imperatoꝛ Hono.

De ſubmerſis nauibus decernimus vt leuato[h] velo iſte cauſe cognoſcant̃:⁊ ſi q̃ſq̃ de talibus negocijs aliq̃d acce piſſe detegit̃[i]:iudex apud quẽ cõſtiterit his cõquerẽtibus q̃ nudãtur[k] pro qualitatibus perſonarũ[l] mulctandi/remouendi pſcribẽdiq̃ habeat ptãtẽ. Si ꝟo cauſarũ taliũ cognitores libelli datiõe vel plenaria interpellatiõe[m] cõmoniti intra biẽniũ[n] has cãs audire neglexerint:et hoc fuerit tps elapſum preiudiciũ noceat eatenus cognitori:vt nauiculario[o] ꝓpter vitiũ iudicis abſoluto[p] mediã oneris eius partẽ ꝓpter cuius probandã amiſſionẽ legitimo[q] dũtaxat tpe cognitio petebat̃: iudex cogat̃ inferre: reſiduã vero officiũ eius[r] exoluat.

¶ Pro vno nauiculario officꝫ alij tenentur p rata.h.d.Bal.

Idem Hono.

Super naufragioꝛum q̃ cõtigerit caſibus vſitato more[s] habita q̃ſtione: ſi q̃s calculus[t] modiatiõis[v] dicat̃ tẽpeſtate maris diſperijſſe/ſub tue ſedis auditiõe nequaq̃ ferat̃ acceptus[x]:ſꝫ hec diſpẽdij iactura cũ oẽ naucleroꝛum conſilium[y] pro rata ſcꝫ cõtingentis muneris deferatur.

¶ De metallarijs[z] et metallis et procuratoꝛibus metalloꝛũ.

Imperatoꝛ Ualen. Augu.

Perpenſa deliberatione duximus ſanciendũ vt quicunq̃ metallorum[a] exercitium vellet affluere[b]:is labore ꝓprio ⁊ ſibi ⁊ reipu.

p ¶Abſoluto.ab obſeruatione iudicij qui culpa paſſus eſt naufragium.vel diripuit res pro quibus accuſabatur.Accurſius.
q ¶Legitimo.ſ.biẽnij.
r ¶Eius.ſcꝫ oneris.
s ¶Super naufragiorum.more.vt.ꝫ.eo.l.q̃tiẽs.
t ¶Calculus.i.numerus.
v ¶Modiatiõis. .i.publici frumẽti
x ¶Acceptus.i.nõ fiat apocha de eo accepto q̃ alias fit vt.ꝫ.d naui.l.i.⁊.ij Accurſius.
y ¶Cõſiliũ.i.collegiũ.qđ accipe q̃ñ perierũt vitio naute:quod poteſt eſſe q: nõ nauigauit cõgruo tpe.vt.ꝫ.eo. quotiens.in fi.vel aduerſo.vt.ff.de rei ven.l.qui peti. §.vl.vł quia i malam nauẽ.vt.ff.lo. item quer.§.i.⁊ ad.l.rho.de iac.l. fi.§.ſi ea.alias ſine eius vitio non tenet̃ vt.d.§.ſi ea.tamen ſoluentes ſemper liberantur.vt.ꝫ.in l.pro his.Itẽ quomodo tenent̃ alij propter vnius vitium:Reſpon.ſpeciale.vt et.J.de fabricẽ.iure.quia et ei ſuccederent ſi ſine herede decederet.vt.ꝫ.de here.decu.l.i.ſic.ff.cõmo. vnde queritur.⁊.l. pe.Alij dicũt teneri hic alios quando iam ſucceſſerũt non ante.
Nauta qñ de naufragio teneatur.

z ¶De metallarijs naufragia cõtingunt ſepe propter pondus metalli.ideo de his dicit. vel dixit de tranſuectione:nunc de officio eorũ qui ea trãſmittũt.⁊ q: metalla p̃cioſiora ſunt de metallarijs qui ea inferunt et procuratoribus qui ea exigunt atq̃ cuſtodiũt: de ipſiſq̃ metallis videamus.et de procuratoribus dicit .J.l.cum procuratores.in alijs dicit de metallarijs et metallis.
a ¶Perpenſa.metallorũ.id eſt affluentiam habere exercitij metallorum.
b ¶Affluere.i.vellet eſſe metallarius.

a Comparet.i.ꝗrat p̄ſo ꝛc.q.d.ꝗcūqꝫ vult faciat hoc.
b Cōduxerint.al's ꝯſluxerint et bene.al's cōduxerint ꝑ ſimile.qꝛ dādo qḋ ſequit̃ cōducere videnť.
c Tua.creſcentio comiti metallorum loquitur.
d Octonos.i.octo.vt.ff.quēad.ſer.amit.l.nō ſatis.in fi.
vbi dr̄ nō licere in alieno q̄rere data opa.Sol.aliḋ ī theſauro q̄ dono fortune.aliḋ ī metallo qḋ magno parať agone.
k Fiſco.ſi ḡ ī p̄dio fiſci due decīe.ſi ī ſuo vna dať.ꝛ hoc p̄ter ānuū canonē ī ſcrupul'ꝯſtādū.qḋ dicvt.ṡ.l.i.no.q ē ꝫ Alij ſoluunt q̄ illa in publico metallo: hec in priuato.

Item ſcrupul⁹ eſt xxiiij. pars vncie. nam tres ſcrupuli faciunt dragmam et octo dragme vnciam ſm̄ phiſicos ꝛ ſic octo ſcrupuli. id eſt tertia vncia q̄ ſoluiť ī balluca.i. vtilitate publica. nā chryſamos grece latine vtilitas dicitur. Vel balluca.i. vaſe lucēte vt caſſe cardinalium quaſi lucem baiulans vł lancē.ꝛ dic eius metalli ī quo verſatur:non autē ſi in plumbo exerceat dabit in argēto.ſed cum hic dicat de tertia vncie. ·j.proxi.de.xiiij.vncijs alia.ſ. cūcti .ḋ decima. alia.ſ. per ānos. dicat de.vij. ſcrupulis videtur contrarie inter ſe. Sol. quidam hāc pro ingreſſu:ſeqn̄tes ſingulis annis quod nō placet. qꝛ non bene ſupponeret hic quicq̄d ꝛc. Tu dic hanc in ceteris metallis.illā per annos in auro.illa cuncti/non excludit qui ꝛ hoc

cōmoda cōpareť^a.itaqꝫ ſi qui ſpōte ꝯduxerint^b eos laudabilitas tua^c octonos^d ſcrupulos ī balluca q̄ grece chryſamos appellať cogat exoluere. quicq̄d autē amplius colligere potuerit fiſco potiſſimū diſtrahāť^e/ a quo cōpetētia ex largitionibus noſtris precia ſuſcipiant.

Idem.a.

OB metallicū^f canonē in quo ꝓpria cōſuetudo retinenda eſt.xiiij.vncias balluce^g ꝓ ſingulis^h libris conſtat inferri.

Imperator.Gra.

Uncti q̄ ꝑ priuatorū loca ſaxorū venā laborioſis^i effuſionib⁹ ꝓſequūtur decimas fiſco^k/ decias etiā dn̄o repreſentent: cetero modo ꝓprijs ſuis deſiderijs vēdicādo

Officiales exigētes metallū nō debent ad aliā dignitatē ꝓmoueri: niſi pri⁹ illud officiū perficiant.h.d.B.

Idē Aug.

Um ꝓcuratores metallorꝫ īſtra macedoniā dacia mediterraneam miſiā ſeu dardaniā ſoliti ex curialib⁹ ordinari^l ꝑ quos ſolēnis ꝓfligatur exactio^m/ ſimulato hoſtili

metu huic ſe neceſſitati ſubtraxerit:ad iplēdū mun⁹ retrahātur:ꝛ nulli deinceps ī̄nia laxeť pri⁹ indebitas expetē dignitates^n/ q̄ꝫ ſubeūdā ꝓcurationē fideli ſollertiqꝫ deuotiōe complęuerint.

Fodiēs aurū ꝓ quolibet anno ſeptē ſcrupulos ſoluere debet. Barto.

Impa.Ual.

PEr ānos ſinglos ſeptē ꝑ hoiem^o ſcrupuli largitiōib⁹ inferanť ab aurilegulis nō ſolū in pōtica dioceſi/ verū etiā in aſiana.

Impera.pa.

QUoſdā opta humo eſſe ſaxa dicentes id agere cognouim⁹ vt defoſſis in altū cuniculis alienarū ediū fūdamēta labefactent:q̄ de re ſi q̄n hmōi marmora^p ſub edificijs latere dicanť: perquirendi ea dē copia denegetur.

Aſtricti ad fodiēdū metallū ſi aufugerit ad aliḋ officiū retrahent: etiam ſi familiares pricipis fuerit.h.

Impe. the.

MEtallarij^q ſiue metallarie^r q̄ q̄ve ea regiōe deſerta ex qua videntur oriundi vł oriūde ad externā migraue

Um ꝓcuratores.ordinari.vt.ṡ.de ſuſcep.l. exactores.et hec.l. tractat de vltia p̄te rubrice.
m Exactio. hiꝰ ḡ exigūt metalla.
n Dignitates. vt.j.ti.i.l. eternam
o Er annos. ꝑ hoiez.vulgarit loq̄t.q.d.q̄libet ſoluat.vij.ſcrupulos.et plene dicvt ṡ.co.l.i.q ē ꝫ.et ſic expones ſcrupulū vt ibi.alij vt. R.dicunt ſcrupuli q̄ faciūt aſſē pl⁹ſiliquū vnū.i. vncias. xij. cū ſemiuncie dimidio q̄ eſt vncie p̄s q̄rta.Ir. Itē ꝫ.j.de p̄to.ꝛ ho.pre.l.ij. Itē ꝫ.j.de capi.ci. cē.exhi.l.i.ꝫ.ꝛ j.de agri.ꝛ cē.l.cūātes. ꝫ.j.de colo.tra.l.i.ꝫ Sꝫ h̄ nō dicit de capite cuiuſlibꝫ.ſꝫ ꝓ metallis q̄libet tātum ſoluat.
p Uoſdā.marmora. nota marmora ſaxa dici.ſꝫ an iuito dn̄o licebit in alieno q̄rere.videť q̄ nō.vt.ff

Marmor ſaxi appellatione venit.

deť qḋ hic dr̄ vt ibi no.illa ſo ob metallicū loquiť aliter.ſcꝫ quot vncie faciunt librā. Itē dicit ſingulos tantū ſoluere.
e Diſtrahāt.ſi cōpetēs preciū dare (vt.j.l.per annos. vult vt ſubijcit.ſed ar.ꝯtra.ṡ.de contrahen.emp.l.dudū.
f OB metallicum.xiiij.vncias.no.xiiij.vn.quas.ṡ.l.proxi.viij.ſcrupulos appellauit.vnde apparet ſcrupulū tāto ſeruncia fore maiorem quanto ſit ſextāte minor ſm̄ P.et ſic ſoluebat contrarium ſuperioris.l.ſed dic tu q̄ hic dicit.xiiij.vncias pro libra ſoluēdas.licet regulariter.xij. faciant libram.non autem dic hic.xiiij.vn.ſemper ſoluendas.ꝛ hoc quando eſt conſuetudo ſolui libras.ad qḋ.ff.cōmunis pre.l.venditor.§.ſi conſtat.al's niſi ſit ꝯſuetudo ſoluitur per ſcrupulos a ſingulis.vt.ṡ.l.proxi.
g Balluce.expone vt.ṡ.l.pxi.
h Pro ſingulis.id eſt a ſingulis.
i QUncti.laborioſis.nō tm̄ ꝓhibitis.ar.ṡ.de theſau.l.i. ꝛ dic q̄ p̄io q̄rūt:ſcḋo fodiūt.tertio pluries effundēdo ſlucidā materiā adducūt.Sꝫ an dn̄o iuito.dicvt.j.l.q̄ſdā.Sꝫ videť ꝫ.ṡ.de theſau.l.i.ꝛ inſti.de re.di.§.theſauros.

de acq̄.re.do.l.iij.ꝛ poſtes igrediēs teneť iniuriarꝫ.vt.ff.de iniur.l.iniuriarū.§.fi.ſed Py.contra propter publicā vtilitatē niſi dn̄s habeat dānum.vt hic.ꝛ.ff.cō.pre.l.vendi.in fi.et de dā.infec.l.fluminū.§.fi.et de aqua plu.arcen.l.i.§. deniqꝫ.Accurſius.
q MEtallarij.hic de prima parte rub.dicitur.
r Metallarie.ſed an dānati in metallum applicātur huic corpori.Rn̄.nō imo publice fabrice alligātur.nō enī pro delicto debērī incorporari publico corpori.vt.ṡ.de pe.l.ne quis.niſi religioſo.vt in auť.vt nulli iudi.§.quod autem.col.ix.et de vno religioſo ad alium religioſum. vt in auť.de ſan.epiſ.§.ſi monachus.et.§.antepe.col.i. Item de religioſo ad publicum.vt in auť.de ſanc.epiſ.§.ſi monachus.et in auť.quomodo opor.epiſ.§.ſemel.col.ij. Itē etiam in publico recorporatur ſi corpus refugiat vt hic.ꝛ .j.de fab.l.iij.et.j.titu.i.l.eternam.et quandoqꝫ in ſtallo deteriori poniť.vt.j.de ꝓmice.l.ij.et.C.de dome.et protec.l.iij ꝛ de cōmeatu.l.ſi.imo quandoqꝫ de corpore prorſus dr̄.vt ll.predictꝫ.et.C.de aduo.di.iu.l.pe.et fi.hoc autē qḋ dixit

de ſtallo deteriori.ꝛ de exceptiõe omnimoda intellige l. his officijs in quib⁹ honor oneri admixt⁹ magis inſpicit̃ nimirũ:nã imunitatẽ tribuere nõ debet delictũ.vt.ff.de iter. et rele.l.antepe.ꝛ fi.et.ͣ.de his qui non imple.ſti.l.i.et.ij. et.ͣ.de infa.l.i.Accur.

ficium per quos ẽc.ſ.male agentes.ſic ponitur in auc.vt iudi.ſine quo.ſuf.in rub.ꝛ facit.ͣ.de lega.vniuerſi.

g ¶ Corrumpuntur. primo enĩ texuntur: poſtea in bachijs.i.in locis vbi tinguntur debent adduci.

h ¶ Suffragijs.i.ſimonia.accur.

a ¶ Preſcriptiõe. vt.ͣ.de pſcrip.xxx. an.l.preſcriptiões.

b ¶ Sobole.facit.ͥ.de agri.ꝛ cẽ.l.cũ ſatis.in pn̄.ꝛ.l.omnes.in fi.ꝛ.ͣ.de ſer. fug.l.pe.in fi.ꝛ.ͥ.ti. i.l.hi.ꝛ.l.fi.

c ¶ De murilegulis. Dixit.ͣ.ti.i.l.p annos. de aurilegulis.nũc de murilegulis.et ſunt q̃ legũt.i.qui colligũt murices.i.piſces. vt.ͥ.e.titu.l.ſi quis naui.ſic ꝛ cõchilegi qui legunt cõchilios.vt.ͥ.l.fi.et omnes erãt ſerui palatini.Itẽ gineciarij qui pãnos iperiales texunt et cõficiunt inſerẽdo ſericũ ꝛ aurum.ꝛ ſic faciũt auratas pãgardas.vt.ͥ.l.iij.ꝛ v.ꝛ.ͥ.e.tit.l.i.vnde

gineciũ quid ſit gineciũ locus vbi hec fiũt.vt.ͥ.tit.i.l. i.a ginos.i.nuduz q̃ nudus pãno veſtit̃.Sũt et monetarij.vt.ͥ.l.i.item bachij.vt.ͥ.l.ij.Litearij.vt.ͥ.l.ſi qs.itez ſunt procuratores ginecij.vt.ͥ.l.penũ. itẽ baſtangarij.qđ dic vt.ͥ.l.qđ ad preſẽs.hi oẽs erãt ſerui ꝛ artifices palatij pncipis.nec inde potãt eximi niſi certo mõ.vt.ͥ.ſi qs ex corpe.et aliq̃ ppetui.vt.ͥ.l.i.ꝛ alij q̃ temporales.vt.ͥ.e.l.eternam.Accur.

rint:indubitãter ſine vlla tpis pſcriptione[a] ad pprie originis ſtirpẽ lareq̃z vna cũ ſua ſobole[b] reuocentur:et q̃s dom⁹ nr̃e et ſecreta retineãt. Sciant aũt nullũ exinde piudiciũ fiſco eẽ generãdũ etiã ſi q̃s ex his quẽ metallicũ eẽ cõſtiterit:priuatis cenſibus ſuum nomẽ ididerit.

¶ De murilegulis[c] ꝛ gineciarijs et pcuratorib⁹ ginecij ꝛ d mõetarijs ꝛ baſtãgarijs.

¶ Aſcriptus ad tuendã monetã principis nõ liberat̃ alicuius priuilegio dignitatis.B.

Impa. conſtan.aug.

Monetarios[d] in ſua ſp cõditione durare oportz nec dignitatis cuiuſcũq̃z priuilegio ab hmõi ꝯditione liberari.

Idem Augu.

Baphij[e] et ginecij[f] p q̃s et priuata nr̃a ſubſtãtia tenuat̃ et ſpẽs ginecij cõfecte corrũpũtur[g]/in baphijs etiaz admixta temeratõe vi adducit inq̃nate alluuiõis ſuffragijs[h] abſtineãt/per q̃ mẽoratas adminiſtratões adipiſcunt̃:vel ſi cõtra hoc fecerit gladio feriãt̃.

Impa.Val.

Ingenue mulieres que ſe ginecearijs ſociauerint:ſi cõuente denũciatiõe ſolẽni ſplẽdorẽ generis ꝯtuberniorũ vtilitati pferre voluerint ſuorum maritorum ꝯditiõe teneãt̃[i]

Idem.

Quod ad pñs remediuz ptinet/q̃urũ aĩal baſtangarijs p reparatiõe[k] prebeatur[l]

Idem.

Qui aliquẽ ex familijs ginecij[m] in latebris habere cõprti ſunt: quinq̃z librarũ auri dãno ſubiugentur.

¶ Qui occultat aliquẽ ex textoribus punitur pena trium librarum auri.Bar.

Impa.Gra.

Qui textrini[n] nr̃i mancipia occultatiõe celauerit:ternis[o] libris auri[p] p ſingulorũ hoim ſuppſſione plectet̃.

¶ Mulier nobilis nubẽs monetario ſi poſt ꝓteſtationẽ nõ recedit efficit̃ mõetaria: ſʒ mulier aſcripticia niſi poſt ꝓteſtationẽ a dñõ trahat̃ eiuſdẽ ꝯditionis efficit̃: et monetaria nõ poteſt extraneo nubere.Bar.

Idẽ.

Edicimus ne qua mulier ſplẽdidioris grad⁹ monetarij adherens cõſortio decus natiue libertatis amittat[q]:q̃ſi q̃ ab hac pceptione ſtatutũ nr̃e ſerenitatis abduxerit: ea vel legitime admonita conuentione diſcedat:vel ſi cõplexui monetarij putauerit inherendũ non ambigat ſe ſibi et liberis preiudicaturã:ꝛ

Ingenue.tenẽantur. ſecus ſi libera iungat ſe aſcriptitio.vt arg. contra.ͥ.de agri.et cen.l.fi.in prin.ꝛ.ͣ vbi ſena.vel cla.l.i. in fi.ꝛ facit.ͣ.de f. fu.l.fi.Item no.de vi denunciationis ſic.ͣ.de epi.audi. auc.ſi captiui.ꝛ.ͥ. e.l.edicimus.

Quod ad preſens.p reparatione.ſ.dominici vel fiſcalis gregis.Vel dic corporis humani.

l ¶ Prebeatur. a ruſticis ſinglis annis. ꝛ ſũt beſtiarij qui cogũt ruſticos ad hoc.vel ſunt bacharij de domo pncipis. pmo modo quaſi beſtiarij dicuntur.ſecundo q̃ ſi vaſtatores animalium.ꝛ habeas vaſtagarij ſm ſecundam expoſitionem.ꝛc.

Qui aliquem. ginecij. als ginecearij.et exponẽt in rubri.ꝛ eſt contra.ͥ.l.proxi.ſolu.vt ibi.

Qui textrini. loca vbi texunt.

o ¶ Ternis.i.tribus.argu.ff.de pe. interpretatione.ſʒ proprie pro ſex.vt ff.de lega.i.ſi q̃s teſtamento ordi.Accurſius.

Monetarios.hi monetã pncipis cudebãt: quã ſi falſabant grauiſſime puniebantur.vt.ͣ.de fal. mo.l.ij.ſed poterãt penitere añ pfectionẽ.vt.ff. de fal.l.qui fal.ꝛ facit.ͥ.de fug.co.l.i.et.ͣ.ti.i.l.fina.et.ͥ.de dig.l.vi.lib.xij.et.ͥ.eo.l.eternam.

Baphij.als bachij.i.tinctores pannorũ.bachios enĩ grece latine tingere.inde bachi⁹ ſeu bacharius.i.tinctor et lauator vt hic.ꝛ.ͥ.l.lotas.

f ¶ Ginecij. als ginecij.i.ginecearij.vt in rubri.ꝛ accipe hic abſti.ſuffra.inq̃nate al.et nõ querãt ſimoniace hoc of

p ¶ Auri.ͣ.eo.l.proxi.contra.Sol.hic de ſuppreſſis tempore huius.l.ibi de ſuppreſſis in futuro. vel dic q̃ licet ginecearij comprehendant etiam textrinum: quia omnes operantur in ginecio.tamen ſpecialis pena minor in iſto imponit̃.vel h ſeruus textrini: ibi principis quia de familia ginecij.hic non.ꝛ ſm hoc textrini eſt maſculini generis. Item contra.ͥ.de fu.co.l.ij. Solu.plene dic vt no.ͣ. de ſer.fu.l.quicunq̃.in fi.

Edicimus.amittat.i. non adhereat: quia ſic amitteret vt ſtatim innuit,ꝛ facit.ͣ.eo.l.ingenue.

a ¶ Nectendam. ad hoc. J. de agri. ⁊ man. l. ex ingenuo.
b ¶ Hi. ſ. domini.
c ¶ Feſtinent. qd̄ poſſunt. vt. J. de agri. et cen. l. fi. §. fi. ⁊ in auẗ. de nup. §. ſi vero. col. iiij. ⁊ facit. ſ. de lib. ⁊ eo. li. l. i. ⁊. ſ. de coar. l. ſi cohartalis. ſʒ ar. cōtra. ſ. de li. cā. l. ſi liber. Itez īfra cōtū tp̄s. Rñ. arbitrio iudicꝫ. vt ſ. de ſolu. l. ratum.
d ¶ Extraneā. i. nullam.

te q̄ reſtituet. nā ⁊ ipē ad aliq̄ tenebit pſtāda fiſco.
q ¶ Reſtituant. forte vſq̄ ad biēniū rediēs nō vltra. ar. J. de ol agro deſer. l. q̄ agros. nec p hoc punit grauiꝰ. ⁊ ſic ē cōtra in eo q̄ refugit honorē. vt. ſ. de decu. l. ſi ad magiſtratū. ſʒ illud iō qꝛ ſtultiꝰ facit honorē vitās q̄ onꝰ. ⁊ ideo biennio pro āno ibi grauatur.

eius conditioni eſſe nectēdā[a] Si qua vero originaria ſeu colonaria poſſeſſiōis aliene ignaro dn̄o ſeu ſciēte monetario aſſociabit: hi[b] cōuenti mox iuri agrorū debitas pſonas retrahere feſtinēt[c]: vel decetero ſciant repetēdi facultatē ſilentij ſui cōniuentia pdidiſſe. ſed vt monetario nullā extraneā[d] necti volumꝰ: ita ⁊ ex monetario patre ſuſceptas ꝓhibemꝰ extraneis copulari.

¶ Baſtangarijs nō lʒ ad aliā militiā tranſire niſi illa cōpleta. Bar.

Idem.

Eternā fiximꝰ legem ne vnq̄ baſtāgarijs[e] militiā ſuā deſerere liceat: vel aliā anteq̄ eā impleuerit[f] ſurreptiua impetratione temptare.

Idem Augu.

Si quis nauiculam functioni muricis[g] et legendis[h] cōchilijs deputatā auſus fuerit vſurpare: duarū librarū auri illatione teneatur.

Impa. archa.

Lotas in poſterū ſerico blate[i] et metaxe[k] hmōi ſpecies inferri[l] pcipimꝰ. xx. librarū auri ɔdēnatione propoſita his q̄ ſcriniū canonū tractant. prioribus etiā cuiuſcūq̄ officij[m] ſi ſtatuta[n] celeſtia a quodā paſſi fuerint temerari.

¶ Murilegulí ſi ad aliā dignitatem trāſierint/ ad cōditionē propriā retrahunt. ⁊ res alienate p eos reuocant niſi emptor voluerit illam conditionem ſubire. h. d. Bar.

Impera. Theo.

Murilegulí q̄ derelicto atq̄ deſpecto proprie cōditionis officio vetitis ſe infulis dignitatū/ ⁊ cīgulis penitꝰ denegatis muniſſe dicunt/ ad proprie artis ⁊ originis vincula reuocētur[o]: ab illis aūt q̄ rebus eorū vident inhiaſſe q̄s[p] i ſua origine permanere ⁊ ſolēnibus miniſterijs īſeruire manifeſtū eſt/ oīa[q] Quecūq̄ cōſtiterit ex quocūq̄ titulo poſſeſſa antiq̄s poſſeſſoribus reſtituāturꝰ. Qd ſi alienigene detentatores oneribꝰ cōditionis externe maluerit ſubiacere q̄ reſtituere facultates[r]: ⁊ futura deiceps agnoſcāt munera ſibi eē ſubeūda: et de preterito ſi qua ipſis[ſ] poſſidentibꝰ reliqua colligunt/ a ſemetipſis ſciant ſine aliqua excuſatione ſoluenda.

Idem Augu.

Hi qui[t] ex filiabus murilegulorū et aliene originis patribꝰ ſunt vel fuerint ꝓcreati: iura materne conditionis agnoſcant.

¶ Hoīes aſcripti conditionibus huiꝰ tituli non poſſunt liberari etiā ex reſcripto principis: niſi dato ſubſtituto qui ſolenniter approbetur: ⁊ talis liberatio vltra perſonam eiꝰ nō porrigitur. B.

Idē aug.

Si q̄s ex corpe gineciariorū[v]/ vel lintearioꝝ[x]/ vel limphariorū[y]/ monetariorū[z]/ vel murilegulorꝝ[a]/ vel aliorū ſimiliū ad diuinas largitiones[b] nexu ſanguinis pertinentium voluerit poſthac de ſuo collegio liberari: nō quoſcūq̄ nec facile in locū propriū freti ex triumphali abſolutiōe ſubſtituāt: ſed eos quos omnibus idoneos modis ſub ipis quo

Eternam. baſtāgarijſ. alš vaſtagarijs. ⁊ expōe vt. ſ. l. qd̄ ad pñs. ⁊ facit. ſ. e. l. i.
f ¶ Impleuerint. ne dū in vtrūq̄ ⁊c. vt. ſ. de aſſeſ. l. fi. et ff. ad mu. l. incola.
Si q̄s muricꝫ qꝛ muricibꝰ aſſimilantur.
h ¶ Et legēdis. i. colligēdis. ⁊ no. ꝙ piſces ſūt. vt h̄ colligit ex quoꝝ ſanguine attramētuꝫ impiale fit. vt. ſ. d diuer. reſ. l. ſacri affa. et regalis purpura tingebat. vt ſ. q̄ res ven. l. i.
Lotas. ſerico blate. i. veſtimenta q̄ inſerunt id ē texunt et ſerūtur. alš ſerica.
k ¶ Metaxe. id ē purpure. vt. ſ. que res vē. nō poſ. l. i. vel color eſt.
l ¶ Inferri. ad comitē cōmerciorūꝫ. vt. ſ. q̄ res vē. non poſ. l. ij. ⁊ ſub interdictis nūdinis ſuper his. vt. J. tit. i. l. fina. et facit. ſ. e. l. baphij.
m ¶ Officij. propoſita ſimili pena ſub. vt. J. titu. i. l fi.
n ¶ Si ſtatuta. q̄ dicunt talia nō vēdi ſed ad comitez ſtatim referri. ad quod. ſ. de ſuſcep. l. diu.
Murilegulí. reuocent. vna cū liberꝫ vtriuſq̄ ſexus. vt. J. l. hi q̄. ⁊ l. ſeq. ⁊ ſ. l. etiā pſcriptiōe nō ob. vt. ſ. ti. i. l. fi. ⁊ idē in ſilibus. vt. ſ. l. i. ⁊. l. eternā. ⁊. l. edicimus.
p ¶ Quos. ſupponit ꝓ ſpoliato redeūte vel etiā ꝓ tenente q̄ reſtituet. nā ⁊ ipē ad aliq̄ tenebit pſtāda fiſco.

r ¶ Facultates. ēt infra biēniū. nā pꝰ nō eſt dubiū. vt. ſ. dixi.
ſ ¶ Ipis. ad hoc ff. de edil. edi. etiā. et de cen. cū poſſeſſor. §. fi. ⁊ de pub. ⁊ imperatores. Sʒ q̄d de tpe anteq̄ ipſe poſſideat. videtur idē p. l. impatores ſʒ hic inuit eē ſecꝰ forte: qꝛ q̄dāmodo cū fiſco cōtrahere videt ſup his. vt. J. de fun. rei priua. l. ij.
Hi q̄. ſic. ſ. d decu. l. nati. et. J. de agri. ⁊ mā. ex ingenua. ⁊. J. de agri. ⁊ cē. l. ne diutiꝰ. ⁊. l. fi. eſt eīn ſeruitꝰ nō honor. ⁊ ſic nō ē cōtra. ſ. de ſta. ho. cū legitime.
Si quis. gineciariorū. hoc expone vt in rub. Accur.
x ¶ Lintcariorū. q̄ faciūt liteos aule regis.
y ¶ Vel limphariorꝝ. q līphā. i. aquā cuſtodiūt ad pannos lauādos dputatā. vel qui pannos lauant et fullant ī limpha. hos tñ oēs dicas gineciariorū vocabulo contineri.
z ¶ Monetariorum. expone vt. ſ. l. i.
a ¶ Murilegulorum. expone vt in rub.
b ¶ Largitiones quales ſunt illi q̄s in rubri. notaui. et not. ꝙ iſti omnes ſeruiebant aule regie: non priuatis. Item ꝙ dicit nexu ſanguinis. ſ. linee deſcēdētis maſculine vel feminine. vt. ſ. l. proxi. et. J. l. fina. Accur.

Honorē vitans ſtultior eſt onus vitante

a ¶ Obtutibus. loquit᷑ comiti ſacrarū largitionum. ⁊ ſic no. tria neceſſaria. ſ. vt ſupioris habeat abſolutionē. Itē ꝙ aliū ſubſtituat. itē ꝙ bonū approbet. ad qđ facit. ſ. de profeſ. ⁊ me. magiſtros. ⁊ l. ſi qs. ⁊ ꝉ. d. agen. in re. l. i. et. ij. et. j. de ꝓfeſ. q̄ in vr. cōſtan. l. i. et. ſ. de ſer. reipu. l. i. ⁊. ij. ⁊ de offi. ma. of. l. i.

b ¶ Proſapiā. id eſt gňationez ſiue familiā.

c ¶ Obnoxiaz. i. obligatā ſi ſubſtitutus male egerit q̄ pmo erit cōueniend⁹. vt. ſ. ō pdiįs et om. re. na. l. fina.

Priuate. i. purpuree. ⁊ dicūr priuate veſtes q̄a ab vſu ſui ſeruant ꝑuatos: nēpe ſoli ꝑncipi ꝯuenit purpurea veſtis: linea oībus ꝑmittit᷑. vt. j. ti. i. l. uij. ſꝫ. p. vł planius priuate. ſ. ꝑcipis vel lintee q̄ oībus de ſua familia cōuenit. de ꝑpoſitis theſauroꝝ ponit gr̄a ſilitudinis. ſeq̄ntes expōe vt in rub. no.

e ¶ Procuratores de quib⁹ ſubijcit ꝑ erāt eis et ſpēs ab eis ꝯfectas accipiebant vel redigebāt in fiſcū: hi nō ante. Accur.

f ¶ Ad rē. ſ. aliam adminiſtrationē nouam. et qđ ſubijcit adminiſtratio: ſcꝫ noua. ad qđ. j. ō of agro deſer. l. iij. et de fun. pa. q̄cunq̄. Uel dic adminiſtratio. ſ. vetus. ad qđ ff. de mu. et ho. reſcripto. §. debitori et. j. de debi. ci. l. i.

dāmodo ampliſſime tue ſedis obtutib⁹ᵃ approbauerit: ita tm̄ vt is q̄ ab hmōi cōditiōe iuxta formā celit⁹ datā bn̄ficio principali fuerit abſolut⁹/ vniuerſi ſui generis ꝓſapiamᵇ in functione mēorati corpis ꝑmanē tē cū oīb⁹ ei⁹ q̄ abſoluit᷑ reb⁹ obnoxiāᶜ largitiōis ſacris futuram eſſe non dubitet.

¶ Qui aſſumunt᷑ vt ſint alicui collegio hoīm ꝯditionatorū nō admittunt᷑ iteri ex ſacro reſcripto niſi ſatiſdederit idonee. Bar.

Imp. de Augu.

Priuateᵈ vel lintearie veſtis magiſtri theſaurorū ꝑpoſiti: vel baphioꝝ ac textrinoꝝ ꝓcuratoresᵉ ceteriq̄ q̄bus hmōi ſollicitudo cōmittitur: nō an̄ ad rēᶠ ſacri erarij ꝓcurādā ꝑmittant᷑ accedere: q̄s ſatiſdationib⁹ dignis eoꝝ adminiſtratio robore᷑t: ſcituri nec proſecutorias quidem ſacras poſthac ſibimet poſtulandas.

¶ Partus ſequit᷑ conditionez illi⁹ ex parētibus qui fuerūt in cōchilijs. Bar.

Imp. de aug.

Qui aūt p̄re ꝯchilij legulo geniti ꝓbabunt᷑ aut matre: mēorate aſcriptiōi obnoxiosᵍ ſe eſſe non ambigent.

¶ De veſtib⁹ oloberīsʰ ⁊ auratis: et de intinctione ſacri muricis.

his tamen quibus permittitur erogatio militaris annone committitur iuratorie cautioni. vt. j. de ero. mi. an. l. iubemus. in prin. accur.

Qui aūt. obnoxios. deteriorē ergo cōditionē iuxta ſententiā longobardoꝝ ſequit᷑. vt in lombar. ⁊ facit. ſ. de ſer. fu. l. fi. et. ſ. co. ti. l. hi qui. et de tab. l. fi. et. j. de cohar. l. ſi cohartalis.

h ¶ De veſtibus oloberis ⁊c. Dixit de murilegulis ⁊ cōchilegulis: nūc aūt de ipſis piſcibus captis. i. de tinctione eorum. vel dixit de officialibus pānorū: nunc de ipſis pannis. et dicitur oloberus a. um. et eſt illa veſtis que tota deaurata eſt: ab olon qđ eſt totū: et beris qđ eſt aurum. et differt a ſequente. ſ. auratis: q2 hoc optimo auro qđ in vulgari folliatum/ in legibus obrizīatum dicitur. vt. j. de ve. nū. po. l. fi. Sed ibi de quolibꝫ auro: vel hic de optīo auro tota erat veſtis: ibi deaurata ſimiliter in totum. eſt et alia veſtis que habet aurum tantū in paragaydis. vt. j. l. i. de tinctione dicet. l. iij. et. iiij.

Imperator vale.

Auratas ac ſericas paragaydasⁱ auro intextas virileſᵏ priuatꝫ vſibus contexere conficereq̄ prohibemus: et in ginecilarijsˡ tm̄ noſtris fieri precipimus.

Impa. Gra.

Nemoᵐ vir auratas habeat aut in tunicis aut in lineisⁿ paragaydasᵒ/ niſi hiſ tm̄modo quibus hoc propter imperiale miniſteriūᵖ conceſſum eſt. non eñ leui animaduerſione plectetur quiſq̄s vetito ſe et indebito non abdicauerit indumento.

¶ Non debent lane vel panni tingi aliquo colore ſimili colori muricis. h. d. Bar.

Impa. theodo.

Velleraᵠ adulterino colore fucataʳ in ſpecie ſacri muricisˢ intingere non ſinim⁹: nec tinctū cuꝫ rodinoᵗ pri⁹ ſerico alioᵛ poſtea colore fucari: cum de alboˣ omniūʸ colorum tingendi copia non negetur: nam capitalem penam illicita temptantes ſuſcipient.

Imperator archa.

Auratas. paragaydas. id eſt broſtas de auro in vulgari que i gaydis veſtimentorum ſeu clamidum poni ſolent. para eniꝫ grece latine iuxta gaydes id eſt gayda: inde paragayda id eſt iuxta gaydam. Accur.

k ¶ Uiriles. non vetat hec mulieribus. vt. j. l. proxi. ⁊ princi. fm̄ py. et. j. nul. li. in fre. l. i. §. nulli.

l ¶ Et in ginecciarijs. loca vel ſtationes vbi hec fiunt. Accur.

Nemo. ſecus in femina. vt. ſ. l. proxi.

n ¶ In lineis. q̄ſi ꝙ enim quadratū ponitur i lineis vel quaſi lines. vel dic tunicis lineis: ⁊ laneis ſcilicet pannis.

o ¶ Paragaydas. expone vt. ſ. proxi.

p ¶ Miſteriū. id eſt beneficium. ſic ff. de acquirē. poſſeſ. l. qđ meo. i ꝑn. Uel ideo quia his concedit qui ſtant in ſuo miniſterio vt magis ſint ornati. arg. ff. de pecu. l. id veſtimentum. Accur.

Vellera. adulterino. i. appoſito.

r ¶ Fucata. i. tincta.

ſ ¶ Muricis. piſcis. vt. ſ. ti. i. l. ſi quis.

t ¶ Rodino. piſcis genus aliud a murice.

v ¶ Alio. ſcꝫ purpureo vel rubeo quod ſolum imperatoribus competit. vt. j. l. proxi. non enim bene caperet colorem ſicut de albo.

x ¶ De albo. ſ. colore.

y ¶ Omniū. aliorum. i. ꝑ oēs colores vt tandem de purpureo non liceat niſi deputatis ad hoc. de alijs liceat cuilibet. vt. ſ. que res ven. non poſ. l. i.

T Emperent.ſpeciei.non ergo emere vel alio titulo ha bere licet.vt.ſ.que res ven.nõ poſ.l.i.et.ij.nec in ſti pu.deduci.vt inſti.de inuti.ſtipu.§.i.
b Pallia.phibuit poſſidere:nunc phibet veſtimenta vel pannum conficere priuatis.
c Permixtione. ſz tota ſũt de ſerico
d Edibus.ſ.priuatorum.
e Tradãturq. ſcz principib⁹ vel comiti cõmercioꝝ
f Texture.vtrũ q ergo eſt eiuſdẽ coloris.
g Cõchilij.i.ſũt ſubaudi.vl nõ ſub audi.q: ẽ.ſ.e.⁊ dic q vell⁹ cõchilij dr coccina purpurea q̃ nichil varij coloris cõtinet ⁊ nõ cõtinet purpure ap. vt.ff.d leg.iij.ſi cui lana.§.ſi.⁊ eſt varij coloris.vt eo.ti. q̃ſitũ.§.coccum.
h Stamina.q̃d ſit dic vt d lega.iij. ſi cui lana.§.plane.Accur.
i Subtexãtur. ab aliq̃ priuato.i. texuntur.
k Infectionis. q: adhuc nõ eſt filata.
l Arguto.id eſt acuto.
m Decurrent.p manus alicui⁹ priuati:vel in domo alicuius priuati.
n Abiurato pre cio.i.dicere preciũ q̃d.p ea dederat priuatus amittit.licz iuret ſe dediſſe.q̃a ſatis eſt q non punitur faciẽs illicitũ commercium.
o Calcate.i.cõtempte.
p Ne q̃s.corrigit ſe.et dicit ne quis.i.nullus.et no.hic impunitatẽ calcate legis.Accur.
P Urpure nũdinas.i.mercationes.
r Prohibite.vt.ſ.q res ven.nõ poſ.l.i.⁊.ij.⁊.ſ.ti. i.lotas.et.ſ.l.proxi.in prin.
ſ Ad baphia.pnincie nomẽ.vt.ſ.q eta.l.i.in qua.fuit natus Ulpia.vt.ff.de cen.l.i.in prin.
t Eoꝝ.q̃ ꝯ hãc.l.facerẽt.ſic.ſ.de of.co.ſac.lar.l.i.l prin.
v Timẽtiũ.triũ pdictoꝝ q̃ niſi hñ faciãt pdẽt ſalariũz et.xx.lib.auri:vt ſubijcit.alij dicũt in.xx.lib.puniri exercẽtes mercationes in pdictis.ſz ſupioꝛ ponit penã maieſta tis.vt in fi.ſuperioris legis.
x De fabricenſib⁹.Eſt tp̃s belli ⁊ pacis.vt inſti.in pro hemio.pſcħritudo veſtiũ tpe pacis.vt.ſ.ti.i.pulchritudo armoꝝ tpe belli:vt hic.ergo ſunt fabricẽſes q̃ publica arma faciũt:⁊ i publicis fabricis:et nõ al's.⁊ dãt primicerio q̃ reponat i publicis armamẽtis vt in aut.de ar.et no.q ſtricte dr faber hic:al's.p omi ferri pcuſſore.vt.ff ad.l.rho.de iac.l.ij §.i.al's etiam p ti gnario.vt.ff.d ver. ſig.l.ferri.§.fi.ſed in aut.e.dicunt fabricẽtij ⁊ armificatores q̃ hic dicunt fabricẽſes.⁊ no.q p̃uato nõ lz facere vẽdere emere vel trãſferre arma:ſed hñt cultellos par uos.vt in aut.e.et multomagis fuſtes ⁊ lapides.licz et hec arma dicantur.vt.ff.de verbo. ſig.l.armorum.

Arms facere / vẽdere / nec emere p̃uato licet.

T Emperent vniuerſi cuiuſcũq ſint ſex⁹/digni tatis/art⁹/pfeſſiõis ⁊ gñis ab hmõi ſpeciei a poſſeſſiõe q̃ ſoli principi eiuſq domui dedica tur:nec pallia b tunicaſq domi quis ſericas cõterat:aut faciat que tincta conchilio nullius alteri⁹ pmixtione c contexta ſunt pferant ex edib⁹ d:tradantq e tunice aut pallia ex oi pte texture f cruoꝛe infecta conchilij g nulla ſtamina h ſubtexantur i tĩcta cõchilio nec eiuſdẽ infectiõis k arguto l pectine ſolidãda.fila decurrẽt m reddẽda erario:olobera veſtimẽta viri lia protin⁹ offerant:nec eſt vt q̃ſq de abiurato n pcio ꝯquerat q: ſufficit calcate o legis impunitas.ne q̃s p iꝰ nũc hmõi ſup preſſiõe i laq̃os noue ꝯſtõnis incurrat:alioq̃n ad ſiſitudinez leſe maieſtatis pꝛiculum ſuſtinebit. Impa.Theo.

P Urpure nũdinas q lz innumeris ſint ꝯſtõnib⁹ prohibite r/recẽti quoq intimi natione vetam⁹:⁊ ideo ſeptimũ de ſcrinio exceptoꝝ.ſextũ de ſcrinio canonum.quintum de ſcrinio tabulariorum ad ba phia ſ phenices p certum tp̃s mitti precipimus:vt ois fraus eoꝝ t prohibeatur ſollertia timentiũ v ne queſitis longo ſudoꝛe ſtipendijs careant:etiam xx.lib.auri condemnatiõe propoſita.

De fabricenſibus.

Pecunia p ſpecie ſolui non debet.h.d.Bar.

Impa.Augu.

O Mnib⁹ fabricis non pecunias p ſpecieb⁹ ſz ipſas ſpecies ſine dilatione inferri precipim⁹ x:vt venerabilis z et que facile deducatur ignib⁹ ſeu liqueſcat ferri materies p̃beatur:quo promptius adem pta fraudibus facultate/cõmodo publico conſulatur.

Primicerius fabricenſis p biennium habet vacationez a munerib⁹:et ſingulis biennijs ad ſalutandum principem ad mittitur vt protectoꝛ.h.d.B.

Idem Augu.

P Rimiceriũ a fabrice poſt biennium non ſolũ vacatiõe b/verũetiam honoꝛe donari precipimus.ita vt inter protectores c eiuſdẽ fabrice p biennium adoꝛaturus eternitatem d noſtram ſuo quiſq tẽpoꝛe dirigatur.

Fabricenſibus tyronibus ſtigmata brachijs infiguntur ad que ſigna cognoſcũtur:⁊ q̃ eos celauerint cum eoꝛũ liberis fabrice redduntur.h.d.B.

Impa.Archa.

S Tigmata c hoc eſt nota publica fabricenſiũz brachijs

O Mnib⁹.p̃cipimus.quia aliud.p alio.vt.ff. de execu.mu.l.illud.et.ff.de le.iij.l. xi.§.fina.⁊ de au.⁊ ar.le.l.i.in fi.
z Uenerabilis. al's venerabil.al's bene nobilis.
P Rimiceriũz. officium cuius dic vt in rub.
b Uacatione. alioꝛum perſonalium munerum. Uel dic etiam huiuſmodi primicerij:non fabri.vt.ſ. eo.iure.Accur.
c Protectores.ideſt primicerius.et eſt al's protectoꝛ ⁊c.et al's protectores ⁊c.
d Eternitatem.duo impꝛoprie:nam non eſt eternus. vt.ff.de ſer.vt.pre.l.eum.ſic ⁊.ſ.titu.i.l.fina.Item nec adoratur niſi deus.ſed ideo q: cũ reuerentia adiutur:dicit ergo debere eum viſitare principem poſt ſingulum bieniũ qui honorabit eum.
S Tigmata.iſtrumẽta erãt q̃b⁹ felicinoie nr̃e pietatꝭ impꝛſſo eorum brachia ſignabantur ſicut et tyrones

vt hic ſubijcit. ⁊ squarij. vt. J. de aqueduc. l. pe. nõ autem in vultu. vt. ʒ. de pe. l. ſi q̃s. Et dic ꝙ de plurali trãſit ad ſingulare cũ dicit hoc eſt nota ⁊c. ſic ecõtra. ʒ. de in ius vo. l. fi.

a ¶ Liberis. ſi cõſenſerint vel ſuſceperint. al's nõ. ar. ʒ. de lib. cau. l. fi. et de liber. et eo. libe. l. i. et. ij.

ratione etiam ſuccedunt inter ſe. vt. ʒ. de here. decu. l. fi.

l ¶ Decoctionis. i. adminiſtrationis. ad qd. ʒ. de ſuſce. et archa. l. ſi aliquid.

m ¶ Tulerit. i. contigerit ꝙ alter depauperetur vel alter det dãnũ. ad quod. ʒ. de nau. l. fi. et primo cõuenitur dãnũ

b ¶ Et qui. ſub ill' fabricẽſib[9] qui ⁊c. et in fi. ſubau. vendicãdis. ad qd. ʒ. de decu. l. fabricenſes. ⁊ ar. ʒ. de muri le. eternam. ⁊ J. de mã. ⁊ co. l. fina.

SI q̃s. hac lege dr̃ qualit̃ creat̃ fabricẽſis. ſuperiore qualiter cõſecretur.

d ¶ Ad militiã. ſ. fabricenſium.

e ¶ Cautione. id eſt cautela et ſolẽnitate.

f ¶ Ad ordinis. primi de quo refugerat. et facit. J. de aqueduc. diligenter. ⁊. ʒ. de pſcrip. xxx. anno. cõperit. ⁊. ʒ. l. pria. et. J. de fu. co. l. i. et. ʒ. de decu. l. oẽs q̃. et. l. oẽs curiales. ⁊ de metal. l. fi.

IUre. ꝓprijs. ſcʒ fabricis.

h ¶ Exhauſtis. p antifraſim. id eſt non exhauſtis. nã et fames auri dicitur ſacra. i. execrabilis. vt. ʒ. de epiſ. et cle. l. ſi queq̃. Ut adeo debent laborare vt et eis exhauſtis ⁊ ſenibus factis laborẽt p ſobolẽ. vt. ʒ. d decu. l. fabricenſes.

i ¶ Noiationib[9]. i. hi q̃ noiauerunt eos q̃ pro eis fiſco rñderent. Ul' dic. i. ꝓpter ſuas denominationes tenentur ẽt circa alios prouidere ⁊ ſic primo datiui: ſecũdo ablatiui ſũt caſus. Accurſius.

k ¶ Dãnũ. i. ab vno illatum. vel. i. paupertas nã alij tenebuntur. ⁊ hac

ad imitationem tyronum inſligantur/ vt hoc modo ſaltẽ poſſint latitantes agnoſci: his qui eos ſuſceperint vel eorum liberis[a] ſine dubio fabrice vẽdicandis: ⁊ qui[b] ſurreptione quadam declinandi operis ad publice cuiuſlibet ſacramẽta milicie tranſierunt.

Imperator ho.

SI quis[c] conſortium fabricenſiũ crediderit eligendum in ea vrbe in qua nat[9] eſt vel in qua domiciliũ collocauit/ his quorũ intereſt cõuocatis pri[9] acta conficiat: ſeſeq̃ doceat nõ auo nõ pr̃e curiali ꝓgenitum: nichil ordini ciuitatis debere: nulli ſe ciui commanere obnoxiũ. atq̃ ita demum geſtis confectis vel apud moderatorẽ prouicie/ vel ſi is abſit apud defenſorẽ ciuitatꝭ ad militiã[d] quã optauerit ſuſcipiatur. ꝙ ſi abſq̃ hac cautiõe[e] q̃ſpiam ad fabricẽſiũ cõſortium obrepſerit: ſciat ſe ad ordinis[f] cui debetur patrieq̃ ſue munera eſſe deducendũ: ita vt nulla eum nec tẽporis nec ſtipẽdiorũ prerogatiua defendat.

Imperator theo.

IUre[g] ꝓuiſum eſt fabricenſes artibus ꝓprijs[g] inſeruire vt exhauſtis[h] laboribus imorent̃ cũ ſobole ꝓfeſſionis cui nati ſunt: deniq̃ qd̃ ab vno cõmittit̃/ totius delinquit̃ periculo numeri: vt conſtricti noiationibus[i] ſuis ſociorũ actibus quãdã ſpeculã gerãt ⁊ vnius damnũ[k] ad oim trãſit diſpẽdiũ. vniuerſi itaq̃ veluti in corpore vnius forme/ vnius decoctiõis[l]/ ſi ita res tulerit[m] reſpõdere cogentur.

¶ Fabricenſes et eorum vxores et liberi durante officio vel finito nõ poſſunt niſi corã prefecto pretorio vel magiſtro officiorum conueniri. h. d. Bar.

Imperator Leo.

EOs qui inter fabricenſes ſacre fabrice ſociati ſunt: vel eorum vxores[n] aut filios qui itidem inter fabricenſes militare dicuntur non alibi pulſare volẽtibus reſpõdere precipimus: niſi in iudicio tue ſublimitatis[o] ad cuius iuriſditionem poteſtatẽq̃ pertinẽt: nec eos poſt ſtipẽdiorũ finem[p] militie ſup ciuilib[9] muneribus vel curialibus quib[9] nullo modo ſubiacere monſtrantur[q]/ a viris clariſſimis rectoribus prouinciarum vel eorum officijs preter licitum[r] inquietari.

¶ Prohibet fabricenſes aliquã adminiſtrationẽ vel agriculturam aſſumere: ⁊ punit dominos qui eas locauerit: et fabricenſes q̃ eas conduxerint. Bartolus.

Imperator Au.

NUllus fabricenſium cõductiõi[s] vel adminiſtrationi vel agriculture alienarũ rerum ſe poſthac imiſcere conet̃[t]. dñis quidem (ſi qui cõtra hec ſtatuta mee pietatis venire auſi fuerint) res vel predia q̃ (ſciẽtes[v] ꝙ fabricẽſes ſunt) hiſdẽ fabricẽſib[9] miſtrãda cõmiſerint amiſſuris: fabricẽſib[9] ꝓ grauiſſime cohercitis poſt facultatum ſuarũ amiſſionẽ perpetui exilij pena et aiaduerſione retinẽdis. Quotiẽs ſane in trãſlatiõe armorũ angarie neceſſarie fuerit: ſublimitas[x] tua lr̃as ad eminẽtiſſimã iubeat dirigi prefecturã: ⁊ numerum ei armorũ et ex quo loco trãſferenda ſunt indicare: vt continuo ſuper prebendis angarijs ꝓ numero eorũ q̃ trãſferuntur armorũ ꝑceptiõe ſua viros cla

inferens vt. J. quo q̃s or. l. i. et. iij. Sed contra. ʒ. de penis ſancimus. et de in o ⁊c. ſi quis in ſuo. §. fi. Sed hoc ẽ ſpeciale quia ipſe delinquere videt̃ vt hic dicit cũ debeat ꝓuidere. ad quod ff. de of. ꝓcõ. l. iij.

EOs qui. vxores. per viros non ꝙ ipſe ſint fabricenſes. vt. ff. de mu. et ho. l. iij. §. corporalia.

o ¶ Sublimitatis. loquitur eu fri mo magiſtro officiorũ. et no. ꝙ hec lex duo dat eis priuilegia. vnũ durãte officio. aliud p[9]. Accurſius.

p ¶ Finem. quando in certum tempus fuerit aſſumpt[9]: al's perpetuo ipſe ⁊ filij tenerentur. vt. ʒ. l. pr. i pn. Accurſius.

q ¶ Monſtrãtur. ẽt durante officio ſm. ꝓ. et ſic ſub. ʒ. poſt finẽ ſcʒ etiam. ſʒ contra. ʒ. e. l. ij. nam ſi eſt ſpeciale in primicerio in alijs ergo ſecus

r ¶ Licitum. id eſt quod eſſet contra licitum.

NUllus. cõductiõi. al's conditioni. al's conductioni.

s ¶ Conetur. ad quod. ʒ. loca. l. fi. Accurſius.

v ¶ Scientes. ſic ʒ. loca. ſi ignorans

x ¶ Sublimitas. magiſtro officiorũ loquitur. et facit. J. de curſu pu. l. curſum. ⁊. ʒ. de naui. l. cum nauarchorum. Accur.

a ¶ Conueniant. vos in.ḡ conuenio o iudei.
b ¶ De publico. no. de publico.
c ¶ Auctoritatib⁹. al's auctorib⁹. i. lr̃is p̄ſidis: vt p̄dixi. ⁊ dicunť auctores: q: auctoritatē prebeant deferenti.
d ¶ De veteris nū. ⁊c. Dixit de fabricatione armorū. nūc de fabricatiōe monete. ⁊ dic ꝙ numiſma ⁊ aure⁹ ⁊ ſolidus auri idē eſt vt hic. ⁊ ſ. de ſpor. l. ij. ⁊ in euāge. Cuius ē imago ⁊c. cuius pōdus erat tale. vt. l. xxij. facerent librā auri. vt. ſ. de ſuſce. quotiēs. hoc nūmiſma ſiue moneta tantū fiebat oli et de auro. vt. ſ. l. fi. ⁊ effigies p̄ncipis erat ibi. vt. ſ. l. i et vſufr. veluti gēmarū poterat legari in eis. vt. ff. d vſufru. l. nūmiſmatū. ⁊ q̄ hāc falſant puniūtur. vt. ſ. eo. l. fi. hodie ſo. cū cōceſſiōe p̄ncipū fit a regibus ⁊ ciuitatib⁹ etiā de ere: non dicas a priuato. vt. ſ. de fab. l. ij.

Solidos. i. aureos a ſoliditate. q: de ſolido auro fit. vt. ſ. de ſuſcep. quotiens. et no. in rub.
f ¶ Principū. vt philippi. vt. ff. de au. et ar. le. l. q̄ntus §. ſi autem.
g ¶ Refragatiōis. i. refutationis.
h ¶ Speciei. ꝙ nō deteriorata ſit res vt. ſ. de pon. l. i.
i ¶ haud leuiť. i. non. ſic. ſ. qui. mu. vel pre. l. i.
k ¶ Uindicandū. offi. iu. extraordi. Accur.

Pro iminutione. ſolidi forte. argentei. ſ ꝫ py. Uel dic aurei ⁊ dic tractatur a p̄ncipe vel eo q̄ h ꝫ auctoritatem. ⁊ quod ſubijcit p̄. i. ipſi⁹ aurei q̄ ſunt p̄cia rer. q. d. ꝓ minori ſumma accipiunť cum

riſſimos moderatores prouincie conueniant[a]: vt ſm miſſaꝫ a ſublimitate tua noticiam naues vel angarie confeſtim de publico[b] prebeanť. Q ſi aliqua tarditas vel negligentia poſt datas a ſublimitate tua ad eminētiſſimam prefecturā litteras in deſtinandis auctoritatib⁹[c] ampliſſime tue ſedis īteceſſerit: ⁊ ex hoc armorū trāſuectio fuerit impedita: in quīquagita libras auri tā numerarium pro tēpore officij eiuſdē ampliſſime ſedis/ q̄ꝫ alios quorum intereſt condēnari precipimus: eāq ꝫ auri quantitatem protinus exactam fiſci iurib⁹ aggregari. mulcta preſea. xxx librar ꝫ auri ꝓpoſita tam viris clariſſimis qui prouincias regunt/ q̄ꝫ eorū apparitoribus ſi cōniuentibus his armorū ſubuectio tarditate aliq̄ fuerit prepedita.

¶ De veteris nūmiſmatis poteſtate[e].

Impe. Augu.

Solidos[e] veterum principum[f] veneratōe formatos ita tradi ac ſuſcipi ab ementibus et diſtrahentib⁹ iubemus: vt nichil omino refragationis[g] oriať/ modo vt debiti pōderis ſint et ſpeciei[h] p̄bei: ſciturus vniuerſis qui aliter fecerint haud leuiter in ſe vindicandum[k].

¶ Minuta eſtimatione floreni minuitur eſtimatio rerum q̄ vendūtur ad florenū. h. d. B.

Idem Augu.

Pro imminutione que i eſtimatione ſolidi forte[l] tractať/ omnium quoq ꝫ precia ſpecierum decreſcere opꝫ.

¶ Omnes aurei debent capi equali eſtimatione: et contra faciens grauiſſime punitur. h. d. Bartol.

Impator Gorgo.

Uniuerſos auctoritas tua ꝓpoſito edicto cōmoneat[m] obriziatorum[n] omnium ſolidorum vniforme preciū poſtulare: ſcꝫ capitali ſupplicio puniendo qui vel iuſſa noſtre maieſtatis auaricie cecitate contempſerit[o]/ vel eternales[p] vultus dum fraudibus ſtudet duxerit violare[q].

¶ Nulli licere in frenis ⁊ equeſtribus[r] ſellis ⁊ in baltheis[f] margaritas ⁊ ſmaragdos et iacinctos aptare: ⁊ d artificib⁹ palatinis[t]

Impa. Juſtinia. Augu.

Nulli prorſ⁹ liceat in frenis et equeſtribus ſellis vel i baltheis ſuis margaritas ⁊ ſmaragdos ⁊ iacictos[v] aptare poſthac vel inſerere. alijs autem gemmis frena et equeſtres ſellas et baltheos ſuos priuatos exornare ꝑmittimus de cucurnijs[x] vero omnē prorſus qualitūcunq ꝫ gēmarum habitum precipimus ſummoueri. fibulis[y] quoq ꝫ in clamidib⁹ his vtantur que ſolo auro ⁊ arte precioſe ſunt[z]. Si q̄s autem

dantur pro precio cuiuſlibet ſpeciei.

Uniuerſos. commoneat. poſtulare q̄ꝺ eſt. ſ. vnifor. ⁊c. Accurſius.
n ¶ Obriziatorꝫ. i. minorum aureorum de optimo auro. q̄ꝺ ſic d̄r vt. ſ. de veſti. olo. in rub. no. Si dicat tātū valeat vnus aure⁹ q̄tū ali⁹: tantūdem vēdātur.
o ¶ Contēpſerit. vēdēdo plus vnū q̄ alium.
p ¶ Eternales. i. p̄ncipis cui⁹ ē ibi imago. vt. ſ. l. i. et d eternalis: q: imperiū ſꝑ durat. vt i auť. quō opꝫ e. §. ſi vno exñte ꝑ alio ſic. ſ. d fab. l. ij. ⁊ ſic nō eſt cōtra. ff. de ſ. vt. pre. eum. Impiū ētnū.
q ¶ Uiolare. radēdo forte. vt. ff. d fal. mo. q̄ nūmos. ⁊ eſt pena ignis in hac aurea principis et in alia capitis. i. deportatiōis. vt. ſ. d fal. mo. l. ij. ⁊ i. §. auctore.
r ¶ Nulli lꝫ i frenis et eq̄ſtrib⁹ ⁊c. Ab equo dicta.
ſ ¶ Et in balthe is. id ē cingulis vť genus veſtis. ſed hic videť poni ꝓ cigulo equi vel pectorali q̄ q̄ſi cigunt
t ¶ Palatinis. vt. ſ. §. nulli.

Nulli. iacinctos. qui ſunt precioſiores alijs vt hic probať.
x ¶ De cucurnijs cucurnia d̄r morſū freni. ſꝫ. R. d̄r id q̄ꝺ eq̄s imponiť vt nō incuruenť.
y ¶ Fibulis. i. clamidibus. clamis militū. purpura regū: ſtola ſacerdotū toga aduocatorū: habit⁹ ruſticor ꝫ: cuculla mōachor ꝫ appellať: vt hic. et. ſ. Ueſtiū diuerſa genera.
de veſti. olo. et. ſ. qui mili. non poſ. l. fi.
z ¶ Precioſe ſunt. q. d. ſine omni gemma.

a ¶ Nulli.hic de ſecunda pte rub.vſqꝫ ad fi.
b ¶ Muliebrium.repete exceptꝫ. ſic ergo i anulis lꝫ pōere gēmas mari ꝛ femie.ſꝫ mari ñ alꝰ.ꝛ facit.ſ.ď veſt.olo.l.iij
c ¶ Requirit.no.ſic.ſ.de auro coro.l.i.
d ¶ Ornamenta.no.ſic.ſ.de veſti.olo.l.pe.

¶ De claſſicis.
Claſſe ſeleucenā ſic dicta a ciuitate oriētis ſic noīata ſeleucena. ꝛ dic.i.nauigiū ad bellādum aptum.
f ¶ Uniuerſas. claſſes ſeu naues. Accur.
g ¶ Obſeqtur.p̄fecto p̄torio orientis loquitur.
h ¶ Ex incēſitꝫ.i. ex his q̄ cēſent̄ ſeu volūt deputare ſe huic miſterio. ſic res dr̄ in nulliꝰ bonis cenſura.
i ¶ Accreſcētibꝰ. id eſt q̄ ſupabundant in aliis nauibus.
k ¶ Et ſeleucena.claſſis ſeu nauigium.
l ¶ Purgādi. malis hoībꝰ vel p̄donibꝰ.vt ar.ff.de offi.preſi. congruit. Accur.
m ¶ Deputent̄.a p̄fecto p̄dicto qui deputatur comiti.
n ¶ De curialibꝰ vrbis rome. Decuriones a muneribus excuſantur.vt ſ.de ſuſcep.l.pe.et maxime vrbis rome decuriones.et differt a ti.ď decu. qꝛ hic in ſpecie.
Si qs decuria lez. als curialem.
p ¶ Pulſandum. id eſt accuſat eum de aliquo per qđ a curia eſt remouendus.vt.ff.de fal.l. falſi.§.ordine. itez de quacūqꝫ lite: niſi forſan contractus vel delictum aliud exigat. Accur.
q ¶ Iudicem.qui preeſt curie decurionū illorum. ad qđ ſ.de iuriſ.om.iu.l.fi.et dicas hos alios q̄ ſenatores.qꝛ illi cōueniuntur ſub certis iudicibꝰ. vt.ſ.vbi ſena.l.ſenatores. arg.contra.ſ. de decur.l.omnes iudices.
r ¶ Leges.attere re.idest atterendo infligere p. ad qđ.ſ.de decu.l.omnes.ꝛ ď penis.l.decurionū.ꝛ ff.de decu.l.fi.niſi i caſu.vt.ſ.de decu. l.quilibet.
ſ ¶ Seruari.i tormentis et penis ꝛ ſimilibus euitandis. Et nota duo i decurionibꝰ.ſ. decuriones non torquendos: et antiqua priuilegia ſeruari.
¶ De priuilegiis corpora.ꝛc.
Nulli. vrb. qui aliū de venientes ibi domiciliū conſtituerunt.vt.ſ.de inco. ciues.et.ſ. de ſta.ho.l.in vrbe.
v ¶ Corporatis. corporatus dicit̄ q̄ in corpore aliquo ſcribitur proprie: ſicut qđlibet mēbrū hoīs corporatū dicitur.et ciuis factꝰ vel incola: ꝛ ſunt p̄uilegiati vt plebei a tributo capitꝫ excuſentur. vt.ī. de cap.ciui. cen.l.i.et facit.ī.de alex.pri. l.i. accur.
x ¶ Ualere.etiam quinunc de nouo ſunt ciues per domicilium.
y ¶ Peregrina.ſ. loca.ad quod.ſ.de decurio.l.quidam ignauie.
z ¶ Solēnitas.ſic ī.de paſ.pu.l.i.et ī.de agri. et cen.l. cum ſatis.in prin.

Decuriones torq̄ri ñ debent.

contra interdictū pietatis mee fecerit: ſciat ſe ꝯtinuo.l.libris auri eſſe mulctādū. Nulliꝰ p̄terea priuatoꝝ liceat (exceptꝫ.ſ. ornamētis matrimonialibꝰ et tā muliebriū[b] q̄ viriliū anulorum habitu) aliquid ex auro ꝛ gēmis qđ ad cultū et ornamētū imperatoriū ptinet facere: neqꝫ illud ſub hoc colore ꝛ p̄textu p̄parare qđ velit clementie principali velut aliqđ munus offerre. pietas eī mea huiuſmodi dona nō expetit/neqꝫ regiū ſibi offerri a priuatꝫ cultū reqrit[c]. ¶ Sane ſi qs poſthac aliqđ cōtra vetitū hmōi factionis effecerit/ꝛ offerēda clemētie mee ornamēta q̄ vſibus regiis deputata ſunt auro gemmiſqꝫ decorata auſus fuerit p̄parare c.lib. auri cōdēnatiōe ſciat ſe eē feriendū: capitali qꝫ ſubdendū eſſe ſupplicio. Ornamēta[d] eī regia intra aulam meā fieri a palatinis artificibus debēt: nō paſſim in priuatis domibꝰ vel officiis pari. vñ ſumma ſeueritate ſancimꝰ: vt qđ i cultu ornatuqꝫ nr̄o ſacrū et adoptabile eſt: id facere temeritas priuata non audeat. Si qs ſane cōtra vetitū trāqllitatis mee aliqđ fecerit: diffinitā ſupius mulctā ab his per officia palatioꝝ exigi: ꝛ ſacris largitiōibꝰ nr̄is iubemꝰ īferri.

¶ De claſſicis.

Imp.val.

Claſſem ſeleucenā[e] aliaſqꝫ vniuerſas[f] ad officiū qđ magnitudini tue obſeqtur[g] volumꝰ ptinere: vt claſſicoꝝ numerꝰ ex incēſitis[h] vel accreſcētibus[i] cōpleat̄ et ſeleucena[k] ad auxilium purgandi[l] orientis aliaſqꝫ neceſſitates comiti oriētis deputent̄[m].

¶ De curialibꝰ vrbis rome[n].

Impa. Archa.

Si quis decurialē[o] de auferēdis priuilegiis pulſauerit lite pulſandū[p] itelligat ſe curie interpellare debere iudicem[q].

Idem Augu.

Leges decuriales taz a ſupioribꝰ pricipibꝰ/q̄ a diuo parēte nr̄o cōditas nr̄a auctoritate firmamꝰ. ſingulos itaqꝫ iudices ſcire volumꝰ ne q̄s huic collegio iuriis corporalibus tentet notā atterere[r]: neqꝫ ab his cōmodis q̄ rationibus approbant̄ audeat ſepare huic eñ collegio volumꝰ antiquam priuilegiorum prerogatiuam ſeruari[ſ].

¶ De priuilegiis corporatorum vrbis rome.

¶ Incole vrbis rome gaudēt priuilegiis ciuiū. itē ciues romani vbicūqꝫ morant̄ poſſunt ad ciuitatem retrahi. B.

Impator Hono.

Nulli ſit liberū/nulli p̄miſſū vt nouum aliqđ vrbis[t] incole i vrbe ſuſtineant: ſꝫ in honorē eterne vrbis corporatis[v] indulta ſuffragia valere[x] precipimꝰ. cura autem rectorum prouinciarum corporatis vrbis rome qui in peregrinatiōe[y] trāſgreſſi ſunt redire cogantur: vt ſeruire poſſint functiōibus quas impoſuit antiqua ſolennitas[z].

¶ De piſtoribus.

Quicunque ex mancipijs. i. piſtoribus facientib[9] panē palatij. ſic. ſ. de fru. vr. co. l. i. hi ſubſūt comiti horreo[rum]: vt h[ic] dicit & ol[im] t[em]p[or]e de ciſ[?] ius &c. vt. ſ. de fer. l. publicas. & cōueniūtur ſ[ecundu]m. p. ſub comite rerū p[ri]uata rū. i. p[ro]cu. ceſaris vt. ſ. vbi cāe fiſ. l. ſi quis. & l. dominicis.

b ¶ Quolibz mō. alio mō illicito. vel dic gn̄alit eos ad nullā dignitatē aſpirare. & facit ad ſimoniacā iſtā electionē. ſ. de epi. et cle. l. ſi quēq[ue]. et ad l. iul. repe. l. fi. et in auk. iuſiur. q[uo]d p[re]ſe. col. ij.

c ¶ De ſuarijs. i. porcarijs q[ui] cuſtodiunt porcos ciuium in paſcuis. vt. j. l. i.

d ¶ Suſceptoribus. de his nichil in nigro. ſic. ſ. de cō du. ve. l. fi. ſz de eis dicit. ſ. de ſuſcep. l. modios.

Porcinarij. exhibeāt. q[uod]n[?] tuz aial daf baſtangarijs. vt. ſ. de muri. l. q[uo]d ad preſens.

f ¶ Sordidis. que ſunt. ſ. de excu. mu. l. maximarū. & idē de cuſtodib[9] ceterorū porcorū. ar. ſ. ad l. fal. l. fi.

Quicūq[ue]. p[ro]uocatus. actor prouocat eo q[uod] ſibi al's non ſatiſfit. ſic ff. de ſepa. l. fi.

h ¶ Fori. i. p[er]fecti vr. & no. q[uod] re[9] ſeq[ui]t forū actoris cōtra Re[9] q[uo]n[iam] regulā. ſ. de iu. om. iu. l. iure. q[uo]d forū actoris ſequit.

¶ De piſtoribus.

Impator Augu.

Quicunq[ue] ex mancipijs[a] comitis horreorum dignitatem & officiū vel ambitione vel gratia vel pecunia ſeu quolibet[b] alio modo poſthac fuerit aſſecutus: exutus dignitate quam contra interdictū noſtre ſerenitatis adept[9] eſt/multat[9] ēt in. xx. lib. auri ad antiquum denuo conſortium collegiumq[ue] reuocetur: om̄e etiā ſpeciale beneficium quocunq[ue] modo cōtra hanc ſanctionem fuerit imperratum penitus cō quieſcat.

¶ De ſuarijs[c] et ſuſceptoribus[d] vini/et ceteris corporatis.

Impa. Augu.

Porciarij vrbis eterne cuz peruigilem laborem populi romani cōmodis exhibeant[e]/ſordidis[f] ſemper muneribus liberentur.

¶ Pretor vrbis eſt iudex porcariorum ſiue ipſi agāt ſiue cō ueniantur. h. d. B.

Impa. archa.

Quicunq[ue] ex corporibus ſuariorum ſiue excipiē de neceſſitate litis aſtrict[9]: ſeu inferende voluntate ſpōtanea prouocatus[g] iudiciū voluerit experiri: fori[h] vrbani auditorium preſtoletur.

¶ De collegiatis[i] et charthopatris et nūmularijs.

¶ Qui intrat vnum collegiū et mūera ad que ordinatus eſt non exercet: non effugit munera alterius collegij de quo exiuit: ſed debet de nouo extrahi et alius in locum eius ſubrogari requiſitis primatibus collegiorum: idem ſi decederet. h. d. Bar.

Impera. theo.

Qui ſub pretextu[k] decanorū ſeu collegiatorum cū id munus nō impleāt a lijs ſe muneribus conant ſubtrahere: eorum faudibus credimus obuiandū: ne quis ſub ſpecie muneris quod minus exequat alterius muneris oneribus releuetur: ne argentariorum vel nummulariorum munera declinentur ab his qui dici tantūmodo collegiati vel decani feſtinant. Ideoq[ue] ſi quis eorū ſub nude appellatiōis velamine collegiatū ſe vel decanum appellat: ſciat pro eo aliū ſubrogādum qui predicto muneri ſufficiens approbetur ſubrogatione videlicet memoratorum[l] vel eorum qui moriuntur primatum[m] eius qui ſubrogatur admiſſo iudicio.

¶ Qui ſupra numeruz admittuntur in collegio non gaudēt beneficio collegij. h. d. B.

¶ Qz autem[n] ſupra numeruz qui[o] in cautis breuibus continetur nemo ſe quolibet patrocinio vel cuiuſlibet aſſumpta potentia debeat excuſare hoc noſtre eſt ſerenitatis cenſere/tue ſublimitatis tuiq[ue] officij cautius obſeruare: hoc inter omnes equa lance ſeruari precipimus/nullo diuine domus patrocinio/nullo ſacroſā ctarum eccleſiarum reuerentia/nullo qualibet vel cuiuſlibet potētia ſe excuſante. ſz nec t[ame]n circa munera releuāda ſupplicibus[p] cōſuluiſſe noſcamur: illud etiā dicendum obſeruandumq[ue] eſſe cenſemus/ vt charte venditio[q] que de prouincijs

i ¶ De collegiatis. Dixit ſp[ec]ialr de quibuſdā collegiatis nūc gn̄alr. & d[icu]n[tu]r a collegio vt p[ri]uilegiati a p[ri]uilegio. & idem d[icu]n[tu]r charthopatri. q[ui]a eo[rum] no[m]i[n]a ſcribebant in charta vel matricla patrie. quaſi i[n] patrie charta deſcripti i[n]fra numerū: ſz qui ſunt ſupra numerū nō gaudēt p[ri]uilegio. vt. j. §. q[uo]d autē. Vel d[icu]n[tu]r chartopatri. i. q[ui] gaudēt i[n] patria ſ[ecundu]m grecos. d[icitu]r em̄ grece charta apō latinos patria. vel dic tertio vt. j. in fi. huius. l. Accur.

Qui ſub p[re]textu. hāc habes de verbo ad v[er]bū. ſ. de ſac. ſanc. ec. l. q[ui] ſub pretextu.

l ¶ Memorato[rum]. ſ. in locum.

m ¶ Primatū. ſcz q[uo]d de nouo habebit p[ri]mates qui eū eligant. py. vel dic eorū a quib[9] receſſit. et ad hoc. ſ. de aduo. diuer. iudi. l. nemini.

n ¶ Quod autē. hac accipe nēo q[uo]d ē. j. & lege ſuſpēſiue vſq[ue] illuc/ſz nec &c. Accur.

o ¶ Qui. ſcz numerus continctur in breuibus cautis. i. cautela ſcriptis facta examinatione eligendorum. et facit. ſ. de ſacroſanc. eccle. non plures.

p ¶ Supplicib[9]. qui ſupplicant vt ſuum locuz eis vēdere liceat.

q ¶ Venditio. emptores hui[9] charte d[icu]n[tu]r chartopatri

qui per charte emptionem a quopiam quid in charta vl' in matricula eſt collegiatorũ vel cõſulum acquirere volũt vt illius loco ſubrogent.id eſt vt alludant nomini: id eſt agant emendo chartam: id eſt locũ cuiq3 p chartã aſſignatum. vt patrie ſtant corporati: vt hic. Uel aliter vt notat in rubrica.

a ¶ Supplicũ.id eſt ſubiectorũ ſupplicantium.
b ¶ Conſtitutionis.al's diſpoſitionis.
c ¶ Conſtitutum eſt.id ẽ q̃ onera primus et ſecundus agnoſcat.ad qd.§. de col.donatorum eratorũ.l.i.et.§. de prediis et oib' rebus naui.l.ij.
d ¶ De ſtudiis liberalib' vt.ꝛc. In qbus duabus tm̃ legitimũ ſit ſtudiũ non alias niſi ex p̃uilegio. vt i proemio.ff.§. hec autẽ tria. hodie imperium eſt ſciſſum et ſtudium multis locis ſit. maxime bononie que legalis ſtudij obtinet monarchiam.
e Uniuerſos.vſurpãtes.i.frequenter vtentes leges. et ſic in bona parte.vt.ff.de vſucap. l.ſi.Accur.
f ¶ Cellulisq3.id eſt qui volunt docere publice vl' p̃uatim abſtineant ab oſtentatiõe vulgari.
g ¶ Ab oſtentatione.id eſt conuerſatiõe cũ laicis
h ¶ Sanctiõis.ſ. huius que ꝛc.
i ¶ Prohibem'. ſc3 ſe imiſcere vulgari oſtentationi.

ad corporatos ſupplicũ[a] p in inuocationẽ tranſlata eſt prie cõſtõnis[b] terminis cõcludat: hoc eſt qd in initio diſpoſitionis cõſtitutũ eſt[c] id in poſterũ nulla addita nouatiõe ſuet.

¶ De ſtudiis liberalib'[d] vrbis rome ꝛ cõſtantinopolitane.

Imperator theo.

Uniuerſos q̃ vſurpantes[e] ſibi nomina magiſtroꝝ in publicis magiſtrationib' cellulisq3[f] collectos vndecũq3 diſcipulos circunferre cõſueuerũt ab oſtẽtatiõe[g] vulgari p̃cipimus amoueri.ita vt ſi qs eorũ poſt emiſſos diuine ſanctionis[h] affatus q̃ prohibemus[i] atq3 dãnam' iterũ forte temptauerit[k] / non ſolũ ei' quã meret infamie notã ſubeat: verũetiã pellendũ ſe ex ipſa vbi v̾ſatur illicite vrbe[l] cognoſcat Illos vero q̃ intra plurimorũ domos eadem exercere priuatim ſtudia conſueuerunt[m] ſi ipſis tantũmodo diſcipulis vacare maluerit quos itra parietes domeſticos docent / nulla huiuſmodi interminatione p̃hibemus[n]. Si autem ex eoꝝ numero[o] fuerint qui vident intra capitolij auditorium cõſtituti / hi omnibus modis priuatarum edium ſtudia ſibi interdicta eſſe cognoſcãt. Scituri

k ¶ Temptauerit.vulgariter ſe oſtentando.
l ¶ Urbe.ſ.roma veteri vel noua: de qbus hic dicit.
m ¶ Conſueuerunt.in cellulis.vt.§.proxi.
n ¶ Prohibemus.niſi vt ſubijcit. Item hoc i dictis duabus vrbibus. Accurſius
o ¶ Numero.qui numerus eſt vt.j.hac.l.ꝛ iuxta capitolijũ regebant vel intra capi.ꝛc.i.habent licentiam vt regãt ꝛ ſic audiuntur in capitolio.ſ.ab his qui cõueniũt in capitolio vt a populo vel a ſenatorib'.
p ¶ Priuilegijs.q̃ ſũt.§.de p̾feſſo.l.medicos.et.l.ſi.
q ¶ Auditoriũ.hoc expone.vt.§.
r ¶ In his.id eſt ciuitatib' duab'.et no.q3 p̾mittit oratores etiã ad leges nedũ ad alias q̃ſlibet artes: cui' ſlos et tuba rõani eloquij fuit tullius.

q' ſi aduerſus celeſtia ſtatuta facientes deprehẽſi fuerint: nil penitus ex illis priuilegijs[p] cõſequant que his q̃ in capitolio tantũmõ docere precepti ſunt merito deferunt. Habeant igit auditoriũ[q] ſpãliter nrm i his[r] primũ quos romane eloquentie doctria p̾mẽdat. ¶ Oratores qdẽ tres numero[s]. grãmaticos v̾o.x.in his[t] etiãq facundia grauitatis pollere noſcuntur.v.numero ſint ſophiſte: et grãmatici eque.x.[v] et quoniã nõ in his artibus tantũ adoleſcentiã glorioſam[x] optam' inſtitui: profundioris quoq3 ſciẽtie atq3 doctrine mẽoratis magiſtris ſociam' auctores[y]. Igitur vnũ adiũgi ceteris volum' q̃ philoſophie[z] archana rimet: duos[a] q3 q̃ iuris ac legũ voluntates pãdãt: ita vt vnicuiq3 loca ſpãliter deputata aſſignari faciat tua ſublimitas: ne diſcipuli ſibi inuicẽ poſſint obſtrepere / vel magiſtri: ne ve liguarũ cõfuſio p̾mixta vel vocũ aures quorundã aut mẽtes a ſtudio litterarũ auertat[b].

¶ De honoratorũ vehiculis.

¶ Antiquit' in ſignũ dignitatis ꝛ honoris in dignitate poſiti ibãt in currib' ſeu vehicul'

h.d.B. Impa.

Omnes honorati ſeu ciuiliũ[c] vel militariũ vehiculis dignitatis ſue .i. charucis

Eloquij tuba tullius.

ſ ¶ Numero.nũerus etiã ali' ſtatuitur in maximis ciuitatib'.vt.§.de excu.tu.ſi duas.§.i. ꝛ.ij.ſed ibi de alijs hic de roma et conſtantinopoli ciuitatibus.
t ¶ In his.ſ.ciuitatib'.et habeas .j.grauitat3.alias eſt ingratis.ꝛ tunc dic in his grãmaticis qui fallacijs ſunt ſapiẽtes ꝛ doloſi ſm.p.al's garrulitatis.
v ¶ Decem.vitium ſcriptoꝝ: na3 ſupra hoc dixerat. ſic.§.de excu.ar.l.i.
x ¶ Glorioſã.no. adoleſcentiã glorioſam.itẽ no.has artes in adoleſcẽtia adiſci.
y ¶ Auctores.id eſt hos qui ſequũtur vnum ꝛc.
z ¶ Qui philoſophie.per hos etiã medicos potes cõprehendere.
a ¶ Duos.no.duos ſc3 infra numerum.al's ſec'.vt in prin.l.itẽ hoc i dictis duab' ciuitatibus.vt in rubri.ꝛ nota q' de diuina ſciẽtia nichil d̾.itẽ facit.j.de p̾feſ.q̃ in vrb.cõſtan.l.i.
b ¶ Auertat.qd facile euenit i his q̃ male intẽti q̃ſq3 caſtra edificãt: q̃ſq3 tegulas dom' nũerãt.et ẽ h ar.q' faber nõ põt malleare iuxta ſcholas.pub.eni vtilitas q̃ replet ciuitatem ſapiẽtib' preferẽ.ſic.ff.ſol.ma.l.i.

Schole nõ d̾bẽt hr̃e fabrũ vici nũ.

¶ De honoratorũ vehiculis.

Omnes.ciuiliũ.dignitatũ vel virorum.ꝛ erant honorati quidã qui habebãt priuilegia vt intrarent ſecretariũ principis et aliorũ iudicũ

et ſedẽdi in ſalutationib⁹. vt. ſ. de offi. diuer. iudi. l. ij. ⁊. iij. Uel ponit̃ pro his q̃ habẽt dignitatẽ ſine adminiſtratione, de q̃bus dicit in aut. vt ordo pre. qđ in idem recidit.
a ❡ Utantur. i. liceat eis vti ſi volunt.

litas et inſolidũ nõ põt eſſe vt dixi. ar. ff. cõmo. l. ſi vt certo. §. ſi duobus. et cõtra de duab⁹ vna fit. vt in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. illud. ⁊ §. hoc autem. col. ij.
g ❡ Illa. ſcʒ tyrus.
h ❡ Hec. ſ. beritus i ❡ Et vtraq; tyrus et beritus.

❡ De priuilegijs vrbis conſtantinopolitane.

Urbs conſtantinopolitana intra vrbem ſacratiſſimi nominis ſemꝑ vtantur[a]

❡ De priuilegijs vrbis cõſtantinopolitane.

Imperator hono.
Urbs cõſtantinopolitana nõ ſolũ iuris italici[b] ſed ẽt ipſius rome veteris ꝑrogatiua letet̃[c]

❡ De metropoli[d] berito.
❡ In eadẽ ꝓuīcia poſſunt eẽ due matrices ciuitates. h. d. Bar. Imperator theo.

Propt̃ multas iuſtaſq; [e] cãs metropolitano noie ac dignitate beritum ciuitatẽ decernim⁹ exornãdã iã ſuis ꝟtutib⁹ coronatã. Igitur hec q̃ʒ metropolitanã habeat dignitatẽ: tyro[f] nichil de iure ſuo derogat̃: ſit illa[g] mater prouincie noſtrorũ maiorũ beneficio: hec[h] nr̃o: ⁊ vtraq;[i] dignitate[i] ſimili perfruantur.

❡ De canone[k] frumentario vrbis rome[l].
❡ Nauta dʒ cõfiteri ſe recepiſſe ſpecies incorruptas: qđ debet approbari aſpectu officialium tempore quo dant̃ ⁊ quo reſtituuntur. Bar.

Imperator theo.
Nautici[m] apud p̃ſidum aut magiſtratuũ acta[n] cõfiteantur icorruptas ſpẽs ſuſcepiſſe eorũq; apud quos deponit̃ iſta teſtatio p̃ns aſpect⁹[o] ꝓbet nichil in his eſſe vicij qđ eo tpe[p] q̃ ad ſacre vrb portũ ꝑuenit p̃fecturã iugiter obſuare preceptũ eſt.

❡ Anullat oĩa priuilegia concedentia remiſſionẽ canonis. Barto. Impa. ar. au.
Si qđ[q] frumẽti vel ordei vrbicarij canonis remiſſione indultũ eſt ſpeciali bñficio: cõtra commodũ publicuʒ reſcripta elicita non valeant.

❡ Nullus põt poſtulare canonis mutationẽ: ⁊ ipetrata priuilegia a iudice nõ admittant̃: ⁊ impetrãtes i duplũ puniant̃: ⁊ iudices qui canones i ꝓprios vſus ꝯuertũt puniũt̃. B. Idẽ
Neminẽ patimur imutãdo[r] canonẽ vrbis rõe[s] nr̃e clemẽtie bñficiũ poſtulare ſed ẽt ea reſcripta q̃ quoq̃ mõ potuerit ipetrari[t] ſuſcipi nõ ſinim⁹: eos ꝟo q̃ cõtra hec fecerint in duplũ retinẽdos eẽ decernim⁹: vicarios[v] q̃n etiam ceteros iudices (niſi deinceps ab vſurpatione vrbicarij canonis abſtineant) deportationis pena detineri: primates officiorꝫ capitali ſupplicio ſubiugari ꝑpetua auctoritate ſancimus[x].

Urbs conſtantinopolitana. italici. ẽ ergo immunis a tributis vt. ff. de cen. l. i.
c ❡ Letet̃. vt. ſ. de ſacroſan. ecc. l. omniũ. ergo mater legũ. vt in aut. vt ec. ro. in p̃n. col. ij. Itẽ ei⁹ cõſuetudinẽ ſequit̃: vt. ſ. de vete. iur. enu. l. i. §. fi. ⁊ in ſti. de ſatiſda. §. fi. Itẽ mat̃ fidei erit illi⁹ ciuitatis eccl'a vt. ſ. de ſacroſan. eccle. decernimus.
d ❡ De metropo. id eſt metropolitana: et ſic eſt apocopa.
Propt̃ multas iuſtaſq;. maxie. q2 nutrix eſt legũ. vt i ꝓe. ff. §. hec ãt
f ❡ Tyro. datiui caſus et eſt nomẽ ciuitatis. et erant due ciuitates tyr⁹ et berit⁹ in ꝓuīncia fenicis. vt. ſ. q̃ etate. l. i. quarũ vna erat añ metropolitana: nũc fit ⁊ alia et dicit q nil derogat̃ patrie. Et ſic no. hic ar. q nil derogatur epiſcopo ſi alter in eodẽ epiſcopatu eligat̃ epiſcop⁹. ⁊ idẽ in prelato. ſed diſtingue aut dignitas additur pſone. puta cũ erat vnus epiſcopus i vna ciuitate ⁊ dat̃ ali⁹ in eodẽ epãtu (⁊ idẽ in archiep̃o põt dici) ⁊ fieri nõ põt. aut rei: ⁊ fieri põt vt h̃. nec ei erũt duo metropolitani ſed vnus ⁊ ſic due matres ecclie: ſed vn⁹ prelat⁹ vt bigami. Itẽ ⁊ due ꝓuincie vnũ p̃ſidẽ. ſic. ſ. tit. i. due ſũt romane ecclie ſcʒ roma vet⁹ ⁊ noua: ⁊ tñ vn⁹ papa. ſʒ hec rei collata dignitas nõ fit niſi ex cãis. vt in p̃n. hui⁹. l. ſʒ ⁊ ꝓuincia ſcandit̃ ⁊ erũt duo p̃ſides non vn⁹ ſʒ duarũ ꝓuinciarũ: ſic ⁊ archiepat⁹. vt. ff. de offi. aſ. l. ſi eadẽ. ſʒ i vna eẽ duos metropo

Epo nihil derogat̃ alterro in ei⁹ epatu electo.

i ❡ Dignitate. metropolitana.
k ❡ De canone fru. ⁊c. Cert⁹ canõ in frumẽto ſingulis annis mittebatur romã qđ patet q2 dicit canon. ad qđ. ſ. de ſacroſan. ec. l. placet. ⁊ appellatiõe frumẽti oĩa q̃ ad victũ ſunt neceſſaria accipiunt̃ vt. ſ. de ſuſcep. modios. et. ſ. eo. l. ij. et i publicis horreis rome iponebat̃. vt ſ. de cõdi. in pub. horreis. l. i. et. ij.
l ❡ Rome. vtriuſq;. vt. ſ. ti. ij. et. ſ. ti. i. et in rubri.
Nautici. q̃ portãt annonarias ſpẽs. vt. ſ. ð naui. cu. l. i.
n ❡ Acta. i. ꝓuīcia vnde accipiũt.
o ❡ Aſpect⁹. iubij ciendo oculis. ad qđ. ſ. fi. reg. l. ſi irruptione.
p ❡ Qđ eo tpe. i. ſi ibi inſpectio fiat a prefecto annone cui hec lex mittit̃. et de quo h̃ loquit̃ vel dic vrbis.
Si qđ. elicita a debitorib⁹ vt. ſ. ð anno. ⁊ tri. l. iij. nec cõpenſari: ſʒ tã cito ſolui. vt. ſ. de ꝯpẽ. l. i ea. ⁊. l. ſi velut. ⁊. ff. ð admi. re. ad ci. ꝑti. l. fi. §. iij. ⁊. iiij. ⁊ ta. ſ. ð p̃ci. ip. nec dãnoſa. ⁊ ſi ꝯ ius vl' vti. pu. l. fi. ⁊. ſ. de piſto. l. i. ⁊ ſ. l. prox. ⁊ in aut. vt nulli iudi. §. ⁊ hoc. col. ij.
Neminẽ. imutãdo. de ſpecie i ſpeciẽ. vt. ſ. de ſab. l. i. vl' (de pſona i pſonã.
s ❡ Rome. dic vt in rubrica.
t ❡ Impetrari. a q̃cũq; debitore vel alio vt ſit ꝯ grauior ꝯ
v ❡ Uicarios. ab vſurpatiõe. q2 ſibi reti (ſuperior ꝑti. nent qđ romã mittere vel quod in horreis ꝯdere debent. et facit. ſ. de excu. mu. l. placet. ibi ciuiliter conueniũtur.
x ❡ Sancimus. niſi ab ea vſurpatione abſtineant.

a ¶ De frumēto. ⁊c. Cū ꝗ ꝓuidētia deferaꝛ dixi. ſ. ti. ꝑr. nūc q̄liter delatū expēdaꝛ. qꝺ eni in vna vrbe dr̄ et i alia intellige. vt. ſ. de priui. vr. cōſtan. quinimo idē in horreis publicis aliarū ciuitatū. vt. ſ. de ↄdi. i publi. horreis. l. ij. Ulli. priuato. b ¶ Pro annona. i. pro pane. ſ. de pri. ⁊ omni. re. naui. l. ij. n ¶ Incidi. i. ſculpi vl̄ iprimi. ſic. ff. de ori. iu. l. ij. § poſtea ne diuti⁹. ⁊ repete hic iubem⁹ quod ē. ſ. ſic in lib. moyſi in lapideis. Accurſius.

c ¶ Inte ger. i. nō minut⁹ per hmōi prebitionem.

d ¶ Mācipib⁹. ſcʒ piſtorib⁹. vt. ſ. de piſto. l. i. ꝗ panē coctū reddūt ānone ꝓbēdū vt hic. et. j. l. ꝑri. ⁊ pri⁹ vetus frumentū ꝙ nouū niſi ſit opus de nouo immiſceri veteri qꝺ venit ꝓpter corruptionē veteris. vt. ſ. de cōdi. ī pu. horreis. l. i.

e ¶ Necnon a diuo: vbi non habes ſed fa. j. de eroga. mili. an. l. i. Iteʒ. j. ti. i. l. fi.

f ¶ Cogenꝛ. horreorū comites.

g ¶ Emere. ſub. frumēta que ⁊c. ſi hn̄. ſ. diſtribuiſſent

Auri frumentariā. qꝺ quādo fit: dic vt. ſ. vt i emp. ſpe. l. i.

i ¶ Poſt. al's poſt ꝑceptam. al's poſtea ꝑcepta.

k ¶ Conuertere. ſic. ff. de admi. re. l. ij. § ij. ⁊ iij. et. iiij. ⁊ ſ. tit. i. l. iij. et. ſ. de cōdi. in pu. horre. ſ. l. fi. ⁊. j. de col. fū. pa. l. fi.

l ¶ Mācipibus. id ē piſtorib⁹ vt. ſ. l. ꝑri. ⁊ caue qꝺ dicat quia nō dicit ꝙ mutuo deꝛ: ſed datur frumentū ⁊ recipitur panis. vel datur pecunia vt emat frumentum al's eſſet contra. ſ. de his qui ex pu. ra. mu. pe. l. i. et. ij. et ſic h̄ ad publicā vtilitatem mihi ꝓuatam.

m ¶ Mutui. al's mutuo. ⁊ tunc eodē mō expone. ſic

¶ De frumento⁰ vrbis cōſtantinopolitane.

¶ Qꝺ dari debet in pane nō debet ſolui in frumento. Item ex inordinata adminiſtratione creſcit cariſtia. Bar.

Imperator hono: ⁊ th.

Ulli nec diuine q̄ſidem domui noſtre frumētū ꝺ horreis publicis ꝑ ānona^b penit⁹ ꝓbeaꝛ: ſʒ integer^c canon mancipibus^d conſignetur annona in pane cocto domibus exhibenda. ita enim debet canō ab inclyte memorie ↄſtantino preſtitus/ necnō a diuo^e pietatis mee auo theodoſio auctus expendi. quoniā creſcit inopia ſi frumēta q̄ pro annona tribuuntur: ad vſus alios deputata cognoſcanꝛ: cogē tur^f eni de publico ſibi emere^g que alijs vendere potuiſſent.

¶ Quantitas ſtatuta ad emptionē frumēti nō pōt minui/ nec ad alios vſus ↄuerti: et qꝺ de ea fit dʒ i publicū librū ſcribi: ⁊ cōtrafaciētes puniunꝛ in duplum: ⁊ lucrum ſumit naturam ſortis. Bar. Imp. ho.

Auri ſtatuta q̄ntitas ad coēptionē frumētariā^h perpetuo ſit dedicata: nec liceat cuiq̄ poſt^i adminiſtrationē vrbicarie poteſtatis perceptā aliquid ex eadē ſūma minuere vel ad quoſcūq̄ alios vſus cōuertere^k: ſʒ ſub geſtorum teſtificatione certum fiat: ⁊ qꝺ mācipibus^l mutui^m nomine datū eſt: et quod ab hiſdem ſit excepta omni concuſſione ſoluēdum. eum autem qui hanc formam auſus fuerit inquinare: quātitatē in qua ſuā calliditatem exercuerit in duplū redhibere iubemus. et quicquid ex ꝓdicta rōne accreuerit: ad cumulū eiuſdē auri quātitatis ⁊ frumētarij tituli firmiter redū dare: legiſq̄ huius tenorē eneis tabulis incidi^n.

¶ De annonis ciuilibus.

¶ De annonis ciuilib⁹.

¶ Annone ciuiles nō dantur pro titulis in dignitatibus ſed pro meritis. Bar.

Imperator theo.

Anonas publicas nō tā titulis dignitatum q̄ ſingloꝝ virorū meritis attributas diui cōſtātini^o liberalitate ſatꝫ claruit. iōq̄ nichil ex his^p ſcholarum nomine vēdicetur: ſed pro vniuſcuiuſq̄ merito q̄ ſunt cōceſſa ſeruenꝛ vt quicunq̄ ꝑceptarū annonarū emolumenta vel in heredes proprios iure ſanguinis^q trāſfuderūt/ vel i extraneos diſtractionis titulo tranſcripſerunt maneat quod geſtū^r eſt/ vel hereditatis merito vel alienationis arbitrio Imperator mar.

Centū. xxv. modios frumenti preter ſolitum canonē ꝑ ſingulos dies de ꝓſenti ſexta indictione ex die kal. ianuarij noīe papateumatꝫ de horreis publicis huius alme vrb inſitas nr̄e pietatꝫ liberalitate tribuim⁹^s/ datꝫ ſacris apicib⁹^t ad ſublimiſſimā quoq̄ ꝑ orientē ꝓfecturā qb⁹ poſſit et modū noſtre donatiōis^v agnoſcere: et incunctanter ꝓbere q̄ iuſſimus. quā modiationē iugiter et in perpetuū ciuib⁹ noſtris^x debere conferri valitura in euū hac lege ſancimus.

¶ De mendicātibus^y validis

¶ Qui ſine neceſſitate mēdicant poſſunt inſpici ⁊ q̄ eos in

o Anonas. cōſtantini ar. ↄtra inſufficiētes doctores vt etiā ſcholares optimi facili⁹ aduocenꝛ.

p ¶ Ex his. ānonis ſcholarū. ſcʒ ſi nichil meruerit. vl̄ dic ꝙ ſua ſchola vl̄ vniuerſitas hec nō reuocet.

q ¶ Sanguinis. vel etiā nō iure ſāguinis. vt ſtatī colligitur.

r ¶ Geſtū. h̄ de iā ꝑceptis. ſic in vſufruc. vt. ff. ꝺ vſufru. l. defuncta. et facit. ſ. de inoffi. teſta. oīmoda. § fi. ⁊ de colle. illici. ⁊. j. de ſilen. l. fi. et de ero. mili. anno. l. in his ⁊ q̄ mili. nō poſ. l. v § fi. que faciūt vt mortuo militante aliq̄d ad heredem defuncti tranſeat. Itē argu. eſt ꝙ idē ſit in ꝓbēda clericitam ꝑcepta. Fruct⁹ ex bn̄ficio ꝑcepti ad hr̄des trāſeūt.

Centū. tribuimus. ſimile additamētū fit qn̄ ꝙ ꝓbēdis. ad qꝺ. ſ. ti. i. l. i. ⁊ ſubaudiūt h̄ ꝑ ſingulos ānos et ſic qꝺ. ſ. eſt ꝑ ſingulos dies iungiꝛ ſuperioribus.

t ¶ Apicib⁹. i. noſtris litteris miſſis ⁊c.

v ¶ Donatiōis. quā facim⁹ ꝑ legē iſtam augendo annonas.

x ¶ Nris. militibus. ſ. vel dic oīb⁹ tpe. ſ. neceſſitatis.

y ¶ De mēdicātib⁹ q̄ mēdicātes reficiunꝛ publicis annonis de qb⁹ eſt dictū, et dʒ hoc ſie

ri.ſ.de vere mēdicātibꝰ nō ficte.ideo de mēdicātibus vali dis.i.robuſtis quos ſpanaldos vel galiotas vulgus ap pellat:qui mēdicare non debēt ne miſeris vel vere debili bus panē auferāt vt h.ꝛ in aut.de q̄ſto.col.vi.ꝛ.v.q.v.c.nō ois.ꝛ.lxxx.di.c.i.ꝛ gloſ.ſup matth.iuſtiꝰ feceris ſi iuſte pe tentē correxeris q̄ ſi ei dederis.

a Unctꝫ.q̄ſtum. q̄ publice panē querunt.

b Incerta.qꝛ ignoraꝛ verū vere egeāt vel non.

c Inertibꝰ. ſic ſe gerūt quaſi non habeant artē cum habeant: et ita fin gunt ſe debiles cū ſint fortes: qꝛ no lūt laborare. ſꝫ mē dicando ſine labo reviuere.

d Neceſſitas. laborando eo mo do quo ſequitur. ꝛ dic inferatur ꝑ que ſtorē. vt in aut. de queſtore.

e Proditor.i. dlator.ſic.ſ. ꝓ q̄bꝰ cau.ſer.l.fi.

f Plenitudinē. al's leuitudinē: ſcꝫ fictā. al's plenitu dinē.id eſt valitu dinē.ꝛ eſt ſic.ſ.de col.detc.l.fi.Sꝫ cō tra in aut. de q̄ſto re.§.ſi vero.col.vi vbi dicit q̄ ſui do minis liberi ope ri publico manci panꝛ.Sol.hec cor rigiꝛ ſm quoſdam vel ibi in his q̄ in ſacra vrbe reperiū tur q̄ſicū eis miūꝰ ſit agēdum.Uel lo quitur de his q̄ fa ciūt ſe videri egroſ apponētes herbā vel aliud ꝑ qd̄ tu meſcunt.ibi nō ſic delinquūt.ſed ſolū fingūt pauptatē ſeu debilitatem.

g Actione.furti et ſerui corrupti.vt.ff. de ſer.cor.l.i.ꝛ.ſ.de fur.l.aduerſus.

h Preſtiterūt.ſiue alias facturi nō erāt.vt.ff.de fur.l.q̄ ſeruo.et.l.ſi q̄s vxorē.§.neq̄ꝫ.vꝫ etiā ſi eſſēt:qꝛ nō dꝫ laudā do augeri malitia.vt.ff.de ſer.cor.l.i.in fi.et facit inſti.de ob.ex delicto.§.ope.et.ff.de ꝟbo.ſig.l.ſepe.§.fi.et.ff.mā.l.i. §.fi.ꝛ.ſ.de muri.l.qui aliquē.et.j.de agri.et cen.l.omnes profu.et.ſ.de fabri.l.fi.

Laudibꝰ nō dꝫ extolli malitia

ſpexerit et ꝑdiderit et eē ꝓba uerit dominiū eorū ꝯſequitur ſi ſunt ſerui:vel ius colonatꝰ ſi ſūt liberi ſalua dominis actio ne ſerui corrupti. Bar.

Imperator Ual.

Unctꝫ quos in publicū q̄ſtūa incertab mendicitas vocauerit iſpectis exploreꝛ in ſingulis et integritas corporū et robur annorum:atq̄ꝫ inertibusc ꝛ abſq̄ꝫ vlla debilitate miſerādis neceſſitasd inferaꝛ/ vt eorū quidē quos tenet ꝯditio ſuilis ꝓditore ſtudioſus et diligens dn̄ium cōſequatur:eorū ꝟo quos nataliū ſola libertas ꝓſequaꝛ/colonatu ꝑpetuo fulciatur quiſq̄s hm̄oi plenitudinēf ꝓdiderit ac ꝓbauerit:ſalua dn̄is i eos actiōeg q̄vel latebrā forte fugitiuis/vel mēdicitatis ſubeundi cōſiliū p̄ſtiterūt.h

De nautis tyberinis.

Qui nauem tyberinā habꝫ onus publicū cogitur ſuſcipe re nec vllo priuilegio excuſaꝛ. Bar.

Impa.Ual.

Qui nauē tiberināi habere fuerit oſtē ſus onꝰ reipu. neceſſariū agnoſcat. quodcūq̄ꝫ igiꝛ nauigiū i alueo tiberis inueneꝛ: cōpetētibꝰ ꝛ ſolitis obſequijs mācipeꝛ:ita

De nautis tyberinis.

i Qui nauē tyberinā.i.q̄ nauigat i flumine romano cōuehēdo romā vel extrahēdo ducēdo ad caſtra

k Uendiceꝛ.i.ſeparetur vel remoueatur.

De frumento alexādrino.

In eſtimatiōe.ꝑfectus oriētis ſtatuit munꝰ.i.ſalariū duobꝰ officialibꝰ quos elegit ad ꝯgregādū frumētū ad ciuitatē alexādrie et nauclerijs ꝓ eſtimatione frumēti.i.ſm q̄titatē quam fieri faceret puta ꝓ modio tm̄ qd̄ h̄ imperator ꝯfirmat ꝛ dicit ammō curiales nō eligendos ad hec officia Accurſius.

m Elogij. noīa ſunt officiorū.ꝛ in li.m.eſt emēdatū debito decreto elogij.Accur.

n Officia.i p̄dictos duos viros.

o Diurnos. alexandrie. ab alexādro puta magno ſic dicta cui fauetur hic in aliimētis.itē et hꝫ iuriſditionē vt.ſ.de offi.iu.alex.itē aliud.vt et.j.ti.i.l.i.

p Nemo.ꝓuatꝰ

q Periſocorregie. vna dictio. et dicitur periſocorregius et periſocorregia q̄ eſt iuxta regē a peri iuxta: ꝛ rege. colligiꝛ ergo hic nomen eius officij.et per hoc effectus.vt.ſ.de ſer.a nullo.qꝛ forte male ſe habuit in congregatione frumēti:et cōmittitur electio prefecto.vt.ſ. l.proxi.

r Et theſſere.ſ. frumentarie.vt.ff. de iudi.ſꝫ etſi.§.i.

ſ Cenſeantur. vt dicantur theſſere honorū imperatoris.ad quod.ſ.de iuſtinia.co.confir.in fi.et.j.de aquedu.l. decerimus.in fi.

t Corporatos.i.decuriōes illiꝰ terre vt patet ex rub. vel de oībus ex quibus dicit.qui omnes ſūt primates reſpectu aliarum ciuitatum.

v Fluminis.nili quem expedit purgari per agros:quia non pluit in egypto.

vt nulla dignitas aut priuilegiū ab hoc officio vēdiceturk.

De frumento alexādrino.

Impera.ꝫ hi.ho.ꝛ theo.au.

In eſtimatiōel frumēti qd̄ ad ciuitatē alexādrinam cōuehitur q̄cquid decreto elogijm ꝛ ſygoſtaſij mūere et ꝓ nauclerioꝝ tuēda ſubſtātia eminentia tua diſpoſuit roboramus:atq̄ꝫ vt curialibus p̄de auferaꝛ occaſio/ iubemus eos ad hm̄oi ſollicitudinē affectādā nunq̄ꝫ accedere: ſꝫ deſignata official tuis ꝓuiſionibꝰ examinata ſollicitudinem predictam implere.

Impera.the.Augu.

Diurnos.c.ꝛ.x.modios alimonijs alexādrineo ciuitatꝫ addi decernimꝰ: vt nemop ꝑuaeꝛ eo qd̄ nūc vſq̄ꝫ ꝑcepit:ꝛ piſocorrigieq nomē penitꝰ amputeꝛ: ꝛ theſſerer deſignētur.ꝛ noſtre pietatis nomine cenſeanturſ.

De alexādrie primatibꝰ.

Impa.ant.the.et Ual.

Corporatost ciuitatis alexādrine repurgandi fluminisv onere liberamus: ꝛ pro tenore diſpoſitionis tue quadrigētos ſolidos

De alexan.primatibus.

ex dinūmo[a] vectigali mēorate ciuitatꝭ ꝑcommodari decernimus/ita vt ex titulo[b] nauiū modis omnibus repenſetur[c].

¶ De iure reipublice[d].

¶ Sñia lata ꝯtra ciuitatē idefenſaȝ eſt ipo iure nulla. Bar.

Impa.[illegible]nto.au.

SI qd[e] aduerſus rēpu. indefenſā in ea ſpē in q̄ neqȝ defēſores creati fuerint: neqȝ vt crearent placuit[f] ſtatutū eſt[g] actionib⁹ eius nichil[h] preiudicatum eſſe.

¶ Reſpublica nō hȝ tacitam hypothecā niſi ex ſpāli priuilegio vel ex pacto. h. d. B.

Idem Augu.

AN reſpublica[i] cui⁹ locū vos ſucceſſiſtꝭ iō q̄ ſatiſfeciſſe debito ꝓponitꝭ[k] ius pignoris i eo fundo hēat apd ſuū iudicē q̄rit. ſi em̄ neqȝ bñficio ſibi cōceſſo id ius nacta eſt[l]: neqȝ ſpālr i obligatiōe pignorꝭ ſibi ꝓſperit[m] cā ei⁹ non ſepatur a ceteris creditorib⁹ q̄ habent ꝑſonalem[n] actionem.

Impa. Alexā. aug.

REmpublicā[o] vt pupillā extra ordinē iuuari moris eſt.

¶ Quod ciuitas facit ſm ſua ſtatuta nō reuocat̄ p ꝑſulē vel preſidem. B.

Impa. dio.

SI ſm legē[p] ciuitatꝭ reſpu. cui⁹ meminiſti ruina collapſis edificijs tuis diſtraxit areā: nichil ꝯ h⁹ legis tenorē rector ꝓuicie fieri patiet̄.

¶ De adminiſtratione rerū publicarum[q].

Impa. augu. pre. pre.

VAndū vectigalez[r] ſi ſuis q̄buſcūqȝ tpib⁹ debite q̄titates iſferant̄: iuito poſſeſſore auferri nō poſſe manifeſtum eſt.

¶ Si officialis eſt negligens in exigēdo cautionē de legato vel fideicōmiſſo preſtando tenetur ad intereſſe. Bar.

Impa. Dio.

COntra eos q̄ rēpublicā adminiſtrātes ꝑ officij neceſſitatē ſub cōditione relicti[ſ] fideicōmiſſi ſatꝭ accipe debuerunt: q̄ti reipub. intereſt ſatis non eſſe acceptum[t] diri-

a ¶ Ex dinūmo. ſ. loco vbi reponūtur nūmi accepti ex vectigali: vt ſacrū vbi ſacra reponūtur. vt. ff. de re. di. ſacra. §. ſi. ꝛ dicit̄ a dinumero as. diminutiuum. alij dicunt a duo ꝛ nūmos. quia ciues illius terre dabant ꝑ vectigali duos nūmos quilibȝ de quibus modo accipiuntur. cccc. iſti ſolidi.

b ¶ Ex titulo. puta ex coloneo ſeu riuagio qd ibi percipitur.

c ¶ Repenſet̄. dinūmus: q: tm̄ ibi reponit̄ ex alio titulo. ſ. nauiū cōſtruȝ tollit̄ ex titulo vectigali.

d ¶ De iure reip. alterius q̄ romanorū. ſic em̄ in toto hoc ti. accipit̄: vt differat a ti. de iu. fiſ. dic ergo q̄ ciuitates regulariter vtūtur iure ꝓuatorū. vt. ff. de ver. ſig. l. eū q̄ vec. et. ꝰ. e. l. ij. ꝛ. ff. quod me. cā. l. metū. §. a aduerte re. ꝛ. ꝰ. ti. ij. l. i. et in fal. iur̄ iſti. ꝛ treb. vt. ff. d admi. rerū ad ci. per. l. legatū. et. ff. ad treb. l. omnibus. ſȝ q̄nqȝ hȝ iuſ ſingulare. vt. ꝰ. l. i. et. iij. Itē. ff. d vſur. l. q̄uā. ꝛ ſi cer. pe. ciuitas. ꝛ de ſac. ſāc. ec. l. ſi. et. ꝰ. de vē. re. ci. l. ſi. et. ꝰ. de debi. ci. l. ſi. ꝛ. l. i. ꝛ. ꝰ. ne fiſcus vel reſpu. l. i. et. ff. ex qui. cau. ma. l. legatis. ꝛ. C. de fideiuſ. l. ſi. Itē ſunt alie q̄ vtūtur iure ſpecialiſſimo. vt vtraqȝ roma. vt. ꝰ. de priui. vr. con. l. i. ꝛ antiocenſiū. vt. ꝰ. de ꝑui. cre. l. antiocenſiū. et ilieſis. vt ff. ad mu. l. i. ꝛ alexādria. ꝰ. ti. i. l. ij. et metropolitane. vt. ꝰ. de metro. berito. itē q̄dā habēt priuilegia ꝑ reſcriptū. vt. ꝰ. l. ſi. et. ꝰ. de teſta. ſi nō ſpāli. habēt em̄ quedā ius fabricandi monetam per priuilegium.

e SI qd. cuiuſlibet ciuitatis: vt in rub. no.

f ¶ placuit. idē ſi placuerit: ſed creati non fuerint. Accur.

g ¶ Statutū eſt. diffinitiue. ſic i minore. vt ꝰ. ſi aduer. rē iu. l. cū ꝛ miores. ſi aūt fuerit legitime defenſa valet vt reſtituat̄. vt. ꝰ. de offi. ei⁹ q̄ vi. alte. l. i. ꝛ. iij. et. ꝰ. l. iij. in loquutoria ipo valet etiā ſi nō ſit defenſa vt. ꝰ. qd cuiuſqȝ vniuer. l. i. §. cui⁹. ꝛ. l. ciuitates. q: cōtra minorē. vt. ff. qui. ex cau. in poſ. l. hoc aūt. ꝛ facit. ff. de reg. iu. l cōtra pu. ꝛ. ꝰ. q̄ legi. per. l. i. ꝛ quō ꝛ q̄ñ iu. ſi vt ꝓponis. ꝛ. l. ſi preſes. Accur.

h ¶ Nichil. ipo iure. Alij dicūt q̄ ꝑ reſtōnē ar. ꝰ. de ſente.

aduer. fiſ. latis. l. i. ſȝ ibi fuit defenſa reſpub. vel fiſc⁹: ſȝ preuaricatio interuenerit. ꝛ adde qd nota. ꝰ. l. iij.

AN reſpu. alteri⁹ ciuitatis q̄ romane. ne ſit cōtra. ꝰ. in qui. cau. pi. ta. cōtra. l. i. et. ij.

k ¶ Proponitis ius. ceſſū: alr ſec⁹. vt. ꝰ. de priui. fiſ. l. iij. et. l. ſi cōtra. ſȝ alij dicūt ex ſola ſatiſfactiōe niſi in ꝑiudiciū ei⁹ aut fiſci: vt in cōtrarijs. qd nō placet. vt. ꝰ. d fideicom. non aliter

l ¶ Nacta eſt. ad qd. ꝰ. de ꝑui. cred. antiocenſium.

m ¶ Proſperit. ex conuentione.

n ¶ Perſonalē. ſ. tm̄ nō hypothecariā/ſȝ ꝑſonalē habet priuilegiatam vt. ff. d ꝑuile. cred. l. bonis. §. reſpub. cōtra. vel ibi de roma. ꝛ facit. ff. q̄ po. in pig. ha. ſi pign⁹ et. l. ſi. in prin. et de iu. fiſ. l. res. §. i.

REmpublicā. romanoꝝ ſm quoſdā: vel verius aliarū ciuitatū. vt ꝰ. no. in rub. et pone i cōtractu. vt. ꝰ. ex quib. cau. ma. l. reſpu. vel in iudicio. vt. ꝰ. l. i. §. i. ſed infra quantū tpis videtur perpetuo: q: ſemꝑ ē pupilla vt hic pȝ. Alij infra trienniuȝ. vt. ꝰ. de ſen. aduer. fiſ. la. l. i. tertij vſqȝ ad quadrienniū a die leſionis q̄ñ ſit in vltimo die minoris etatis. vt. ꝰ. de tēpo. reſti. l. ſuperuacuam. qd nō videtur ſtare: quia dicit pupillā nō dicit minorem: et eodē modo dicit in eccleſia. vt. ꝰ. de ſac. ſan. eccle. l. ſi. et in auf. de non alie. §. ſinimus.

SI ſm legē. i. ꝓuilegiū. ꝛ ſic ꝯcor. l ſi. vel dic ſȝ legē. i. cōſuetudinē q̄ eſt lex. vt inſti. de iu. na. §. ex non ſcripto. et ſm hoc ſunt ſimilia.

q ¶ De admiſtra. re. ꝛc. Parū eſſet ciuitatē habere iura niſi eſſent q̄ ea admiſtrarēt. vt. ff. de orig. iu. l. ij. §. poſt ori. et caue q̄ hi eligūtur ꝑ decuriōes cōuētos ꝑ ipos magiſtrat⁹. vt. ꝰ. de decu. l. i. ꝛ de ſuſcep. ꝛ ar. l. exactores. ꝛ. ff. ad mu. l. luci⁹. ꝛ ſic eſt mgſat⁹ q̄ iuriſditionē exercet: ali⁹ adminiſtrator q̄ tpalia gerit: vt hic. ꝛ. ff. e. ꝓtotū.

r VAndū vectigalē. i. ēphiteoticū. qd dic vt. ꝰ. ſi ager vec. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ facit. ꝰ. de admi. tu. l. i

COntra. relicti. ciuitati.

t ¶ Acceptū. i. qd nō eſt ſatis acceptū q: debitor factus eſt non ſoluendo.

a ¶ Actionẽ.vtilẽ negociorũ geſtorꝝ.vt.ff.de nego.ge.l.ij.§.hac actione.vel in factũ.vt.ff.de magiſ.cõ.l.i.in prin.et ß.vt in poſ.le.l.fi.Sed cõtra.ß.tit.i.l.pe.So.tõ eligitvt minor.vt.ß.ſi tu.vel cu.l.fi.Uel hic nõ eſt in quẽ reſtitueret̃ facto herede non ſoluendo.

b ¶ De vendẽdis rebus ciuitatis. Qđ faciunt admi niſtratores ſupioris tituli.

Si ſine.con paraſti.cũ ea ſolẽnitate q̃ eſt.ĵ.eo.l.fi.

d ¶ Uẽditiõe.de qua pfectiõe dic vt inſti.de emp.ꝛ vẽ.in prin.

e ¶ Adiectiõe facta.ab alio.

f ¶ Dñium.tra ditiõe facta vt ſub ĳcit in eo qđ dicit trãſlatũvt.ß.de rei ven.ſeruũ.Sed q̃d ſi nõ erat facta traditio? Rñ.ex ẽpto ad intereſſe ſi alij vendat ciuitas.vt ff.de ac.emp.l.i.

g ¶ Preſtituta.a lege puta.xx.dierꝝ ar.ß.de ſacroſã.ec.aut.hoc ius.ſed lege q̃ hoc dicat non habes.Alij.xl.dierũ.et dicvt ar.ff.de edi.edic.qđ ſi nolit.§.pe.

h ¶ Fiſci.ad res fiſcales et fiſco vẽditas.vt.ß.de fi.in ſtru.et iure haſte fiſ.l.ſi itra.et.ff.ad mu.l.luci⁹.§.fi.itẽ hec adiectio nõ fit niſi ſemel.vt.ĵ.de loca.fun.ci.l.ij.ꝛ facit.l.proxi.in hoc ergo plus habet fiſcus q̃ ciuitas ſed emptor minus:q2 hoc debet probare in vtilitatẽ ciuitatis verſum.vt.ß.de ſacroſan.ec.aut.hoc ius.porrectum.in fiſco autẽ ſufficit confeſſio.vt.ß.de quadri.preſcrip.l.ij.§.ad hec.

Quãuis.publici pdij.i.ciuitatis cuiuſlibet indubitãter ſm omnes.Quid autẽ de predio fiſci vel pñmonialis? Rñ.p.idem:ſicq3 in venditionib⁹ tm̃ fiſ.locum h3 adiectio nõ locatio.vt.ff.de edi.edic.l.ſciẽdũ.Sed tu dic aut perpetuo ẽ locatio facta/ꝛ nõ h3 locũ licitatio.alś ſic.vt.ĵ.de fun.pa.l.ij.et.ĵ.de loca.fun.ci.l.fi.et facit.ß.de allu.l.fi.ꝛ ß.loc.ſi olei.Itẽ fa.ff.ð iu.fiſ.l.ij.§.diui.ꝛ ð pub.l.cotẽ.§.fi.

k ¶ Additamẽti ſpẽ.id eſt pretextu.

gendã eſſe actionẽ[a] pſpicitis.

¶ De vendendis rebus ciuitatis[b].

¶ Uẽditio pura ꝛ perfecta nõ dz a repu.reuocari:lz p alium maius preciũ offerat̃.Bar.

Impa.aug.pre.pre.archa.

Si ſine vlla conditione predia vendẽte repu.cõparaſti[c] pfecta venditiõe[d] nulla rõne vteris ne adiectiõe[e] facta auferri tibi dñiũ[f] poſſit.tẽpora eni adiectiõib⁹ pſtituta[g] ad cãm fiſci[h] ptinẽt:niſi ſi qua ciuitas ppriam legẽ habeat.

¶ Locatio pfecta nõ reuocat̃ licet alius maiorẽ penſionẽ offerat.h.d.B. Impator va.

Quãuis incremẽtũ cõductiõi facte publici predij videt̃ offerri:non tñ additamẽti ſpẽ[k] oportet fidẽ locationis infringi:preſertim cũ tantum iam temporis[l] ex cõtractu deceſſiſſe proponas.

¶ Immobilia ciuitatis ꝛ mobilia q̃ ſuando ſeruari nõ poſſunt:p vtilitate ciuitatis pmittũtur alienari auctoritate principis in vtraq3 roma.in alijs vrbib⁹ auctoritate pſidis ꝛ pſenſu cuiuſlibet poſſeſſorꝝ.h.d.b.

Impator Leo.

Si q̃ hereditatis vel legati ſeu fideicõmiſſi aut donationis titulo dom⁹ aut annone ciuiles aut q̃libet edificia vel mãcipia ad ius inclite vrbis vl' alteri⁹ cuiuſlibet ciuitatis puenerint[m] ſiue puenerint / ſuper his licebit ciuitatib⁹ venditionis p ſuo cõmodo inire cõtractũ:vt ſũma pcij exinde collata ad renouãda ſiue reſtauranda publica[n] menia diſpẽſata pficiat:i defenſa pro cura pſpiciẽtes ne q̃d aduerſus ciuitatũ cõmoda q̃cq̃ moliri poſſit incõmodi:ſz ſine vlla fraude ſeu inordinatiõe vel colludio ſeu cõniuẽtia hmõi vẽditiones pcedãt:hoc in poſterũ obſuandũ eẽ cẽſem⁹.vt ſi q̃dẽ ad hanc inclitã[o] vrbẽ domũ vel ciuiles annonas aut alia q̃libet edificia vel mãcipia ptinẽtia cõtigerit venũdari / nõ aliter niſi iperiali auctoritate vẽdant̃.in puincijs pro pñtib⁹ oib⁹ ſeu plurima pte[o] tã curialiũ q̃ honoratorũ et poſſeſſorũ ciuitatis ad quã res pdicte ptinẽt ppoſitis ſacroſanctis ſcripturis[p] ſigillatĩ vnũ quẽq3[q] eorũ q̃ cõuenerint iubemus ſniam[r] quã putẽt vtilẽ patrie ſue deſignare:vt ita demũ decreti recitatiõe in puinciali iudicio iteruenĩẽte ẽptor cõpetẽtẽ poſſit hr̃e cautelã. Hos aũt venditionũ cõtractus[s] ſiue tã cõpleti fuerit ſiue poſtea ieũdi fuerint ſtabiles[t] eẽ cẽſemus

l ¶ Temporis.quod ſufficeret etiam in venditione.Idẽ ergo innuit et ſi non tantũ.vel dic aliud breue tempus.

Si que.peruenerint.his modis ad ciuitates põt peruenire.vt.ß.de here.inſti.l.collegiũ.et.l.hereditati.ꝛ ff.de le.i.ſi q̃s a fi.§.fi.ꝛ.l.ſi heres.§.vitijs.et.l.ciuitatib⁹.ꝛ ad treb.oib⁹.ꝛ q̃ſi hereditas puenit ad ciuitatẽ:tunc ciuitas cõſtituat actorem qui agat ꝛ excipiat.vt.ð.l.oib⁹.ꝛ.l.ſeq.et caueatur de rato ſi dubitat̃ de decreto.vt.ff.qđ cuiuſq3 vni.l.i.§.itẽ actor.Sed vniuerſitas tota vel maior pars de calũnia iurat.nõ ipẽ cũ habeat inſtar.p curatorũ ſm.P.tu dic aliter vt not.ß.de iura.calũ.l.ij.§.hoc etiã. Et no.q' hec lex dicit de domib⁹ ꝛ annonis q̃ q̃ſi imobilia ſũt vt in aut.de nõ alie.§.i.ſed dic idẽ de prediis ruſticis.vt.ß.l.i.de his q̃ ſeruari nõ poſſunt:dic q' ẽt ſine decreto vẽdũt tutores.vt.ß.ð admi.tu.l.lex q̃ tu tores.i fi.ꝛ.l.fi.i fi.

n ¶ Publica.qđ poteſt fieri vt.ff.ð re.di.ſacra.§.fi.

o ¶ Inclytã.conſtãtinopo.

o ¶ Parte.ad hoc ff.de admi.tu.l.qđ maior.ꝛ.ß.de lega.ſi qđ.ꝛ de prediis cu.l.ij.

p ¶ Scripturis nõ tactis.ſic.ß.de epi.et cle.aut.ſz iudex.cẽt eni difficile pro re minima tot iurare.Itẽ q2 in pri.iurauit fideliter cõſulere:et ſatis eſt ſi nũc ad memoriã reducat̃ p pſentem ſcripturã.ſic.ß.de iud.rẽ nõ nouã.Itẽ ſic in aut.vt li.ma.ꝛ auie.§.qđ aũt.col.ix.Alij dicũt q' etiã corporaliter iurãt quaſi hec verba cum effectu intelligantur.vt in multis iuris articulis de corporali dicitur.

q ¶ Unũquẽq3.ſic i aut.vt iudi.nõ expec.ſa.iuſ.§.fi.col.v

r ¶ Sententiã.i.cõſiliũ.ſic.ff.de ſena.l.fi.

ſ ¶ Contract⁹.ſcz cũ pdicta ſolẽnitate factus.

t ¶ Stabiles.ſine timore adiectionis.vt.ß.l.i.et.ij.et niſi cum hac ſolẽnitate fiat reuocatur cum fructibus.ſed venditor non ciuitas tenetur de euictiõe.vt.ß.de ſacroſan.ec.

qui res.et.ſ.de agri.z cen.l.quēadmodū. Itē adde q̄ ꝑciū ꝓbari debet verſum invtilitatem ciuitatis.vt in auſ.hoc ius porrectum.ſ.de ſacroſan.ec.

¶ De debitoribus ciuitatum.

Non prius.reipu.cuiuſq; ciuitatis vt ex rub.patet et ex conti nuatione ſupiorū titu.

b ¶ Exoluerit.ſo lēniter.vt.ſ.de pre di.cu.l.ij. Idē ſi fi deiuſſorem vel pi gn⁹ dederit. et dic debitorē ex polli. vel ratione vecti gal.vl' ex qualibet alia administra tione nō aliūde.vt ff.de mu. et ho.re ſcripto.§.i.et facit ff.d pu.licitatio.§. debitores.et de le ga.i.ſciendū.i pn.

Apud. ſupſti tes.i.viuos.

d ¶ Prouideris. loquitur verino cu ratori ciuitatis.

e ¶ Retinēt.i.retē turi ſūt. et facit.ſ. de vſu.l.ſi bene.

f ¶ Obnoxijs. id eſt obligatis exp̄ſ ſa conuentione vel ex priuilegio taci te:non alias. vt.ſ. de iur.reipu.l.ij.et ſm hoc agit hypo thecaria.vel veri⁹ dic nec expſſe nec tacite erant obliga ti.ſed dicuntur ob noxij eo q̄ ipſe de bitor,eſt obnoxius et ſm hoc agit cō dictōe ex lege. ſi ei cēt hypothecaria indiuidua et inſo lidum eſſet.vt.ſ.ſi vnus ex pluri.he redi.debito.vl' cre di.l.ij.niſi cum legatarius agit hypo.pro rata ſicut pſo nali contra heredem legantis. vt.ſ.com.de leg.l.i.in fi. Item et quādo duobus obligantur ſimul vterq; agit ſm quātitatem debiti.vt.ff.de pig.ſi fundum.§.ſi duo. Item z cū duo cā dāni infecti mittunt in poſ.contrahitur hypo theca.vt.ff.de dam.infe.ſi finita.§.cū autem.in bonis au tem adminiſtrātis habet forte tacitam hypo.ciuitas.ar. ſ.de admi.tu.ꝓ offō. Sed qliter cūq;.l.iſtam exponas.ſ. vl' hypo.vel condi.ex.l.contradicit.ſ.de iure reipu.l.ij.ſʒ hic ſola:ibi cum alijs:quia quo ad alios creditores eſt ei ſimilis.vel non eſt diſſimilis quo ad perſonales actiones ex contractu:ſed quo ad ꝯdictionē ex lege ſic:vt hic.

g ¶ Pro rata.ſic.ff.ſi qd in frau.pa.l.i.§.ſi pluribus.z.ſ.

¶ De debitorib⁹ ciui tatum.

¶ Debitores ciuitatū nō poſ ſunt in eis habere honorē niſi primo debitū ſoluāt. Bar.

Imperator an. Augu.

Non pri⁹ debito rē reipu[a]. hono rem in rēpu.ſu bire q̃ʒ id qd de bere ꝯſtiterit cō uentus exolue rit[b]: tā in eis q̃ʒ diuorū princi pum cōſtitutiōibus declarat.

Imperator Conſtan.

Apud eos quos ſupſti tes[c] integris facultati bus eē ꝓuideris[d]: vel quorum heredes icolumia retinēt[e] pri monia ſortes reip. pſeuerare debebūt:ita tn̄ vt annuas vſu ras ſuis qbuſcūq; tpib⁹ exol uant:cum ſimul et reipu. vtile ſit retinere idoneos dbitores et ipſis cōmodū cumulū debi ti minime nutriri:z q: nephas eſt obnoxijs[f] corpib⁹ alienatis ſorte circūſcribi ciuitates: pla cuit ſi qs debitor reip. ciuitatꝭ quippiā ex eo patrimonio qd habuit cū pecuniā reipublice ſumeret donauerit/vel diſtra xerit/ vel qlibet in aliū ratione cōtulerit:qlitate rei alienate ꝑ ſpecta atq; oib⁹ debitoris fa cultatibus cōſideratis qs ha buit cū ei pecunia crederet: ꝓ rata ab eo q̄ ex debitoris facul tatibus aliquid detinet ex ſor te atq; vſuris poſtulari. Itaq; quotiēs min⁹ idoneū deprehē ditur eius patrimoniū cui⁹ no mē ciuitati alicui inuenit ob noxiū: iudex oī diligētia z ſol licitudie debebit inquirere ad quos ex qlibet cōditione trāſi erit debitoris facltates: vt ſin guli equa eſtimatiōe habita ꝓ rata[g] rerum quas poſſident cō ueniant[h]/ pſonalē actionē[i] con tra eū habituri dbitorē q̄ ipſis ſoluētibus liberat[k]. Ab eo au tē a q̄ conſtat fortunarū ſuarū partez maximā receſſiſſe/ etiā reliquā portionē q̄ apud eū re ſederit transferri[l] ad idoneum oportebit. q̄ ſi quiſpiam debi tor reipu. ciuitatis fiſco noſtro locū[m] fecerit:ēptores q̄ a fiſco noſtro cōparauerit manifeſtū eſt ſm ius vet⁹[n]/ z reſcripta di uorum/ꝯſtitutioneſq; noſtras debere nullā moleſtiā[o] ſuſtine re. q̄ ſi quis debitor nō ꝯpara uerit vel certe omnia ſua ita cō ſumpſerit vt nemo[p] aliquā rē ex ei⁹ bonis poſſideat[q]: id dbi tū cōuenit ad diſpendium rei pu.[r] pertinere: ideoq; cura pa tris[s] ciuitatis apd idoneos vel dominos ruſticorum prediorꝫ pecunia collocanda eſt.

de predi.et alijs reb⁹ mi.l.ij.et.ſ.de omni agro deſer.l.iij.z ff.de cen.l.cum poſſeſſor.

h ¶ Conueniantur.hypothecaria ſm quoſdā:tu dic per ſonali cōdi.ex hac lege pri⁹ tn̄ debitore excuſſo vt.ſ.de cō ue.fiſ.debi.l.i.et de iu.fiſ.l.moſchis.maxime hodie.vt in auſ.de fidiuſ.§.ſʒ neq;. Item eſt ſpe ciale vt emptor ꝑ ſonaliter poſſit cō ueniri:alias nō/niſi in fraudem eēt fa cta qd hic nō erat. vt.ſ.d his q̄ i frau. credi.l.ſi ſucceſſo res.

i ¶ Actionē.neg. geſt.ſm py.

k ¶ Liberat. vt ſ.de euic.ſi ob cau ſam.et.ff.de ſolu. ſtichū.§.dolo.z de fideiuſ.tutor.z de euic.ſi plus.§.i.et d diſtra.pi.l.reſcri ptum.§.i.et fina. Accurſius.

l ¶ Transferri.co gitur ergo ad totū qui partem maxi mā diſtrahit.z dic ti. venditionis nō gratis.q̄ ſoluet tā tum quātū eum tā git pro rata rerū.

m ¶ Locum. i. fiſcus ei ſucceſſit i totum vel i rē ali quam.

n ¶ Ius vetus.ſi fiſcus vendit iure ſuo idem ſi credēs ſuam. per.l.zeno nis.vt.ſ.ſi aduer. fiſ.l.fi.et.ſ.de fun. pa.l.i.et de qdri. preſcrip.l.ij.z.fi.in fi.et inſti.de vſuca pi.i fi.et.ſ.de cap. pi.l.i.Sed arg.con tra.ff.de peti.he. nec vllam.§.item ſi quis a fiſco.ſed vſq; ad quadriēniū agit ciuitas cōtra era rium.vt.l.bene a zenone.C.de quadri.preſcrip.

o ¶ Moleſtiam.priuilegiatior ergo eſt fiſc⁹ q̄ʒ ciuitas.ad quod.ff.ad mu.l.ſimile.

Priuilegiatior eſt fiſc⁹ q̄ʒ ciuitas.

p ¶ Nemo.niſi fiſcus.vel dic nemo omnino.

q ¶ Ex ei⁹ bonis poſſideat.z fecerat debitor locum fiſco vt predixi.Accurſius.

r ¶ Reipub.id eſt fiſci.hoc forte ītra quadriēniū.vt.ſ.de quadrien.preſ.l.i.vel dic id eſt ciuitatis.

s ¶ Patris.i.curatoris vel defenſoris.ad quod in auſ.iuſ iuran.quod pre.§.i.col.ij. Et nota in debitore ciuitatis q̄tuor ſpecialia. Primū.ſ.eo.l.i. Scōm q̄ comparantes ab eo q̄uis bona fide a repu.conueniunt. Tertiū q̄ perſona

Spālia q̄tuor i debitore ciuitatis notantur.

liter cõueniẽtur q̃uis in rem ſucceſſerit. Quartum q̃ totũ compellũtur debitores patrimoniũ vẽdere qui partẽ maximã vendiderũt. vt hac. l. quintum vt. ff. de vſur. l. etiam.

a ¶ De periculo noiatorũ. Electores officialiũ tenent̃ vt hic. Itẽ fideiuſſores. vt. J. ti. i. l. i. Itẽ ipſimet. vt. J. ti. ij. ꝛ dicas miores magiſtratus teneri non preſides qui ſunt quaſi confirmatores. vt. ſ. de ſuſce. exactores. et iſti. ỏ ſatiſda. tu. §. fi. ꝛ. ff de magi. cõue. l. i. §. l. ꝛ actio q̃ ĩ eos datur cõpetit etiã in heredes. vt iſti. dicto. §.

Hi qui. ſi maxime. id ẽ q: maxime qð ꝯtravos ẽ ſed non nocet hoc caſu. ſecus in noiatore tutorũ ſm. P. q̃ tenent̃ ex eo ſolo q̃ non curauerit cauere. vt. ſ. ỏ ma. cõ. l. iij. Sed nõ placet imo idem qð ĩ his vt. ff. de ma. cõ. l. iij ꝛ. l. i. §. ſi magiſtratus. in fine.

c ¶ Exegiſtis. qð facere dbuiſtis. vt ff. de admi. re ad ciui. peri. l. fi. §. iij. ꝛ J. titu. i.

d ¶ Mutilatũ. ſiue ergo fideiuſſores idoneos acceꝑiſtis ſiue nõ ſi fuerunt ſoluendo finito officio non tenemini vt hic. ꝛ. d. §. ſi magiſtratus. niſi poſt finem eueſtigio. i. incontinenti deſijt eſſe ſoluẽdo. vt. ff. ỏ neg. geſt. l. diuortio. Itẽ h̃ q̃ fuerunt ſoluendo vos probaſtis. vt. d. §. ſi magiſtratus. ꝛ. ſ. de proba. ex perſona et facit. ſ. de di. tu. l. i. et. ff. ad mu. l. imperator. §. i. et. l. ordine. §. i. ꝛ de admi. re. ad ci. ꝑti. l. ij. §. ſi eo. et. ſ. de accep. l. ij.

e ¶ Sit. poſt finitum officium.

f ¶ Dãnaq; ſortis non vſurarum: nõ penarum. vt. ff. ad muni. lucius. §. paulus. ꝛ. l. libertus. §. i. et. J. titu. l. i.

¶ De periculo noiatorum[a].

¶ Electores officialiũ publicorum nõ tenẽtur ꝓ electis/ licet fideiuſſores non receperit ſi tpe depoſite adminiſtrationis ſoluendo fuerint. h. d. B.

Imperator Gratia.

Hi qui a te collegaq; tuo magiſtrat[9] creati ſũt etiã ſi maxie[b] fideiuſſores non exegiſtis[c]: tñ ſi per id tempus quo mgrat[9] honor deponebat̃ ſoluendo fuerit: periculo vos creationis nõ fecerunt obnoxios: ex eo q̃ caſu aliquo patrimoniũ eorũ mutilatũ[d] ſit[e]: cũ ceſſatõi ſue hi debeant ĩputare dãnaq;[f] reipu. ſi q̃ ob culpã eorum paſſa eſt ſarcire: qui cum nomine publico eos cõuenire potuiſſent/ id facere ſuperſederunt.

¶ Noiator tenet̃ ꝓ noiato officiali inq̃tum ipſe conuenit̃ ex ꝑſona ſua: nõ ĩ eo ad qð ꝯuenitur ex perſona alterius ab eo nominati. Bar.

Imperator Augu.

Si ſucceſſorꝫ[g] tui ſucceſſor nõ idoneum loco ſui magiſtratũ denomiauerit[h]/ adminiſtrationis ei[9] periculũ ad tuam ꝑſonã ſpectare nequaq̃ põt: eteni noiati[i] ſucceſſorꝫ dũ

g ¶ Si ſucceſ. paꝑ nominauit vlpia. vel aphu. aphu. põpo. male gerentem: et non paꝑ. nec etiam vlpia. ſed aphu. tenetur. et facit. J. titu. ij. ſi ita. et. ſ. de ſuſcepto. l. ij. et de conue. fiſ. debi. quoniam. Sed arg. cõtra. ff. quod vi aut clam. ſi ergo. Accurſius.

h ¶ Denominauerit, ergo ad magiſtrat[9] ꝑtinet nolare

ſucceſſorẽ. ſm. P. ſic. vid. q. i. l. i. §. i. et. §. his omnibus. ſed non eligit vt in aut. de defen. ci. §. fi. col. ij. at ceteri officiales per decuriones vel ab eis ad hoc electos. vt. ſ. de decu. l. ij. ꝛ de ſuſcep. exactores. ꝛ qð cuiuſq; vni. l. itẽ. §. i.

i ¶ Nominati. intranſitiue. Et no. argu. contra. ff. de heredi. inſti. l. fi. vbi h̃s heredis ꝛc. ſꝫ non ob. illi eni ſucceſſores iuris ſũt.

k ¶ Nominatorẽ. nec ad fideiuſ. nominãtꝫ. vt. ff. ad mu. libertus. §. pe. ſed ad patrem nominãtꝫ ſic. vt eo. ti. l. ij. §. i. Sed non tenentur hi omnes ſ. nomiator pater fideiuſſor ĩ penis vel vſuris. vt. ſ. l. proxima. nec extraneo ſed reipu. vt. ff ad mu. l. ij. §. i. l. fi. et de pecu. l. ꝫ. §. fi.

l ¶ De periculo eorũ. No. hos conueniri poſt excuſſos reos. quod dic vt. ff. de admi. re. ad ci. peri. l. prior §. fi. Ac.

Fideiuſſores. pertinẽt. qualia ſunt ff. ad mu. l. ij. ſed vi detur cõtra ĩ eo. ti. libert[9]. §. pe. Solu. nolare ſucceſſorẽꝫ non eſt omnino in repu. gerere. Item dic pertinent principaliter: vt nõ ob. ff. de pec. licet. in fi. et. ff. ad mu. l. ij. §. pe. et facit. ff. de fideiuſ. l. fi. et de procu. qui ꝓꝓo. §. vt ĩ ceteris.

taxat quiſq; periculum ſuſcipere compellitur/ nec ad noiatoris nominatorem[k] manus iure porrigi poſſunt.

¶ De pericľo eorum[l] qui pro magiſtratibus interuenerunt.

¶ Fideiuſſores tenent̃ reipu. ad intereſſe non ad penam/ in quã magiſtratus delinquẽdo incurrunt. h. d. Bar.

Imperator Augu.

Fideiuſſores magiſtratuũ in his que ad reipu. adminiſtrationẽ ꝑtinẽt[m] teneri/ non in his q̃ ob culpã vel delictũ ei pene noie irrogẽtur[n] tam michi q̃ȝ diuo ſeuero patri meo placuit.

¶ Quo quiſq; ordine cõueniatur.

Imperator Anto.

Et ſi duob[9][o] ſimul[p] cura pecunie ciuitatis non tamen ſeparatis[q] portionib[9] mãdet̃: ſinguli nõ ꝓ virili portiõe ſꝫ ĩſolidũ[r] reipu. obligant̃. cum autem de indẽnitate ciuitatis

n ¶ Irrogẽtur. quia deliquit in officio. et eſt ſic ĩ patre nominante. vt. ſ. ti. i. no. adeo q̃ ſi pignora hic dedit in id teneantur: et tunc in quo et quando ipſe poteſt conueniri. vt ff. de ad. re. ad ci. per. l. pretor. §. fi.

¶ Quo quiſq; ordine conueniatur.

Et ſi duobus. etiam maſſarijs.

p ¶ Simul. i. ſimpliciter.

q ¶ Separatis. alias tenetur quilibet ꝓ ſua parte. vt. J. l. proxi. §. i. et ibi no.

r ¶ Inſolidum. hoc ipſo q̃ ſimpli. vt. J. l. pr. et dic q̃ ſi geſſerũt. vt. J. l. pr. ipñ. vel diuiſerĩt

inter ſe: ⁊ tunc inſolidũ ſʒ ordĩe q̃ eſt. ff. ad mu. l. luci⁹. §. i. ⁊ l. impator. Item poteſt loq̃ qñ null⁹ geſſerit. vt. ff. ad mu. l. lucius. in prin. Accur.

a ¶ Eius. reipu. de qua dixi. ⁊ dicas ꝙ vnus tm̃.

b ¶ Adminiſtrauit. ſub. fideiuſſorũ ⁊ noiatorum. vt. ff. ad mu. quid ergo. in prin.

c ¶ Onerari. nempe vt ad heredes nõ trãſit officiũ. vt. ȝ. de neg. geſt. curatoris: ita nec periculũ niſi ipſe heres adminiſtret q̃. de dolo ⁊ lata culpa propria tenet. vt. d. l. curatoris. ⁊ ff. ð here. tu. cũ oſtẽdim⁹. ⁊ de magi. cõ. l. nõ ſimiľr. ⁊ facit. ȝ. de admi. tu. l. tutores in prin.

Quotiẽs. vnuſquiſq; dicũt q̃dã hoc expſſo non aliter: vt h. ⁊ pauł. de duo. re. Sʒ dic ħ hoc videt etiã iure nõ expſſo et videt ſp agi eo ipo ꝙ nõ ſepatur. vt. ȝ. pri. ⁊ ff. ad mu. impator. Sʒ hodie forte cõtra p. d. aut. ⁊ dicas ꝙ hic ambo geſſerũt: alŕs ſeruat ordo q̃ eſt in. d. l. imperator.

e ¶ Adminiſtrauerit. vel ẽt ipi inter ſe diuiſerũt. q̃ caſu ſec⁹ eſt in tutorib⁹. vt. ff. de admi. tut. l. luci⁹. §. i. l fi. ⁊. ȝ. de diui. tu. l. ij. l fi. et adde diſtictionẽ q̃ eſt. ff. ad mu. l. imperator.

f ¶ Creatorẽ. i. nominatorem.

g ¶ Participẽ. q̃ ſepatiʒ habuit ab illo adminiſtratione: et hoc ſi collega tẽpore depoſiti officij nõ fuit ſoluendo. vt. ȝ. de pba. ex pſona. ⁊ ff. ad mu. l. imperator. Itẽ hoc etiam ſi pactũ ſit in cõtrariũ. vt. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. ij. §. ius reipu. ⁊ facit. ȝ. de fab. l. iure. ⁊ de cõue. fiſ. de. l. qñq;. ⁊ de ſuſce. l. ij et. ff. de admi. re. l. curatores. Itẽ ſi collega ſoluit agit contra collegã niſi ꝑ dolo fuit cõuent⁹. vt. ff. de tu. ⁊ ra. di. l. i. §. nũc tractem⁹. ſʒ noiator nõ agit ꝯ collegã noiatũ a ſe. qꝛ. ſui debiti nole cõuenitur. vt. ff. ad mu. l. et ei.

eius[a] querit/ pri⁹ ei⁹ bona q̃ adminiſtrauit[b] ac mox ſi ſatiſfieri nõ poterit college cõueniunt. vos tñ q̃ heredes vnius ex curatorib⁹ extitiſtis: dãno (ſi qđ poſt mortẽ eius dolo vel culpa collegarũ acceſſit) onerari[c] nõ eſt rationis.

¶ Duobus ſi cõmittitur ꝑ indiuiſo adminiſtratio quilibʒ ante noiatorez primũ cõuenitur ſecus ſi ſepatꝫ portionib⁹. B.

Impa. Gra.

Quotiens duob⁹ nõ ſepa ratim ſʒ ꝑ indiuiſo munus iniũgit: ⁊ ita vt vnuſq̃ſq; eorũ piculo ſoliditatis videat obſtrictus/ man⁹ ad noiatorẽ prius q̃ vtriq; q̃ id mun⁹ adminiſtrauerint ſolẽniter fuerint excuſſi/ nulla rõne porrigi pñt. ſi vero ſepatis portiõib⁹ ad munus noiati ſunt: pri⁹ ꝑ portiõe cõueniant q̃ id munus adminiſtrauerit[e]. Itẽ fideiuſſores eorum ſi nec ab his q̃dem indẽnitas fuerit ſeruata/ tũc demum creatorẽ[f]. at ſi nec is q̃dem ſufficiat/ nouiſſime participẽ[g] muneris conueniri debere preſes non ignorat.

Idẽ gra.

Si ita[h] duumuiri creati eſtis hoc expſſo vt mutuo piculo teneamini[i]: dubiũ nõ venit vicarijs[k] dãnis vos eſſe obſtrictos: cũ in magiſtratibus pri⁹ noiatores[l] cõueniendos eẽ: hoc qđ in pſona nr̃a cuſtodiri ꝯſideraſtꝭ[m] ꝯſtitutũ eſt.

¶ Si adminiſtratiõe diuiſa vn⁹ collegarũ pecuniã collocauerit quã reſpu. cõſequi nõ põt/ eo mortuo heres eius cõueniẽdus eſt prio: ſcđo poſſeſſor: tertio nominator: quarto collega/ h. d. Bar.

h Si ita. in prima parte nõ fuit diuiſa adminiſtratio. vt. ȝ. l. quotiens. in prin. in ſcđa ſic. Uel dic in vtroq; fuit diuiſa. ⁊ qđ ď vicarijs. ſ. ordine q̃ ſeq̃tur. Uel ſm̃ q̃ſdã prima in duũuiris. ſcđa in magiſtratib⁹ ſm̃ quos duũuiri nõ ſunt magiſtrat⁹ vt hic colligit. et. ȝ. de emã. li. l. i. ſʒ contra. ȝ. de iudi. l. fi.

Impa. diocle.

Cum te et collegã tuum magiſtrat⁹ vr̃i tpe publicũ fen⁹ collocaſſe ꝓponas: nec potuiſſe debitũ a q̃buſdaʒ reipu. reſtitui/ cũ patus ſit pro te id qđ ſolus geſſiſti[n] reipu. ſatiſfacere/ cõſequẽs eſt rẽpu. ſi ſepati actus vr̃i cõtractus fuerint/ ſucceſſores college tui vel rerũ eius poſſeſſores prius ob pſonã eius cõgredi: ⁊ ſi ſolida indẽnitas reip. ſeruata nõ fuerit noiatores ei⁹ iterpellare: ac poſtremo loco ſi q̃d ex nomine tui college defuerit ob culpe[o] nexũ te interpellare priores[p] nominatores veluti fideiuſſores placuit obſtringi.

¶ Ne q̃s liber[q] inuit⁹ actum reipublice gerere cogatur.

Impa. Ualen.

Si vt ꝓponis decreto[r] ordis ad libertatem duct⁹ es: non debere te inuitum actũ[ſ] reip. adminiſtrare curator reipub. non ignorat. preſertim cum ſerui hm̃õi officia adminiſtrare debeant.

Impa. diocle.

i ¶ Teneamini. qđ eſt eo ipo ꝙ nõ eſt cõtrariũ dictũ vt. ȝ. c. quotiens.

k ¶ Uicarijs. i. alter ꝑ altero prius cõueniaꞇ ꝙ̃ nominator.

l ¶ Noiatores. ꝙ̃ collegas.

m ¶ Cõſideraſtꝭ. et bene ſm̃ duos ꝓmos intellect⁹: ſed ſm̃ alterũ fruſtra cũ duũuiris ſemꝑ loquatur.

Cum te geſſiſti. ſepati ergo geſſiſti. iteʒ dic vt no. ȝ. l. q̃tiens.

o ¶ Ob culpe. q̃a eũ non remouit. vt ff. ð admi. re. ad ci. per. l. fin. §. añpe. et facit. ff. de admi. tuto. l. iij. §. i. et. ff. ad mu. l. impator. l fi.

p ¶ Priores. Teʒ pri⁹. nõ aũt dicas priores. i. q̃ noiauerunt noiantẽ hunc male gerentẽ. vt. ȝ. ti. ij. l. fi.

q ¶ Ne q̃s li. ⁊c. Quidã hñt curaʒ reip. nã ſoli curiales pſoalia mũera publi. ſubeũt ⁊ honores. vt. ff. de decu. l. et honores. §. ij. qđ non placet. vt. ȝ. l. pri. l fi. Sʒ dic vt. l. i.

Si vt ꝓponis. decreto. ſic eũ facere dʒ. vt. ȝ. de ſer. reipub. ma. l. i. ⁊ ij.

ſ ¶ Actũ. ſeruilẽ quẽ ſerui tãtũ ciuitatis faciebãt. qđ ꝓtʒ qꝛ dicit actũ qđ ſeruis conuenit. vt et. ff. de neg. geſt. cum actũ. liberis ꝓo ꝓcuratio. officia ꝓo pub. liberis conueniunt tãtũ. vt. ȝ. de tab. l. generali. ⁊. ȝ. ſi ſeruus aut li. l. i. ⁊. ij. ſm̃ alios dic actũ. i. tabulariã ad quã ſerui publici. i. notarij tantũ cogant. vt. ȝ. de ſer. reipubli. ma. l. fi. et ſm̃ hoc non ob. ȝ. de lib. l. i. lib. x. que eſt contra. et facit. ȝ. de

C ope.l.i.qui manumittitur.Accur.
S Ji cũ.ad actum.dic vt.ſ.l.prox.
Sumptus iniuncti muneris.
Um ad mun⁹.angariarũ.qđ eſt pſonale cuꝫ gerat labore animi.vt.ff.de mu.l.fi.in pnci.

Angariarũ munus ẽ pſonale.

S I cũ igenuus eſſes ad actũ[a] gerẽdũ a repu. cõpelleris:auxiliũ pſidis ⁊ iuris pſidia put vſus exigebat implorare potuiſti.

Sũpt⁹ iniuncti mũeris ad oẽs collegas pertinere.

Impera. Maxi.

C Um ad munus exhibẽdaꝝ ãgariarũ[b] cũ alijs creat⁹ a cõſortib⁹ mũeris ſollicitudine deſerta ſolũ te functũ eẽ proponas:ſũptuũ detrimẽta[c] ſi qua acciderit collatiõe eoꝝ quos munus oportuerit participare prouiſione pſidis diuidẽt:q ſi a te ẽt obſequiũ dereclictũ eſſe cognouerit[d]/q̃d cẽſure publi.cõgruit non ignoret.

De his q̃ ex officio qđ adminiſtrarũt conueniũtur

Si pecunia mutuatur p ad miniſtratorẽ reipu. ad ipm dãnũ ſortis pertinet nõ vſurarũ. Bar.

Impa. Anto.

H Enoris[e] reip. qđ nõ tua culpa[f] perditum eſſe appuerit ſufficit ſortꝫ[g] dãnũ nõ etiã vſurarũ eius ſuſtinere.

c Detrimẽtuꝫ. cũ etiã ob⁹ datus eſſet ſumpt⁹ hic ſolus gerẽs de ſuo ĩpẽdit vel eſt obligat⁹. vt.ſ.de lega.l.ij. Et ſm hoc q̃ritur q̃re nõ repetit a repu. et reſpu.a nõ gerẽtib⁹? R̃ſ.ꝑpter vitãdũ circuitũ.ſic.ff.de ſtipu.ſ.l.pe.⁊ fauore reip. Sed qua actione? Reſpon. vtili neg. geſt.vt.ff.de nego. geſtis ex facto.vel pro ſocio.vt arg.ff. ꝓ ſocio.l.ſi q̃s ſocietatẽ. ſꝫ videt.l. cõtraria rub.q̃ ibi ad oẽs:hic ad gerẽtes. Sed dic ad oẽs cũ oẽs gerunt Uel dic oẽs a pn.lꝫ ex poſtfacto ſit ſec⁹ Uel dic ad oẽs:q̃s oẽs cõferũt ad ſũptũ factũ.vt.ff.ad l.rho.de iac.l.iij.et ſic cõſonat. Poſſet hec lex ſcđo intelligi ⁊ in mũere mixto:q̃ de ſuo erãt facturi ſumptus.
d Cognouerit. ⁊ ſic null⁹ geſſit.q̃ caſu oẽs tenẽt reipu. vt.ff.de admi. tut.l.tres tutores. ſ.nõ ſolũ.⁊ ſ.iteꝫ in eo.⁊.ſ.ſi tu.non ge.l.fi.

De his q̃ ex officio quod admi.⁊c.

H Enoris. reipub. a te contra ti.aꝰs nec de ſorte tenet.vt.ff.de admi. re.ad ciui.per.l.fi.ſ.pe.
f Culpa.lata.leuis tñ interuenit:q̃ non inquiſiuit diligenter dñs prediorũ.aꝰs nec de ſorte.vt.ſ.de debi.ciui. l.fi.in fi.et.ff.de neg.geſt.l.i.ſ.ſi pecunie. item ſi lata teneris etiã ad vſuras.vt.ff.de admi.tuto.ſi tutor conſti.et.l. tutor qui re.ſ.vſure.et ſic accipe.ff.de admi.re.ad ci.per. l.fi.i.reſpon.Accur.
g Sortis.ſic.ff.ad mu.lucius.ſ.paulus. et l.conſtitutionibus.et.ff.loca.quero.circa pn.et.ff.de admi.re.ad ci. perti.l.fi.in prin.

De ſolutionibus et liberatio.⁊c.

C Autiones.id eſt apoce.
i Seruorum.i.tabellionũ ſm quoſdã.tu dic de vere ſeruis publicis:quia infra dicit actoris. Itẽ de peculio agi.Accur.
k Securitatem.i.vt nullo modo retractentur. vt.ſ.de apo.pub.l.i.et.l.ſemel.

De ſolutionibus ⁊ liberationib⁹ debitorum ciuitatis.

Impa. Alexan.

C Autiões[h] ſeruorũ[i] publicorum ita demum firmam ſecuritatem[k] debitoribus preſtant:ſi curatorum aſſignantiũ[l] vel eorũ quibus exigendi ius eſt auctoritate ſubnixe ſunt. cuꝫ autem is qui exoluiſſe dicitur ſolam ſcripturam actoris[m] ſuſcipientis pecuniam promat[n]:ea tñ defenſio conſueuit admitti/ ſi qđ exolutum eſt rationi reipu. profeciſſe doceatur[o]. Sane curator noſter (ſi fraude ſerui cõſtiterit effectum vt interciperentur a curatore[p] illate a debitoribus quantitates) de peculio eius quod eo modo deeſt/ reſtituet.

De ſpectaculis et ſcenicis et lenonib⁹.

Impa. Augu.

N On inuidem⁹ ſed potius cohortamur ãplectenda felicis populi ſtudia gineciſ[q] vt agonis ſpectacula[r] reformentur:verũtamen cũ prima-

l Aſſignãtiũ.ſeruos ad ſcribendũ. vel dic pecunias: q̃ recipiunt et aſſignãt reponẽdo.ſũt eñ duo neceſſaria curatorẽ recipere/ ⁊ cautionẽ fieri cui ſubſcribat curator vt.ſ.de cõue.fiſ.de bi.l.ij.ſꝫ tutori põt ſolui ſine ſcriptura.vt.ſ.đ pac.l.pactũ. ⁊ ꝓcuratori.vt ff.de ſolu.l.vero.
m Actoris.i.ſerui pdicti. ſic.ſ.qđ cũ eo.l.fi.
n Promat.id ẽ oſtendat.
o Doceat.non ergo trahit occaſionem iuris ad iniquũ cõpẽdiũ.vt.ſ. pro ẽpto.l.fi. ⁊.ff.đ re.e.l.pe.⁊ facit.ff. ſi cer.pe.ciuitas.⁊ aut.hoc ius porrectum.ibi.et is creditor ⁊c.
p A curatore.loquitur minoribus Et dic q curator reſtituet đ peculio exiget eñ a repu.⁊ deinde ſoluet vel cõpenſabit. vt. ff. de compẽ.debitor Uel dic loquit đ decurionib⁹ ciuitatꝭ cuiuſdã: vt in ſuꝑſcriptiõe pꝫ. curator ergo ciuitatꝭ tenet de peculio ſerui predicti vt recepti ide fiat ſolutio:cũ eo eñ ſeruo videtur cõtractũ vel q̃ſi poſſet ſoluens etiã cũ curatore agere ex bono et equo.arg. ff.ſi cer.pet.ſi et me.põt etiã reſpu. habẽdo ratũ curatorẽ cõuenire.ſed cur debitor nõ liberatur cũ pecunia ad curatorẽ puenit? R̃ſ.q̃ non peruenit vt debuit.

Tutori ſine ſcriptura ſolui pt

N q De ſpectac. ⁊c. pu.vtilitati ẽt in his ꝓuidet.⁊ dic reſeruãdis vt h:ſꝫ lenonib⁹ tollẽdis.vt.j.l.fi.⁊ fa.j.de mauima. On iuidem⁹.gineciĳ.nomẽ cuiuſdã ppli
r Spectacula.que fiunt in ſcena: ſcꝫ in loco vbi ludebant tragedi et comedi vt referunt grãmatici.et in aut.de ꝯſuli.

Vel ſcena eſt locus ⁊c. vt. ff. de infa. l. ij. §. fi. approbantur ergo ſpectacula cū et in hanc cauſam pōt legari. vt. ff. de leg. i. ciuitatibus. et de annu. le. l. annua. et de polli. ſepticia. licet ſit arg. contra. ff. de admi. re. ad ci. per. l. legatum. §. fi. ſz nō permittitur ſi ſanguis effundatur in agone: vt ſunt torneamēta ⁊ ſimilia: q̄a ludus eſt noxius. vt. j. de gla. tol. l. i. et in his ludis ſenatores ꝓhebāt ſuū officiū. vt i aut. de ordi. ſe.

tornea- mēta ꝓhibent.

tes viri populi ſtudioſi ac voluptatibus gratius eſſe cupiant proptius permittimus vt integra voluntas ſit que volentiū celebratur impenſis.

Deſeruientes ſacris ludis nullo afficiūtur ſupplicio. B.

Idem Augu.

Eos qui agitandi[b] munus exercēt illuſtris auctoritas tua nullis pter circēſe certamen affici nouerit oportere ſupplicijs[c].

Impa. Gra.

Quiſquis equos q̄s vel ſerenitas noſtra vel ordinarij conſules[d] tribuūt voluptatibus ad cōmodū cōpēdiū q̄ priuatum abduxerit: vnius libre auri cōdēnatōe multetur[e].

In loco in q̄ principis imagines cōſecrātur nō debēt fieri ſpectacula: nec hiſtriones vl viles picture introduci. Bar.

Impera. Theo.

Si qua[f] in publicis porticibus vel in his ciuitatuz locis in quibus nr̄e ſolent imagines conſecrari pictura[g] pantominum[h] veſte humili et rugoſis ſignibus[i] agitatorem aut vilem offerat hiſtrionem illico repellatur: neq̄ iam poſt hac liceat in loco honeſto inhoneſtas annotare perſonas: in aditu vero circi[k] vel in theatri proſcenijs[l] vt collocētur nō vetamus.

Impator Hono.

Nemo iudicum[m] ex quacunq̄ ciuitate in aliqd oppidum vel ex prouīcie ſolo equos currules[n]/aurigas/beſtias[o]/hiſtriones/ciues tēptet traducere[p]: ne dū popularibus plauſibus intemperanter ſeruiunt et pub. rerum ſtatum fatigent/et feſtiuitatem impediant in cūctis oppidis celebrādam: ita vt ſi quis hāc violauerit iuſſionez/ pena teneatur ea que legū violatores pſequitur[q].

Patres vel domini ſi filiabus aut ancillis peccandi prebent neceſſitatem earū pdunt poteſtatem. qui ſi in id inſiſtāt pena huius legis puniuntur. hoc dicit.

Impa. Valen.

Lenones patres et dominos qui ſuis filiabus vel ancillis peccādi neceſſitatem impoſuīt: nec iure frui dominij: nec tanti criminis patimur libertate[q] gaudere. Igitur tali placet eos indignatōe ſubduci: ne poteſtatis iure frui valeāt/neve quid eis ita poſſit acq̄ri: ſz ancillis filiabuſq̄ ſi velint[r] cōductis[ſ] ne pro paupertate perſonis quas ſors dānauit humilior/epoꝝ liceat iudicum etiam defenſoꝝq̄ implorato ſuffragio omni miſeriarū neceſſitate abſolui: ita vt ſi inſiſtendū eis lenones eſſe crediderint: vel peccandi ingerāt neceſſitatem inuitis: amittant non ſolum eam quam habuerunt poteſtatem: ſed proſcripti pene mancipentur exilij: metallis addicendi publicis: que

a Grati. cōſentientes talibus vna cū populo. quo caſu ꝓpter[ea] ꝑmittitur q̄ ſi ſolus populus ⁊ ſm hoc dic volētiū. ſ. oim populi ⁊ primatū vel ppl'i tm̄. et facit ꝓ ꝑmatibus. ff. ad mu. l. qd maior. et. s. de aduo. diuer. iu. l. reſtituēdum. ibi: nā in vniuerſis.

b Eos qui agitandi. i. ſūt agitatores et deſeruiunt ſacris ludis et nō ſunt famoſi. vt. ff. de infa. athlete. in prin. ⁊ §. i.

c Supplicijs. ꝓpter hoc q̄ ſint agitatores cū nō ſit delictū. et ideo nō patitur aliā penā vel laborē niſi hāc quam gerunt.

d Quiſq̄s. cōſules. facit aut. ō ꝯſuli. §. q̄tūcūq̄ ⁊ §. poſt illū. ⁊. ff. ō infa. l. athlete. i pri. et §. i. ſed ar. cōtra. j. ti. i. l. i.

e Mulcetur. l. illa que ⁊c. vt. j. nemo. in fi.

f Si qua. ſi habeas ſiq̄ pictura: nō dicit de vilibus pſonis pictis. ſi vero habeas ſi quam picturam: ſemper ſub. aliquis offerat. qd eſt. j. et ſic de pictura et homine.

g Pictura. ſi habeas hic pictura ſit punctum loco copule. Accur.

h Pantominium. id eſt ioculatorem. vt. ff. de ope. lib. ſi libertus artem.

i Signibus. id ē viliſſimis veſtibus in pictura vel in homine. no. ergo in talibus fieri deriſiones. vt. s. de ſacro ſanc. eccle. l. ij.

k Circi. loca remota.

l Proſcenijs. ſcena locus. vt. s. de ifa. l. ij. §. fi. ſcenica pſona. vt in aut. ſcenicas nō ſolū ⁊c. pſcena locus vbi ſcena fit procul a predictis locis in aliq̄ theatro.

m Nemo. etiā vt priuilegiū nichil eis opituletur.

n Currules. q̄ ludunt currendo. vt ad palliuz. vt. s. de ifa. l. athlete. §. i. Vel ducunt currum aureuz ad pugnandum in ſacro certamine: q̄ſi carrotium. vt. s. ō fer. l. fi. et auriga q̄ ducit. vt. s. ō viſu ⁊ habi. plenū. §. equitij.

o Beſtias. al's hyſtrias: al's beſtias puta boues aptos ad illū currū.

p Traducere. ſic. j. de erog. mili. an. l. i.

q Perſequitur. vel illam que ē. s. eo. quiſquis.

Lenones. libertate. i. facultate eas faciendi. et ſic no. priuilegiuz amittere qui abutitur. vt et. s. ō iude. iudeos. Itez quia expedit reip. ⁊c. vt inſtit. de his qui ſunt ſui iu. vel alie. §. penul. et ſic no. q̄ propter delictum pr̄is filius efficitur ſui iuris. vt i aut. de inceſt. nup. in prin. item vēditor perdit ius abducendi ſi conſentit proſtitutiōi. vt. s. ſi man. ita ve. l. i. Item pena piurij in exigente vertitur. vt in aut. ſcenicas nō ſolū ⁊c. item domū pdit ad eū vſum accōmodans. vt in aut. de leno.

Priuilegium amittit qui eo abutitur.

r Si velint. nō al's. vt. ff. de re iudi. l. inuito. Sed ar. contra. ff. de lib. cau. l. i.

ſ Cōductis. q̄ forte liberis q̄ ſui iuris erāt ꝓpter paupertatem alicui lenoni in hoc ſe locarent. vt i aut. de leno. et facit. s. de epi. au. ſi lenones. ⁊ dic vt ibi no. Uel dic h lo qui de mercenarijs qui cōducti deſeruiūt his ꝓſtitutis,

et facit.ff.de pignori.ac.l.eleganter §.ſi.
a ¶Minor.no.graui[9] eſſe peccare:q̄ȝ ab inuito grauiſſimam penam pati.
b ¶Coitiōis.al's cōionis.i.ſtupri in q̄ eſt feda coio.
c ¶De expēſis ludoꝝ. Que magne exigūtur in p̄dictis ludis.vt.ff.de pol.li.ſepticia.

minor[a] pena eſt q̄ȝ ſi precepto lenonis cogatur quiſpiam coitionis[b] ſordes ferre q̄s noluit.

¶De expenſis ludorum[c].

¶Pecunia deputata ad ſpectacula in refectionem murorum poteſt conuerti:et ipſis refectis cauſa priſtina firma permanet.h.d.Bar.

Impa.diocle.

Cum p̄ſidē prouicie i pēſas q̄ in certaminis editione erogabant ad refectōnem murorum tranſtuliſſe dicas:⁊ qđ ſalubriter deriuatum eſt non reuocabit[d]:⁊ ſolēne certaminis ſpectaculuȝ poſt reſtitutā murorum fabricam iuxta veteris conſuetudinis legē celebrabitur.ita eñ ⁊ tutele ciuitatis inſtructe murorum preſidio prouidebitur:et inſtaurandi agonis[e] voluptas (cōfirmatis his que ad ſecuritatis cautionem[f] ſpectant) iſecuti temporis circuitione repreſentabitur.

¶De aqueductu[g].

Impa:Conſtan.

Aquarum poſſeſſores per q̄ꝝ fines[h] formarū meatus tranſeunt/ ab extraordinariis oneribus[i] volumus eē immunes:vt eorū opera aquarum ductus ſordib[9] cōpleti[k] mundentur:nec ad aliđ[l] ſuperindicte[m] rei onus hiſdeȝ poſſeſſorib[9] attinendis[n]/ne circa res alias occupati reſpurgium[o] formarum facere nō curent[p].qđ ſi neglexerit/amiſſione poſſeſſionuȝ mulctabūtur. nam fiſcus predium eius obtinebit cuius negligentia perniciem forma concuſſerit[q].Preterea ſcire eos oportet per q̄ꝝ predia aqueductus cōmeat:vt dextera leuaq̄ȝ ex ipſis formis xv.pedibus[r] intermiſſis arbores habeant:obſeruante officio[s] iudicis[t]:vt ſi quo tempore pullulauerit excidantur:ne earum radices fabricam forme corrumpant.

¶De publico aq̄ductu aquā ad ſuum predium deriuare nō licet: et contrafacientes pena publicationis illius predij puniuntur.h.d.Bar.

Impera.Ualen.

Si quis[v] decetero vetiti furoris audacia florentiſſime[x] vrbis commoda voluerit mutilare/aquam ad ſuum fundum ex aqueductu[y] publico deriuando: ſciat eundē fundum fiſcalis tituli preſcriptione ſignatum priuatis reb[9] noſtris aggregandum.

¶Auertens aquam de publico aqueductu debet ipſaȝ ducere per caſtellum vel aliđ parnum foramē ne matrices fiſtule corrumpantur:et contrafaciens perdit beneficium et punitur in corpore. Bar.

Impe.Augu.

Eos qui aque copiā vel olim vel nunc per noſtra indulta meruerunt[z]:vſum

Cum preſidē:ſi ñ reuocabit.ſic.ſ̄ de admi.tu:ſancimus:ſed ar.cōtra ſ̄.ti:i.l.hac lege.et dic vt.ff.de admi.re.ad ci.per.l.i.itē facit.ff.de ope.pu.pecuniā.itē ꝯtra.ſ̄.de exac.⁊ traſ.mil.an.l.i.
e ¶Agonis.i.certaminis.inde agonitheta q̄ pugnat vt.ff.de mu.⁊ ho.l.ſi.§.magiſtro gofoto.⁊ agonitheta p̄ncepstalis ludi.vt.ff.de pol.ſepticia:in greco ibi poſito.
f ¶Cautionē.id eſt cautelam.
g ¶De aq̄ductu. Sicut ludi ſic aq̄duct[9] pplm delectāt:de cōſtātiopolitanis et rome ēt vetis aq̄ductib[9] dicit publicis.⁊ ſic differt ab illo qđ de.ſ̄.de ſer.ru.pre.l.i.§.aq̄duct[9].Dic ḡq̄ q̄dā hoīes p̄ficiunt ad cuſtodiā q̄b[9] dat p̄uilegiuȝ vt.ſ̄.l.decernim[9].⁊ his p q̄ꝝ fines trahit.vt.l.i.et certa pecunia ad hoc deputat.vt.ſ̄.ad reparationē.⁊.l.hac lege.nec ex eo extrahit aq̄.vt.ſ̄.l.ij.⁊.l.decernim[9].i.ſi.niſi p locū p̄uatū.vt.ſ̄.l.ſi.⁊ veti ꝯſuetudīe vt.ſ̄.e.l.vſū.⁊ tunc nō ex q̄lib3 loco.vt.ſ̄.e.eos.ſȝ i cāu fallit vbi p̄uilegiū nichil opatur.vt.ſ̄.e.oēs.ſȝ q̄ñ trahit gratis habet.vt.ſ̄.e.tit.ad reparationem.Accur.

h Aquarum.fines.i.fundos.
i ¶Oneribus.al's muneribus.
k ¶Completi.i.impleti.
l ¶Ad aliud.ſ.onus quod eſt infra.
m ¶Superindicte.id eſt predicte rei nomine:vt ſcȝ ſit tā ab extraordinario q̄ȝ etiaȝ ordinario nomine tamen ei[9] rei ſunt immunes
n ¶Attinendis.id eſt detinendis.Accur.
o ¶Reſpurgiuȝ.id eſt repurgationem cuȝ frequēter repleātur.
p ¶Non curent.id eſt procurent.
q ¶Concuſſerit.id eſt induxerit.al's conceſſerit.
r ¶Pedibus.ſ̄.e.omnes.§.ſuper his cōtra.Sol.ibi ſpeciale i aqueductu ad palaciū adriani cum in alio fauetur.vt ea.l.vel hic per priuatum qui magnam immunitatē per hoc habet.ibi per publicum ſulcū.et facit.ſ̄.de edi.priua.l.ſicut.et.l.meniana.
ſ ¶Officio.id eſt officiali.
t ¶Judicis.ſic.ſ̄ de interdic.l.i.

v Si quis.etiā in dignitate preditus.vt.ſ̄.l.decernimus.in prin.niſi de licentia p̄ncipis.vt.ſ̄.eo.l.ſi.⁊ l.proxi.et.ff.de aq̄ quoti.et eſti.l.i.§.permittitur.vel ſe natus.vt.ff.de flumi.quo minus.et de aqua plu.arcē.quod principis.
x ¶Florentiſſime.ſcilicȝ noue rome.
y ¶Aqueductu.ad quod.ſ̄.vt nemo priua.l.i.et.ſ̄.de vacā.bo.l.ſi quādo.

z Eos qui.meruerunt.a principe nō ab alio:que valent.vt.ſ̄.l.ſi.

a ❡ Ex caſtellis. Ubi cōgerit aq̄ anteq̄ꝫ intret ꝑ fiſtulas. vt. ff. de aq̄ quoti. ꝛ eſti. l. i. §. caſtellū. ꝛ meliꝰ dr in §. precedenti. ꝛ §. hoc interdictū neceſſario ꝓpoſitum eſt ꝛc. cuiꝰ ſimiles ſūt forme de quibꝰ ſubijcit. Accurſius.

c ❡ Trahere. nō ergo large accipit bñficiū. ꝛ ſic ē ar. ꝯ. s. de bonis vacā. l. ſi quando.

d ❡ Amittat. ſic s. de iude. l. iudeos. ꝛ de plus pe. l. i. et j. l. proxi.

Uſum. cōſtitutū. a principe. vt. s. l. pxi. Uł veriꝰ cōſuetudine cuiꝰ nō ſit mēoria. vt. ff. de aq̄ quo. l. hoc iure. §. ductus aq̄. ꝛ s. de ſeruitu. l. ſi manifeſte. et ſic nō eſt ꝯ. j. eo. diligē ter. in fi. vbi de longo dicit. Et adde diſtinctionē vt. s. de ſer. ꝛ aq̄. l. ij.

f ❡ Licentia. principis vł ꝯſuetudinis Accurſius.

Si quis liberalitatē. qð licꝫ vt. j. l. fi.

h ❡ Precellētiſſime. ꝓfecto loquit q̄ diſpenſat ſup reſcripto vel priuilegio principis. vt. j. hac lege. in fine. nō preſes.

i ❡ Intimare. id eſt preſentare.

k ❡ Preces. s. impetratas.

l ❡ Moderatoribus. id eſt preſidibus. quod non licet. vt. s. dixi.

m ❡ Adminiſtratores. id eſt ꝑſides Accurſius.

n ❡ Elicitum. qð preſumitur cū ad preſidem non prefectum offeratur. ꝛ facit. s. de legi. et conſti. l. ij. ꝛ j. de diuer. offi. nullus.

o ❡ Tua. o prefecte. Accur.

p ❡ Thermis. id eſt balneis.

aut ex caſtellis[a]: aut ex ipſis formis iubemꝰ eligere: neqꝫ earū fiſtularū quas matrices vocāt curſum ac ſoliditatē attētare: vel ab ipſo aqueductu trahere[c] qꝫ ſi quis aliter fecerit nō ſolū id quod prius iure bñficij fuerat cōſecutus amittat[d]: verum ꝓ cōditione quoqꝫ perſone ſeueriſſima pena plectetur.

❡ Ius hauriendi aquā vel ea vtēdi de publico aq̄ductu nō turbat ſi tāto tpe q̄s ē vſus qꝫ eiꝰ cōtrariū memoria hoim nō exiſtit. Itē irrigātes agros vł hortos furtiuo modo de aqua publica aq̄ductu priuant. B.

Imperator ar.

Uſum aque veterē longoqꝫ dominio conſtitutum[e] ſingulis ciuibus manere cenſemus: nec vlla nouatione turbari: ita tamē vt quātitatē ſinguli quā veteri licētia[f] percipiunt more vſqꝫ in preſentem diē perdurāte ꝑcipiāt: māſura pena in eos qui ad irrigatiōes agrorū vel hortoꝝ delicias furtiuis aq̄rum meatibꝰ abutunt.

❡ Qui bñficiū ducendi aquā ex publico aq̄ductu ipetrauit: dꝫ illð itimare ꝓfecto ꝛ nō alij: ꝛ iudex q̄ ꝯtrafacit q̄nquaginta libris auri punit. B.

Impera. the.

Si quis per diuinam liberalitatē[g] meruerit ius aque nō viris clariſſimis rectoribus prouinciarū ſed tue precellentiſſime[h] ſedi celeſtes apices intimare[i] debet: condēnatione contra illum qui preces[k] moderatoribus[l] inſinuare conatur quinquaginta libraꝝ auri cōtra vniuerſos adminiſtratores[m] qui reſcriptum per ſurreptionem elicitum[n] ſuſcipere moliuntur proponenda/ apparitoribus nichilominus eorundem virorum clariſſimoꝝ ꝓuincie moderatorum animaduerſionibus pro vigore tui culminis ſubiugandis: et ampliſſima tua[o] ſede diſpoſitura qd in publicis thermis[p]: quid in limpheis[q] pro abundantia ciuium[r] conuenit deputari: quid ab his ꝑſonis quibꝰ noſtra ſerenitas indulſit ex aqua ſuper flua debeat impartiri.

❡ Seruitus aque ducēde ad aliqua loca priuata ex aqueductu palatij adriani etiā per reſcriptum eſt prohibita: et contrafaciens in centum libris auri punitur: et debet eſſe latitudo aqueductus predicti decem pedum munda omnibus arboribus. B.

Impa. augu.

Omnis ſeruitus aquarū[s] aqueductus adriani ſiue domorū[t]/ ſiue poſſeſſionū/ ſiue ſuburbanorum/ ſiue balneorum vel per diuinos affatus intimatos in quolibet iudicio: vel per vſurpationē[v] impartitos penitus exprobetur. maluimus etenim predictum aqueductum noſtri palatij publicarum thermarum ac nimpheorum commoditatibꝰ inſeruire[x]: ꝛ decernimus hāc diſpoſitionem modis omnibus in poſterū ſeruari: nemini licētia tribuenda ab eodem aqueductu precibus oblatis vſum aque petere: vel eū audere perforare: ſcientibus his qui qualibet ratione putauerūt ad huiuſmodi emolumentum accedere: vel officio[y] ſi auſus fuerit inſtruere[z]: vel minus[a] inſtructis precibus parere/ centena pondo auri mulcte nomine fiſcalibus rationibus ſe eſſe illaturos. Super his ſancimus ſulcum pu. aquarum nullis intra decē pedes[b] arboribꝰ coartari: ſed ex vtroqꝫ latere decē pedale ſpacium integrum illi

q ❡ Limpheis. alꝫ nimpheis. i. lauatorijs.

r ❡ Ciuium. ſic. ff. ð bōis: dā. l. fi. §. ſi plures. ꝛ ſo. ma. l. i. e ſm hoc. i. quia ciues ſunt multi: ꝛ iō multā aquā volūt. vł dic vt habeāt abūdātiā: ꝛ tunc nō faciūt dicte cōcordātie. Accur.

Omnis. aquarū. ſpālia que dā ſeruant in quodam aqueductu q̄ dr adriani. forte ab eo factus qꝫ principis palatio ſeruit ꝛ qð ſupereſt pub. thermis ꝛ niphis ꝓficit nō priuatis hoibꝰ etiā ex priuilegio lꝫ in alijs valeat priuilegiū. vt j. l. fi. que eſt cōtra ꝛ vocat hic ſeruitutem quādo hoc licet principis priuilegio.

t ❡ Domorū. ſcꝫ priuatorum dicitur ſeruitus: quia pro domo priuata ſit imperrata: que imperratio nō valet: vt hic: ꝛ ſic expone ſequentia.

v ❡ Per vſurpationem. id eſt ſiue ex certa ſcientia principis ſiue nō ꝛ hoc niſi diceret non obſtante hac lege. vt. ff. de lega. iij. l. ſi quis in prin. te. Accur.

x ❡ Inſeruire. in eo qð palatio ſupeſt.

y ❡ Vel officio. id eſt officiali aliquo Accurſius.

z ❡ Inſtruere. ꝑforando vel aliter concedendo aquā ſm reſcriptum.

a ❡ Vel minus. i. non inſtructis vt debent: q2 pro hoc non fuerunt porrigende preces.

b ❡ Intra decem pedes. s. e. l. i. §. fi. q eſt cōtra. Sol. vt ibi.

batūq; ſeruari[a]. pterea de plūbeis fiſtulis ducentib[9] ad thermas que achilee nuncupātur quas prouidētie tue magnificentia[b] factas fuiſſe cognouimus eandē[c] formā ſeruari cenſem[9]. etem̄ memoratas fiſtulas thermis tm̄ et nympheis quib[9] eminētia tua[d] deputauerit volum[9] inſeruire: facultate prebenda tue ſublimitatis apparitorib[9] circūeūdi ſine formidine dom[9] ſuburbana balnea ad requirendū ne qua deceptio vel ſuppreſſio vel inſidie contra[e] publicā vtilitatem a quoq; penitus attentet.

¶ Pecunia ex vectigalib[9] redacta pro reparatione aq̄duct[9] debet expendi dando eam operarijs aq̄duct[9]: et habētes ius ducēdi aquam ex publico aqueductu nichil ſoluere tenētur fiſco ex ea. Bar.

Idem Augu.

Ad reparationem aqueductuū huius alme vrbis om̄ia vectigalia q̄ colligi poſſunt ex vniuerſis calculis[f] huius inclite vrbis/et ex operijs q̄ zizacenis[g] dicuntur ad refectionē eiuſdē aq̄duct[9] pcedere: illo videlicet obſeruando vt nemo eorū q̄ ius aque poſſidēt[h] q̄ncūq; deſcriptionē ſuſtineant: nā execrabile videt domos hui[9] alme vrbis aquam habere venalem[i].

¶ Prefect[9] conuertens aurū aq̄duct[9] deputatū ad aliđ op[9] de ſuo reſarcire tenet: ⁊ debet aurū predictū in archa ſeparata ab alio deponi. Bar.

Impa. zeno.

Hac lege ſancimus vt ſi q̄s ampliſſimā pfecturam[k] gubernās aurū aq̄ductui deputatū ad alterū q̄dlibz op[9] non aq̄ductib[9] vel aque publice cōpetēs extruendū vel curandū putauerit cōuertendū: de ſuis facultatib[9] eandē ſummā aq̄duct[9] titulo repēſare cogatur[l]: ſeparat[9] pro archari[9][m] aurū aq̄ductus ſuſcipiat glorioſiſſimoꝝ conſulū liberalitate/vel ex alijs titlis[n] ad aquas pub. pertinentibus collectum vel poſtea colligendū.

¶ Fōs public[9] ab initio vel ex poſtfacto public[9] effect[9] vſui priuatoꝝ nō applicat etiā ex reſcripto ſup hoc ipetrato: et ſup hoc nō obſtat reipub. preſcriptio lōgi tēporis. Bar.

Impa. Augu.

Diligēter iueſtigare decernim[9] qui publici ab initio fōtes vel cū eſſent ab initio fontes priuati poſtq; publice vſum pbuerūt ad priuatoꝝ vſū ꝯuerſi ſunt: ſiue ſacris apicibus p ſurreptionē[o] ipetratis ac multo āpli[9] ſi auctoritate illicita nec appetito colore ſacri oraculi hmōi aliq̄d ptētatū fuiſſe dinoſcitur/vt ius ſuū regie ciuitati reſtituat: ⁊ qđ publicū fuit aliquando minime ſit priuatū ſed ad cōes vſ[9] recurrat: ſacris oraculis vel pragmaticis ſanctionib[9] aduerſus ꝯmoditatē vrbis q̄buſdā impartitis ture caſſandis/nec lōgi tpis[p] pſcriptione ad circūſcribēda ciuitatis iura profutura.

Idem Augu.

Decernim[9] ne q̄d a q̄cūq; pſona qualibz dignitate pdita[q] cōtra munuſculariꝯ aq̄duct[9][r] vel fontes pub. q̄ ad aq̄duct[9] cōfluūt pertentet[ſ]. Sz et ſi q̄s clā vel palā auctoritate cōfiſus de hiſdē paralogijs[t] vel fontibus aquā trāſduxit/vel clādeſtinis inſidijs forte ſurripuerit: publicis aq̄ductib[9] eā reſtituere ꝯpellatur[v]. hoc etiā pcipim[9] ne in poſterū a q̄libz iuxta eoſđ aq̄duct[9] plātari q̄leſcūq; arbores poſſint[x] ne ex ſtirpibus labefactentur parietes aqueductus qđ antiquis conſtitutionibus[y] interdictum eſſe dinoſcitur. ſcientibus[z] vniuerſis qui in poſterum ſuper huiuſmodi cōmiſſis ſuburbanū vel prediū vel balneum vel aque mola[a] vel hortus ad cui[9] vſum aqua pub. fuerit deriuata: vel ſi quid ex his iuxta aqueductū po-

a ¶ Seruari. repete ſancimus.
b ¶ Magnificentia. ablatiuuſ. ⁊ q; tu feciſti eas fiſtulas. accur.
c ¶ Eandē. vt ex puilegio pncipis nō trahant aq. al.
d ¶ Tua ſublimitas: pfecto loq̄tur.
e ¶ Cōtra publicam. circa aqueductus. ac.
Ad repatione. calculis: al's collib[9]: al's calib[9]: al's calculis. ad qđ. ꝟ. đ op. pu. l ad port[9]. ⁊. ī. l. pri.
g ¶ Qui zizaceni. i. q̄ concinnant.
h ¶ Poſſidēt. ex pcepto pncipis vl' cōſuetudine: al's ci nō lz. vt. ꝟ. l. vſum. et. l. fi.
i ¶ Venalē. ar. cōtra. ff. đ ali. le. l. mela. §. quedam.
Hac lege. pfecturā. multo magis ſi alius inferior.
l ¶ Cogat. facit. ꝟ de edi. pua. l. cū dubitat. ſz ar. cōtra. ꝟ de expen. lu. l. i. dic vt ibi.
m ¶ Archarius. ab archa i qua tale aurū reponit dictus. et no. ſeparatus. ad qđ. ꝟ. de ſuſcep. l. duos.
n ¶ Titulis. vt. ꝟ l. pri. Et no. q; conſul cum creabatur dabat. c. li. au. in opus aqueductus. vt. ī. de conſul. nemini. et. l. pe.
Diligenter. p ſurreptionē. preſumptione huius. l.
p ¶ Longi temporis. ꝟ. eo. l. vſum que eſt contra. Solu. hic lōgo. ibi cuius non eſt memoria. Vel verius hic ipſum publicuz et in publico vſu ſia re ſolituz. ad qđ. ꝟ. đ vſuc. l. fi. i. rn. ⁊. ꝟ de ope. pu. pſcptio ibi ex publico ad priuatum qđ licet vt ibi. ad quod. ff. cōmunia pre. venditoꝝ. §. ſi conſtat. et facit. ff. ne q̄d in loco pub. l. ij. §. ait pretor. et. l. pe. et. ī. de fun. pa. l. penul. et. ꝟ. de ſacroſan. eccle. vt inter diuinū et. ꝟ. đ preci. impe. of. l. nec damnoſa.
Decernimus pdicta. ſubaudi etiam.
r ¶ Aqueductus ſcꝫ riuulos paruꝫ aq̄ ferentes. ⁊ ſubaudi publicos.
ſ ¶ Pertentetur. ſine licentia principis. vt. ī. l. fi.
t ¶ Paralogijs. quos ſupra vocauit munuſculariꝯ: nunc paralogios vocat: quaſi parū lymphe hn̄tes.
v ¶ Compellatur fundus etiam ad quem duxit confiſcatur. vt. ꝟ. eo. l. ij. preſcriptione ſubmota contra hoc. vt. ī. de fun. reipu. vſus.
x ¶ Poſſint. prope ad decez pedes vt. ꝟ. eo. ois. alij. xv ꝟ. eo. l. i. quod non placet.
y ¶ Conſtitutionibus. dictis legibus. vt. ꝟ. eo. l. i. ⁊. l omnes.
z ¶ Scientibus. ad vtrūq; ſuperius dictū ſe refert.
a ¶ Aque mola. id eſt molēdinum

a Locum. in libro Mar. eſt cancellatum locum et domum: al's deeſt totum ab illo loco: qui plantauit ⁊c. vſq; in preſcriptionis ti. ⁊c. Sed tu dic locum puta ciuitatis: vel caſtri. domum etiam diuinam. vt. ſ. de ſpac. trib. l. fi.
b Uel hominem. ſcʒ priuatum: vel dignitate ꝑditum.
c Hydrophilatos. ab hydria qđ eſt vas in quo ponitur aqua: ide dicitur hydropicus Uel dic hydria aq̄. filaſe .i. cuſtodire: vel ſeruare. ide hydrophilatos .i. cuſtodes aquarū vel conſeruatores: ſic gazophilatiū dicitur locus vbi gaze cuſtodiuntur: ſm̄ py. et facit. ſ. de ex cu. mu. l. hydraule. et. ff. de mu. l. fi. §. inter.
d Manibus. i. vtriuſq; manui. vel cuiuſlibet ſingula manꝰ. et eſt in miluerv hic in fi. et ſ. de fabricen. ſtigmata. non in fronte. vt. ſ. de penis. l. ſi quis.
e Decernimꝰ. ſcʒ dictas manus.
f Angariarū. i. operarum.
g Teneant. niſi in aduentu principis. vt. ſ. de ſacro ſan. eccle. neminē. Accur.
h Nec muneribus. perſonalibuſ vt. ſ. de mu. patri. l. iij.
D Iuinam. ꝓmulgatam. que eſt. ſ. eo. ſi qs. Accur.
k Intereſt. qui ſunt maiores rectoribus prouinciarum. vt. ſ. eo. ſi quis.
l Permittatur ſed cum licentia: ſicut hic. et no. ſ. eo. ti. l. ij. et. l. vſum.
m Condemnatione. et amiſſione fundi ad quā ducit. vt. ſ. eo. titu. l. ij et aquam reddit. vt. ſ. decernimus.

ſitum ad cū pertinet qui plantauit arbores aq̄ductibꝰ noxias ad quēcūq; pertineat locūa vel hominemb vel domū ꝓſcriptionis titulo ſubiacebit et fiſci iuribꝰ vendicetur/ nulli ſuper huiuſmodi pena nec ꝑ ſacros apices venia tribuenda. Uniuerſos autē aquarios vel aquarū cuſtodes quos hydrophilatosc nominant: q̄ omniū aqueductuū huiꝰ regie vrbis cuſtodes deputati ſunt ſingulis manibꝰd eorū felici nomine pietatis noſtre impreſſo ſignari decernimꝰe. vt hmōi annotatione manifeſti ſint omnibus nec a procuratoribꝰ domorum vel q̄libʒ alio adverſꝰ alios auel lant: vel angariarūf vel operarū nomīe teneantg. Quod ſi quē ex hiſdem aq̄rijs mori contigerit: eū nichilominꝰ q̄ in locū defuncti ſurrogat ſigno eodem notari precipimꝰ: vt militie q̄dammō ſociati excubijs aque cuſtodiende inceſſanter inhereant: nec muneribush alijs occupentur.

De fonte vel aq̄ductu publico nō licet aquam deriuare niſi ꝑ principis reſcriptū concedat: qđ intimari debet prefecto pretorio et alijs iudicibus quorū intereſt: pena contrafacientibꝰ imminente. hoc dicit.

I dem Augu

D Iuinā diſpoſitionē ab īclite recordatiōis pricipe theodoſio ſuꝑ hiſ q̄ aquā ſibi de pub. aq̄ductibꝰ ſeu fontibꝰ ꝓberi deſiderāt ꝓmulgatāi hac ēt lege in ſua firmitate durare ſancimꝰ: q̄tenꝰ nemo vel in hac ſacratiſſima ciuitate vel in ꝓuincijs ſine diuinis apicibus de ſacro epl'arum ſcrinio more ſolito edendis: ⁊ iudicio tue celſitudinis vel alijs quorum intereſtk intimatis vel intimādis aquam de pub. aqueductu ſeu fonte trahere ꝑmittaturl. his quicunq; noſtra iuſſa violauerint ſeu violare conceſſerint denarū librarum auri cōdēnationem aliaq; grauiſſima indignatione feriendis.

De gladiatoribus.

I mꝑator Conſtan.

C Ruēta ſpectaculan in ocio ciuilio et domeſtica q̄ete nō placent: q̄ꝓpt̄ omnino gladiatoresp eſſe prohibemus.

De venatione ferarū.

I mꝑator Hono.

O Ccidendorū leonūq cunctis facimus poteſtatē: neq; aliquā finimꝰ quē q̄ calūniam formidare. Beſtiasr autem que ad comitatū ab omnibus limitum ducibus tranſmittuntur/ non plus q̄ ſeptem diebus intra ſingulas ciuitates detineri precipimusſ: violatoribus eorumt q̄nas libras auri fiſci iuribus illaturis.

De mauima.v

I mꝑa. hono. et archa.

C Lementie noſtre placuit vt mauime prouincialibus leticia reddaturx: ita tamen vt ſeruetur honeſtas et verecundia caſtis moribus perſeueret.

C Ruenta ſpectacula. in quibus videtur cruor: id eſt ſanguis: vt in torneamentis. idem poteſt dici et in pugna beſtiarum vt corrigat. ſ. de ferijs. l. fi. et ē hic ar. q' duella nō admittuntur. qđ dic vt. ff. ad. l. aquil. l. q̄ actione. §. ſi quis i colluctatione. Duella ꝓhibēt
o Ciuili. in quo ſumus. vt. ſ. de caduc. tol. in prin. et ſub. etiā licet per hoc non fiat ſcandalum.
p Gladiatores ꝑdictos ſic pugnātes. nā ludus noxius ⁊c. vt. ff. ad. l. aquil. nam ludus. al's ſpectacula approbāt. vt. ſ. de ſpecta. l. i. ⁊ de fabricātibus ⁊ portātibꝰ gladios hic nō dicit. ſʒ. ſ. de fabricē.

De venatiōe ferarum.

O Ccidendorū leonū. idē i māſuetis habitiſ ꝓ derelicto. vt ff. ꝓ dereli. l. iiij.
r Beſtias. nociuas. ad qđ. ſ. de poſtu. l. i. §. beſtias. et ſi q̄dru. paupe. feciſ. di. l. i. §. i beſtijs
ſ Precipimꝰ. q̄ hac. l. ſtatuuntur tria ſunt.
t Eoꝝ. ſʒ nec i loco vbi dānū poſſit dare. vt. ff. de edil. edic. l. q̄ vulgo.
v De mauima ludꝰ q̄ fiebat i mayo. ⁊ ſic a mayo. vel ſub. leticia. vel mauima grece latine igreſſꝰ. ſ. eſtatis q̄ñ herbe frōdeſq; virētes letificāt. puīciales. in bononia fiunt regine.
C Lemētie. reddat. ꝑ ꝑcedētes impatores ablata propt̄ elatiōnē pro

Uincialiũ reddat̃ nũc p Ho. ⁊ Ar. ⁊ facit. ſ. de paga. vt. pphanos. ⁊. ſ. de ſpec. l. i. ⁊. l. nemo

C Ut armorũ vſus inſcio pn. ⁊c.

Nulli prorſus. nõ ergo ditiſſimis burgẽſib⁹. ſic. j. nego. ne mili. l. i.

Ut armorum vſus inſcio principe interdictus ſit.

Nulli licet guerram mouere abſq; principis iuſſu. vel ſic nulli l; arma portare ſine principis licentia. h. d. Bar.

Impa. Ualen.

Nulli prorſus[a] nobis inſcijs atq; incõſultis quorũlibet armorũ mouendorum[b] copia tribuatur.

b Mouẽdorũ. i. guerrã inchoare: al's incidit in. l. iuliaz ma. vt. ff. ad. l. iul. maieſta. l. iij. et ẽ ſic. ff. de cap. l. hoſtes. Uel dic mouẽdorũ. i. portandorũ et tunc ẽ ſic in aut. de armis. col. vi. et ſ. de fab. qd l rub. ibi notaui. ſ; fallit tũc in caſu. vt. j. de prepo. ſacri cu. l. fi.

c De agri. ⁊ cẽ. ⁊c. Dixit de aq̃ductu: vbi agit̃ d onere rerũ: nunc de onere perſonaruz: quia nulli magis interdicit̃ vſus armorũ q̃ colonis q̃ nec pũcto vno debent moueri. vt. j. eo. l. colonos. ideo de his dicit. vel cum dicendũ ſit de colonis fiſci p̃mittit titulũ generalẽ in quo explicatur priuatorũ cõmodũ: et qd fiſcus habet in eiſdẽ vt. j. eo. litibus. §. hec de redditibus. Uel dixit ti. proxim⁹ de his q̃ ad leticiã et ſalutẽ pertinent noſtrã in ſcena et ludis et aq̃ductu et gladiatorib⁹ tollẽdis et nociuis beſtijs occidendis: atq; armis non mouendis. inter q̃ om̃ia omnium rerum ex quibus aliquid acquiritur nichil eſt agricultura melius. vt Tullius lib. i. rhetoricorũ. nulla res vtilior fructibus aridis qui ſine colonorum labore non perueniunt: ideo de his videndũ eſt. Et dic de agricolis in genere: et cenſitis et colonis in ſpeciali. nam agricola generaliter om̃is colens agrum dicitur: de quibus om̃ibus hic premittit. Uel dic agricolis reſtringi ad eos qui quoquo modo ſolo aſtricti ſunt. ſic ponitur in aut. de mã. prin. §. ſed et ſuſcipientes. colla. iij. Et ſpecialiter ſupponit de cen. et co. vel tertio non habeas de cen. et co. ⁊ ſi habeas de cen. et co. dicas q̃ aliud ſubſtantiuorũ adiectiuetur: ⁊ ſic ſit figura perendiadis. i. de agri. cẽ. ſic et illud. patheris libabant ⁊ auro ⁊c. ⁊ tutela eſt vis ⁊ poteſtas ⁊c. et ſm̃ hoc colonis generaliter ponetur. Item dic q̃ octo ſũt genera colonorũ. aſcripticij de q̃b⁹ dic vt. j. eo ti. l. cũ ſcim⁹ item cenſiti. j. titu. ij. l. ij. Tertio ppetui co. qd dic vt. ſ. de mẽdi. va. Quarto cõditionales coloni. vt dices. j. eo. cũ ſatis. §. i. alij iq̃lini. j. e. diffinim⁹. Itẽ originarij. qd dic vt. j. e. cũ ſatis. §. ex hoc. ⁊. l. ne diuti⁹. Itẽ ſimplices coloni: ⁊ de his dr. j. e. p colonũ. ⁊. l. i. et ex p̃dictis q̃dam naſcunt̃. vt. j. eo. ne diuti⁹. Quidã ſiũt et horũ alij ſtatim vt cẽſiti. Alij p curſũ tpis vt colõi cõditionales: et eſt octauũ vt liberi qui ſtãt ruri. vt. j. ne ru. ad vl. l. i. et in aut. nul. agri. ⁊c. ſ; vẽ tria gña tm̃ eẽ: aſcripticij ⁊ coloni ⁊ inquilini. vt. j. eo. oẽs olo. vel duo. ſ. aſcri. ⁊ co. So. vt. j. e. cũ ſatis. §. fi. vbi nõ l; recipere aſcri. vel colo. alienos: ſed ponit̃ in vtraq; large colon⁹ vt origiarios ↄp̄hẽdat. nã ⁊ l rub. ſ; vnũ ſenſum ſic poſuit colonis. itẽ an holes p̃dictorũ generũ ſint liberi. dic. j. e. ne diutius. itẽ no. q̃ pmiſcue de cẽſitis cũ alijs tractat. ſ; j.

Colonis ſũt multiplices

Nti. ij. ſpecialiter de cẽſitis dicit quo ad aliq̃d Un p̃ ſatiõib⁹. ⁊ tũc plana ẽ. al's ſãctõib⁹: al's rõnib⁹. ⁊ tũc p̃mitte vel adde ꝓpria auctoritate. regulariter em̃ q̃libet vocat̃ rõnib⁹ vel ſanctiõib⁹: niſi imunitate gaudeat. vt. ſ. de va. mu. l. hi q̃ in mũeris. ⁊ de mũe. ⁊ hono. l. cui mun⁹. alij dicũt vel ꝓ ſaltem q. d. nõ iſiſtẽtis. qd nõ placet. vt in fi. l. Accur.

De agricolis et cenſitis et colonis.[c]

Tpe quo agricola inſiſtit ſationi/ vel meſſi/ vl̃ vindemie non vocatur ad munera extra ordinaria ſed excuſat̃. h. d. B.

Impa. conſtan. aug.

Unq̃; ſationibus[e] vel colligẽdis frugibus[e] inſiſtẽtes[f] agricole ad extra ordinaria onera[g] trahantur[h] cum puidentie[i] ſit oportuno[k] tempore his neceſſitatibus[l]

e Frugib⁹. lar: frugũ ge: vt etiã vindemi appellatiõe ↄp̄hẽdat. vt. ff. de ṽb. ſig. l. frugẽ. demiã ⁊ ſic meſſẽ ⁊ vindẽ cõtinet̃. vt. ff. de fer. l. i. et qd pl⁹ eſt ſationis tempus ↄprehendit.

f Inſiſtẽtes. i. q̃ habent inſiſtere: ⁊ ſi nullo tpe ſ; aliq̃s: qd nõ plac;: vt in fi. l. nõ ergo alio tpe anni excuſatur Item nec eodez ſi non inſiſtant. vt. ſ. de epi. ⁊ cle. l. generaliter. ⁊ dic agricolam generaliter poni pro omni colẽte agrũ excepto principis colono. Accurſius.

g Onera. ad officia publica nec volẽs vocat̃. j. e. colonos ſ; illa officia pub. ꝓp̃e dñr mũera: hec aũt onera: ſ; iſta dicũtur ꝓp̃e mũera. vt. ff. de ṽb. ſig. l. mun⁹. itẽ dic extraord. q̃ nõ. l. nõ ſe. cõ. nõ cõſti. prin. inducuntur. vt. ſ. de va. mu. l. i. nũq̃d ordi. ſubibit: Uidet̃ q̃ ſic a ↄtrio. vt arg. ſ. de teſt. ex eo. item pro hoc. ſ. de anno. et tri. l. omnes. Itẽ canonicam preſtant cũ et clerici preſtent. vt. ſ. de ſacroſanc. eccle. l. placet. ſ; dico q̃ nec illa ordinaria munera. vt. j. titu. ij. l. ij. excepta capitatione. vt. j. ne ruſti. ad vllum. l. i. nec em̃ ſemper valet arg. a contrario ſenſu. Item illa. l. omnes. in non agricolis dicit. vl' ſpeciale in annona. vt. ſ. vt ne. li. in emp. ⁊c. l. i. ſed extraordiaria q̃nq; ſubit. vt. j. de priui. do. au. l. penul. et de co. fun. pa. l. i. et. ſ. d qui. mu. p. l. i. ⁊. fi. que ſunt contra. Item q̃d ſi ſponte q̃dã ſubit: Rñ. nõ preiudicat in alijs ſciens vel ignorans. vt. ſ. de his q̃ ſponte mu. l. penul. Accur.

h Trahant̃. inuiti. vt p; ex vi vocabuli: ſpõte põt. vt in aut. de colla. §. nullas. itẽ que eſt rõ hui⁹. l. Rñ. priuilegiũ ruſticitatis. ar. ſ. de teſta. l. fi. imo verius pub. vti. vt. ff. de offi. p̃fec. vr. l. i. §. cura. et de extraor. cri. l. annonã. ne gens fame pereat. vt in aut. de queſto. in fi. col. vi. tertij dicunt vt tributa ↄmodi⁹ p̃ſtent̃ a dñis corũ. ad qd. j. e. ti. litib⁹. §. et hec de redditib⁹. qd nõ placet: quia ſic in prouincia locum tãtũ haberet. itẽ in aſcrip. vel quaſi eſt generalis q̃ ad locũ ⁊ omnẽ agricolã. Sz q̃d in colono ſeu ↄductore non agricola: Rñ. nõ habet locũ hec. l. dicit em̃ inſiſtẽt; : et ad hoc. j. de col. fun. pa. l. iij.

i Prouidentie. ſ. nr̃e. vel ſumme quo ad pub. vti. vel ꝓprie. vel. i. eſſe debeat.

k Oportuno. alijs temporibus anni.

l Neceſſitatibus. i. vite neceſſarijs. vel. i. agriculturis et hoc neceſſitatibus. ſ. vitandis. ad qd. ſ. de fe. l. omnes dies. vel neceſſitatibus. i. muneribus.

ſatiſfacere[a].

¶ Nō pōt q̄s vendere p̄diū et retinere agricolas ĩ dicto predio exiſtentes. h.d. Bar.

Imperator.a.

SI q̄s p̄diū[b] vendere voluerit vel donare: retinere ſibi trāſferēdos[c] ad alia loca colonos[d] priuata[e] pactiōe non poſſit: qui enī colonos vtiles[f] credūt aut cū predijs eos tenere debēt: aut pfuturos alijs derelinquere: ſi ipſi prediū ſibi pdeſſe deſperant.

¶ Facta donatiōe ſeruoꝝ fundi per principē videt facta donatio fundi: et iō donatari⁹ ad fundi tributa tenetur. et idem eſt ſi aliq̄s occupauit ſuos predij deſerti domino patiente. hoc dicit Bar.

Impa. Va.

QUiſq̄s[g] ex deſtis[h] agris veluti[i] vagos ſeruos[k] liberalitate[l] noſtra fuerit cōſecutus: p fiſcalib⁹ penſitatiōib⁹[m] ad integrā terre profeſſionē[n] ex qua[o] videlicet ſerui manare[p] vident[q] habeat obnoxi⁹[q]. id etiā circa eos obſeruari volumus q̄ ex huiuſmodi fundis[r] ſuos ad poſſeſſiōes ſuas tranſire pmiſerint[ſ].

¶ Dn̄i nō coloni vel cenſiti p eoꝝ p̄dijs ſoluere tributa tenētur: ipſi tamē coloni vel aſcriptitij fundi quos habēt tributa ſoluent. h.d. Bar.

Idem.a.

HIs penes quos fundorū dn̄ia ſunt/ pro his colonis originalib⁹[t] quos in locis eiſdē cenſitos[v] eſſe conſtabit/ vel per ſe[x]/ vel per exactores[y] proprios recepta[z] compulſionis ſollicitudine implēda munia functionis agnoſcant[a].

a ¶ Satiſfacere. ne pereat. vt. ſ. de ſer. l. ij. ⁊ fa. j. de col. fun. pa. l. i. et no. q̇ hec. l. in italia non ſeruatur. Accurſius ſo.

SI quis. prediū. in quo cōſtituti ſunt coloni.

c ¶ Transferendos. i. trāſferant.

d ¶ Colonos. large .p aſcriptꝫ ſolo ſec⁹ de alio ſimplici colono. vt. ſ. loc. ēptorē. multis enī modis dicit. vt in rub. not.

e ¶ Priuata. quia aucto. iu. poteſt. vt vēditio predij minoris ſm quoſdā. Sed tu dic tūc nō valet cōtra publicā vti. vt. ff. de magi. cōue. l. i. § inter. ⁊. ſ. cōia vtriuſ. iu. l. poſſeſſionū. Itez nunq̄d ſtipulatio vel iuramentū firmat? Rn̄. nō. vt. ſ. de le. ⁊ cō. nō dubium. nā ſtipulatio pactuz eſt. vt. ff. de pac. l. i.

f ¶ Utiles. quid ſi inutilis eſt? Rn̄. idē vt. j. l. quēadmodū ⁊. l. ne diuti⁹. ĩ fi. ſꝫ aut negligentia et tunc poterit cogi opari a dn̄o. vt. ff. de vſufru. idēq3. §. ⁊ quoniā. ⁊ de vſu et ha. plenū. §. fi. ſi propter infirmitatem vel ſenectutē: alius ſurrogabit. ar. j. de agen. in re. l. agētes. ⁊. ſ. de offi. pre. p̄. ſi q̄s. de labore et terre domin⁹ percipit vt. j. eo. domini. ecōtra colonus poteſt diſcedere ſi terra ſterilis fiat. vt. j. de fun. pa. l. iij. ⁊. l. ſi quis a priorib⁹. Et adde quod no. j. eo. quēadmodum.

QUiſquis. predium tributariū aſcriptitios ſuos habēs fuit a poſſeſſore deſertum: ſi ſerui aſcrip. ad aliquē deueniāt vel ex conceſſione principis: vel ſola patientia poſſeſſoris cum onere tranſeunt predij.

h ¶ Deſertis. i. neglectis. nā ſi .p derelicto habiti ſūt nō recuperaret dn̄s. qḋ eſt falſum. vt ſtatim dicam.

i ¶ Ueluti. expreſſiuū veritatis: ſic q̇ ēt deſeruerūt ſerui: nō ſolū poſſeſſor. vel ſimilitudinarie ponit. nā iſiſtebāt lꝫ dn̄s defuerat. ⁊ ſic reſpectu dn̄i dicunt vagi nō reſpectu fundi. Uel dic ſm. M. q̇ ſuaſum fuit principi quaſi eſſēt vagi qui non erant. vt in decret. xij. q. ij. c. terrulas.

k ¶ Seruos. nō per omnia. quod dic vt. j. eo. ne diutius. ⁊ ad hoc etiam poteſt referri veluti.

l ¶ Liberalitate. ſine petitiōe. vt. ſ. de pe. bono. ſub. l. i. h. Itē quo ad p̄ncipē eſt liberalitas. accipiēs enī q̄n̄q3 cogitur. vt. j. de omni agro deſer. l. quiſquis. et. l. qui fundos.

m ¶ Penſitatiōib⁹. tribu. futuroꝝ no p̄teritorum. vt. j. de fun. reipu. l. ij. in fi. ſic. j. de omni agro deſer. quicunq3 deſertum. ar. cōtra. ff. de publi. l. imperatores.

n ¶ Profeſſionē. al's penſionem. al's pfeſſionem. ſic dicta quia poſſeſſor profitetur. vt. ff. de cen. forma.

o ¶ Ex q̄. i. in qua

p ¶ Manare. al's manere.

q ¶ Uident. ⁊ maneāt: vel reſpicit ſerui.

q ¶ Obnoxius. hoc ē iō q: fund⁹ cōcedit cū a fūdo nō debeat ſeparari. vt. j. eo. cū ſatis. in prin. lꝫ ex voluntate et ex certa ſciētia impator ꝯcedat ſeruos abſq3 terra. vt. ff. de p cur. ad rē. ⁊. l. ad legatū. ⁊ econtra predio cōceſſo a principe ⁊ tales concedi vident. vt ar. ſ. l. p xi. et ad hoc. ſ. de bo. va. l. ſi q̄n̄. et. ff. de cōſti. prin. l. beneficia. ſec⁹ in conceſſiōe priuati coloni. vt. j. eo. quēad modū. et. ſ. l. pxi. Itē pro et cōtra. ff. de ſui. ru. pre. l. iij. §. i. Ultio dic cuz quis occupat prediū deſtū: aut ſua auctoritate ⁊ tenetur dn̄o vſq3 ad biēniū. aut .p equatore: ⁊ tūc ad ſex mēſes. vt. j. de ol ag. l. q̄ agros. ⁊. l. locoꝝ et de cen. l. fi. aut a principe: et tūc ſtatim eſt ſecur⁹. vt. ſ de q̄dri. pre. l. bn̄ a zenone. et cauet accipiens ſm qualitatē pſone q̇ predium non relinquet. vt. j. de fun. pa. qui cūq3. ⁊ de ol ag. deſer. l. iij.

r ¶ Fundis. deſertis. al's maior pena. vt. j. e. l. fundo.

ſ ¶ Permiſerint. ſic. j. eo. cum ſatis. in fi. ⁊ dic ſciēter: ſec⁹ ſi ignorāter vt. ſ. de tab. l. generali. nō tn̄ tenet retinere fundum et ſoluere pro futuro: ſed pro tpe quo retinuit. ſic. j. e. l. omnes profugi. et. l. cum ſatis. in fi.

HIs penes. originalibus. genus colonorū. vt ĩ rub. no. ⁊ eſt al's libus. al's rijs.

v ¶ Cenſitos. i. cōſtitutos vel deputatos ſm quoſdā: imo vnum eſt genus colonorum. vt in rub. no.

x ¶ Per ſe. agnoſcant munera ⁊c. ⁊ ſic per ſe vel p alium ſubit qḋ eſt in dādo. al's ſecus vt. ſ. de decu. nullus.

y ¶ Exactores. i. procuratores cū mādato vel ſine.

z ¶ Recepta. recipit qui inuit⁹ recipit. cogitur enī quilibet per exactores. vt. ſ. de exact. trib. l. exactores. ⁊. l. ſi in tabulis. ſic ergo dn̄s .p ſe ⁊ .p eo qḋ tenet ſuus aſcriptitius agnoſcit munus. lꝫ ſecus ĩ fructuario. vt. ff. de vſufru. l. hactenus. ⁊ in emphiteota. vt. ſ. de iure emphi. l. ij. et hoc niſi habeat propriū aſcriptitiū. vt. j. l. proxi.

a ¶ Agnoſcāt. ſꝫ cū originarij. i. filij colonorū ſint liberi ſicut ipſi coloni. j. eo. ti. cum ſatis. §. i. quare nō ipſi pro ſe? Rn̄. quia prediū eſt domini. Alij dicunt originarij improprie poni pro aſcriptitijs qui ſimiles ſunt ſeruis. vt. j. ne diutius. ſed tunc nil habent. ad quid ergo aliquid pro eis preſtatur. vt. j. titu. ij. l. ij. Reſpon. nil habent vt alienent: habent tamen alij q̇ annonariam functionem preſtāt domini pro eis. vt in p̄n. hui⁹. l. patet. ſed al's. ſ. capitis non vt. j. cū ſint liberi. vt dixi. ⁊ fa. ſ. de anno. ⁊ tri. l. obſiſtere. ⁊. j. de cen. perequatores. ⁊. ff. de admi. tu. lucius.

Sane qbꝰ terraꝝ erit quãtula cũq; poſſeſſio[b]/ q̃ in ſuis[c] ↄſcriptis locis proprio noĩe libris cenſualibus ↄtinent: ab hmõi precepti cõione diſcernimus[d]: eos enĩ ↄuenit ꝓprie cõmiſſos mediocritati annonarias functiones ſub ſolito exactore cognoſcere.

¶ Si ꝑ certa annua preſtatione frumenti locatio facta eſt tenet colonus ad iḣm nõ ad preſtationẽ pecunie: niſi cõſuetudo ſit vt non obſtante pacto pecunia tribuat. h.d. B. I dẽ.a.

Domini[e] ꝑdiorum id qḋ terra preſtat accipiant pecuniã nõ requirãt quã ruſtici optare nõ audet[f]: niſi cõſuetudo[g] predij hoc exigat.

¶ Aſcriptitius colonꝰ vel inquilinꝰ fugiẽs nõ obſtãte cõditione ſexus vel alia redire cõpellitur ad prediũ vnde fugit per preſidẽ. h.d. Bar. I dẽ.a.

Omnes oĩno fugitiuos aſcriptitios colonos[h] vl̃ inquilinos[i] ſine vllo ſexus muneris cõditiõiſq; diſcrimĩe ad antiquos penates[k] vbi cenſiti atq; educati[l] natiq; ſunt/ ꝓuinciȷs p̃ſidentes[m] redire ↄpellãt

¶ Sicut coloni origiarij abſq; terra nõ alienãt: ita nec etiã cẽſiti: ⁊ nõ licet cũ minima pte fundi tenẽdo maiorẽ vẽdere dictos cenſitos. Itẽ vẽdẽs totũ fundũ oẽs eiꝰ colonos trãſfert q̃ in ea pte ſteterunt: et ſi ſecus fuerit emptio vel vẽditio celebrata: emptor ꝑciũ pdet ⁊ venditor rẽ poterit vẽdicare: ⁊ etiã heres eiꝰ. Itẽ q̃libet intelligit male fidei qui cõtra legẽ mercatur. h.d. Bar. I dem augu.

Queadmodũ originarios[n] abſq; terra: ita ruſticos[o] cenſitoſq; ſuos[p] vẽdi[q] om

a ¶ Quibus.colonis aſcriptitijs.
b ¶ Poſſeſſio.i.ꝓprietas.vt.ff.de ꝟb. ſig.l.interdum.
c ¶ Suis.ſcz colonis.⁊ no.ſm.m.q̃ fit aſcptitiꝰ etiã i ſuo ſolo vt hic: ſicut põt eſſe vnus aſcriptitiꝰ ⁊ aliꝰ terre dñs.vt .i.e.cũ ſatiſ.§.fi.ſm.h.vl̃ dic q̃ h̃ nõ ẽ aſcriptitiꝰ: ſʒ exiſtẽs in ſuo ſolo ꝓmiſit mihi ãnuũ quẽdã cenſũ: ⁊ hẽas conſcripti q̃ ẽt ſũt cenſiti.⁊ cõſcripti in libris cenſualibꝰ ꝓ ſua terra. vt. ff.de cen.l.forma. vl̃ dic vt primo.⁊ dic q̃ i ſuis locis.i.ꝑ ſuis locis detinẽt hi cẽ ſiti: et conſcripti.i. aſcptifacti in ſolo dñi.⁊ ſic not. q̃ ꝓpria habẽt non tamen vt alienent.vt .i.titu.ij.l.ij.⁊ .i.eo.cũ ſatis.§.caueãt. Itẽ no.q̃ dñi tm̃ ꝓ ſua terra ⁊ coloni ꝓ ſua pſtãt nõ vnꝰ ꝓ alio niſi ꝓ eo ſe obliget: vt hic.⁊ in aut.de colla.§.nullus.col.ix.ꝑ qḋ apparet q̃ de peculio dñs hoc nomĩe nõ tenetur.
d ¶ Diſcernimꝰ. id eſt ſeparamꝰ. vt domini ꝑcis functiones nõ agnoſcant. Itẽ nota q̃ q̃dã intelligũt.§. ſane. in cenſu capitis.vt.i.cũ antea.⁊ .i.ti.i.l.i.ſed pñ. in cenſu prediorũ.⁊ facit.i.litibus.⁊.ſ.de an.⁊ trib.l.obſiſtere.

Domini.dic q̃ cõuẽtio fuit de redditu nõ põt cogi ad pecuniam: q̃ vt creditor aliud ꝓ alio ⁊c.vt.ff.ſi cer.pe.l.ij.ſic econtra debitor ⁊ hoc niſi ↄſue.⁊c.ad qḋ.ff.cõia predi.venditor.§.ſi cõſtat. Item põt loqui ſm quoſdã q̃ſi nil cõuenit de redditu vt poſſit cogi ad preſtandũ redditũ ſm qualitatẽ predij.ar.ſ.de fun.pa.l.fi.nõ aũt pecuniã Alij dicunt hoc caſu dominũ ſibi iputare ⁊ nil petere.pro quibus eſt.i.titu.ij.l.ij.circa fi.ſed ibi de ſuperexactione dicit nõ de ordinaria exactione cõſtituenda.et pro hoc.ff.de act.emp.emptorem.§.qui autem.⁊.ſ.de lati.lib.tol.l.i.§.illud. Et tertij dicũt etiã ſi ꝓmiſſa eſt pecunia nõ poſſe peti.ꝑ.l.iſtam.⁊ ſm iſtos nõ fiet vlla locatio cum ruſticis: cũ in pecunia tm̃ debeat fieri.vt.ff.depoſi.l.i.§.ſi quis ſeruũ. Sed dicimꝰ verũ eſt cũ talibꝰ aſcriptitijs ⁊ a talibꝰ. Itẽ ſm iſtos et ſi pecunia cõuenta nõ petitur: nec aliud eſt cõuentum.ergo nil petitur. Sed dicũt vel dñm ſibi imputare.vl̃ vt alij cogit colonus ad cõſtituendũ redditũ in fructu. Sʒ his omiſſis dic tenere cõuentionẽ.quod enim facit cõſuetudo hoc et pactũ.vt.ff.de aqua plu.ar.l.ij.in prin.⁊.l.i.in fi.cum ipſa ſit tacitus cõſenſus.vt.ff.de le.⁊ ſe.cõſ.de quibus. quarti diſtinguunt vt pecunia non poſſit promitti ſed ſpecies vt galline ſic.

Pactũ facit qḋ cõſuetudo facere põt.

f ¶ Non audent.nõ iuris ꝓhibitione ſed timore ne dñs auferat: vel aliter perdat: vel non audent a gleba diſcedere ⁊ ſic nec artem diſcere vnde querant ſm.ꝑ.c.⁊ ſic non eſt contra.ff.de leg.iij.ſi chorus.§.i.
g ¶ Cõſuetudo.ſupple vel cõuẽtio. Itẽ ſupple forte vel preſtationis.in redditu conuente ceſſatio.ar.ſ.de opę.li.l.nec patronus. Sed quãto tpe hec cõſuetudo inducit: Rñ. cuius non extat memoria. alˀs forte.xxx.an.vt.ff.de aq̃ plu.ar.l.i.i fi.⁊.ſ.de p̃ſcp.xxx.anno.oẽs.⁊.l.ſicut. nõ longo cũ mala ſit conſuetudo. vt in aut.vt nulli iu.§.i.col.ix. nec.ob.i.eo.liribꝰ. in prin.q̃ ibi quo ad alia.nec.ſ.de ſi deicõ.l.i.quia ibi duplex fauor alimentorũ et vltime volũtatis attenditur.⁊ facit.i.de col.tracen.l.i.⁊ caue tibi: q̃ de oĩ ruſtico loqui poteſt.

Omnes oĩno colonos.hic ↄprehẽdit omnes ſolo aſtrictos.vt in rubri.
i ¶ Inquilinos. ſemꝑ repete fugitiuos: ⁊ dic differentiã iter iſtos: vt in rubri.
k ¶ Penates.id ẽ ad antiquã rem familiarẽ. ſic.i.de cõmeatu.l.fi.
l ¶ Educati.hoc ſolũ nõ ſufficit vt in rubrica.
m ¶ Preſidentes.ſiue in eadẽ ꝓuincia profugerint: ſiue in aliam ad litteras preſidis vnde aufugit. Et dic confeſſos ſiue cõuictos.vt in aut.de man.prin.§.ſed etiã.col.iij. alˀs puniuntur preſides.vt in aut.vt nulli iudi.§.qm̃ ꝟo.et.§.ſi quis vero.col.ix.ſic etiã incola reuocat.vt.ff.de mu.⁊ ho.l.i.et.ij.et fi.⁊.ff.ad mu.incola.⁊.l.de iure. Sʒ q̃ actione: Dic vt.i.eo.ſi coloni. Item an ſuſcipiens puniat ⁊ qualiter.dic vt.i.eo.l.ſeruos.⁊.l.oẽs profugi.et facit.ſ. de ſer.fugi.l.fi.⁊.ſ.de metal.l.fi.⁊.i.de col.illi.l.i.

Quemadmodum originarios.ex colonis natos.vt.ſ. in rubri.
o ¶ Ruſticos.large ponit vt ꝟbũ colonos.vt.ſ.l.ij.
p ¶ Seruos.reſpectu aliquo.vt not.i.ne diutius.
q ¶ Uendi.ſʒ an ꝑmutare vel in emphiteo.dare.ar.q̃ ſic. quia in vno prohibitum in alio permiſſum videtur. vt.ff. de iudi.cum pretor. Item odia reſtringenda.vt.ff.de li.et poſthu.l.cũ quidam.ſed certe imo eſt fauor.ſ.pu. vtilitas vt not.ſ.l.i.vnde dic non licere: quia quod in vno prohibetur et in eius ſimili.vt.ff.ad.l.aquil.illud. Item appellatione venditionis omnia talia cõtinentur. vt.ff.de ſtat.li. ſtatuliberi a ceteris.§.fi. Item ratio eſt ne deſeratur cultura.nõ ergo alia via debet fieri cõtra.vt in aut.de non ali.§. alienationis. Itẽ an obligare. Rñ.nõ.vt ar.ſ.de re.alie.nõ alienã.l.fi.⁊.ff.que res pigno.ob.poſ.l.i.§.eam.et.ſ. que res pig.l.executores.ar.contra.q̃ prohibito maiori non ꝓhibet minus.vt.ff.de ſer.expor.l.ij. Item an p vltimã voluntatẽ: Uidetur q̃ ſic.vt.ff.de ꝟbo.ſig.l.verba.quidã enĩ

Prohibitũ in vno in alio cõcedit.

nifariã nõ licebit: neqꝫ vero cõmẽto fraudis id vſurpet legis illuſio[a] qđ in originarijs ſepe ẽ actitatū[b]: vt parua portiõe terre emptori tradita omnis integri fundi[c] cultura adimatur. ſꝫ cum ſoliditas fundorū vel certa portio ad vnūquēqꝫ pueniat: tanti[d] quoqꝫ ſerui ⁊ originarij tranſeant[e]: quanti[f] apud ſuperiores dominos et poſſeſſores vel in ſoliditate[g] vel in parte manſerunt[h]: et emptor[i] preciū quod dederit amiſſū exiſtimet/ ⁊ nichilominus venditori ad repetendos ſeruos cū agnatione[k] eorum vendicatione pceſſa. ⁊ ſi aliqua deniqꝫ ex

licerent per vlti. voluntatem que per pactum non licent. vt. ff. de leg. iij. l. pater. §. fundum. ⁊ l. lucius. i. rñ. ſed cõtra dicas. vt de leg. i. ſi quis inquilinos. Item quid ſi ſtipulatio pena vel iuramentū interueniat? Rñ. vt. ſ. l. ij. Item an propter famem? Rñ. ſic. ar. ſ. de pa. qui fi. l. ij. Itẽ an transferre poteſt de loco ad locum? Rñ. ſic ar. j. e. l. diffinimus. i fi. et qꝛ ñ pꝛhibetur. vt de proba. ab ea parte. ſꝫ ar. cõtra. j. de man. et co. pa. l. iij. ſed alius eſt ibi caſus. ⁊ ecõtra colonus inuito dño non tranſfert ſe. ar. j. e. l. colonos. Itẽ an clericus fieri poteſt. videt̃ ꝙ ſic. vt i aut. de ſã. epiſ. §. aſcriptitios. col. ix. ſed ibi eſt religionis habitus. Item quid ſi creditores accipiunt in ſolutū. vt per. ti. ſ. ſi in cauſa iudi. per totum. Uidetur tamẽ ꝙ liceat ſeparari propter neceſſitatem. vt. ff. de fun. do. l. i. et ad ſil. l. ſi quis in graui. §. hi quoqꝫ. ſed dicas cõtra. ſ. iudicem pro rata de vtroqꝫ dare debere. Item an poſſit eos liberare ſine ſolo ⁊ a terra ſeparare. videtur ꝙ ſic pꝑter cõmunẽ conſuetudinẽ. Item pro hoc de fun. pa. poſſeſſores. nam ſi illi emphiteote multo magis veri dñi poſſunt. Alij dicunt in aſcrip. ſpeciale vt non poſſint. vt. j. ne diuti. l. fi. niſi ſub modo tranſactiõis. vt. ſ. de tranſac. l. fi. multo magis et ſuper alijs tranſigere licet. Tertij dicũt poſſe liberari ſed non omnes ne terra deſeratur cultoribus. Quarti dicunt ꝙ ſoli aſcriptitij poſſunt eo ꝙ reputant̃ ſerui. Quinti dicũt ꝙ illi poſſunt liberari ſine ſolo qui cum eſſent ſerui fuerunt cõparati vt fundo imponerentur: ⁊ tales dicũtur mãcipia ruſtica. vt. ff. de fun. inſtru. l. cum de laniõis. §. cui fundum. et. l. ſcie. ⁊ l. queſitum. §. queritur. ⁊ de verbo. ſig. l. i. nec enim dicit hic ſimpliciter ruſticos: ſed ſtatim reſtringit cenſitos. tutius ergo eſt cum ſolo vel parte ſoli cõpetenti liberare. Item oppo. quaſi hec. l. male dicat cū ſit pars predij. vt. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. preſcrip. l. longe. ergo ſicut partẽ fundi ſine alia: ſic hos ſine ſolo. ad qđ. ſ. de rei vẽ. que de tota. pterea nõne iuſtū ẽ cuiqꝫ ⁊c. vt. ſ. de iudeis. nemo. ⁊ ſ. man. in re. Rñ. h̄ ſpeciale propter pub. vti. que eſt vt not. ſ. l. i. vel ergo vtrūqꝫ vel neutrū. vt. ff. de admi. tuto. cum queritur. ⁊ de procur. in cauſe. Itẽ no. aliquid in totū licere quod in parte non licet. ſic. ff. de acqui. here. qui ex duobus. in fi. ⁊ p derelicto. l. iij. ⁊ de le. et cõ. l. iij. in fine. Item an preſcribi ſine ſolo poſſunt? Rñ. ſic. xxx. an. vt in hac l. ar. cõtra. ff. de di. pꝛeſ. lõge. ⁊ ibi not. ⁊ ſ. de ſer. fugi. l. i. nã ſm. p. ibi eſt alienatio legati.

a ¶ Illuſio. i. aliquis illudere volẽs ei qđ hec. l. ſtatuit nõ vſurpet. i. inuadat ſtatutū huius. l. Et no. hic punitur factū in fraudẽ. vt. ſ. de le. et cõ. non dubium.

b ¶ Actitatum eſt. i. factū. qꝛ ſunt ſine ſolo alienati.

c ¶ Fundi. apud venditorem remanentis.

d ¶ Tanti. id eſt tot.

e ¶ Tranſeant. tatice. ⁊ hoc non dicto.

f ¶ Quãti. habita cõſideratiõe ſuorū bonorū et agrorū.

g ¶ Soliditate. vt diuidatur agnatio. vt. C. com. vtri. iu. l. et poſſeſſionum.

h ¶ Manſerunt. pro eo ſolo qđ alienat̃. et ſic no. ꝙ aut alienatur colonus ſine ſolo ⁊ non valet. vt. ſ. e. l. proxi. ſed reuocas vt. ſ. ea. l. aut ſolū ſine colono. et tūc valet: ⁊ coloni ſequū

tur: vt hic. ⁊ hoc in quolibet poſtulante: licet quidã dicant emptore non autẽ vẽditore petẽte. vt in vẽditione doloſa. vt. ff. de dolo. ⁊ elegãter. circa prin. ſed an ſine addito precio quod quidam dicũt: ⁊ imputet ſibi venditor ꝙ ab initio non conſtituit maius precium. Item quaſi acceſſoriū nõ auget precium vt arg. ff. de contrahen. emp. ſi in emptione. in prin. ſed dic contra. vt de re li. ſi quis ſepul. in prin. ⁊ de act. emp. emptorem. §. fi. et ſ. de latr. li. tol. l. vnica. §. illud. ne duplex dãnum venditor patiatur. vt ff. ad. l. rhod. de iac. ſi quis. in fi. preterea ex hoc ſequitur ꝙ inuitus vendit. ſic pro et contra. no. ſ. de cõtrahen. emp. inuitum. Item quid ſi dicam fundū vendo detractis colonis? Reſpon. non valet. vt hic. ⁊ arg. ff. de act. ⁊ obli. l. obligationum fere. §. placet. argu. contra ff. de contrahen. emp. dolia. Sed qua actione petet colonos emptor fundi? Reſpon. condi. ex hac lege. vt. ſ. l. ij. nõ obſtante pacto vel actione ex empto. in qua veniunt etiam que dicta non ſunt. vt. ff. de act. emp. l. iij. immo etiam que dicta ſunt vt non veniant. vt. ff. de act. emp. emptorem. §. fi. item ſi vendo vilem fundum an coloni ſequuntur. arg. ꝙ ſic. ff. de contrahen. emp. l. in modicis. et de acqui. re. do. quidam. Alij ꝙ fiat ſeparatio hoc caſu. ad quod. ff. de leg. ij. ſi titio. tertij ꝙ ſi expreſſi vtrunqꝫ valeat. ſi cum ſeruis: tunc in nichilum arg. ff. de do. inter vi. et vxo. ſi ſponſus. §. i. Uel dic nichil valere etiam in fundo. nam prohibito aliquo et id per quod peruenitur ad illud. vt. ff. de ſpon. oratio. item parte indiuidui irritata totum irritatur. vt. ff de edil. edic. plerunqꝫ.

i ¶ Et emptor. redit ad primū quando aliquis emit ſeruum ſine ſolo: ⁊ dic ſciens factum et ius. ⁊ ſic concor. ſ. de preſcrip. xxx. an. l. i. ⁊ de rei ven. ſi manci. ⁊ ſ. de pdi. curia. l. i. ⁊ que in frau. credi. ſi debitor. al's ſecus. vt. ff. de pe. he. ſed ⁊ ſi. §. ſcire. et. ff. loca. l. ſi ignorans. et. ſ. de tabel. generali. Item hoc niſi emptor ſibi pepigerit de precio. vt. ſ. de euictio. ſi fundum. que lex poteſt ſignari pro contraria ⁊ ſic poteſt loqui. j. de fun. li. l. fi. in fi. vel ibi ignorãs fuit. Item ar. j. ſ. cõmunia de lega. l. fi. §. fi. ſed ibi vnum p alio: vt ibi notaui. Item contra. j. non licere ha. me. l. i. Sol. ibi ruſticitati parcitur emẽtis vt rehabeat precium. Sed an venditor hoc lucretur? Reſpon. non. immo fiſcus. vt. ſ. de liti. l. fi. ⁊ de iure fiſ. lucius. ⁊ l. aufertur. §. ij. ⁊ de cõtrahen. emp. ſenatus. idem ſi non eſt ſolutum precium vt detur fiſco. Sed argumẽ. j. ſ. de ſacroſan. ec. iubemus. vbi eccleſie redditur. Itẽ an de euictiõe tenet̃? Rñ. nõ. cū etiã odio emptoris hoc ſit ſtatutū vt patet: qꝛ dicit amiſſum. Itẽ ſi de pcio nõ agit̃ minus debet agi ad plus. vt. ff. de act. emp. emptorem. §. fi. alij dicunt agi ſimpliciter: ſed dic ꝙ nõ niſi ſit ſtipulatio vel pactum: vt dixi.

k ¶ Agnatione. improprie. ſed facit. j. eo. diffinimus. l fi. et qđ dicit vẽdicatiõe. qꝛ dñiū nõ diſcedit iure phibẽte pꝑſer pu. vti. ſecus ſi pꝑter iuris ĩpoſſibilitatẽ. vt. ff. de ſer. ruſti. pre. p fundū. Sed nõne in pari ſunt delicto ergo potior cõditio poſſidẽtis. Rñ. vt fiſcus habeat. vt. ſ. de litigioſis. l. fi. et. ff. de cõtrahen. emp. ſenatus. Itẽ quid ſi reuocare nõ vult an fiet ſeparatio offi. iudi. Rñ. nõ. ſed dic ſic ne co:

Uẽdere rẽ ſuam qs cogitur.

loni vagent. vt in auc. de q̄ſto. ſic. ff. de ꝑcu. filiuſfa. §. veterani. nam ⁊ al's predijs deſertis ſubijciuntur. vt. j. de omni agro deſer. per totum. ⁊. s. eo. oēs omnino.
a ¶ Diſſimulauerit. ſ. vēditor b ¶ Legis. ſcʒ huius.
Uſurpa c ¶ Uſurpare. i. vti. ⁊ ſic in bona ꝑte. ſic. ff. de vſuca. l. ij.

p ¶ Ab illis. apud quos latebras collocāt. ⁊ nota ex hac l. arg. a ſimili in parrochianis vnius eccleſie fugitiuis ad aliam eccleſiam: vt cum decimationibus reuocentur. vt et. j. de col. illi. l. i. et in auc. de mā. prin. §. ſed etiam. col. iij. et. j. eo. cum ſatis. §. fi. ⁊. ff. ſi cer. pe. cū fundus. §. ſeruum.

Uſurpare in bonā ma lā capit partem

d ¶ Contra heredes. non vt heredi vel in heredē. vt. ff. ad exhiben. de eo. §. fina.
e ¶ Lōgi. ſed longiſſima locū hʒ. vt s. de ꝑſcrip. xxx. an. l. oēs. ⁊. l. ſicut. ⁊ de diuer. ꝑſcrip. l. iij. Sed ꝯ. j. eo. l. cū ſatis. ſed iſtā intellige ꝑ illā cū ſcim⁹. Item cōtra. ff. pro emp. l. ij. §. ſi furioſo. Solu. hic ratiōe rei. ibi ꝑſōe. vl' ibi aliena. Itē no. quē venire ꝯ factū ſuū. ſic. s. de ſacroſan. ec. iubem⁹. ⁊ de pa. q̄ filios di. l. ij. ⁊ de l. cā. l. i. ⁊ de euic. ſi tibi. ⁊. C. de lit. l. iij ⁊. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. ſi ſpōſus. §. fi. ⁊. l. ſe. ſed ar. ꝯ. ff. de ſer. ruſti. predi. per fundum.
f ¶ Mercat. ſciēs. ał's ſec⁹. vt. s. no. et eſt ꝑſumptio iuris et de iure ex quo ē ſciēs. ar. ff. man. ſi ꝓcuratorē. §. dolo. ſcʒ. h. vel dic etiaʒ ignorās ꝑſumitur ſciens quo ad preſcriptionem. vt. ff. de vſuc. l. vbi lex. Itē dic qđ not. s. e. l. ij.

Facto ꝓprio qs ꝯue nire pōt

cā diſſimulauerit[a] legis[b] vſurpare[c] beneficium: atq; iſte ſub hac taciturnitate deceſſerit/ et heredib⁹ ei⁹ ⁊ contra[d] heredes emptoris vendicationē dam⁹ longi[e] tꝑis preſcriptione ſubmota: male fidei nāq; poſſeſſorem eſſe nullus ambiget q̄ aliquid ꝯtra legū interdicta mercatur[f].

¶ Receptās colonū tributariū fiſci obētē dn̄o cēſū annuū ſcienter reſtituere tꝑm ꝯpellitur dn̄o: et etiā cenſu nō ſoluto ⁊ etiam fiſco ſoluere tributa ſi talis receptās vſus eſt operis dictorū colonorum gratis: ał's cōtra ipſos fugiētes habet regreſſus: qb⁹ exiſtentib⁹ non ſoluendo contra debitores ipſorū recurrit. Barto.

Idem au.

OMnes[g] profugi in alieno latebras[h] collocātes cū emolumentis tributarijs[i] ſalua tn̄[k] moderatiōe reuocentur[l]. ſ. vt ſi[m] apđ quos hoies reperiunt alienos eſſe nouerant fugitiuos ⁊ ꝓfugis i lucrū ſuū vſi ſunt: hoc eſt ſiue excoluerūt[n] agros fructib⁹ dn̄is ꝓfuturos/ ſiue aliq̄ ab hiſdē ſibi iniūcta nouerunt[o] nec mercedē laboris debitā cōſecuti ſunt/ ab illis[p] tributa q̄ publicis perierūt functionib⁹ exigant. Ceterū ſi occultato[q] eo profugi q̄ alieni eē viderent quaſi ſui arbitrij ac liberi apud aliquē ſe collocauerunt[r]: aut excolētes terras ꝑtē fructuū ꝓ ſolo debitā dn̄is preſtiterūt/ cetera proprio peculio reſeruātes: vel q̄buſcūq; operis ipēſis[s] mercedē placitā cōſecuti ſunt: ab ipſis profugis[t] quecūq; debent exigant: nā manifeſtū ē priuatū[v] iā eſſe cōtractū. Si qđ vero[x] iter agricolas[y] vt aſſolet ex q̄buſcūq; cōmercijs hmōi hominib⁹[z] eſſe inueniunt debitores: corā[a] partib⁹ cōſtitutis iudex[b] ab obnoxijs quod debetur expoſcat[c].

¶ Immunitates iugationis abſq; principis auctoritate cōceſſe non valēt: ſed ad priſtinā ꝯditionē reuocantur. h. d. B.

Idem Au.

IMmunitates ſpecialiter date[d] ⁊ iugatio ⁊

q ¶ Occultato. eo q̄ ꝓfugi ⁊c.
r ¶ Collocauert. ſeruituri in domo vt. ff. de ꝓ[illegible] o. ligni. in lege.
s ¶ Impēſis. puta cuſtodiēdo oues vel quaſcūq; alias operas.
t ¶ Profugis. nō a terrarū dn̄is: ſic ergo ex hac. l. diſtiguit ſciēs ab ignorante. Sed cōtra. j. eo. ſeruos. vbi non diſtiguit itē ⁊ maior pena ibi ipōit Solu. tria ꝑſtat ſuſcipiēs dāna: et in his diſtiguit vt h. item penā fiſco: itē penā dn̄o ⁊ in illis nō vt ibi. Alij dicūt q̄ illa inuere ſuis: qđ nō placet. quia dicit ibi. inquilinis Alij in ignorāte diſtinguūt inquiſierunt diligēter vt h̄ ſi nō vt ibi. ad qđ. j. de col. illi. l. i. Alij dicūt q̄ hic cōtraxit cū ſuſcipiente locando ſe ſibi ibi ſuſcept⁹ eſt tantū ſine pacto. Alij dicunt q̄ ibi ſciebat ſeruum ſimulantem ſe liberum: hic non. Item opponitur quaſi ſemper videat ſcire: cū oēs ſcire debeāt id qđ ſuū nō eſt ⁊c. vt s. vnde vi. l. fi. So. illud in re que ſemꝑ eſt alicuius: at homo poteſt eſſe nullius: vt liber.

Scire debent oēs qđ ſuū non eſt, ⁊c.

OMnes. ꝓfugi. id eſt longe fugiētes.
h ¶ Latebras. i. ſe abſcondentes. ad qđ. s. de decu. l. quidam ignauie.
i ¶ Tributarijs. fiſco eni tributū ⁊ dn̄o cenſum dabat. vt. j. eo. l. ſuos. vt puta ꝓ ſua terrula. vt. s. eo. hi penes. §. fi. Uel dic vt. j. eo. litibus. §. hec de redditibus.
k ¶ Tamē moderatiōe. i. diſtinctiōe habita. nā aliqñ ipi aliude detinētes tributa ei nō dabāt: vt ſubijcit.
l ¶ Reuocētur. qua actione. dic vt. j. ſi coloni.
m ¶ Ut ſi. ſic lege vt ſi homines apud quos ⁊c.
n ¶ Excoluerūt. ſuſcipientes ꝓfugas: vel ipſi ꝓfuge. qđ eſt idem. Et dic excoluerunt ſeminando: ⁊ ſic fructus de proximo domino predij proficient.
o ¶ Nouerunt. i. agnouerunt ⁊ fecerunt ſeruitia puta in domo et non habēt mercedē a ſuſceptorib⁹. Uel dic nouauerint. i. nouale fecerint. ad quod. ff. de ter. mo. l. fi. ⁊. ſic nō ita de proximo fructus domino proficient: ⁊ qđ ſubijcit nec mercedem ⁊c. expone vt. s. Uel dic conſecuti ſunt. ſcʒ domini: q: nec ab his ſatis. prima placet.

v ¶ Priuatū. i. non cōtingit pu. vti. vt ſit contra. l. ꝓpter ignorantiā. ad qđ. ff. de pac. ſi vnus. §. pacta.
x ¶ Si qđ vero. dixi ab illis ꝓfugis exigi q̄ debent: his vero nō ſoluendo cōſtitutis debitores eius exiguntur.
y ¶ Agricolas. ſolet eni agricola cū agricola magis contrahere. Et ad ea que frequētius contingunt iura aptantur. vt. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcōſul. nam ad ea.
z ¶ Hominibus. i. profugis.
a ¶ Coram. iudice ſubaudi.
b ¶ Iudex. procurator ceſaris.
c ¶ Expoſcat. interponendo officium ſuum. vt. C. quando fiſ. vel priua. l. iij.
IMmunitates. date. in ſcriptis. ⁊ iugatio. et ꝑ. i. ⁊ dic iugatio quod pro iugere terre preſtabatur. vt. s. de immu. ne. con. l. fina. vel pro iugere boum. vt in auc. de man. prin. §. coges. colla. iij.

a ¶ Capitatio.qđ ꝓ capite hoīs.vt.j.l.proxi.
b ¶ Publicis.i.de libris facte cācellādo. vel facte libris qꝛ in eodē libro facta erat ſubſcripta immunitas.
c ¶ Eucauterijs.predicti libri ſic dicūtur:qꝛ ibi omnia caute facta ſunt.Accurſius.

lis competunt:vt ibi notaui.
n ¶ Dignitate.ad hāc aſpirare nō poſſunt.vt.j.de agri. et man,do.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.et.j.eo.colonos.
o ¶ Cenſus.non ſoluti.vel minoris ſoluti.ad quod.j.de fun.pa.l.fina.ꝛ.ſ.de preſcriptio. xxx.an.competit.ſed ob. delictum dñorum perduntur. vt.ſ.ꝺ bo.proſcri.ſi quis intra.

capitatioᵃ librꝭ publicisᵇ ꝛ ciuitatū aut ꝓuinciarū eucauterijsᶜ ſine aliqua ꝓbatōe facteᵈ penes fruentesᵉ ereptesᶠ in functionem priſtinam redeant.

Idem.

Cum anteaᵍ ꝑ ſinglos viros/ꝑ binas ꝟo mulieres capitꝭ norma ſit cēſa: nūc binis ac ternis viris mulierib⁹ aūt quaternis vni⁹ pēdēdi capitis attributū eſtʰ. Quocircaⁱ ſublimitas tua hmōi cēſus ꝑ comanēſiū ꝛ ariatenſiū ꝛ armenie ſcđe amaſenoꝝ helonoponti et diocesarēſiū capadocie ſcđe vrbis ſalubꝛis ac temperate peq̄tiōisᵏ modū monumentis pub. iubebit annecti.

¶ Si originari⁹ colon⁹ culturā deſerat: nulla dignitas vel auctoritas eū excuſare pōt. B

Imp. Archa.

Originariosˡ colonos nullis priuilegijsᵐ nulla dignitateⁿ nulla cēſusᵒ auctoritate excuſari ꝑcipim⁹. ſꝫ amputatis oīb⁹ q̄ aliq̄tiēs ꝑ gratiā ſunt elicita:domino vel fundo eſſe reddendosᵖ.

¶ Aſcripticij ꝛ cenſiti penes dños debēt remanere ꝛ ipſos ignotos receptās etiā ignorāter punit̃ in.xij.lib.argēti:tenetur etiam receptans ipſum cū alio ſimilis eſtimationis reſtituere.h.d.Bar.

Idem.

Seruosᑫ vel tributarios vel inq̄linosʳ apđ dños ſuos volum⁹ remanere. Nā cū metu dāniˢ deterrit⁹ vnuſq̄ſq; eū quē incognitū habuit a ſe ceperit ꝓpulſareᵗ: volūtas fugiendi ſeruis nō erit. Nemo ei dñm ſuū deſerit ſciens nunq̄ ſibi latēdi locū eſſe derelictūᵛ ſed aut cognitū ſibi ingenuū vnuſq̄ſq; ſuſcipiat: aut eū q̄ ſe liberū eē ſimulaueritˣ a ſe ſubmouebit/metuens his q̄ ſtatuta ſuntʸ obnoxius fieri. Si q̄s igitur ex memoratꝭᶻ fugitiuis apud quēlibet fuerit repertus duodecimᵃ libras argēti fiſco noſtro inferat detentatoꝛ: ipſi autem cuius fuerit preter eundem fugitiuum alterumᵇ etiā eiuſdem eſtimationis inferre decernimus.

¶ Liberti ſuſcepti ex vtroq; vel altero parente cenſito paternam ſequuntur conditionē et habens duo predia poteſt transferre colonum de vno ad aliud.h.d.Bar.

Idem.

Diffinimus vt interᶜ

d ¶ Facte.i.conceſſe.ꝛ dic ſine probatōe.i.ſine auctoritate ꝑncipis et cū cauſis iuſtis.vt ſ.ꝺ his q̄ a pri.va.me.l.i. Itē qꝛ a lege date:qꝛ cū cauſe dātur valēt.vt.ſ ꝺ profeſſo.ꝛ medi. l.medicos.ꝛ.ff.de va.mu.per totum
e ¶ Fruentes.ſcꝫ conſtitute.vel lege cū precedentibus
f ¶ Erepte.alꝭ ereptę:alꝭ arrepte: et eſt illicita rapina vt.ſ.de paga.l.ſicut.

Cum antea.olim quilibet hō maſcul⁹ ꝓ capite dabat q̄libet anno certū cēſum forte biſantiū.et q̄libet due mulieres tantūdē hec ꝓſtatio minuta eſt:q̄a duo vel tres viri ꝓſtāt qđ olim vnus q̄ttuoꝛ mlieres qđ oli due. Uel ſic q̄ñ maſcul⁹ naſcebat̃ biſantius ꝓſtabatur.q̄ñ due femine tantundem .ꝛ hec conſuetudo eſt hodie in ſardinia:qꝛ certum quid ꝓſtat̃ cū naſcitur maſculus vel femina:ſꝫ quocūq; modo ponas/q̄đ ad titulū: Rñ.ruſtici tm̄ preſtabāt et nō ciues.vt.j.tit.i.et.j.ne ruſti. ad vl.que ſunt contra.nec eccleſia theſſalonicen̄. vt.ſ.de anno.l.fina.Accur.
h ¶ Attributum eſt.ſ.munus.
i ¶ Quocirca.i.ꝓpter qđ: vel.i.ꝓptea.ꝛ ſubli.tua iubebit annecti mo.pub.modū peq̄uatiōis hui⁹ cēſus:ꝛ ſic cēſus eſt genitiui caſus.ꝛ ſubaudi ſm̄ hu.per hoīes harū infraſcriptarū terrarū.pōt etiā dici vt ſit caſus accuſatiui
k ¶ Perequatiōis.alꝭ peq̄uationes ſunt.alꝭ in lib.xv. perequationis.

Originarios.vel ꝓeodē.qꝛ ab ipſa origine fuerūt coloni.vel pro diuerſis:vt in rub.not.
m ¶ Priuilegijs.non ſit liber priuilegio cum abſoꝛbeat ius alterius omnino.vt.ſ.de preci.impe.off.l.ij.etiam ex certa ſcientia principis:cum iure gentiū ſiue naturali ta-

p ¶ Reddendos.q̄ſtū ad vtilitatem ſm̄ Al.vel dic vt.j. eo.ſi coloni.

Seruos.id ē aſcripticios vel cenſitos.et qđ ſubijcit vel tributarios.ſ.priuati. Uel dicerius etiā fiſco dabant tributum hi coloni ꝓua torum. vt.j.l.litib⁹ .§.hoc de reddi.et ſic primū vel pro etiam:et iunge ſeruos vel inquilinos ꝛc.ac.
r ¶ Inquilinos. hoc expone vt.j.l. proxi.
ſ ¶ Damni.quod hac lege infertur. Accur.
t ¶ Propulſare. non recipiendo ſꝫ reijciendo.
v ¶ Derelictum. ſic.ff.de offi.preſi. congruit.
x ¶ Simulauerit et ſic ignorās erat ſuſcipiens. Sꝫ cōtra.ſ.eo.l.omnes. Solu.vt ibidem.
y ¶ Statuta ſunt. in hac lege.
z ¶ Memoratis. no.memoratis.vt tollat contrarium

a ¶ Duodecim. vel alia videtur imponi pena. vt.ſ.eo. omnes.Solu.vt ibi. Item contra.ſ.de ſer.fugiti.ſi quis. Solu:ibi in ſeruo vere:hic non. Uel plene dic vt in.l.quicunq;.plene nota.eo.titu. Item contra.j.de colla.illi.l.i. Item contra.j.de col.tra. Item contradicit.l.quicunq;. omnes em̄ ſtatuunt aliam penam. Sed dic vt in.l.quicūq;.notaui. Item facit.j.eo. cum ſatis. in fi.et.ſ.de metal. l.fi.Accur.
b ¶ Alterum.quem ſi non habet eſtimationem dabit.vt ff.de lega.i.l.ſi quis inquilinos.in pri.ꝛ.ſ.de ſer.fu.quicūq;.et facit.ſ.de ſer.coꝛ.l.i.§.qđ aūt.ibi recipere eſt refu.ꝛc. et de fugi.l.i.Accur.

Diffinimus vt inter.ſub.et q̄uis inter inquili.ꝛc. diffi.vt ſuſcepti liberi ꝛc.ne videat̃ negligi.vt.ff de iniu.itē apud.§.hoc edicto.ſꝫ tūc abūdat dictio q̄rū.to

¶ inq̃linos[a] colonoſve quorum[b] q̃rtū ad originē ptinet vēdicā- dā idiſcreta eadēq; penevidetur eſſe cōditio licet ſit diſcrimen in noīe[c] ſuſcepti liberi/vel vtroq; vel neutro[d] parēte cenſito ſtatum paterne conditiōis agnoſcāt. ¶ Illud ēt ſuādū ē vt ſi q̃ñ vtriuſq; fundi[e] idē dñs de poſſeſſiōe[f] refecta cultoribus ad eā coloniā q̄ laborabat tenuitate trāſtulerit: iſdēq; fūdi ad diuerſorū iura dñorū q̄libet ſorte[g] trāſierit: maneat quidem facta trāſlatio[h]: ſed ita vt predij ei⁹ dñs a quo[i] coloni ꝓbanť fuiſſe tranſducti trāſlatorum agnationem reſtituatꝛ[k].

ſic diffi. vt ſuſcep.li.iter lgli.⁊c. ſuſcepti dico vel vtroq; ⁊c.
a ¶ Inquilinos. inquilin⁹ ꝯſueuit dici in ciuitate: colon⁹ in villa. vt. ff. de acqui. poſ. l. pignoris. ſ; hic ꝓ eodē pōt poni. nam nec inhabitare ſufficit in fundo niſi colat: nec colere pōt niſi habitet. ⁊ ſic vtrūq; poſitū ꝓfectū colonū ſignificat. Uel dic ꝙ inquilini ſūt caſtellani: q; et ipſi poſſūt eſſe cōditiōib⁹ alligati: ſ; nō colāt terrā vt ar. ff. de ex. tu. l. ſi tm̄. §. fi. ⁊ ſ; hoc colon⁹ eſt ſiue habitet in ipo fundo ſiue non dūmō colat eum. Tertij dicūt ꝙ inquilinus eſt qui alibi habitat et alibi fundu; colit: ſed qui in ipſo fundo habitat ⁊ colit ipe eſt colon⁹ et hoc placet Jo. ⁊ Azo. et. h. ⁊ ſ; hoc intellige leges de inquilinis tractantes: vt h̄ ⁊. ſ. eo. ti. oēs oino. ⁊. l. ſuos et. j. de fun. rei pri. l. cū. et. ſ. cōia vtriuſq; iudi. l. poſſeſſionū. ⁊ de lega. i. ſi quis inquilinos. ⁊ de cenſi. forma. §. ſi quis. et ſic magis aſtringiť colon⁹ cui alibi nō licet inhabitare. ſed inquilino licet cōducere domū alibi: horū enī filij originarij ſunt. vt. j. e. l. cū ſatis. §. cū autem. ⁊ hic. Alij vt mar. coloni ſunt q̄ domū iā edificatā in rure habitandam conducunt ſub certa mercede. ſed q̄ edificandam ſuperficiarij.
b ¶ Quorū. ſ. colonorum et inquilinorum vendicādā ⁊c. nā filij vtriuſq; vēdicanť: ſed alij vt inhabitēt ſolū et colāt alij vt colāt tenentur. et ideo dicit pene.
c ¶ In noīe. coloni et inquilini.
d ¶ Uel neutro. al's vtroq;. i. altero puta patre ſ; matre libera. et dic cēſito. i. colono vel inquilino vt. j. ti. ij. l. ij. in ꝓn. et ſm hoc ſequiť patrē. ſic. ſ. de muri. l. fi. idē in eo q̄ matre murilegula: ⁊ patre curiali nat⁹ eſt. vt in auť. de na. li. in cu. depu. §. fi. al's ſi non eſſet curialis ſequereť matrē. vt. ſ. de murile. hi qui. Itē ſic. j. eo. ne diuti⁹. ⁊ ratio eſt hoc caſu ne decreſcat hoc gen⁹ hoim. py. Itē nō obſtat. j. eo. ne diuti⁹ et. l. fi. q; ibi in ſeruis et quaſi. at hic liberi. vt. j. eo. cū ſatis. §. i. et ex liberis feminis. Alij habēt vel neutro: et tunc dic ſi vterq; eſt cenſitus. i. colon⁹/patrē. ſi neuter ſunt tamen eiuſdē cōditionis pater et mater vt ambo aſcriptitij. ⁊ tūc idē vt patrē vt hic. Si aūt diuerſe cōditiōis ſūt pater ⁊ mater: vt pater cēſitus mater libera ſua vel aſcriptitia: ſequatur matrē. vt. j. ne diuti⁹. §. fi. Alij dicūt ꝙ illa corrigit iſtā. Alij dicūt cēſito. i. aſcriptitio. ⁊ ſm hoc ſi vterq;/patrē vt h. ſi alter tantū: tūc matrē. vt. j. ne diuti⁹. ſi neuter cenſi. aſcri. tūc patrē: vt hic. et ſm hoc generalius loquiť lex iſta q̄ſ dixerim. vt de omni genere colonorū dicat. ⁊ qḋ dicit q̄rū ſc; olim colonorū: ⁊ pene dicit q; etiā in multis differunt alij ab aliq̄b⁹: maxime q; colon⁹ cuiuſq; fili⁹ ꝑſcrip. xxx. an. ſe tueť. qḋ in aſcrip. ſec⁹ vt. j. cū ſcim⁹. §. fi. et. l. cū ſatis. et. j. de fun. rei pri. l. cū. ⁊. ſ. de preſcrip. xxx. an. omnes.
e ¶ Fundi. in quorum quolibet habet colonos. vt. ſ. ſa. her. quotiens. Accurſius.
f ¶ De poſſeſſione. al's poſſeſſionis refecte. al's poſſeſſione refecta.
g ¶ Sorte. al's ſorte. al's fronte. ⁊ dic q; cōſtituit ſeruituť vſufruc. vel aliā vł pignorauit. Uel verius dic vendēdo vł alienādo alio mō.
h ¶ Trāſlatio. nō valet alienatio taliū. vt. ſ. e. ti. l. quēadmodū. ſ; trāſlatio ſic vt hic. ſic in marmore. vt. ſ. de edi. priua. l. ij.
i ¶ A quo. ſc; fundo. vel dic dño qḋ eſt verius.
k ¶ Reſtituat. cōdictiōe ex hac. l. cōuent⁹ ab emptore vel filijs nō rei vē. ⁊ facit. ſ. cōia vtriuſq; iudi. l. poſſeſſionū. et de le. i. ſi q̄s inquilinū. ⁊. ſ. l. ij. ⁊. l. quēadmodum. Uel dic offi. iudi. vt no. ſ. eo. l. quēadmodū.

¶ Colon⁹ bona fide poſſeſſus fugiēs apud aliū reſtituiť primo bonefidei poſſeſſori: ⁊ poſtea cā originis agitať. h. d. B.

Idem.

Si coloni[l] quos bona fide[m] q̄ſq; poſſedit ad alios fuge vitio trāſeuntes[n] neceſſitatē ꝓprie cōditionis declinare temptauerint: bone fidei poſſeſſori pmū oportet celeri reformatiōe ſuccurri[o]: ⁊ tunc cauſam originis et proprietatis agitari.

¶ Coloni glebe aſcripti cauſa dominorum non inquietantur. hoc dicit Bartolus.

Impa. Ho.

l Si coloni. large ponit ⁊ cōprehendit oēs ſolo aſtrictos. vt. ſ. eo. oēs omnino.
m ¶ Bona fide. dñs fuerit vel nō. argu. ſ. loca. ſi quis conduc. et. j. l. proxi. Quid ſi mala fide: Uideť idē. vt. ff. de vi et vi ar. l. i. §. qui vi a me. iudiciū enī quo hic agiť eſt poſſeſſoriū ſicut vnde vi. vnde non debet q̄ri an iuſte vel iniuſte poſſideat. vt. ff. de acquiren. poſ. l. iiij. §. ecōtrario. ⁊ ad idē ff. cōmo. l. ita. ⁊ hic ſubaudi maxime. ſed ad onus ꝓbandi in petitorio queritur de bona fide. vt. ſ. de ꝓba. vis ei⁹. ſed hanc. l. non niſi bone fidei conſulitur.
n ¶ Trāſeuntes. eſt enī vitiū animi et etiā rei inherens qḋ vſucapionē ipedit. vt. ſ. de ſer. fugi. l. i. ⁊. j. eo. cū ſatis.
o ¶ Succurri. vt ei reſtituať poſſeſſio ſtatim. Sed q̄ actione: Rñ. condictiōe ex lege vel officio iudicis vel act. in factū ex equitate hui⁹. l. et ſic intellige aliā. l. huius ti. ſ. eo. l. oēs oino. ⁊. l. oēs ꝓfugi. ⁊ alias. et hec intēteť corā iudice terre in qua aufugit corā quo ꝯuincatur. vt in auť. de mā. prin. §. ſed etiam. ⁊ cā proprietatis corām iudice terre vñ aufugit. vt. ſ. vbi cā ſta. l. i. Itē nota prio poſſeſſoriū q̄ſ petitoriū intētari. vt. ſ. de rei ven. ordinarij. cū cōcordan. item hec reuocatio fit auctoritate dñi propria. vt. j. l. pri. ſed illud q̄ñ dñs adhuc poſſideret. ⁊ ille aliq̄d illicite agit. h̄ nō poſſidet/vel ibi poterat de facto dñs: hic nō/cū erat apud aliquē potētē: vel ipſe ſit potens vt oino non poſſit capi a dño: ⁊ pro hoc ꝙ ſua auctoritate q̄ſq; pōt. j. de col. pa. l. i. in fi. Itē hoc etiā ſi ad eccleſiā hic cōfugit. vt. ſ. de his qui ad eccle. confugi. l. preſenti. §. fi. Itē nō obſtat ꝑuiť. vt. ſ. e. l. origi. itē reſtituiť cū filijs ⁊ peculio. vt. j. de colo. tracē. l. i. et. j. eo. l. cū ſatis. ⁊. ſ. l. proxi. in prin. ⁊ hoc niſi ſit fact⁹ epiſcop⁹. vt in auť. de ſan. epiſ. §. ſed hec q̄dē. vel cleric⁹ i poſſeſſione eadē. vt. j. eo. §. aſcriptitios. vel niſi. xxx. an. ſeruierit curie. vt. j. de fun. rei pri. l. cū qui. Item cum fugitiui retineam poſ. niſi ab alio poſſideať vel diu ſic ſlet. vt. ff. de acqui. poſ. l. i. §. per eum. ⁊. l. iij. §. ſi ſeruus. quomodo reuocat quod h; ⁊ Rñ. alterū illorū erat: dicit enī ad alios reuo-

Colon⁹ et inquilin⁹ quō differūt

Partus aliq̄ñ ventrem nō ſeq̄tur.

Poſſeſſoriū añ petitoriū itētari d;

catur quatenus non habet.ſed ⁊vtrobi ⁊vti poſſidetis hʒ locũ forte qñ poſ. retinet.vt not.ſ.vbi cau.ſta.l.i.

Colonos.debitoꝝ.a dño.⁊ tũc eſt ar.cõtra.ſ.l.oẽs ꝓfugi.ſed hic dñs erat ſoluendo.vel dic ab ipſis colonis:qꝛ nõ debent niſi.ſ.ꝑ terrula ſua.vt.ſ.eo.li penes.§. ſane.

Colonos nunq̃ fiſcaliũ noie debitoꝝ[a] vllius ex actoris pulſet intentio: quos ita glebis ĩherere p̃cipim⁹/ vt nec pũcto[b] quidem temporis[c] debeant amoueri.

¶ Mulier originaria copulãs ſe cũ alio ĩ ꝯſortiũ cũ ſua ſobole reuocatur.h.d. Bartolus.

Idem.

Mulier q̃ fuiſſe origina ria[d] docebit[e] ſi cuiuſcũ qꝫ liberi hoĩs ſecuta cõſortiũ[f] in vrbib⁹ vel in q̃buſcũqꝫ locis iuncta cõſtiterit:eius oẽm ſobolem[g] ſm vetera cõſtituta cõueniet reuocari.

¶ Colonus cõtrahẽdo/ domino circa dominiũ nõ parit preiudicium.h.d.Bar.

Idem.

Per colonũ[h] preiudiciũ poſſeſſiõis inuito vl'inſcio dño ĩponi nõ poſſe[i] ⁊ iure ⁊ legũ auctoritate declaratur.

¶ Coloni aſcripticij ad nullũ honorẽ etiam humilioris militie vocant:nec etiã magiſterie poteſtatis apparitores conſtituunt.h.d.Bar.

Imperator Val.

Colonos nulla ratione ad vllũ (q̃uis hũilioꝝ militie)locum ſinim⁹ admitti: ſed nec apparitores magiſterie p̃tãtis cenſibus aſcriptos probari cõcedimus : qꝛ in hac parte[k] et dominoꝝ iuri et publice cõſulimus honeſtati.

b ¶ Puncto.hac de cã. ⁊ nota ꝙ hyperbolice loquitur ⁊ facit.ſ. de ſe.oẽs

c ¶ Tpis. ſic. ff. de nundi.l.ij.et.ſ. eo.l.i.⁊ ĩ aut. de q̃ſtore.§. quoniam.

d Mulier. originaria . q̃ ſit dicvt.j.cum ſatis. §.et ex hoc.

e ¶ Docebit.prima facie libera p̃ſumit cũ ſit ĩ poſ. libertatꝭ libero nupta.arg.ff. de libe. cau.libertis.§.fi.

f ¶ Cõſortiũ.id ẽ matrimonium.qḋ eſt inter tales hoc iure. vt.j.l. fi. licet in aſcriptitijs contra.vt ibi not.quãdoqꝫ ponit pro cõtubernio. vt.ſ. de ſeruis fugi.l.fi.

g ¶ Sobolem.de matre cõſtat ꝙ debeat reuocari.vt.j. cum ſatis.⁊.ſ.ſi colo.ni.⁊.j.de colo.thracen.l.fi.et no.in ceteris matrẽ ſequi liberos.ſed in inq̃linis ⁊ colonis patrẽ. vt.ſ.l. diffinimus. et facit.j.eo. titu.ne diuti⁹. et.j. de agri.⁊ mã.l.iiij

h Per colonũ. large ponit p̄ oĩ aſtricto ſolo vl' nõ.vt.et.ſ.l.rubri. notaui.

i ¶ Nõ poſſe.immo cõtra.ff. de acqui.poſ.l.iij.§.qḋ ſi ſeruus.⁊.l. peregre.§.quib⁹.⁊.l.ſi de eo.§.i.Solu.hic poſſeſſionis.i.rei poſſeſſe ſeu dñij.ſic.ff.de verbo.ſig.interdum.et facit.ſ. de acqui.poſ.l.cum nemo. ⁊.ſ.de procura.l. procuratorem.Uel aliter vt plene notaui.ſ.de acq̃.poſſeſ.l.fi.et facit vt nec obligare poſſit.vt.ſ.ſi res ali.pi.data ſit.l.fi.⁊ quod cum eo.ſi ſeru⁹.ſane.in ſeipſo preiudicat domino delinquendo.vt.ff.de vi et vi ar.l.i. §.quod igitur.

Colonos.parte.qꝛ denegam⁹ p̃dicta colonis.ad qḋ j.de man.⁊ col.pal.l.fi.⁊ de fu.col.l.i.et ĩ aut.de mãda.p̃ci.§.ſed etiã.et.ſ.eo.titu.originarios et.l. oẽs omnino.⁊.j.de re mi.quicũqꝫ.⁊ nota colonos hic large dici pro omni aſtricto ſolo.vt.ſ.eo.l.omnes oĩno.⁊ facit.j.de coar.l.ſi coartalis.in fi.⁊.ſ.de ſpectaculis.l.ſi quam.ibi neqꝫ iã poſthac. Accurſius.

Litibus,celeritatẽ,ſic.ff.ſi cer.peta.l.quidã.⁊.ſ.de iudi.ꝓperandum. Accurſius.

¶ Si de terre dñio inter dñm et colonũ eſt diſceptatio cũ locatio negat ſatiſdare tenet colonus cõuẽt⁹ de reſtituẽdo fruct⁹ ⁊ reddit⁹ ſine perambulatione ſi domin⁹ obtinuerit in cã: q̃ ſatiſdatio durabit triẽnio et poſtea reuocat. Si vero colonus hoc facere noluerit vel nõ potuerit: tũc reddit⁹ ĩ agro cõſiſtẽtes deponunt. Si cõſiſtũt in ſpecieb⁹:iudicis vendunt arbitrio:et preciũ modo p̃dicto poſtea ſequeſtrat:publicas autẽ functiões ſoluet dñs vel colonus ſm cõſuetudinẽ antiq̃t⁹ obſeruatã. Hoc dicit Bar.

Imperator Iuſti.

Litib⁹ ĩponẽtes celeritatẽ[l]: ſancim⁹ ſi qñ coloni cuiuſcũqꝫ ꝯditõis[m] ꝯtra dños terre declamauerit ſuper hoc ipſo dubitãtes vtrum is terre dñs ẽ necne[n]:an ipſi coloni dominiũ[o] ſue terre poſſidẽt(eos[p] tamen dicim⁹ qui nõ ex longo prolixoqꝫ tempore vel longinqua et inueterata redditũ ſuſceptione ſufficientem habent cautelam:in quibus caſib⁹ nec contradicendi quidem licẽtia colonis relinquitur longi temporis preſcriptione: vel redditũm frequentiſſima cõſequẽtia colonorum[q] impetus excludente)talem eſſe ſuper redditũm vel publicarũ functionũ preſtatiõe formã cẽſem⁹[r]. vt ſi

m ¶ Cõditionis. q̃ ſunt plures . vt nota.in rubri. ⁊ licet ĩ alijs differãt: in hoc tñ cõueniũt qḋ hec lex dicit.

n ¶ Necne.ſic ergo retinet poſ.⁊ litigat colonus ſatiſdando vt ſubijcit. et ſic eſt contra. ſ. loca.ſi quis cõductor.Solu.hic n on erat conductio finita: ibi ſic.Ul' dic ꝓſtabatur ꝙ nolebat ſibi prodeſſe poſ.quo min⁹ probet:ibi non.Uel verius vt ibi notaui Accurſius.

o ¶ Dominium poſſident. hic accipe talem quod eſt .j. et qḋ ẽ ĩ medio interpoſitio eſt.

p ¶ Eos.ſ. dominos.

q ¶ Colonorum. habeas colonorũ. ⁊ ſic prodeſt domino preſtatio diuturna.ſic.ff.de vſuris.cum de in rem ⁊.C. de fideiuſſoribus.l.i. ⁊.j.de fundis patrimoni.l. ius emphiteoſis. Sed contra: ff. de probationibus.cũ de inde.§. i. Solu. ibi ſemel et paruo tempore . hic decem annis . qꝛ dicit longinquã . ad quod inſti. de vſucapioni.in princi.argumen. ff.ſi ſer.ven. ſi quis diuturno.⁊ arg.j.eo.titu.cũ ſatis.§.ij.et.ff.de aqua pluuie.arcen.l.i.in fine.Solu.ibi negligens:hic ſapiens. Item oppo.quia ſi poſſeſ.coloni eſt:ergo locatio nulla.ñ etiã poſſidet dominus per colonum. vt.ff.de vſuca.et ĩ a quo. Sol. hic ſciens rem ſuam conduxit.Uel verius hic de dominio non erat queſtio ſed an hic locaſſet.ſed ſi ḋ dominio: aliũ non ſe dñm dicebat:⁊ ab eo cõduxiſſe , al's eſt dñorum. et tunc iunge precedentibus.

r ¶ Cenſem⁹. abundat.ꝓpter verbum ſancim⁹. qḋ eſt.ſ. vel ne ꝓpter ꝓlixã interpoſitionẽ videat oblitus.

tales coloni q̄les p̄dixim⁹ idoneū fideiuſſorē totius ſumme que ab his dependitur [a] preſtiterint/ q̄ omnes [b] reddit⁹ ſine vlla procraſtinatione (ſi melior cauſa dominorum iudicetur) eis reſtituent: ⁊ talis fideiuſſor per triennium accipiat̄ [c] eoq̄ ipleto iterū renouet̄: coloni in medio nullo modo ſuper redditib⁹ a dn̄is iquietent̄. Si aūt hoc coloni minime facere voluerint vel potuerint: tūc ijdē reddit⁹ ꝑ officiū iudicis annui exigant̄ ꝑ ſolita tp̄a in q̄ etiā dependebant̄/ et deponant̄ [d] in ede ſacroſancta id eſt in chimiliarchio [e] ciuitatis ſub q̄ poſſeſſio ſita eſt: vel ſi localis eccl̄ia ad ſuſceptionē pecuniarū idonea nō ſit/ in metropolitana eccleſia remaneant [f] cum oī cautela: et poſt pleniſſimā diffinitionē vel dn̄is dent̄ vel colōis reſtituāt̄ [g] ❡ Si autē reddit⁹ nō ī auro [h] ſꝫ ī ſpeb⁹ iferunt̄ vl' ī totū vel ī p̄te: iterū ꝑ offm̄ iudicis fructus vēdant̄ [i] ⁊ p̄cia eorū ſm̄ p̄dictū modum deponant̄.

❡ Hec ḋ redditib⁹ diffiniētes ad pub. trāſeam⁹ functōes [k]: et ſiq̄dē colōi more ſolito eas dependeāt ipſi maneāt in piſtrina ꝯſuetudie nullo p̄iudicio dn̄is generādo/ qui [l] ⁊ q̄ſcētib⁹ colonis ⁊ non cōtradicētibus ad publicum tributarias functiones mīme inferebant. ❡ Si autē moris erat [m] dn̄os totā ſūmā accipere: ⁊ ex ea partē q̄dē in pu. vertere functiōes: partē autem in ſuos redditus habere: tunc ſiquidem fideiuſſor a colonis detur/ eundem fideiuſſorē dominis ſine preiudicio litis tātam ſummā inferre [n] quātam tributa publica faciūt: vt a dominis pu. rationibus perſoluatur: nullo ex hoc colonis preiudicio generando: ſuꝑ redditibus eni domini fideiuſſio ne fiant cōtenti. ❡ Si autem fideiuſſione ceſſante/ ad ſequeſtrationem res veniant ⁊ pecunie deponantur: et ex earū ſūma tantam iudices ſeparare: quanta ad pu. ſufficiat functiones/ ⁊ eā diſpoſitōnē dominū accipere: quatenus ipſe eam perſoluens publicas accipiat ſecuritates: reliqua quantitate que in reddit⁹ puros remanet in tuto collocanda/ et litis terminū expectante: nullo preiudicio ſiue colonis ſiue dominis ex huiuſmodi fideiuſſione vel ſequeſtratione vel publicarum functionum ſolutione generando: ſed omni cauſa in ſuſpenſo manente donec iudicialis ſententia que de toto negocio procedit omnem rem aperiat: ⁊ oſtendat quis dominus terre conſtitutus eſt: et ad quē publicarum functionum [o] ſecuritas debet in poſterum fieri ſeu reddit⁹ peruenire vel permanere. Recitata ſeptio in intimo conſiſtorio palatij iuſtiniani.

❡ Status ex aſcriptitio et ſerua: vel aſcriptitia et ſeruo ventris ſequitur cōditionem. Itē inter ſuos et aſcriptitios modica differentia eſt. Hoc dicit Bartolus. Idem augu.

NE diutius dubitetur ſi quis ex aſcriptitia ⁊ libero [p]/ vel ex aſcriptitia et ſeruo/ vl' aſcriptitio ⁊ ancilla fuiſſet editus cuius ſtatus ſit vl' q̄ peior fortuna ſit: vtrū ne aſcriptitia an ſeruilis. ſancimus ea q̄dē q̄ ī anteriorib⁹ legib⁹ [q] cauta ſūt pro tali progenie que ex mulieribus aſcriptitijs ⁊ viris liberis progenita ſit in ſuo ſtatu reliqui: et ſic ſit aſcriptitia proles ex tali copulatione procreata. Si q̄s aūt ex ſeruo et aſcriptitia/ vl' ab ācilla et aſcriptitio fuerit edit⁹: matris ſue

a ❡ Dependitur. i. depēdi poſtulatur.

b ❡ Quod omēs hic incipit forma cautionis.

c ❡ Accipiat̄. not. al's per duos menſes tenet̄. vt argu. ſ. de fideiuſſo. ⁊ ſi fideiuſſ. ſed quare obligatio renouatur cum inſtantia ſit finita. vt. ſ. de iudi. properandum. Solu. illa corrigit iſtam. Uel in hoc caſu ſpeciale vt ibi Uel verius hic ante litē conteſt. fuit acceptus.

d ❡ Deponātur. ſic. ff. vt leg. no. ca. l. poſtq̄. §. i.

e ❡ In ſimiliarchio. ad hoc. ſ. de bonis auctorita. iudi. poſſidē. l. fi. in fi. ⁊ de vſur. acceptam. Item nota fieri ſequeſtrationem quod eſt ſpeciale. regulariter cōtra. quod dic vt ſ. de prohi. ſequeſ. l. i. que eſt contra.

f ❡ Remaneant. depoſiti dicti redditus.

g ❡ Reſtituātur. eſt ergo cauſa inter dominum ⁊ colonum: licet. p. intellexerit hanc legem q' ſit cauſa inter vnum dominū ⁊ alterū qui dicit ſe dominum. Itē not. dici dominū qui domin⁹ nō eſt eo q' domini conſueuerunt locare/ ⁊ talia poſtulare.

h ❡ Auro. vt. ſ. p̄. xi.

i ❡ Uendantur. propter conſummationem fructuum. ad quod. ff. de glan. le. l. i.

k ❡ Functiones. id eſt tributa que coloni pro terrula ſua: et dominus ꝑ ſua quam colon⁹ tenet ſoluere debꝫ. vt ꝫ. eo. l. ij. ⁊ ī aut̄. de col. §. null⁹. col. ix. pro ea vero de qua litigatur vl' cuius occaſiōe: ſeruatur quod hic dicitur. Accurſius.

l ❡ Qui. ſcilicet domini.

m ❡ Moris erat. idem poſſum⁹ dicere de decimis: vt ſi ruſtici conſueuerūt dare dominis vt ipſi dent eas eccleſijs ſeruetur cōſuetudo: al's ipſi ruſtici eas preſtēt ſm̄. p. ad quod. ff. de adminiſtra. tuto. ſi ſine herede. §. lucius.

n ❡ Inferre. hic primo cōueniri fideiuſſor videtur q̄ re⁹. Sed hodie cōtra. per aut. de fideiuſ. col. i. niſi dicas hic improprie fideiuſſorem: id eſt repromiſſorem: et ipſe colonus non obliget ſe. Reus añ fideiuſſorē reglarit̄ cōuenit̄

o ❡ Functionū. hanc ſecuritatem fecit ſuſceptor. vt ꝭ. de colo. fun. pa. l. placuit. quam ſi non reddat colon⁹ domino per triennium cadit a locatione: ſicut emphiteota ab emphiteoſi. vt. ſ. de iure emphiteo. l. ij. Accurſius ſlo.

p NE diutius. libero. al's deeſt et libero vel aſcriptitia. et hec eſt lex iuſti. miſſa ad ſenatum.

q ❡ Legibus. q̄s non habemus niſi in ſeruis vel ancillis. vt. ſ. de rei ven. l. partum. et de lit. cau. l. fina. ⁊ in caſu ſpeciali. vt ꝭ. de ag. et man. l. iij. hodie autem aliter eſt: vt hic.

et.J.l.fi.et in aut.conſti.q̄ ex aſcript.in prin.col.v. Itē facit ſ.co.titu.l.mulier.et.J.l.prori.

a ¶ Uentrē.ſic.ſ.l.pri.cū cōcor.ſ; fallit in libera que iun gitur tamiaco.vt.j.de p̄dijs tamia.l.i.itē in murilegulo.vt ſ.de murile.l.fi. Itē ꝛ in filijs inquilinorū ꝛ colonorū natoꝝ ex libera. vt.ſ.eo. diffinim⁹. nā hic i nato ex aſcripticio et libera. Itē fallit i libertis curie q̄s ſequūtur filij. vt i decre.xij.q.ij.de libertis.ꝛ in libertis eccl̄ie ſicut al's i de cre.xv.q.vi.cū mul te.itē in filijs aldiorū vt in lōbar.d cō iu.ſer.vl' aldi.l.iiij q̄ oēs ſunt contra. itē in honorib⁹ ſequunt̄ p̄rem.vt.ff. de ſta.ho.cū legiti me.ꝛ de ſena.filiā. itē ex delicto p̄ris q̄nq; puniūt̄ filij. vt.ſ. ad.l.iul. ma. q̄ſq̄s.item ſi pater pepigit filiū mōaſterio obligat eū. vt in decre.xx.q.i. ꝑ totū.item q̄ñ nōdum erāt nati vel cōcepti q̄ñ p̄r decurionatum amiſit

Punit̄ q̄nq; filius ex p̄ris delicto.

ventrē[a] ſequat̄: ꝛ talis ſit cōditiōis qualis ꝛ gētrix fuit/ſiue ancilla/ſiue aſcripticia: qd̄ hactenus in liberis tm̄ ꝛ ſuis ob ſeruabat̄[b]. Que em̄ differētia int̄ ſeruos ꝛ aſcripticios intelligat̄[c]: cū vterq; in dn̄i ſui poſitus eſt p̄tāte: ꝛ poſſit ſeruū cū peculio[d] manumittere: et aſcripticiū cū terra dominio ſuo expellere.

¶ Sola ꝯfeſſio vel ſcriptura in qua q̄s enūciatiue ſe alteri⁹ aſcripticiū aſſeuerat nō p̄iudicat nec ſtatū mutat: niſi ſit alijs adminiculis approbata. ſ. ex diuturna p̄ſtatiōe quā faciunt alij aſcripticij: aut q2 alia cōceſſio emanauerit de eadē. Bar.

Impa. Augu.

Cum ſcim⁹ nr̄a iura nolle p̄iudicium generare

non dicuntur filij decurionis. vt.ff.de decurioni.l.ij.§.in filijs. Accur.

b ¶ Obſeruabat̄.i.dubitabiliter: ne ꝯdicat.ſ.prori.

c ¶ Intelligat̄.q.d.nulla in eo qd̄ ſubijcit.ꝛ ar.ff.de lib. ho.exhi.l.ij. In alijs aūt differunt: q2 hi liberi ſunt.vt.j.de colo.tracē.l.i.et.j.l.cum ſatis.§.caueant.ꝛ ꝑ hoc aliq̄ poſſidere poſſunt.vt.ſ.e.hi.et in aut.de col.§.nullus.col.ix.qd̄ i ſeruo ſec⁹.vt.ff.de acqui.poſ.cū heredes.ꝛ fieri clerici poſſunt dn̄is etiā nolētibus in poſſeſſionibus in quib⁹ ſunt aſcripti: ſeruus nō.vt in aut.de ſanc.epi.§.ſi ſeruus.et.§. aſcripticios.col.ix. Itē ſeruus ſi ſciēte dn̄o ſit cleric⁹ fit liber: aſcripticius nō: vt ex eiſdē.§. Itē ſeruo poſſum auferre peculiū: aſcripticio nō. Itē ſerui etiā ſine peculio vendi poſſunt/ſ; aſcripticij nō: vt hic in fi.ꝛ.ſ.l.ij.et.l.quēadmodū. Itē iſte litigat cū dn̄o q̄nq;.vt.j.l.cū ſatis.§.caueāt.ꝛ.j. titu.ij.l.i.qd̄ ſeruo nō licet. Itē cū alijs litigat. vt.ſ.eo.oēs profugi.in fi.ſerui nō.vt.ſ.de iud.ſeruus. Uel dic quo ad dn̄m.ſeruos.vt no.ff.de ſta.ho.l.ij. Itē adde qd̄ no.inſti.de iure pſo. Itē fit liber ſeruus vel ancilla ſi cōtrahit matrimoniū cū libero vel libera dn̄o ſciēte: ſ; nō aſcripticius. vt in aut.de nup.§.ſi vero ab initio.col.iiij.et.j.e.l.fi.ſed an d peculio tenet̄ dn̄s pro aſcripticio? R̄n.ſic.vt.C.qd̄ cū eo. dn̄os.et arg.ſ.de ſac.ſanc.ec.l.ſi quis preſbyter.

Aſcripticius ꝛ ſeruus in multis differūt.

d ¶ Cū peculio.ꝛ ſine eo.vt.ſ.de pecu.eius qui li.l.i.

Cum ſcimus.confeſſiōibus.ſoli: in iure vel extra: vt ſtatim dicet.

f ¶ Ex ſcriptura.ſ.ſola.

g ¶ Incrementum.quo accedente fit q̄nq; colonus: vt ſi poſt ſcripturā qua ad habitandū ſe obligaſſet.xxx.an.ſteterit.vt.j.eo.ti.cum ſatis.§.cū aut̄.ſi autem adiecit i. ſcriptura q vt aſcripticius ſtare volebat: et ſic fatebatur: tūc fiat aſcriptici⁹: vel ſi dicta inſcriptio vel alius ſiſis mod⁹ interuenerit: vt ſubijcit.

h ¶ Conditionē.al's conductionē: q2 ſolū vt aſcripticius conduxit.ad qd̄.ſ.de lib.cau.l.ad probationē: al's conditionē.i.inſtrumētū cōditionis aſcripticie ꝑ ſe factū vl' aliā ꝛc.q̄ñ ꝑ alium vel dic cōditionē id ē inſtrumētū ꝑ cōditionalē.i.notariū factū.vt.ſ.qui po.in pig.ſcripturas.vel aliā ꝛc. vt ꝑ ſe vel per alium.

cuidā circa cōditionē[h]: neq; ex cōfeſſiōib⁹[e] neq; ex ſcriptura[f] niſi etiā alijs argumētis aliqd̄ acceſſerit icremētū[g]: ſancim⁹ ſolā ꝯfeſſionē vl' aliā quācūq; ſcripturā ad hoc mīme ſufficē: nec aſcriptitiā cōditionē[h] cuiq; inferre: ſ; debere hmōi ſcripture aliqd̄ aduenire adiutorium[i]. q̄ten⁹ vel ex publici cēſus aſcriptōe[k]: vel alijs legitimis[l] modis talis ſcriptura[m] adiuuetur. meli⁹ etem̄ eſt in hmōi difficultatib⁹ ex plurib⁹[n] capitulis cōductiones oſtēdi: et nō ſolis ꝯfeſſiōib⁹[o] neq; ſcripturꝫ hoīes forte liberos ad deteriorē detrahi fortunā. Si naūt eſt ſcriptura[p]/ꝛ poſt ſcripturā cōfeſſio[q] ſeu depoſitio[r] ſine vi[f] et neceſſitate tn̄. intuenerit (qd̄ em̄[t] ſi cōditionale[v] inſtrumētū

i ¶ Adiutoriū.ſic i cōpationib⁹ litterarū.vt i aut.de fide inſtru.§.in his vero.et in queſtionibus ſeruorū. vt ff.de queſtio.l.i.in p̄n.ſic et in aut.de nup.§.quia vero. ꝛ no. q que nō proſunt ſingula multa iuuant: vt hic.ꝛ ſ.de teſta.ſancim⁹ et.C. ad velleia.ſi mulier.et in aut.vt imo. ante do. et.ſ. qui po.in pig.ha. l.fi.aut.quo iure.ſ. fi.et.j.de fun.pa.l.fi.ſed arg.contra.ſ. qui mili.l.i.et.ff.de admi.tu.l.ita autē.§.geſſiſſe. ſed hoc ꝫ facit rei magnitudo: vbi dicit melius eſt ꝛc.

k ¶ Aſcriptione.quia in cenſum velut ſuos aſcripticios deduxit volentes: et q2 ipſe quaſi aſcripticiū in cenſum capitis ſe deduxit ſm̄ Al.

l ¶ Legitimis modis.puta ꝑ ſcd̄am ſcripturā.vt.j.dicit vel quia longo tempore ſic ſoluit vt in ſcriptura confeſſionis aſcripticie conuenit.vt.ſ.e.litibus.in prin.

m ¶ Talis ſcriptura.qua aſcribit ſe terre ꝯfitēdo ſe aſcripticiū et talē ibi velle morari: et ꝑ cōſequēs nolle diſcedere.aliud ſi tm̄ profitebatur nolle diſcedere. vt in prin.dixi

n ¶ Ex plurib⁹.ecce qd̄ no.et que non proſunt ꝛc.ꝛ facit ff.de re.iu.l.quotiens dubi.et de epi.au.nemini. Sz cōtra ſ.de tranſac.l.fi.So.ibi in tranſactione et ad bonum non ad malum valet.vt ibi no.

o ¶ Confeſſionibus.extra ius factis: vel etiam in iure non in figura iudicij liberalis cauſe: vt hic: et.ſ.d lib.cau. nec ſi volens.et.l.liberos.et.l.interrogatam.et.l.partes. ſecus ſi in figura iudicij.vt.e.ti.iubemus.

p ¶ Scriptura.predicto modo facta.

q ¶ Confeſſio.in ſcriptis: vel ſine coram iudice vel notario etiam extra ius.

r ¶ Depoſitio.coram iudice profeſſio d̄r depoſitio.et de hac inſerit cū dicit: quid em̄ ꝛc.

Depoſitio ē corā iudice ꝓfeſſio.

ſ ¶ Sine vi.hoc innuit etiam extra ius: cum in iure non ſit veriſimile pati vim.vt.ff.quod me.cau.non eſt veriſile

t ¶ Quid em̄.interpoſitio eſt.

v ¶ Conditionale iſtru.i.aſcripticie cōditionis.vel dic id eſt notarij.vt.ſ.dixi.

vel aliam chartulā in qua ſub ſcripſit/intitauit/et inter acta[a] depoſuit ſeſe colonū fuiſſe aſcripticiū)tūc ex vtroq̄ȝ genere obligatōis.i.tā ſcripture q̄ȝ confeſſionis vel depoſitionis talem eū eſſe credēdū qualē ꝛ ſcripſit et inter acta depoſuit.

¶ Illud q̄q̄ȝ[b] nō ielegāter dubitabaꝛ ſi coloni fili⁹ ꝑ.xxx.annorū curricula vel forſitan per xl.ſeu ampliora adhuc viuēte pr̄e et agriculturā peragēte ipſe in libera ꝯuerſatione[c] morabatur: et dn̄s terre q꞉ ꝑ patreȝ ei ſatiſfiebat nō etiā p̄ſentiam eius exigebat: an poſt obitum pr̄is vel poſtq̄ȝ forte inutilis[d] exiſtat ꝛ ruri nō idone⁹[e] pōt excuſari fili⁹ lōginqua libertate abutēdo: et ꝙ per multos annos neq̄ȝ agrū coluit neq̄ȝ aliquid colonarij opis celebrauit cum nō poſſit dn̄s incuſari ꝓpter ſuā deſidiā cui ꝑ patrem[f] eius oīe qꝺ voluerat accedebat. In oib⁹ itaq̄ȝ hmōi ſpeciebus ſatis acerbū nobis videꝛ dn̄o p̄iudicari colonoꝝ[g] abſentia: q̄ ruri nati[h] et poſtea abſentes ꝑ ſuos vel pr̄es vel frēs vel cognatos agriculturā pagebant.cū eīn pars quodāmō corpis eius ꝑ cognationem in fundo remanebat[i]: nō videtur neq̄ȝ abeſſe neq̄ȝ ꝑegrinari/neq̄ȝ in libertate morari. Maneat itaq̄ȝ domino ius inconcuſſum: et donec eius vel antiquitas[k] vel poſteritas[l] vel cognatio in agrum remaneat/ipe videatur ibi reſediſſe.

¶ Aſcripticius fugiens ſicut ſeruus ſui furtum facit licet liber ſit.ꝛ ideo a tali fortuna nō liberatur.xxx.ānoꝝ ſpacio: ſȝ cum ſua ſobole idem aſcripticius remanet. Itē nullus debet colonū vel aſcripticiū alienum occultare: et ſuſcipientes etiam ignoranter niſi reſtituant illum: penis hic inſertis tenentur.h.d.Bar.

Idem Augu.

Cum ſatis[m] inhumanuȝ eſt terraȝ que ab initio aſcriptitios habebat ſuis quodammodo membris defraudari: et colonos[n] in alijs terris demorātes dn̄os ēre maximis dānis afficere.cenſemus quēadmodum in curialiū cōditione nemo ex temporali curſu[o] liberatur: ita nec aſcripticie conditioni ſuppoſitus ex annalibus curriculis quātacūq̄ȝ emanauerint vel quacūq̄ȝ[p] ꝓlixa negociatione[q] aliq̄s ſibi vēdicet libertatem. ſed remaneat aſcripticius et inhereat terre. et ſi celauerit vel ſeparare conatus fuerit: ſc̄m exemplum ſerui fugitiui ſeſe diutius inſidijs furari intelligaꝛ[r]: ꝛ ſit ſuppoſitus vna cum omni ſobole ſua[ſ]. et ſi in alia terra eam

a ¶ Et inter acta.vel etiā extra ius ſit cōfeſſus.vt.ꝟ.dixi regulariter.ei tn̄ valet qꝺ fit extra ius q̄ȝtū qꝺ fit corā iudice.vt.ꝟ.de pac.pacta nouiſſima.ꝛ de trāſac.ſiue apud.et de libe.cau.interrogata.Sed fallit.vt.ꝟ.de cōfe.ꝛ inſti.de adop.§.fi.itē no.eū ſtare ſue cōfeſſiōi vl̄ ſcripture.ſic ꝛ alīs etiā ſi nō ſit tāta ſolēnitas.vt.ꝟ.arbi.tu.l.fi.ꝛ.ꝟ.de fabricē.l.ſi quis.Iteȝ et ille q̄ ſe exheredauit.vt.ff.de ꝯtra tabu.l.non putauit.§.ſi quis ſua.ſic ꝛ ꝟ.ꝺ arb.l.ne i arbitris.in fi.et de do.ſi pron⁹.ꝛ.ꝟ.de nō nume.pe.generaliter.ſic ergo habes q̄liter fit aſcripticius de nouo.ſ.cum ſcriptura ꝛ cū alio adminiculo.vt in rub.premiſi.

b ¶ Illud q̄q̄ȝ.ſi filius coloni mei in libera cōuerſatiōe morat⁹ fuerit.xxx.an.vł.xl.vł lōgiori tp̄e nichilomin⁹ tn̄ poſt pr̄is mortē vł p⁹q̄ȝ pr̄ agricłture īutilis fact⁹ ē deti neri valet ille in vīculis in agro: nec pōt ſe excuſare iō q꞉ libere vixerit lōgiſſimo tp̄e: nō eīn videꝛ libere vixiſſe cū quodāmō pars corpis ei⁹ in fūdo remanſerit cū permāſerit aliq̄s vel aliquis de cognatiōe ſua qui michi preſtabat vel preſtiterunt qꝺ volui: ideo cū ipſemet preſtitiſſe videaꝛ nō poteſt ſe in libertatē defēdere vt dictū ē

c ¶ Conuerſatione.alīs cōditiōe.i.libertatꝫ poſſeſſiōe

d ¶ Inutilis.clericus puta factus.vt in aut.de ſan.epi.§.aſcripticios.col.ix.

e ¶ Idoneus.vel eſt ſenex.

f ¶ Per patrē.ſȝ nō cōuertitur imo vt in fi.huius.l.ꝛ facit ꝟ.de anna.ex.l.i.et l.fi.

g ¶ Colonoꝝ.i.filioꝝ coloni.nec tn̄ deterioris cōditionis erunt q̄ȝ pater.vt.ꝭ.l.proxi.§.i.

h ¶ Nati.idē ſi alibi.ar.ꝭ.l.pri.lȝ q̄dā ꝫ.ſub.ergo marle.

i ¶ Remanebat.ſec⁹ ergo ſi null⁹ remāſerat.per quod collige ꝙ coloni non aſcripticij ſit filius: q꞉ in eo ſecus.vt.ꝭ.l.proxi.itē no.ꝙ dicit cognatoꝝ.ſ.fratres vel ſiſſes cū q̄bus p̄rimoniū ſeruictis ſit cōe: in alijs ſec⁹.vt.ꝟ.de libe.cau.l.mulieris.itē ꝫ.ꝭ.de fun.re.p̄.eū.Sol.ibi nemo remāſerat.Uel ibi ab alio detiebaꝛ.hic a ſe.ꝛ.eoꝺ mō ſo.ff.de diuer.p̄ſcri.l.lōge.vel ibi cū ſolo.itē facit.ꝟ.ad.l.iul.ma.l.q̄ſq̄s.itē no.circa p̄dicamētū ſitū eē.itē facit.ff.de vſufr.ſi cui.et q̄.mo.vſufr.amit.is cui.itē q̄d ſi eſſȝ nat⁹ añq̄ȝ pr̄ eēt colon⁹: R̄ñ.vt.ꝭ.l.pr.§.i.itē facit.ꝟ.de p̄ſcri.xxx.an.l.iij.

k ¶ Antiq̄tas.paterna.

l ¶ Poſteritas.ſi lij.itē no.ꝙ retinēdo partē videꝛ retinere totū.ar.ff.ꝺ ſer.ruſtic.p̄.l.vna.Accur. Parteȝ retinēs totū retinere vř.

m ¶ Cum ſatis.ſicut curialis lōgo tp̄e nō pōt ſe liberare a curiali cōditione: ſic nec aſcriptici⁹: nec ēt ſoboles ei⁹ ſiue nata ſit i eo fundo ſiue alibi.nā ipe et ſua ſoboles remanent aſcripticie cōditionis neceſſe ſepando a ſolo liberātur a cōditione aſcripticia: vt dcm̄ ē.ꝛ hoc dictū eſt ad ſiītitudinē ſerui fugitiui q̄ in fugā ſe cōuertēdo nō p̄ſcribit ſibi libertatē longo tp̄e.vt.ꝟ.de ſer.fu.l.i.

n ¶ Colonos.id eſt aſcripticios.

o ¶ Curſu.tp̄ali.etiā.xl.an.vt.ꝟ.de decu.l.ſi q̄s decurio.ꝛ de p̄ſcp̄.xxx.an.p̄ſcriptionē.ſȝ cōtra.ꝟ.q̄ñ ꝛ q̄.q̄r.ꝑs.l.fi.l.fi.ſo.vt ibi

p ¶ Quacūq̄.niſi xl.an.vt.ꝟ.ꝺ p̄ſcri.xxx.an.l.oēs.q̄ ē ꝫ.itē q̄ñq̄ȝ.xxx.an.vt q̄ñ ali⁹ p̄ſcribit.vt.ꝭ.de fun.rei pri.l.eū ꝛ hoc niſi ſteterit.i.ꝑmāſerit ius aſcripticij lagnatiōe: tūc nullo tp̄e.vt.ꝟ.l.ꝓxi.in ſimplici aūt ſeruo dic vt.ꝟ.ꝺ p̄ſcp̄.lon.tēpo.q̄.ꝓli.l.i.ꝛ.ij.nō ergo ꝑ oia curiali cōparatur.

q ¶ Negociatiōe.quā alibi exercuit.

r ¶ Intelligaꝛ.vt.ꝟ.de ſer.fu.l.i.ſȝ an.xxx.ānis p̄ſcribiꝛ fugitiu⁹: R̄ñ.vt ibi.itē an ꝑuat⁹ ex ti.pōt p̄ſcribere aſcripticiū alienū.Dic vt ibi.ſic ꝺꝫ ſe furari colon⁹ ꝛ inq̄lin⁹ et ſilles eo ꝙ oēs fugere dn̄r.ꝛ receptatores eoꝝ puniunꝛ.vt ꝟ.e.l.oēs.ꝛ.l.originarios.ꝛ.l.ſeruos.ꝛ.l.ſi coloni.

ſ ¶ Sobole ſua.ex femia aſcripticia nō ſi ex libera nulli

fecerit[a]: huiuſmodi fortune et capitali illationi nulla libera‑tione ei penitus competente[b].

¶ Cum autez anaſtaſiana lex homines qui per triginta an‑nos colonaria detenti[c] ſunt cõditione voluit liberos[d] quidez permanere[e]: nõ autem habe‑re facultatem terra derelicta in alia loca migrare: et ex hoc querebatur ſi etiam liberi[f] eo‑rum cuiuſcunqȝ ſexus (licȝ nõ per triginta annos fuerint in fundis vel vicis) deberẽt colo‑narie eſſe conditionis/aut tan‑tummodo genitor eorum qui per triginta annos huiuſmo‑di conditioni illigatus eſt. ſan‑cimus liberos colonorum eſ‑ſe quidem in ꝑpetuũ ſcḋm prefa‑tam legem liberos: et nulla de‑teriori conditione[g] pregrauari et ſancimus nõ habere licẽtiã relicto ſuo rure ad aliud migra‑re: ſed ſemper terre inhereant[h] quam ſemel colendam eſſe pa‑tres eorum ſuſceperunt[i].

¶ Caueant autem poſſeſſio‑num domini i quibus tales co‑loni[k] conſtituti ſunt/aliquã in‑nouationem vel violentiã eis inferre. ſi eñ hoc approbatuȝ fuerit et per iudicem[l] pronun‑ciatum: ipſe prouincie mode‑rator in qua aliquid fuerit tale perpetratum omnimodo pro‑uideat: et leſionem ſi qua ſub‑ſecuta eſt eis reſarcire: ⁊ ſic ve‑terem conſuetudinem in red‑ditibus preſtandis eis obſer‑uare. Nulla[m] nec tũc licentia concedenda colonis fundum vbi commorantur relinque‑re. et hoc tam in ipſis colonis ꝗȝ in ſobole eorum[n] qualiſcun‑qȝ ſexus vel etatis ſit ſanci‑mus: vt ⁊ ipa ſemel i fundo na‑ta remaneat in poſſeſſiõe ſub eiſdem modis hiſdemqȝ con‑ditionibus ſub quibus etiã ge‑nitores eius manere in alienis fundis diffinimus.

¶ Nullus debet colonum vel aſcripticium alienum occulta‑re. Et ſuſcipientes etiam igno‑rantes niſi reſtituant illum: pe‑nis hic inſertis tenentur. hoc dicit Bartol.

cõditioni ſuppoſita. vt. ſ. e. l. fi. nã in aſcripticijs tñ ⁊ colo‑nis colonarie cõditiõis dr̃ ꝙ excurſu tp̃is nõ liberant̃. oẽs a ũt alij coloni liberari pñt excurſu tp̃is cẽſiti. ⁊ reliq̃. vt. ſ. de fun. rei pri. l. eũ. Uel dic in colonis idem qḋ in alijs. vt ſ. l. proxi. notatur. Accur.

a ¶ Fecerit. i. p‑curauerit. vulgari‑ter eñ loquit̃. ſȝ cõ‑tra. ſ. l. pri. §. i. ⁊ ſ. ea. l. §. nulla. Sol. ibi i colonis: hic in aſcripticijs. vel ve‑ri⁹ ibi marie ſub‑audi.

b ¶ Cõpetẽte. ſine voluntate dñi. vel nulla. ſ. tali. ⁊ facit ſ. e. l. mulier. ⁊ l. o‑rigiarios. ⁊ de me‑tal. l. fina. et. ſ. de co‑har. ſi cohartalis.

c ¶ Detenti. nul‑lo pacto vel ſcp̃tu‑ra precambula ſcḋm quoſdã ad iſtar a‑liarũ rerũ. vt. ſ. de preſcrip. xxx. an. ſi‑cut. ⁊ hoc ſoluẽdo pẽſionẽ vt colonus vt hic dicit. Sȝ tu dic ꝙ pactio de il‑ligãdo ſe ſolo ꝑceſ‑ſit in ſcriptura. vel ſine ſcriptura ⁊ ſe‑cuta ꝑſcri. xxx. an. nõ eñ ex vna cau‑ſa tñ: ſȝ pluribꝰ. vt ſ. l. pri. circa pnci. nec eſt differẽtia i‑ter hos qḋ aſcri‑pticios: ſȝ certe i‑mo differunt. vt. ſ de epiſc. audi. l. ne‑mini. Item colo‑nus temporis curſu poteſt liberari. vt. ſ. l. cum ſcimus. in fi. ſed aſcripticij non. vt. ſ. e. l. in prin. itez iſte ꝑſcriptio‑nes nõ mutant cõditiõem. ſed liber remanet: vt hic. quod in eo. ſ. aſcripticio ſecus. vt arg. ſ. ne diutius.

d ¶ Liberos. i. aſcripticios.

e ¶ Permanere. igit̃ poſſunt teſtari: ſȝ nõ alienare. vt. ſ. ti. ij. l. ij. ſed ibi al's ꝗȝ per teſtamẽtũ. vt inſti. qui ma. non poſ. §. penul. Uel dic ꝙ teſtari pñt inter ſuos qui ab inte‑ſtato ſucceſſuri erant: nõ extraneos. ſic. ſ. de bo. que lib. cũ oportet. in prin. ⁊ de inceſ. nup. ſi quis inceſti. Itẽ nota ſimul aliquẽ eſſe liberũ et nõ liberũ. vt. ff. de lib. ho. exhi. l. ij. ⁊ de teſta. qui teſtamento. ⁊ de colo. tra. l. i. et ſcḋm hoc ſũt liberi ſcḋm quid nõ ſimpliciter. ⁊ ſic in ceteris ꝑter in aſcri‑pticijs qui magis ſeruis cõparant̃. vt. ſ. ne diutius. pu di‑cti aũt dicũtur coloni inſpecto principio: cõditiõales in‑ſpecto fine. quia cõditiõi iam obligati ſunt: vt hic dicitur et inter hunc et inquilinũ nõ eſt differentia. vt. ſ. e. diffini‑mus. Sed certe immo eſt: vt ibi no.

f ¶ Liberi eorũ. quos ſi nõ habent ſuccedit dñs. vt. ſ. de epi. et cle. ſi quis preſbyter.

g ¶ Deteriori cõditione. ꝗȝ pat̃. qḋ eſſet ſi nõ eſſent liberi vt pater. et poſſunt hi dici originarij coloni: et poterũt ſȝ hoc teſtari. Accur.

h ¶ Inhereant. nec puncto ſe ſeparent. vt. ſ. e. l. colonos. et. ſ. de col. pa. l. i. et. ſ. §. nulla. Itẽ facit. ſ. de preſcrip. lon. tẽp. q. ꝑ li. l. fi. et. ſ. de col. illi. l. i. et de fun. pa. l. fi. et. ſ. de de tab. l. fi.

i ¶ Suſceperũt. ⁊ poſtea lõgo ſiue lõ‑giſſimo tp̃e colue‑runt.

k ¶ Caueant. ta‑les coloni. q. d. ſecꝰ in aſcrip. quibꝰ po‑teſt iferri vis ſȝ q̃ſ‑dam: qḋ nõ placet

l ¶ Per iudicez. ſ. ſimplicẽ ordinari‑um. ⁊ qḋ ſubdit ꝑ‑ſes ꝓuincie ꝓuide‑at. ſ. exequendo cũ ibi. ſ. in exequẽdo verti poſſet mixtũ imperium. vt. ff. de iuriſdi. om. iud. iu‑bere. qḋ preſides habent. vt. ff. de of‑fi. preſi. l. illicitas. §. qui vniuerſas. Uel dic ꝓ eodẽ ac‑cipi iudicem ⁊ pre‑ſidez. Uel dic ꝙ nõ iure actiõis: ſed ꝑ officiũ iudicis hoc implorabit colonꝰ vt hic innuit ꝓui‑deat ⁊c. et. ſ. ti. ij. l. i. Sicqȝ dicas ſȝ. h. ꝙ in ſimplũ nõ du‑plũ fit cõdẽnatio: ȝ rapiſ avt' vis vel fur‑tũ ſit. ar. ff. de ſ. cor‑ru. l. fi. et. ff. rerum amo. l. iij. §. ſi quis etiam. Sed alij di‑cunt eſſe cum penis. vt. ff. qḋ me. cau. l. extat. Itẽ qḋ ſubij‑cit de cõſuetudine: eſt ſic. ſ. de expen. lu. l. i. et de ſerui. l. i. et l. ſi manifeſte. ⁊. ſ. e. l. dñi. et. l. litibus. §. hec de reddibus

m ¶ Nulla. nec tũc qñ violentias patiunt̃: nã dño ſuo ſer‑uus ſtat aut cadit. ⁊ facit. ff. de ſta. ho. ſeruus.

n ¶ In ſobole eorũ. nata ex colonis feminis cuiuſdã dñi xxx. an. detentis cũ viro. ſecꝰ ſi ex libera: qȝ tunc ventrẽ. vt ſ. e. ti. l. fi. ſed dic immo patrem colonũ: idem in inquilino vt. ſ. e. diffinimus. in aſcripticio aũt et libera loquit̃. vt. ſ. l. ij. itẽ hoc cõſtat ſi poſt cõpletã preſcꝑ. patris nata eſt: quia tunc ex colono naſcitur ꝑbo accepto cũ effectu. vt. ff. ne de eũ qui in ius. l. penul. §. docere. Sed quid in nato poſt in‑choatam nõ cõpletã vel cõcepto ante cõpletã: nato autem poſt cõpletã: videt̃ ſecꝰ: qȝ nati poſt ingratitudinẽ patris reuocant̃ nõ añ. vt. ſ. de li. ⁊ eorũ libe. l. ij. Itẽ qȝ de cẽmo‑dis partꝰ q̃ritur tp̃s cõceptiõis ſpectatur. vt. ff. de ſta. ho. q̃ in vtero. ſicqȝ ſenator vel alius clariſſimꝰ priuatꝰ habet tẽpꝰ i p̃‑filios añ dignitatẽ editos. vt. ff. de dig. ſenator. Cohartes: tu cõſide‑lis q̃qȝ filiũ natũ tp̃e ſui officij cohartali cõditiõi reliquit tur.

Conce‑ptionis

¶ Nemini* autē liceat vel aſcripticium vel colonum alienum ſcienti prudentiꝗ; in ſuū ius ſuſcipere. ſed et ſi bona fide[b] eum ſuſceperit/poſtea autem reperit cū alienū eſſe conſtitutum admonente domino vel ipſius[c] aſcripticij vel terre et hoc faciente per ſe vł per ꝓcuratorem[d] ſuum: hunc reſtituere cum omni peculio et ſobole ſua. et ſi hoc facere ſuperſederit: omnis quidem temporis[e] q̄ apud euꝫ remoratus eſt publicas[f] functiones ſiue terrenas ſiue annales[g] pro eo inferre compelletur: cura et prouiſione tam eminētiſſime prefecture q̄ꝫ preſidis prouincie: coartetur etiam ſic ad reſtitutionem eius ſm veteres cōſtitutiōes et penas i eis iſertas[h]

Impe. Augu.

Si qui aſcripticie conditionis conſtituti mulieres liberas quacunꝗ; mente[i] aut quacūꝗ; machinatione ſiue ſcientibus ſiue ignorantib[9] dominis ſibi vxores[k] coniunxerint: in ſua libertate permanere taꝫ eas[l] q̄ꝫ prolem que ex his cognoſcitur procreata ſancimus. illo proculdubio obſeruando vt ſi ex libero marito ⁊ aſcripticia vxore partus fuerit editus: is materne cōditionis maculam et non paternaꝫ ſequatur libertatem[m]. Sed ne aſcripticij[n] putēt ſibi impunitum eſſe tale conamē q̄ maxime verendum eſt/ne liberarum mulierum nuptijs ab his excogitatis paulatiꝫ huiuſmodi hominum conditio decreſcat[n]. Sancimus ſi quid tale fuerit ab aſcripticio perpetratum: habere liberam poteſtatem dominuꝫ eius ſiue per ſe[o] ſiue per preſidem prouincie talem hominem moderata corrigere caſtigatione: et abſtrahere a tali muliere. q̄ ſi neglexerit[p] ſciat in ſuum damnū huiuſmodi[q] deſidiam reuerſurā[r].

¶ De capitatione ciuiū cenſib[9] eximēda.

¶ Ciues vrbani ſeu romani habitantes in vrbe effugiunt onus capitationis. h.d. Bar.

Impa. Con. Augu.

---

obnoxium. vt. j. de prin. agen. l. quicunꝗ;. et de cohar. ſi cohartalis. ſecus in eo qui ſe curie offert: in quo etiam indiſtincte filij remanent liberi. vt. ſ. de his qui ſpon. l. fi. ſic et filius naturalis curie datus ſi poſtea filios ſuſceperit et curiales erunt et munera curialia ſubibūt. vt. ſ. de na. li. l. cōmunium. ſʒ econtra videt̄ velle hec lex. dicit eñ patreꝫ preſcriptū teneri ⁊ liberos eorum: licet non. xxx. an ſteterint ⁊c. itē quid dicis de natis ante inchoatā preſcriptionem q̄ tm̄ cum patre ſteterunt ſemper: Uidetur q̄ non teneantur cum non contraxerint: nec mercedem vllā ſoluerint: nec poſtea nati ſunt: nec excolunt. item q̄ ſubijcit in fundo nata: ſec[9] ſi alibi ſm q̄ſdam. vt. ſ. e. l. cum ſcimus. §. fi. ſʒ vtrobiꝗ; ſub. maxime arg. ſ. e. l. i. in prin. item daret̄ occaſio colono tpe pariendi vt faceret alibi ire vxorem vt dñ̄ꝫ fraudaret: ⁊ via debet tolli malicijs. ſ. d lati. li. tol. l. vnica. §. ſimili modo. Item pudor eſſet domino tēpore illo ſtare cum vxore coloni ſi vellet ꝓuidere ne alibi iret: et parcendum eſt pudori. vt. ff. mā. quintus mutius. Item pro hoc quia. ſ. dicit i fundis vel vicis quaſi non ſit curandum ſi aliquo tempore non fuerunt in fundo vel tempore pariendi vel alio ⁊c. Item pro hoc q̄ dicit. ſ. q̄ ſufficit ſi pater accepit terram ad colendum et diu colat. item pro hoc. ſ. e. l. mulier.

Pudori pcedū ē

a ¶ Nemini. non debet quis in ſuum ius recipere aſcripticiū alienum. ⁊ ſi quis alienū ſuſceperit ignorans poſtea q̄ꝫ dñs aſcripticiū patefecerit per ſe: vel per ſuum ꝓcuratorem: debet qui recepit reſtituere cum omni ſobole ſua et ſi cōtra fecerit tenebitur preſtare tributa que ſolui debēt vel ſoluta ſunt a tpe ꝓfuge pro re illius cui[9] culturaꝫ deſeruit ille aſcripticius: etiam pro animalibus deputatis ad agriculturam illius agri.

b ¶ Bona fide. ad quod exigitur q̄ a prin. inquirat. vt. j. de colo. illiri. l. i.

c ¶ Uel ipſius. poteſt ergo aliquis eſſe terre dominus: ⁊ alius aſcripticij. vt. ſ. e. l. i. item facit. ſ. de inceſt. nu. qui cōtra. et. ff. de li. ho. ex. l. iij. §. is qui. et depoſiti. ſi quis. in fi. et de tribu. illud. §. minus.

d ¶ Per ꝓcuratorē. vł etiā in ſubſidiū ꝑ pſidem. vt. j. l. fi.

e ¶ Tēporis. etiā pteriti. q̄ dic vt. ſ. e. quiſquis.

f ¶ Publicas. dñi vel fiſci. vt. d. l. q̄ſq̄s. ⁊ l. oēs profugi.

g ¶ Annales. al's animales. i. de aīalib[9]. al's annales. et ſm hoc dic terrenas. ſ. de q̄nquēnio in q̄nquēniū. vt. ſ. ⁊ ſuſcep. l. fi. Uel de tertio in tertium annum.

h ¶ Inſertas. haſ penas. dic vt no. ſ. de ſer. fu. l. quicunꝗ;. et facit in aut. d mā. pn. §. ſed etiā. col. iij. ⁊. ſ. e. l. oēs. ⁊ l. ſuos. ⁊ de ope. li. l. fi. et. j. d co. tra. l. i. et de col. illi. l. i.

Si q̄. mēte. ſcꝫ credētes matrīoniū forte valere. Accur.

k ¶ Uxores. de facto nō de iure hodie vt i aut. d nup. §. aſcptícios. col. iiij.

l ¶ Taēas. ſʒ ſeruo cōiūcta libera poſt annū fit ſua dñi ſerui ſm legē lōbardā: vt i lombarda. ſi ſeru[9] li. mulı. l. fi. itē q̄ hic ſubijcit ꝓlē liberā dt Al. ⁊. h. colonū tñ vt a ſolo recedere nō liceat. vt. ſ. e. ti. cū ſatis. §. i. ſʒ in alio caſu dt. Item adducūt. ſ. e. diffinim[9]. ſʒ dis vt ibi. itē in nouel. de his qui ex lib. ma. ſed certe ibi placē. dicit cōtra. ſ. ingenuam. itē ꝑ his. ſ. de murile. l. fi. Sʒ ibi ſpāle. Dic ergo ſm Ir. ⁊ ingenuā vt hic. ⁊ in nouel. dicto ti. ſ. e. ne diuti[9]. ⁊. ſ. de rei vē. ꝑ totū. ⁊ de li. cā. l. fi. itē. j. ibi: cōditio decreſcat ⁊c. ſic ergo vētrē ſequit̄. Sʒ fallit vt no. ſ. ne diuti[9]. item hec lex i futuris tm̄ obtinet. vt in aut. cōſtitutio q̄ ex aſcri. ⁊c. et nil aliud huic adijcit.

Uētrē ſequitur proles.

m ¶ Libertatem. vt ⁊. ſ. co. ne diutius.

n ¶ Decreſcat. ac ſi dicat natus ex igenua nō ē aſcptici[9]

o ¶ Siue ꝑ ſe. ſi deeſt pſes. ſic. ſ. de his q̄ ad ec. ꝯfu. ſi ſu[9] ⁊. ſ. de decu. l. gñali. ⁊. j. de colo. tra. l. i. ⁊ d agri. et mā. l. ij.

p ¶ Neglexerit. ignorās ergo dñs nō perdit aſcripticiū: ſed ſciens ſic vt ſubijcit: ſm. p. et. ſ. de ſenatuſcon. claudi. l. i. in fi. Item ſm. p. in ſeruo non diſtinguitur: ſciat dominus vel ignoret: quia ſemper partus ſequitur ventrē Sʒ cōtra. ſ. de ſenatuſcō. clau. l. i. in fi. vbi i ſeruo dt idem.

q ¶ Dānū hmōi. q2 fit liber aſcriptici[9] ſm py. vel aliter vino. ſ. de ſenatuſcō. clau. l. i. in fi.

r ¶ Deſidiam. i. pigritiam.

¶ De capitatione ciuium cen. ⁊c.

Plebs vrbana ſicut i orientalibꝰ q̄ꝗ ꝓuincijs obſeruatur minime in cenſibꝰ ꝓ capitatione ſua ꝯueniatur: ſȝ iuxta hanc iuſſionē noſtram immunis habeatur.

¶ In quibus cauſis coloni dominos accuſare poſſunt[b].

¶ Colonus exactus per dn̄m cōtra cōſuetudinē pſtationis antiquā accuſare poteſt eū: ꝛ ſi dn̄s cōuincit/ punit. h. d. B.

Imperator Conſtan.

Quiſq̄s colonus plus a dn̄o exigit q̄ȝ ante cōſueuerat et q̄ȝ in anterioribꝰ tēporibus exactum eſt: adeat[c] iudicem cuiꝰ primū poterit[d] habere pn̄tiam/ ꝛ faciꝰ comprobet: vt ille qui ꝯuincit amplꝰ poſtulare q̄ȝ accipe ꝯſueuerat hoc facere i poſterū ꝓhibeat[e] priꝰ reddito quod ſuperactione ꝑpetrata noſcit extorſiſſe.

¶ Coloni cenſiti licȝ reſpectu aliorū ſint liberi tn̄ quo ad pſonas dn̄orū qbꝰ tributa pſtant q̄dā ſuitute tenent aſtricti: et tō eos i iudiciū vocare nō poſſunt ꝓ cauſis ciuilibꝰ niſi rōne ſuperactionis: ſed ꝓ publicis criminibꝰ eos accuſar ſi ſuā vl ſuorū iniuriā ꝓſequātur: eorū tn̄ pdia vel peculia alienare nō pñt inuitis dn̄is iter viuos. b.

Imperator ar.

Coloni cenſibꝰ dūtaxat aſcripti ſicuti ab his liberi ſūt qbꝰ eos tributa ſubiectos nō faciunt[f]: ita his quibꝰ annuis functionibus ꝛ debito conditionis obnoxij ſunt/ pene eſt vt quadam dediti ſeruitute videantur: quod minus[g] eſt ferendū vt eos audeant lite pulſare[h] a quibus ipos vt potē dn̄is vna cum poſſeſſionibꝰ diſtrahi poſſe nō dubium[i] eſt: quā decetero licentiā ſubmouemꝰ: ne q̄s audeat dn̄i nomē in iudicio laceſſere/ ꝛ cuius ipſi ſunt[k] eiuſdē oīa ſua eē cognoſcāt. Cum eni ſepiſſime decretum eſt vt neq̄ȝ de peculio ſuo cuiq̄ȝ colonorū ignorāte domino predij aut vendere aut alio modo alienare liceret[l]: quemadmodum contra eius perſonā equo poterit iure ꝯſiſtere[m]

Plebs vrbana. ſ. rome per excellētiā licet in orientalibus ꝓuin. ꝛc. pro quo eſt iſti. de iu. na. §. ſed ius. Itē q: hec lex mittitur ad euſebiū prefectū vrbis: ſed extra muros vrbis poſita ſoluit capitationem. vt. j. ne ruſti. ꝛc. l. i. exceptis tractꝰibus. vt. j. de contra. l. i. ꝛ excepta eccleſia theſſalonicē ſi. vt. ſ. de anno. l. i. Uel poteſt hec lex loqui in plebe cuiuſlibet vrbis per hoc quod dicit q̄ȝ. Item ꝓ hoc ē. j. de omni agro deſer. l. peñ. ꝓ hoc qḋ dicit ꝓ gleba. ꝛ ſic nō ꝓ capite. Itē pro hoc. j. de ruſti. ad vllum ob. l. i. Item pro hoc. ſ. ti. i. cum antea. Itē q: hec rubrica generalis eſt. vt. ſ. ſi cer. pe. l. i. Itē. ſ. de metal. ꝑ annos. contra. Solu. vt ibi.

b ¶ In qbus cauſis colōi. Qui ſint dic vt. j. l. ij. in prin. ꝛ dic ꝙ accuſat dominū quādo vltra debitū exigit. vt. l. i. Itē qñ in publica accuſatiōe pſeqꝉ ſuam vel ſuorū iniuriā. vt. j. l. ij. ī fi.

Quiſq̄s. c adeat. ergo nō eſt ſeruꝰ ſm py.

d ¶ Poterit habere preſentiā dū modo cōpetens ſit ſcȝ ordinarium rei vt. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. iuris.

e ¶ Prohibeat. Nec obeſt colono ꝙ aliquādo ſit per vim exactus. vt. ff. de mu. et ho. l. cura. Et nota pronunciari de futuro vt in negatoria. vt. ff. ſi ſer. ven. l. egi. Item argu. contra. ff. de vſur. l. i. §. i. et facit ad hanc. l. ſ. titu. ij. l. cum ſatis. §. caueant. ꝛ. l. colonus. et. l. i. et. ſ. loc. l. legē. ꝛ de diſcu. l. i. et in aut. de queſtore. et. j. de agri. ꝛ mā. l. dominicos.

Pronūciari de futuro pōt.

f ¶ Coloni. non faciūt. ſed domini preſtant pro eis. vt. ſ. titu. ij. l. iiij. ꝛ nota ꝙ in eorum cōſtitutiōe exigitur ſcriptura vt hic dicit. et. ſ. ti. ij. colonos. ſicut in aſcriptitio. vt. ſ. titu. ij. cum ſcimꝰ. ſed differunt: q: hic eſt ex aſcriptitio natus ſm quoſdam. Uel cēſitus eſt q̄ certam annuam penſionem domino ſoluit. vt hac. l. aſcriptitiꝰ qui incertam vt dimidiam fructuum ſm Jo. Alij dicunt cenſitum pro quo dominus preſtat cenſum ꝛ ſcribit in cenſū vt ceteras res ſuas. vt in aut. de col. §. i. col. ix. et. ſ. titu. ij. l. iiij. et. ſ. de epiſco. ꝛ clericis. l. quiſquis. ꝛ. j. de re milita. quicunq̄ȝ. Sed certe hoc debet facere de omnibꝰ aſcriptitijs et colonis. vt. ff. de cēſi. forma. §. ſi quis inquilinum. Et nota ꝙ quandoq̄ȝ large accipitur cenſitus vt etiā aſcriptitiū cōprehendat. vt. ſ. ti. ij. diffinimus. quandoq̄ȝ ſtricte: vt hic dicitur.

g ¶ Quod minꝰ. id eſt aſcriptitij. ſi habeas quo. id eſt ꝓpter qḋ. alꝰ quomodo eſt ergo ferēdum ꝛc.

h ¶ Lite pulſare. vt. ſ. eo. l. i. ꝛ. j. e. l. in fi. et. ſ. ti. ij. diffinimus.

i ¶ Nō dubiū. vt. ſ. titu. ij. l. quēadmodū. eadē eſt cōditio inquilinorū. vt. ſ. ti. ij. diffinimꝰ.

k ¶ Et cuius ipſi ſunt. coloni nō ſerui. et ſic quo ad ſeruitiū nō q̄ ad dn̄iū nam ſepe vulgariter dicit amicꝰ amico. tuus in oībꝰ ſū ꝛ me tuū eē recognoſco ſm py. ſic alꝰ oīa principis eē intelligunt: ſcȝ q̄ ad iuriſdictionē nō dominiū vel vtilitatē vt. C. de q̄dri. preſcrip. l. fi. nec obeſt ꝙ nō poſſunt alienarē vt ſubijcit. nā nec maritꝰ fundū dotalē. vt iſti. qui. alie. l. ȝ. i pn̄. nec heres rē legatā: lȝ ſub ꝯdōne. vt. ſ. cōia de le. l. fi. §. ſed q: ꝛ tn̄ ſūt dn̄i. Itē ꝓ hoc ꝙ liberi et ſuarum rerum dn̄i. ſ. tit. ij. l. iiij. vbi dicit eos cōſcriptos i ꝓprijs predijs. Sed an actio de peculio detꝉ in dominū. Reſpon. ſic vtilis. vt not. ſ. titu. ij. l. ne diutius.

Tuus ſū dn̄i nō importat.

l ¶ Alienare liceret. vt ꝛ. ſ. de epiſ. ꝛ cle. ſi q̄s pſbyter. ꝛ. l. iubemꝰ. i pn̄. nec eccleſiā itrare. vt di. liiij. c. ſi q̄s obligatꝰ ꝛ. vij. q. ij. ſi q̄s. An autē teſtari. Quidam ꝙ non. arg. huiꝰ l. ꝛ. ſ. de ſecun. nup. ſi quis prioris. §. illud. Itē q: ſerui dicuntur. vt. ſ. titu. ij. l. ne diutius. ꝛ. l. quēadmodū. Sed dic ꝙ poteſt inter ſuos de ſua familia non inter alios. ar. ſ. de here. cognouimus. ꝛ de inceſ. nup. ſi q̄s inceſtas. Itē m ꝓ hoc quis et liberi dicunt. vt. ſ. ti. ij. cū ſatiſ. §. i. ꝛ de hoc no. inſti. de iure per. ꝛ. ſ. ti. ij. l. ne diutius.

m ¶ Conſiſtere. ſic ergo ſi de facto agat non valet iudiciū nec ſententia: ſicut nec ſi ſeruus contra dominum niſi in caſibus. vt. ff. de iudi. l. xix.

a ¶ Nec ꝓpria.ꝑ ſus. ſunt tñ dñi: vt modo no.

b ¶ Uel pſonos. eūdē vocat pſonū vel dic poſt manu miſſionē: ſʒ tūc poterit cū venia vt li bertus.

c ¶ Prebuerūt. vt ꞩ.l.i. ⁊.ꞩ.ti.ij.l.cuʒ ſatis.§.caueant.

d ¶ Licētia.non alr.ad qđ.ꞩ. ꝗ ac. nō poſ.l.ſi ꝗs.⁊.ff. de iu.fiſ.l.ij §.ipa tor.⁊.ꞩ.đ dila.l.fi. ⁊ de queſto.l.i.et i auꝫ.de queſtore.

¶ *De colonis paleſtinis*

Cum p aliaſ.lex.i ge nere pōit lex.nā multe leges hoc dicūt. vt.ꞩ.ti. ij.oēs. ⁊.l.ſeruos. et.l.colonos.⁊ alie plures.

f ¶ Releuaꝫ.i.cul tura ꝓpter quam fruct⁹ q̄riꝫ releuaꝫ ab alijs oneribus extraordinarijs ꝗ bus tributa faciūt eos ſubiectos. vt ꞩ.ti.i.l.i. ⁊.ꞩ.ti.iij. l.i.et.l.colonos.

g ¶ Suffrageꝫ.q2 eoꝝ coloni recede bāt a ſolo q̄ſi ꝓuile giati: q2 nati i terra in qua xp̄s nat⁹ eſt.

h ¶ Auctoritas. nō ꝫ cadit a ſuo iu re ſic reuocādo.ar. .J.de meta.l.deuo tū.⁊.ꞩ.qñ li.vni.ſi ne iu.l.i.⁊ i auꝫ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra §.neceſſita tē.col.ij.et.J.ti.i.l.i.

¶ *De colonis tra cēſibus.*

Cer vniuerſā ca pitationis.ꝑ capite nō ꝓſtāt.ſic.ꞩ.tiꝫ.iij.l. i.ſʒ pro terra ſic vt oēs alij. vt.ꞩ.ſine

quē nec propria[a] quideʒ leges ſui iuris habere voluerit/⁊ acquirēdi tm̄ nō etiā trāfferendi ꝑtāte ꝑmiſſa dño ⁊ acq̄rere et habere voluerint: ſʒ vt i cauſis ciuilib⁹ hmōi hoim generi aduerſus dños vel pſonos[b] aditum itercludim⁹ ⁊ vocē negamus (exceptis ſuperactionib⁹ in q̄b⁹ retro principes facultatem eis ſup hoc inꝫpellādi ꝓbuerūt[c]) ita in criminū accuſatione q̄ publica eſt nō adimiꝫ eis ꝓpter ſuā ſuorūq3 iniuriā experiendi licentia[d].

¶ *De colonis paleſtinis.*

¶ *Coloni paleſtini nō poſſūt a terra recedere ſicut alij: ⁊ eorū dñis datur reuocādi plena poteſtas. Bar.* Impa. val.

Cum per alias prouincias q̄ ſubiacēt nr̄e ſerenitatis imperio/lex[e] a maiori bus cōſtituta colonos q̄dā etnitatis iure detineat: ita vt illis nō liceat ex his locis quoꝝ fructu releuāꝫ[f] abſcedere: nec ea deſerere q̄ ſemel colēda ſuſceperūt: neq3 id paleſtine ꝓuincie poſſeſſorib⁹ ſuffragetur[g]. Sācim⁹ vt etiā per paleſtinā nullus oino colonoꝝ ſuo iure velut vag⁹ ac liber exultet: ſʒ exēplo aliarū ꝓuinciarū ita dño fundi teneaꝫ vt ſine pena ſuſcipiētis nō poſſit abſcedere: addito eo vt poſſeſſionis dño reuocandi eius plena tribuatur auctoritas[h].

¶ *De colonis tracenſibus.*

¶ *Tracēſes capitationis tributa non preſtāt ſʒ tributa terre: non tamen poſſunt a terra diſcedere: et occultans vel retinens colonum tracenſem ipſum reſtituet dño cū peculio: ⁊ cū agnatiōe/⁊ punitur in duabus lib. auri. B.*

Impa. Archa.

Per vniuerſaʒ diocesim traciarū ſublato i perpetuum hūane capitationis[i] cēſu iugatio tm̄ terrena ſoluatur. et ne forte colonis tributarie ſortis nexib⁹ abſolutis[k]/vagandi et quo libuerit recedēdi facultas permiſſa videatur: ipſi quidē originario iure teneātur. et lʒ cōditione videantur ingenui[l]/ſerui tm̄ terre ipſius cui nati ſunt exiſtimenꝫ nec recedēdi[m] q̄ velint aut permutādi loca habeant facultatem: ſed poſſeſſores eorū iure vtātur ⁊ pronū ſollicitudine/ ⁊ dñi ꝑtāte. Si ꝗs vero alienum colonū ſuſcipiēdū retinēdū ve crediderit: duas auri libras[n] ei cogatur exoluere: cuius agros tranſfuga cultor euacuauerit: ita vt eundē cum omi peculio ſuo et agnatione reſtituat.

¶ *De colonis illiricianis[o].*

¶ *Coloni illiriciani origine a terra ſe ſepare non poſſunt: et cōtra faciētes reuocantur ⁊ reuocati ſubdunꝫ in vinculis. itē receptantes eos licet incognitos puniuntur. Bar.*

Impa. Ualen.

Colonos inquilinoſq3 per illiricū vicinaſq3 regiones abeundi rure in q̄ eos originis agnationiſq3 merito certum eſt immorari/licentiā habere nō poſſe cenſemus[p]. Inſeruiant tris non tributario[q] nexu: ſed nomine et titulo colonorum: ita vt ſi abſceſſerint[r] et ad aliū tranſierint reuocati vinculis peniſq3 ſubdantur: maneatq3 i. eos pena qui alienuʒ ⁊ incognitum[ſ] recipiendum eſſe duxerint: tā in redhibitione operarū ⁊ dāni qđ locis que deſeruerant factum eſt: q3 mulcte cuius modum in auctoritate iudicis collocamus: ita vt etiam domin⁹ fundi in quo alienus fuiſſe mōſtrabitur/pro qualitate peccati cohertionem ſubire cogatur nec ſit ignorantie locus: cū ad

cen.l.oēs.⁊ eſt aľs ſubiugatio in lr̄a: q2 oneri hoīes ſub iuganꝫ ꝓ terra: vel q2 ſub iugo tra coliꝫ: aľs iugatio: et tūc idē ſit ſenſus.⁊ ad hoc i auꝫ.đ mā. ꝓn.§.coges.

k ¶ Abſolutꝭ. q̄ſtum ad capitationem.

l ¶ Uideātur igenui.no.nō igiꝫ ſerui. ac.

m ¶ Nec receden di.ſic.ꞩ. de agri.et cēſi.ſeruos.⁊.l.colonos nunq̄. et.J. ti.ꝓxi.

n ¶ Libras.nota penā ſuſcipientis tracēſeʒ.ſʒ ꝗ tributariū ꝓuati: tūc dic vt.ꞩ.de agri.⁊ cēſi. ſeruos.idē ſi paleſtinū ſm py. De illiricianis dic vt.J. ti.i. ſi ꝑrimonialē impatoris: dic vt .J.de fu.co.l.ij.cetera dicvt no.ꞩ.de f. fu.q̄cūq3.⁊ facit.ꞩ. de agri.⁊ cē. cū ſatis.§.fi.et in auꝫ.đ mā.ꝓn.§.ſʒ etiam. col.iij.et.ꞩ.de ope. lib.l.fi. ⁊.ꞩ.ti.i.⁊.J. ti.i.⁊.ꞩ.de agri.et cēſi.l.omnes.

o ¶ *De colonis illiricianis* Id ē de illirico.i.ſclauonia

Colonos. cenſemus vt.ꞩ. titu.i.l.i.

q ¶ Nō tributario.i.nō tanq̄ tributarij: nā tūc poſſet recedere cū vellet. accur.

r ¶ Abſceſſerint. aľs acceſſerint.

ſ ¶ Incognitum. ſciebat tñ alienuʒ ne ſit cōtra.ꞩ.de f. fu.l.q̄cunq3. in fi.⁊ ꞩ.de agri.⁊ cēſi.cū ſatis.§.fi.aľs eſſet iniquū. Adde qđ no.ꞩ.tiꝫ.i.in fi. ad

qꝺ eſt. ff. de fur. fal ſus. §. q̄ alienū. et ar. ff. nau. cau. ſta. l fi. §. ſeru⁹. ⁊. ꝯ. vnꝺ vi. cū querebatur.

a ℂ Qꝺ incognitū. i. ſciēs non eſſe ſuum.

b ℂ Cōpendijs. no. lucꝝ. ſic. ff. ꝺ eo qꝺ cer. lo. l. ij. ⁊ iij. §. fi. cū cōcor. ibiꝺ poſitis.

c ℂ Liberos co. vt in ꝑma pte hui⁹ l. in liberto aūt priuati dic vt. ꝯ. de ope. lib. l fi.

d ℂ Ut nemo ad ſuū ⁊c. Quidā per potētiā pollicētur tuuare villā vel caſtrū: vel ſingularez hoīem ruſticanū i ꝑiudiciuz publice functiōis: ⁊ faciūt ſimulatas ēptiones: vel alios contract⁹ q̄ſi bōa ruſticorū ſint illi⁹ ptāꝫ q̄ oīa caſſat lex hec

S I q̄ſ functiōiſ vl' ē ꝑuati. vt in aut. ꝺ mā. ꝑn. §. ꝑꝛocinia. col. iij. ⁊ ar. ꝯ. ne li. po. l. i. et de his q̄ po. no. ti. ꝑ. ⁊ mā. ꝑ diuerſas. et. ꝯ. de ſeditio. l. i.

f ℂ Auſi fuerint. ſic. ꝯ. de eunu. l. ij. ⁊ ꝯ. de ſa. ſan. ec. l. iubem⁹. §. his tabellionib⁹. itē facit. ꝯ. de exa. tribu. l. fi.

Punit pl⁹ igbilis q̄ nobilis ꝑ eodē delicto.

g ℂ Mediocris. pl⁹ ex eodē delicto inferior q̄ ſupior punit. ſic. ff. de icē. rui. nau. pedius.

h ℂ Miſteriū. ſic ꝯ. de rap. virgi.

i ℂ Sigiſbuldi. propriū nomen cōſulis.

k ℂ Precipimus ꝑcipit ꝑ retroact⁹ ſeruari al's nō eſſꝫ vt. ꝯ. de legi. ⁊ cō. l. leges.

criminis rationem ſolū illud ſufficiat ꝙ incognitū[a] ſibi tenuit. ſeruum etiam in memoratis regionibus ſi quis receperit ignoratiōis excuſatiōe ſublata quadrupli pena teneatur operarum preterea compendijs[b] dānisq; preſtitis. in libertis etiam quos pari vſurpatione ſuſceperit / is mod⁹ ſit quē circa liberos[c] colonos duxim⁹ retinendum.

ℂ Ut nemo ad ſuum patrocinū[d] ſuſcipiat ruſticanos vel vicos eorum. Impa. Leo.

SI q̄s poſt hāc noſtri nomis ſanctionem in fraudē circūſcriptionēq; publice functionis[e] ad patrocinium cuiuſcūq; conditionis confugerit: id qꝺ huius rei gratia geritur ſub pretextu donationis vel venditiōis ſeu cōductiōis aut cuiuſlibet alteri⁹ cōtract⁹ nullā habeat firmitatē: tabellionibus q̄ talia inſtrumenta cōſcribere auſi ſunt bonorū proſcriptione plectendis. q̄ tn̄ ſcientes auſi fuerint[f] hmōi. inſtrumenta cōſcribere: vicis etiam vel poſſeſſionib⁹ ad ꝑꝛocinia cōfugiētib⁹ publico vendicandis. he aūt pſone q̄ ꝯtra publicā vtilitatē in clientelā ſuā ſuſcepiſſe collatores detecto fuerit: nobiliores quidē. c. auri li. cōdēnationē ſubire cogantur. mediocris[g] ꝟo fortune facultatū ſuarum amiſſione plectent eadem pena multandis etiā his q̄ intercedētes miniſteriū[h] ſuū hmōi nepharijs artib⁹ improba mēte prebuerint. Quā formā ex eo q̄dem tpe quo ſacra cōſtitutio a diue memorie marciano ꝑmulgata continet id eſt in tracia q̄dē dioceſi ab hinc annis. xxx. hoc eſt a cōſulatu et iterū ſigiſbuldi[i]. In orientali ꝟo et egyptiaca ⁊ pontica ⁊ aſiana dioceſi. xxviij. hoc eſt cōſulatu cyri valere atq; executioni mandari ꝑcipimus[k].

Impa. Jul.

SI cuiuſlibet tributari⁹ iūxerit ſibi tributariaꝫ vxorē: vl' ecōtrario ſi cuiuſlibꝫ ancilla ſeruo ſe iūxerit alieno: tā tributarij q̄ ſerui filios matrū ſequi ꝯditionē: earūq; more genitricum ſuaruꝫ dominis ſubditos eſſe cenſemus.

ℂ Ne ruſticani ad vlluꝫ obſequiū deuocentur.

Impa. diocle.

NE q̄s ex ruſticana plebe que extra muros[l] poſita capitationeꝫ ſuā detulerit et annonā cōgruā ꝑſtat: ad vllū aliud[m] obſequiū deuocet: neq; a rōnali nr̄o mularū fiſcalium vel equorū miniſteriū ſubire cogatur.

Impa. Ualen.

SI q̄ eorū q̄ prouinciaꝝ rectorib⁹ obſequūt q̄q; in diuerſis agūt officijs pricipatus: et qui ſub quocūq; pretextu publici mūeris ꝑūt eſſe terribiles[n] ruſticano cuipiam neceſſitatē obſeq̄ q̄ſi mācipio ſui iuris iponant: aut ſeruū ei⁹ vel forte bouē in vſus ꝑꝓrios neceſſitateſq; cōuerterit: ablatis oib⁹ facultatib⁹ perpetuo ſubiugent exilio. et nichilominus ruſticanū q̄ ſe in eiuſdem opera ſponte[o] propria detuliſſe deſponderit / par pene ſeueritudo conſtringat.

ℂ Nō licere habitatorib⁹ metrocomie[p] loca ſua ad extraneum trāſferre.

Imp. leo.

IN illis que metrocomie[q] cōi vocabulo nūcupāt hoc adijciēduꝫ neceſſario nr̄a putauit huma-

ℂ Ne ruſticāi ad vllum obſequium deuocentur.

NE q̄ſ extra muros. non dicit rome. et ſicē acit pro eo qꝺ nota. ꝯ. de capi. ci. cen. ex. l. i. ⁊ maxime q̄ iferior lex ēt de ꝑulchꝫ ꝺt. ⁊ facit. ꝯ. de agri. ⁊ cē. l i. et. l. colonos. et. ꝭ. de pa. pu. l. fi. et de ꝑui. au. do. l. i. et. ꝯ. ne opere a. col. ex. l. i. ⁊c.

m ℂ Ad vllū aliꝺ obſequiū. hoc male ſeruāt ciuitates Accur.

SI qui eorū. terribiles. facit. ꝯ. ſi rec. ꝑuicie. l. i. ⁊. ꝯ. ne op. a col. ex. l. i. ⁊. ꝭ. de diuer. off. l. i. ⁊. ij. et. ff. qꝺ me: cau. l. iij. ⁊ ꝺ of. preſi. l. illicitas. §. illicita. et. §. ne quid.

o ℂ Spōte. ſecus ſi iuit⁹. vt. ꝯ. qꝺ metus cau. ſi per impreſſionem.

p ℂ Nō licere habitato. ⁊c. Metron grece latine menſura: comes villa: inde metrocomia id eſt villa menſurata q̄ dat trāſlatꝫ iuſſu principis. vt ꝯ. de iu. fiſ. l. certa. Jde dicit comedia id eſt villa ſeu villana dictio. nā dia id eſt dictio. alij vt ꝑ. dicunt. i. parrochie vel dioce. in illis ſcilꝫ terris vel villis.

IN illis. metrocomie exponē vt in rub. ⁊ eſt ſic. ꝯ. de exac. tri. l. fi.

a ¶ Uicarijs. al's vicarijs.al's vicaneis:⁊ ſic expoñ.i.habitatoribus illi⁹ loci.ſicut ponitur .j.ti.i.
b ¶ Loca ſui.ſʒ fundos integros q̄ habēt certos cōfines poſſunt vēdere:ſʒ locus nō eſt determinat⁹.vt.ff.de ꝟb.ſi.l.locus.in fi.vnde poſſet oriri diſcordia ſm py.⁊.h.ſʒ forte iō ſi totū:vt.j.ſubijcit terrarū ⁊c.et.j.de fun.li.l.vnica.⁊ ſic ſeruat i villa al tedi. Boñ.dio.et ꝓ hoc in lōbar.de.ꝓ hi.alie. feu.vel al. l.fi. Itē an heredē inſtituere:qȯ videtur.vt.ff.de alie.iu di.l.ex hoc.§.ſʒ heredem aitē pro hoc ff.de re mi.milites in fi.⁊ de decu.l.de curio.itē.ff.de acq̄.re.do. q̄dā. ſed ar. j.ſ.de ſecun.nup. ſi q̄s primo.§.certum.⁊ ō lega.ij.pe to.§.fratre. primū veri⁹. ar.ff.de fun. dota.l.i.

nitas:vt nulli extraneo illic q̄quo mō poſſidēdi licentia tribuatur.ſed ſi quis ex hiſdē vicarijs[a] loca ſui[b] iuris alienare voluerit:nō licere ei[c] niſi ad habitatorē aſcptū eiuſdē metrocomie per qualēcūq̄ cōtractū terrarū ſuarū dn̄ium poſſeſſionē q̄ trāſferre:ſciēte pſona extranea q̄ ſi cōtra vetitū ſe huic negocio immiſcere/vel illic poſſidere tēptauerit: quicūq̄ contractus[d] initus fuerit carebit effectu: et contractu ſoluto ſi quid preſtituʒ eſt hoc tm̄ reddetur[e].

¶ Ut nullus ex vicarijs[f] ꝓ alienis vicariorum debitis teneatur.

Impa.zeno.

GRaue ē nō ſoluʒ legib⁹ verū ēt equitati naſalt contrarium ꝓ alienis debitis alios moleſtari:idcirco hmōi iniquitates circa omnes vicarios[g] ꝑpetrari modis omnibus prohibemus.

¶ De cenſibus[h]/⁊ cēſitoribus[i]/et perequatoribus/et inſpectoribus.

c ¶ Nō licere ei. ſic.ſ.ſi imperia.li. ſo.l.i.ar.contra de cōtrahen.emp.du dum.
d ¶ Cōtract⁹.improprie cū nullus ſit ipſo iure:et q̄tenus de facto eſt reſcinditur.vt.ſ.ō reſcin.ven.ſi dolo.
e ¶ Hoc tātū red dēt.forte neq̄ dupli ſtipulatione vl' melioratiōe locuʒ hñte.vt.ſ.cō.ō leg. l.fi.§.fina.⁊ ſʒ hoc etiā ſciens agit.vl' dic q̄ fuit ignorāſ vel ſi fuit ſciēs fuit ſtipulatus lʒ vltra preciū: nā al's ſciens etiā ad ꝑciuʒ nō agit.vt.ſ.ō eui. ſi fundus.Sʒ ar.cōtra.ſ.de agri.et cen.l.quēadmodū.⁊.j.de fun.rei pri.nemo. vbi etiam preciū nō repetit.Sed dices ibi ſciens:hic ignorans.
f ¶ Ut null⁹ ex vi.⁊c.Id eſt in villa ſeu vico habitantib⁹ vt.ff.ad mu.q̄ ex vico.et ſic ſm py.loquitur in villanis:et al's eſt vicarijs.
g ¶ Graue.vicarios ꝑpetrari.nedū ciuis ꝓ cōciue.ad qȯ eſt.ſ.de decu.ꝓuidendū.⁊ de exac.tri.l.i.⁊ in auc.vt nō fiāt pi.§.i.col.v.⁊.j.de oī agro deſer.hac diffinitiōe.⁊.ſ.ne fili⁹ pro patre.Sed fallit.ſ.de fabri.l.iure.
h ¶ De cēſi.b⁹.⁊c.Cēſus ⁊ tributū ⁊ publica pēſitatio ſūt idē.vt.ſ.in q̄.cau.pi.ta.cōtra.l.i.⁊.ſ.ſi ꝓpter pu.pen.l.fi.

i ¶ Cenſitoribus.cēſitor q̄ recipit ꝓfeſſiones collatorū ⁊ cēſum vel on⁹ ⁊ pignoris iure vēdit ꝑdiū ſi cēſ⁹ nō ſoluat.vt.ff.ō cē.forma.§.illi⁹.⁊.l.cū poſſeſſor.§.cū pecuniā. Perequator q̄ hoīes ⁊ territoria pequat.i.valde equat. ad qȯ ff.de cen.l.forma.§.ſi vero q̄s agrū.⁊ .j.l.ij. Uel q̄ prediū deſertū equa pēſione vt pri⁹ aſſignat nouo poſſeſſori.vt.j.de fun.pa.l.fundi.⁊.l.fundus.⁊ equāt ſterilia cū fertilib⁹.vt.j.e.l.oīe. inſpector q̄ ad predia ꝓuincialiū iſpiciēda accedere habet forte vt referat q̄ eſſēt deſerta vel male eq̄ta. qȯ hodie tollit.vt.ſ.ō an.⁊ tri.l.fin.⁊ dic vt ibi ⁊ in deſertis adhuc habeat locū:⁊ hic dr̄ diſcuſſor.vt.j.e.perequatores.

Impator Conſtan.

QUoniam tabularij[k] ciuitatū per colluſioneʒ potentiorū ſarcinā ad iferiores[l] trāſferunt: iubem⁹ vt quiſquis ſe grauatum probauerit/ſuā tm̄ priſtinam profeſſionem agnoſcat[m].

Impa.Gra.

QUiſquis vitem ſuccide rit aut feraciū[n] ramorū fetus[o] vetauerit quo declinet fidem cenſuum: et mentiatur callide paupertatis ingenium mox detectus competenti indignationi ſubijciatur:illo videlicet euitante calūniam[p] qui forte detegitur laboraſſe ꝓ copia ac pro reparādis agrorū fetibus non ſterilitatem aut inopiam procuraſſe.

Impa.Augu.

SI pequatore[q] miſſo aliquis aut procuratoreʒ ſuum[r] retraxerit: aut colonum per cōtumaciam retractionis fugauerit:ad eum cenſuū modum quem vel eo vel procuratore illius abſente perequator appoſuerit[s]/noſtre ſanctionis auctoritate tenebitur.

Impera. theo.

k ¶ Quoniā tabularij. q̄ cū ſuſceptoribuſ ad ꝓuincias deſtinanī.vt.ſ.ō ſuſce. et ar.l.duos.
l ¶ Ad inferiores .i.vt q̄dā falſi notarij Boñ.faciunt auferēdo de eſtiatiōe vni⁹ et addendo alteri.
m ¶ Agnoſcat.et punit tabularius vt.ſ.de apo.pu.l.i.§.hoc etiā.⁊ ō immu.ne.ꝯce.l.i.⁊ ad id offm̄ āmodo nō vocanī.vt ō ſuſce.⁊ ar.l.ſi aliud.⁊ facit.j.e.q̄ grauatos et de poſtu.ꝓuidēdum.⁊.ſ.ne fili.pro pa.ꝑ totū.et.ſ.ti.i.l.i.
n ¶ Quiſq̄s.feracium.i.ferentium.
o ¶ Fet⁹.i.fruct⁹.⁊ facit.ff.de cen.forma.§.ſi vites.et de fur.ſi ſeru⁹ nauē.§.inīdū.⁊.j.l.ꝓri.itē.ff.ar.fur.ce.l.ij.
p ¶ Calūniam.i.penam dicte indignationis.
q ¶ Si peq̄tore.hoc dic vt in rub.⁊ no.miſſo.ſic.ſ.ſi.reg.ſi q̄s.⁊ ſic ſm ꝯſciam.ſ.iudicis ſeu officialis.
r ¶ Suū. vt.ſ.qȯ cū eo.l.iij.ꝑ cui⁹ ꝑſētiā ꝑdiū erat meli⁹ vt ⁊.ſ.l.ꝓri.⁊ ſic de colono ſuo vel aſcripticio ꝑ quē erat meli⁹ ꝑdiū ⁊ ēt ꝓ q̄ ſolui debebat.vt.ſ.de agri.⁊ cēſi.l.iij.
ſ ¶ Appoſuerit.nō min⁹ ꝓpter abſentiā.vt.ff.de cen.forma.§.ſi vites.et de reg.iu.l.parē.⁊ nichilominus punit.vt.ſ.l.proxi.et facit.ſ.de immu.nemi.cōce.l.i.

Omne territoriũ[a] cenſeatur quotiens defectorũ leuamẽ expoſcitur: vt ſterilia atq; arenia[b] his q̃ culta vł optima ſunt cõpẽſent[c].

¶ Grauati a perequatore habet facultatẽ cõquerẽdi infra annũ: quo elapſo nõ auditur vlterius: exceptis minorib⁹ et abſentib⁹ reipublice cã: qb⁹ nõ currit tẽpus donec habuerint experiendi facultatem. Bar.

Idem. a.

Qui grauatos ſe eẽ a perequatoribus conquerũtur / ⁊ iniuſto oneri ipares eẽ ꝓclamant cõpetitionis[d] habeãt facultatẽ: vt q̃d remiſſum gratia q̃d ve itercepti fuerit fraude cõuincãt: et ex eo leuamen accipiant q̃ ꝑ deformia ⁊ criminoſa cõmercia ſibi ipoſituꝫ eſſe deplorãt vt alijs demereᵗ[e] q̃ itra annũ poſt codicũ oblationẽ[f] quo[g] videbiᵗ de iniuſto conqueraᵗ onere: iniquitatem ꝑequatoris accuſet: ac ꝑſtitaꝫ gr̃am habita ↄpẽſatiõe cõuincat[h]: vt q̃d ei fuerat ſupfuſum[i] ille cognoſcat que debite functionis fraus clandeſtina ſubtraxerat. Emerſo autẽ eo tempore actio[k] denegabiᵗ / exceptꝭ minorib⁹ q̃ fuerunt indefenſi: his etiã q̃ abfuerũt reipublice cã: q̃ tñ ex eo tp̃e q̃ ſunt ſtatuta cuſtodiẽt: ex quo ad agẽdũ habuerunt facultatem[l].

Imperator archa.

Perequatores[m] ac diſcuſſores ſi incurrerint culpam negligẽtie vel gratie[n] nõ ſolũ bonorũ[o] iacturã verũ etiã annonarũ in q̃druplum[p] mulctam ſubire debebũt: ea ꝓ q̃ in dãnũ ꝓuincialiũ fuerint accepiſſe conuicti / in quadruplũ cogentur exoluere.

Imperator hono.

Apud eum poſſeſſio firma ꝑmaneat cui eam a ꝑeq̃tore ſemel eã traditã fuiſſe ↄſtiterit: reliqua ꝓ tp̃is ante acti a nouo dñõ fiſcũ poſtulare nõ patimur: ne alteri⁹ culpa alteri incipiat ſubiacere diſpẽdio. ¶ Si q̃s ꝓ priuatus aut obligatã[q] ſibi poſſeſſionẽ q̃ deſerta vſq; nũc ꝑmãſit: aut ex aliquo titulo deberi ſibi iure confirmat: allegatiões ſuas ſine mora[r] vel per ſe vel ꝑ aliã perſonã legib⁹ ordinatã manifeſtare debebit: ita vt ſi equitatis ratione ſuadẽte ad petitorẽ fuerit trãſlata poſſeſſio: is

Omne territoriũ. hoc expone vt. ff. de ꝟbo. ſig. pupill⁹. §. territorium. nam territorium ſimul cum ciuitate ſoluebat. vt. ſ. de na. li. l. ij. in prin. cum ergo aliquorũ predia defecerũt vel caſmate vel alio modo petunt releuari. i. alleuiari in tributis. vt. ff. de cenſi. forma. §. illã. et. ſ. de alluuio. l. ij. ſic et in hac ciuitate ꝓpter depauperatos omnium de nouo fit eſtimatio.

b ¶ Arenia. vt de recheleſe.

c ¶ Cõpẽſentur. id eſt equaliter imponãtur ſm q̃ pl⁹ vel minus valent cõſiderãdo. Uł dic cõpẽſenᵗ vt q̃tũ diminuiᵗ in deſertis tãtũ addatur alijs vt nõ minus ciuitas cum territorio ſoluat q̃ cõſueuit. ar. i aut. de col. §. et pro his. col. ix. Uel dic ꝓdijs vni⁹ ad eundẽ: nõ ad alterũ. vt. j. ti. i. l. qui ꝑ potẽtiã. ⁊ l. hac diſ. ſic lucrum cuꝫ damno. vt inſtitu. ꝓ ſocio. §. adeo. aq̃ cum pinguedine. vt. ff. de aq̃ plu. ar. l. i. §. finaũt. ſic. ſ. ď iure ẽphi. ſi duorũ. ſic fructus cuꝫ quarta. vt. ff. de inoffi. teſ. l. papinian⁹. §. item ſi quid. queri eñi debet vt ff. co. forma. §. pe. deſcribentur ergo ſingula i publicis tabulis ſm formã que eſt. ff. de cenſibus. l. forma.

Qui grauatos. competitionis. i. conquerendi per appellationẽ nam ciuiliter poſſũt appellare. vt in aut. de colł. §. ſi vero aliquando. col. ix. Item accuſare criminaliter vt ſubijcit

e ¶ Demeretur. i. adimeret. a demo demis.

f ¶ Oblationem. i. poſtq̃ ſciuit iniquã impoſitionẽ per hoc q̃ fuit ei lect⁹ codex: vbi ipſe et alij collaterales erant ſcripti. Accurſius.

g ¶ Quo. i. in quo anni tempore.

h ¶ Conuincat. pena perequatoris eſt. j. l. pxi.

i ¶ Supfuſum. i. vltra modũ impoſitum.

k ¶ Actio. i. adequatio. ſic. ff. de ſepul. vi. l. iij. §. pe. ac ciuilis appellatio terminatur ſm tempora fatalia. ſ. de temp. et re. l. ij. et aut. ei qui.

l ¶ Facultatem. conſonat. ſ. de preſcrip. xxx. an. ſicut. §. pe. ⁊ de anna. excep. l. ij. in fi. ⁊ de temp. in integ. reſti. l. ij. et ex qui. cau. in integ. reſti. l. fi. et. ff. de mino. interdum. et not. q̃ ipſo iure non currit annus. al's daretur reſtitutio. vt. ff. de mino. l. auxilium. niſi in caſu. ff. ex qui. cau. maio. l. ſi qua. Accurſius.

Perequatores. hoc expone vt in rub. at diſcuſſor poteſt dici qui querit dños pro predijs deſertis. ⁊ querit quis ſit idone⁹ et etiam fideiuſſor vt de loca. fun. l. i. Uel dic vt. ſ. in rubrica.

n ¶ Uel gr̃e. omittẽdo vel male adequando. et ſic ẽ lata culpa que dolo equiparatur. vt. ff. de ſuſpec. tuto. l. impuberibus. §. i. ⁊. j. de col. fun. l. placuit. in fi.

o ¶ Bonorum. ſic. j. de digni. l. iudices. ⁊ l. quotiens.

p ¶ In quadruplũ. ſ. de exac. tribu. l. i. contra. Sed hic duplũ fiſc⁹ accipiat de hoc quadruplo. vt argu. ſ. de aſſeſ. l. iij. Uł dic de alio officio. Uel hic accepit vt ſibi demereᵗ ⁊ alij adderet. vt. ſ. q̃ grauatos. ⁊ ſic ſolueᵗ illi ob cui⁹ malum accepit. vt. argu. ſ. de calũ. l. generaliter. §. fi. Itẽ contra in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi igitur. in fi. §. vbi maior imponitur pena. Sed in alio officio hic dicit. et facit. ſ. ad. l. iul. repetunda. l. i. ſic. ſ. de pe. l. ſancimus. Et no. q̃ aut ab officiali hic accipitur ⁊ ſecurus ſit ſex menſibus vt hic ſequitur: ⁊ non preſtat quicq̃ pro preterito tempore: vt hic. et. j. titu. i. locorum. et. j. de fundis rei ꝓua. l. fi. in fine. et. ſ. de fide iſtru. et iu. ha. fiſ. l. fina. aut ſua auctoritate accepit et tunc biẽnio. vt. j. titu. i. l. qui agros cõtra. Et ꝓſtãt ꝓ preterito tempore ſicut ſi acciperet a priuato. vt. ſ. ſine cenſu. l. ij. et de publi. imperatores. que ſũt ꝫ. Itẽ facit. ſ. de inoffi. teſta. l. ſi quis in ſuo. Sed argu. contra. ſ. de fabri. l. iure. ⁊ de offi. proconſul. l. iij.

Apud eum. obligatã. hic nota tolli hypothecariã ſex menſibus vt et redhibitoria. al's cẽtum annis. vt. ſ. de ſacroſan. ec. l. vt inter diuinum. al's aliter. vt nota. ſ. de preſcrip. xxx. anno. l. cum notiſſimi. in prin.

r ¶ Mora. magna. et nota fieri ſine mora quod fit infra ſex menſes. al's infra quattuor menſes. vt. ff. de iudi. ſi de bitori. Accurſius.

hypotheca ria ſex mẽſib⁹ tollitur.

q̃ a perequatoꝛe eã ſuſceperit rei melioꝛate ſuſceptis ſubleuet expẽſis[a]. Verũ ne ſub ſpecie litis donatiões[b] ſemel conſtitute turbent: ſex menſiũ ſpaciũ cenſemus debere ſeruari: intra qđ is q̃ putat ſibi rẽ probabili rõne cõpetere/ debitas exerceat actões. ꝙ ſi tp̃s aſcriptum ſilẽtio fuerit interueniẽte tranſactũ: nullũ penitꝰ repetendi volumꝰ eſſe pricipiũ. Nã ſi qs[c] ex eo tpe quo ꝑequatoꝛ prediũ alicui adijcit de ſuo iure vel ꝑ ſe aut ꝑ hoĩes ſuos nõ crediderit actitandũ: ſex menſium curriculis euolutis ĩ perpetuum conquieſcat.

¶ De omni agro deſerto[d] et quãdo ſteriles[e] fertilibꝰ imponuntur[f].

¶ Predia deſerta decurionibus loci cui ſubſunt aſſignari debent cũ imunitate triẽnij/ et ſi inſufficientes ſunt ad dicta onera ſupportanda debent diuidi ꝛ poſſeſſionibus fertilibꝰ aſſignari. Bar.

Imperatoꝛ Conſtã.

Cum diuus aurelianus parẽs nr̃ ciuitatũ oꝛdines[g] ꝓ deſertꝫ poſſeſſionibꝰ iuſſerit cõueniri: ꝛ[h] pro his fundis q̃ inuenire dños non potuerũt qs[i] ꝓceperamꝰ earũdẽ poſſeſſionũ triẽnij immunitate ꝑcepta de ſolẽnibus[i] ſatiſfacere: ſeruato hoc tenoꝛe[k] ꝓcipimꝰ/ vt ſi cõſtiterit ad ſuſcipiẽdas eaſdẽ poſſeſſiones oꝛdines minꝰ idoneos eſſe eoꝛũdẽ agroꝛum onera poſſeſſionibꝰ[l] et territorijs diuidantur accepta.

¶ Poſſidẽs fundos ſteriles ꝛ fertiles tributarios/ ſi alienat fertiles ꝛ ob hoc efficit nõ ſoluendo: tenetur ad tributa fertiliũ ꝛ ſteriliũ emptoꝛ. h. d. B.

Idem.

Si quis ab emphiteoticario ſeu patrimoniali poſſeſſoꝛe priuati[m] iuris quippiam cõparauerit cuius[n] ſubſtantia alias poſſeſſiones ſuſtentare conſueuerat/ ꝛ ſucciſſis quaſi quarundam virium neruis reliqua[o] labuntur: earũ poſſeſſionum onera ſubiturus eſt/ que penes deſertoꝛem inopem inutiles permanebunt.

¶ Accipientes predia deſerta cum immunitate triẽnij debẽt cauere idonee/ ꝙ dicta predia non relinquent cum dãno reipu. Bartolus.

Imperatoꝛ valen.

Quicũqꝫ deſerta predia meruerint[p] ſub certa immunitate/ ad poſſeſſionem impetratoꝛum non prius ſinantur accedere: q̃ꝫ vel fideiuſſoribus idoneis periculo curialiũ datis: vel fũdis patrimonij ſui maxime vtilibus obligatꝭ idonea cautione[q] firmauerint/ ſuſceptam a ſe poſſeſſionem nullo detrimẽto publico relinquẽdam.

¶ Scriptus heres a tributario debitoꝛe etiã onus fundorũ ſteriliũ agnoſcere cogit. ꝛ ſi hꝛ̃ditati renunciat cogit cedere oĩbus bonis que ex aliquo titulo a debitoꝛe percepit. B.

Idem. a.

Heredes ſcripti etiã pro minꝰ idoneis fundis fiſcale onus cogant agnoſcere[r]: vel ſi renunciandum hereditati putent: cedant his oĩbꝰ rebꝰ quas ex hiſdẽ bonis quocũqꝫ titulo[s] ꝛ iure ꝑceperint.

¶ Poſſidẽs predia ſterilia et fertilia nõ poteſt renũciare ſterilibus ꝛ fertilia retinere: ſꝫ oĩbus debet cedere vt pariter omnia curialibꝰ deferantur. Bar.

Imperatoꝛ Va.

Qui vtilia reipu. loca poſſident/ permixtione facta etiam deſerta ſuſcipiãt[t]: vt ſi eorum[v] partium grauetur acceſſu quas[x] antea per faſtidium reliquerunt: cedant alijs[y] curialibꝰ qui vtraqꝫ hac conditione retineant: vt preſtatione ſalua cum deſertis ꝛ culta poſſideant ſublata[z] a

a ¶ Expenſis. ꝑ excep. ad quod. ſ. de euic. ſuper. hoc eſt bonefidei poſſ. vt. ff. de acqui. poſ. l. iuſte.

b ¶ Donatiões. id eſt dationes facte in nouum dominũ. et facit. ſ. ti. i. l. locoꝛum.

c ¶ Quod ſi quis. id eſt q2: ne videatur replicari idem

d ¶ De oĩ agro deſerto. De cenſibus ꝛ perſonis eorũ qui preſunt cenſui dixit. nunc de predijs ex quibus cenſus percipitur ꝛ dicit ꝙ ager relinquitur ob ſterilitatem et aliquando datur a perequatoꝛe vel cẽſitoꝛe nouo poſſeſſori. vt. ſ. de fun. pa. l. ſi quis a prioꝛibꝰ. aliquãdo nouꝰ poſſidet auctoꝛitate ſua. vt. ſ. eo. l. vij. ꝛ. viij. aliquando traditur a pꝛincipe. vt. ſ. eo. l. finali.

e ¶ Steriles. id ẽ quando ſteriles fũdi ſuſcepti cũ fertilibus compẽſantur. vt. ſ. l. v.

f ¶ Imponũtur. id eſt adiungunt.

Cum diuꝰ. oꝛdines. i. decuriões vtpote ditioꝛes. qđ dic vt. ſ. eo. quiſqꝫ.

h ¶ Et. pro id eſt

i ¶ Quos. oꝛdies

i ¶ Solẽnibꝰ. tributis.

k ¶ Tenoꝛe. ſcilicet de immunitate triẽnij. Sed cõtra ſ. eo. quicunqꝫ. §. ceterũ. ꝛ. §. illos.

l ¶ Poſſeſſiõibꝰ. ab alijs qui nõ ſũt curiales.

Si quis. priuati. ſcꝫ ceſaris.

n ¶ Cuius. alienati.

o ¶ Reliqua. que ei remanſerant: vt pote non ſufficientia pro expenſis. ꝛ facit. ſ. de debi. ci. l. fina.

Quicunqꝫ. meruerit. id eſt vt mereretur impetrauerint.

q ¶ Cautione. idonea cum fideiuſſoꝛe vel pignore. vt hic. et. ff. mãda. ſi mandauero. §. fi. et facit. ſ. de loc. fun. ci. l. i. et de fun. pa. l. quicũqꝫ. et. ſ. de muri. l. pe.

Heredes. agnoſcere. i. exoluere. ſic. ff. de lega. i. apud iul. §. heredes.

ſ ¶ Titulo. etiã inter viuos qđ alſ nõ cõtingit. et facit C. de iure delibe. quidã. ꝛ. ff. de acq̃. here. l. ij.

Qui vtilia. ſuſcipiant. id ẽ retineant.

v ¶ Si eoꝛum. locoꝛum inutilium. Accurſius.

x ¶ Quas. ptes inutiles.

y ¶ Alijs. non eſt adiectiuum ad dictionem curialibꝰ ſed dic alijs ſcꝫ vtilibus locis: ſcꝫ curialibus. ſicut ſi dicerem cedo predio tibi.

z ¶ Sublata. ſcꝫ culta. i. ablata.

paucis quos[a] iniquũ eſt electa retinere: cũ municipes grauatura ſit ꝑs relicta.

¶ Prediũ ſterile deſertũ iniũgi debet poſſidẽti fundũ fertilẽ dominicũ vel templorũ / ⁊ ſi nullus reperiẗ volẽs dictũ prediũ poſſidere: antiquo poſſeſſori reſtituiẗ ꝓſtita cautione tributa ſoluẽdi ⁊ alias publicas functiones. h. d. Bartolus.

Idem.

Qui ſq̃s[b] conductor[c] fuerit inuẽtus poſſeſſor fũdi[d] fertilis qui ex publico vel templorũ[e] iure deſcendit / huic ager iungaẗ inutilior. ꝙ ſi contra id reluctandũ exiſtimauerit: ali⁹ poſſeſſor[f] ſub eadẽ preſtatione[g] queraẗ. vel ſi voluntarius q̃ ſit cõductor nõ inuenitur / tũc ad poſſeſſores antiq̃s[h] id eſt decuriones vel quoſlibꝫ alios loca iuris predicti adiũctis inutilibus reuertanẗ / idoneis fideiuſſoribus preſtitis.

Idem archa.

Quicunqꝫ deſertum fundum patrimonialẽ[i] exercuerit fertilem idoneũqꝫ preſtiterit ſaluo patrimoniali canone perpetuo ac priuato[i] iure defendat et velut domeſticum ⁊ auita ſucceſſione[k] queſitum ſibi habeat ſuiſqꝫ relinq̃t: neqꝫ eum aut promulgatione reſcripti aut reuerentia ſacre annotationis[l] quiſq̃ꝫ a fructu[m] impenſi operis excludat. Ceterum eos qui optimas ac fertiles poſſident terras aut etiã nunc ſibi eſtiment eligendas[n] pro deſerta ſcilicet portione[o] ſummã debiti preſentis[p] iubemus implere. ¶ Illos etiam qui emphiteoticario nomine nec ad plenũ idoneas nec omnibus modis vacuas detinẽt: ſic ex illis quoqꝫ que ꝑſidio[q] indigẽt iuſtam ac debitam quãtitatem õbere ſuſcipere[r]: vt indulto tẽporis ſpacio poſt biẽnium decretum canonem ſoluendum eſſe meminerint. Nemo tamẽ qualibet meriti ⁊ poteſtatis obiectione ſubmoueatur[ſ] / quominus ad dyacathochie[t] vicem defectas poſſeſſiones patrimonialis iuris accipiat eorum tributa ⁊ canonẽꝫ ſoluturus[v]. Illud ſpeciali obſeruatione procurãs vt primo vicinas ⁊ in eodẽ territorio ſortiatur: dehinc ſi neqꝫ finitimas neqꝫ in eiſdem locis reperit conſtitutas / tũc demum etiam longius poſitas: ſed in quãtum fieri valet pro interiecto ſpacio ſibimet coherẽtes pro modo ⁊ equitate ſuſcipiat vt id conſenſu omniũ[x] fiat qđ omnibus ꝓfuturum eſt.

¶ Agrum ſterilem ⁊ tributarium et deſertum quilibet auctoritate propria poteſt inuadere ſiue inuadens ſit vicinus ſiue non: ſed dominus deſerẽs infra biẽniũ recuperare poteſt reſtitutis expenſis cultori: q̃ elapſo non auditur. h. d. B.

Imperator Valen.

Qui agros dño ceſſante deſertos vel longe poſitos vel infinitimis ad priuatũ pariter publicũqꝫ compendiũ excolere feſtinat / volũtati ſue noſtrũ nouerit adeſſe reſponſum[y]: ita tñ vt ſi vacãti ac deſtituto ſolo nouus cultor inſederit / ac vetus dñs intra biẽniuꝫ eadem ad ſuũ ius voluerit reuocare / reſtitutis primit⁹ que expenſa conſtiterit facultateꝫ loci proprij conſequatur. nam ſi biẽnij fuerit tempus emerſũ omnis poſſeſſionis[z] ⁊ dominij carebit iure qui ſiluit.

a ¶ Quos. ſcilicet paucos. nam pauci ſunt qui velint culta et bona deſerere.

Quiſquis. al's incipit vt quiſquis.

c ¶ Conductor. i. curialis vt dixi. vel etiam nõ curialis. vt. S. l. i. et. J. l. proxi. et facit. J. de fun. pa. fundos. ⁊ in auẗ. de col. §. ſi vo. col. ix. ⁊ de mã. ꝑn. §. ſed etiã. col. iiij.

d ¶ Fundi. fertilis.

e ¶ Vel templorũ. ſimilia enĩ ſũt. ſic S. ne rei do. vl' tẽp.

f ¶ Poſſeſſor. id ẽ cõductor qui ⁊ tributaria ꝑdia poſſidet. vt in auẗ. de col. §. ſi quãdo.

g ¶ Preſtatione. forte q̃ preſtabatur anteq̃ꝫ eſſet ſterilis ſaluo triẽnio. vt. S. eo. l. i. et ſic nõ ẽ cõtra. S. de iu. fi. l. iij. §. diui fratres.

h ¶ Antiquos. q̃ reliquerũt loca vtilia illorum qui voluerint ſuſcipere. Itẽ h nõ vere iutilia. vt. S. l. proxi. dicitur. ſed locãt heredes. ⁊ facit. J. de fun. pa. l. q̃cũqꝫ.

Quicũqꝫ. pr̃imonialẽ. id ẽ pertinentẽ ad pr̃imonium pricipis

i ¶ Priuato. i. ſpãli. et hoc q̃ ad fiſcũ vel pricipem. vt. J. de fun. pa. l. iij. i fi. ſed alius habens in eo ius audiẗ vſqꝫ ad ſex mẽſes. vt S. ti. i. l. fi.

k ¶ Succeſſiõe. i. ſi ꝑ pr̃is ſucceſſionẽ haberet. ⁊ facit. J. d fun. pa. l. hi. et de fun. rei pri. l. i. et. J. de diuer. pre. l. iiij.

l ¶ Annotatiõis. proprio motu. ⁊ facit. S. de reſcin. vẽ. l. iij. ⁊ de preci. impe. offe. l. quotiẽs.

m ¶ Fructu. id ẽ velut.

n ¶ Eligendas. terras fertiles.

o ¶ Portiõe. ſ. deſerta q̃ ei deẗ. vt. S. l. pri. Ut dic ꝙ hꝫ aliã ſterilẽ vel partẽ ſterilis. nã vna ſupplet aliã: vel ſtatim vel poſt biẽniũ vel poſt tpa hui⁹ legis ad quod. J. eo. l. hac dif. et ſic nõ eſt contra. S. eo. l. i.

p ¶ Preſentis. quaſi dicat non preteriti temporis. vt. S. ti. i. l. i. et. l. fina. Accurſius.

q ¶ Preſidio. id ẽ deſertis que ei dãtur.

r ¶ Suſcipere. i. iubem⁹ repetere exactorẽ. Sꝫ videẗ contra huic ſupiori ꝑ xi. rñ. S. eo. l. i. Sol. ibi fiſcale. hic patrimoniale.

ſ ¶ Submoueaẗ. hoc on⁹ cũ habent tunc fertilia: volebant enĩ ſe aliq̃ excuſare et accipere ſterilia advicẽ cuiuſdaꝫ hoſpitalis quod excuſatur lꝫ fertilem habeat.

t ¶ Dyacathochie. hoſpitale. ad quod. S. de epiſ. et cle. omnia.

v ¶ Solutur⁹. ꝑ futuro nõ pro preterito. vt. J. e. l. hac.

x ¶ Omniũ municipũ. vel maiorꝭ partis. ſic. S. de iuriſ. om. iudi. l. ij. §. hoc etiã. et no. qđ omnes ⁊c. vt. S. de aucto. pre. l. fi. ⁊. ff. de edil. edi. qđ ſi. §. ſi plures. ⁊ qui et a qui. l. pe. §. i. Itẽ facit. ff. de tu. ⁊ cu. da. l. diui. ⁊. S. de ex ac. trib. l. pro locis et. S. de cen. l. fi. Itẽ facit ꝙ hic ſua auctoritate iuaſit: ibi a perequatore accepit. Accurſius.

Qui agros. reſpõ um. i. cõſenſum ſine alia interpretatione.

z ¶ Poſſeſſionis. ꝯdictio ẽx lege cũ q̃rebatur / h ceſſat que ad. xxx. an. datur. Item nec titu. nec forte bõa fides hic exigitur. al's ſecus. vt. S. de rei vẽ. l. nullo. Sꝫ hoc ſpeciale fauore tributorũ, vt. S. de iure

do.impe.l.ſi. Item contra.C.eo.locorum. Solu. ibi vocati fuerunt primi domini.hic non.

Q ¶ Ui fundos.priuato iure. emphiteotico.
b ¶ Non abnuant.id eſt non renuant.
c ¶ Opimioribus.i.fertilioribꝰ.ſic ergo facit.C.eo. heredes.et.ſ.l. proxi.et ſ.titu.i.l.ſi.⁊ i aut. de col.§. ſi fo.col. ix. et. ff. de admi. tut.cum queritur. et ad exhiben.celſus.§.i.⁊.C. de cadu. tol. his ita. et de dā. infec.pretor. §.fina.

Q Ui per potētiam. cū queſtuoſis.facit.C.l.proxi.Accur.
e ¶ Infecundos. id eſt ſteriles.
L Ocorum.ſex menſes.C.e.l.qui agros. in fi. contra.Sol.vt ibi.
g ¶ Affuerint. i. preſentes ſunt. et ſi venerunt.
h ¶ Propria. ſcʒ predia vocati pu[v]
i ¶ Cōfiteretur. nota cōtumacē ꝑ cōfeſſo. ſic in aut. de exhi.§. ſi vero. ſed al's contra. ff. de cuſto.reo.l.diuꝰ §.ſic et diuus.

Contumax ꝑ cōfeſſo habet.

k ¶ Uoluerint.infra ſex menſes vocati prius.
l ¶ Quē.id eſt aliquem.
m ¶ Competitionis.C.de fun.patri. l.ſi quis.et.C.codē quicunqꝫ.in prin. Accurſius.
n ¶ Ceperūt.non pro anteriori.tpe. vt.C.ti.i.l. ſi.⁊.C.e. quicūqꝫ.§.ceterū. ſʒ arg.C.ff. de iure fiſ.l. prediis.⁊ de pub.ipatores.So. hic magis inuito dat: aliꝰ in iſtis q̄ ſponte emunt.ar. C.l.proxi.⁊.l. q̄ fundos.Uel verius de ſterili et ſua auctoritate accedit.vt.C. eo.l.qui agros.

¶ Fūdos patrimoniales principis ille dicitur poſſidere iure priuati qui ipſos ſteriles accepit ⁊ ſui cultura fecit fertiles Hoc dicit Bar.

Impera. Ho.

Q Ui fundos patrimoniales iure[a] priuato canōe ſaluo ſuſceperit: hāc oēs ſine vllius exceptione perſone propoſitam intelligāt optionem: vt aut ea loca quibꝰ minor eſt ſoli fecūditas cum his ex quibus fructus vberes capiūt ſuſcipere ⁊ tenere nō abnuant[b]: aut ſi eorum refugiunt ſterilitatem opimioribus[c] cedant.

¶ Si fiſcus alicui ſucceſſit q fundos ſteriles et fertiles poſſidebat: ⁊ aliquis per potētiā fertiles occupauit cogitur ſteriles ex eadem ſubſtantia pro portione acceptare. h. d. B.

Imperator archa.

Q Ui per potentiam fundos optimos ac fertiles occuparunt: cum queſtuoſis[d] vberibuſqꝫ pro rata portione ſuſcipiant infecundos[e] ex eadem ſubſtantia.

Idem. a.

L Ocorū domini intra ſex menſes[f] edictis vocati reuertantur: qui ſi affuerint[g] ⁊ propria[h] teneant/⁊ ea q̄ ex preterito contraxerint debita redhibere cogātur. ſin uero impares eſſe earum rerum tributis propria confiteretur[i] abſentia/nec adeſſe voluerit[k]: penes eos qui hec ſuſceperint ⁊ certum quem[l] tributorum canonem promittūt/proprietas poſſeſſionis intemerata permaneat: vt poſtqꝫ ea exoluerit ſciant ſibi inquietudinem ſubmouendam/nec ſurreptiōe cuiuſqꝫ competitionis[m] loca que tenuerūt auferēda: quibꝰ etiā illos indulſimus vt ex eo tempore ex quo primū loca de quibus agitur ceperint[n] poſſidere tributa poſcantur.

¶ Ad tributa predij ſterilis nullus poſſidens fertilia cogitur niſi poſtqꝫ aſſecutus fuerit. Hoc dicit Bartolus.

Imperator Ho.

H Ac diffinitione ſancimus nullum poſſeſſorē neqꝫ[o] munificum predium pro alienis debitis vel deſtitutione[p] eſſe retinendum: neqꝫ eorū prediorum deſpectione[q] pregrauari que ex hiſdem bonis que retinent nequaqꝫ eſſe mōſtrantur: nec vllis preſtigijs[r] atqꝫ cōmētis exactio mutiletur[ſ].

¶ Domini prediorum debēt requiri vt ſoluant debita contracta: ⁊ ipſis ceſſantibus aſſignantur volentibus ſoluere. Hoc dicit Bar.

Idem augu.

O Mnium prediorū[t] actores ac domini requirantur: quorum ſiuitio probantur debita fuiſſe contracta: in abſoluto eſt vt debeat dominium commutari.

¶ Si curialibus patientibus et apud acta fatentibus predia eſſe alicuius: et tributa qs ſoluerit: apud ſoluentes remanet perpetuo dominium prediorum: et nulla repetendi datur licentia. Bartolus.

Idem Augu.

R Ura[v] et poſſeſſiones quas curiales quolibet

p ¶ Deſtitutiōe.ſcʒ ſolutionis debiti: ſi autem ipſum prediū deſereret tunc vbi aſſignabit alij cū onere.vt.C.e. quiſqs
q ¶ Deſpectione.ſuperiori.i.cōpetitio.al's eſt deſpectione.al's eſt defunctiōe. Et nota q ſi habeo fertile predium nō ſoluo pro te qui habes ſterile vel deſertum. ſed ſi habeo ſterile ⁊ fertile vnū ſoluit pro alio vt hic.et C. de cen. l.oē.adeo q poſtqꝫ ſterile eſſet michi datū a perequatore non ſoluo ꝑ preterito tpe. vt. C.eo. l.locorum. in fi.licet ſecus ſi ſponte acceperim.vt.ff.de iure fiſ.l.prediis.⁊ de pub.l. imparatores. que ſunt contra.et fa.C.ne vxor pro mari.⁊ in aut. vt nō ſi.pigno.col. v.et in aut.vt nulli iudi.§.quia vero col.ix. et.C.de execu.⁊ exac.l.nullā.⁊.C. vt nullus ex vicarijs.⁊c.
r ¶ Preſtigijs.exponē vt.ff.d adul. l.ita.
ſ ¶ Mutiletur.id eſt tardetur.

O Mnium prediorum.tā ruſticorum qꝫ vrbanorum.
v ¶ Contracta.i. detracta.vt qꝫ ceſſauerūt in ſolutione tributorum: tūc eni poſſeſſores excepti ecclijs amittunt predia vt h.et C. de epiſcopis et cleric.l.de his.⁊ de ſacroſan. ec.l. placet.ibi nulla ⁊c.

R Ura. hac lege no.q deſiderium apd acta publicatū non poteſt corrigi.ſic. C.de libera.cau.cum precium.Sed arg. cōtra co.ti.l.interrogatā. Sed ibi ſpeciale ne pereat libertas. Item facit ad hanc legem. C. eo.quicūqꝫ.in prin.

H Ac diffinitione.neqꝫ.pro id eſt fundi munifi.id eſt muneri ſubditū. et.C.de fun.patri.quicunqꝫ.et.C.de exac.tribu.l.fina. et.C. de cenſi.l.ſi perequatorem.

a ¶ Repetēdi. infra biēnium cum palā renunciauit. vt. ſ. de pac. poſtq̄ Si q̄s. naualē nauicłarij alicuius fuerāt vel erāt. vt. ſ. de ꝑ. na. l. ij. ⁊ iij. q̄bꝰ tributa dabant ex predijs aliquorum.
c ¶ Supequatio nis. vna dictio ſuperequationis.
d ¶ Ea. ſ. ꝑdia. q̄ſi dicat: multa grauamina inerāt in eis q̄ releuant ab alijs vt naualis ſors integra ſoluat. ⁊ ſm hoc ponit hic ti. vt ſ. de cano. lar. ti. et ſunt ſilia q̄ in vno releuet ⁊ i alio grauet. ff. de iureiur. l. eū q̄. ⁊ ſ. loc. l3. ⁊ ſ. e. q̄cūq̄. §. ceterū. ⁊ §. illos. ⁊ ff. d pu. corē. §. fina.

Grauatꝰ i. vno i alio releuari debet.

e ¶ Portiūcula. ex dictis ꝑdijs q̄ dñr diminuta eo q̄ macra ⁊ ſterilia ſunt facta.
f ¶ Fuerit. al's fuerit. ſ. portiuncula al's fuerint. ſ. predia.
Si q̄s. firmit. ſic. j. de lo. ꝑ. ciui. l. fi. in ꝑn. ⁊ l. q̄cūq̄. ⁊ ſ. e. quicūq̄. in prin.
h ¶ Nullāq̄ eos trāſit de ſingulari ad pluralē nūerū. ſic econtra. ſ. de iniuſ vo. l. fi.
i ¶ Innouationē ſic. ſ. de agri. ⁊ cē. l. cū ſatis. §. caueāt. ⁊ j. q̄bꝰ cau. co. cē. l. i. ⁊ ſ. de allu. l. fi.
Tuberniꝰ. mūicipē. i. mūeri ſubiectū vt innuit ex eo q̄d ſeq̄tur. et ff. ad muni. l. i.
l ¶ Territorij. i. terre. vt. ſ. e. hac. ⁊ ſic aliter q̄. ff. de vb. ſig. l. pupillꝰ. §. territorium. vl' dic q̄ l3 alij q̄ſq̄ cogant extra

pacto publicatis apud acta prouicialia deſiderijs ſuis vel reliquerūt vel poſſidere alios permiſerūt: penes eos qui eas excolucrunt et functiones publicas recognoſcunt firmiter perdurabunt/ nullam habentibus curialibus copiam repetendi[a].

Idem Augu.

Si quis deſerta predia que naualem[b] ſuſtinent functionem: et in deſertis nūc vſq̄ remanent / ſuperequationis[c] iure perceperit meliore cōditione in omnibus titulis cōuēit ea[d] releuari vt grauis ſors nauis eſſe non poſſit pro ea q̄ reſederit portiūcula[e]: cū alijs fuerit[f] diſpendijs liberata.

¶ Accipienti fundum patrimonialez ſterilem ſub certi canonis annua preſtatione non debet augeri canon ex melioratione. h. d. Bar.

Idem Augu.

Si quis auctoritate noſtri nominis de fundis patrimonialibus ſteriles ſub certi canonis pollicitatiōe ſuſceperit: firmiter[g] eum volumus poſſidere: ſub eiuſdem tamen canonis ſolutione quem noſtre maieſtatis auctoritas ꝑ annos ſingulos ſoluendum eſſe preſcripſerat: nullāq̄ eos[h] deſcriptionem ſiue adiectionem aut innouationem[i] in poſterum ſuſtinere: q̄m nimis abſurdum eſt eos qui nobis hortantibus fundos inopes atq̄ egenos magno labore impenſo aut exhauſto patrionio vix forte meliorare potuerunt: vt pote deceptos inopinatū onꝰ ſuſcipere: illudq̄ velut quadā circūuentione depoſci. q̄ ſi ſe daturos ꝑſciſſent / fundos minime ſuſcipere aut etiam colere paterentur.

Impa. Ualen.

Iubemus[k] neminem curialem pro alieni territorij[l] debitis detineri: ſed tantum municipem pro gleba ꝑpria conueniri.

¶ De fundis limitrophis[m] et terris et paludibus et paſcuis limitaneis et caſtellorum[n].

¶ Quidam prefectus qui vocabat tyberianus ſtatuit quaſdam poſſeſſiones ex quibus militibus cuſtodientibus limina imperij deferebantur frumenta. hoc ſtatutum hic confirmat hec lex: et iubet in perpetuum obſeruari: mādans q̄ reſcripta in contrarium impetrata nullius ſint momenti. hoc dicit Bar.

Impera. Ualen.

Tiberianus[o] ad poſſibilitatez[p] ſingulorum quorūq̄ locorū intuens / ſtatuit certas poſſeſſiones que ad limitem[q] frumenta cōueherent: quocirca generali lege ſancimus tyberiani diſpoſitionē oportere obſuari: amouentes quicquid vel potentia cuiuſcunq̄ elicuit: vel furtiua deprecatio: addenteſq̄ nichilominus in futurum nulli licere aduerſus vtilem vetuſtatez et preſentem legem noſtram importuna et reſpuenda[r] repoſcere.

¶ In limite imperij nullꝰ debet eſſe caſtelli detētor niſi is ſolus cui per principem detentio eſt commiſſa: contrafacientes pena hic inſerta puniūtur. h. d. Bar.

Impator Hono.

Quicūq̄[s] caſtellorum loca quocunq̄ titulo poſſident cedant ac deſerant: q̄a his tm̄ fas eſt poſſidere caſtellorū territoria[t] quibꝰ aſcripta ſunt[v]: et de quibus iudicauit

territoriuz accipe de ſta ꝑdia. vt. ſ. e. q̄cūq̄. §. fi. curiales tn̄ non. vt ar. ſ. de decur. l. curiales. ⁊ ſ. de act. ⁊ obli. ob cāſ. et. l. rura. et illa q̄ dixi. ſ. e. l. hac diffini.
m ¶ De fūdis li. ⁊c. Quidam hūt limitrophis: a trophos deſcptio ⁊ limite. i. deſcriptꝰ ad vſū militū q̄ milites iperiū cuſtodiunt. vt. j. l. i. ⁊ fi. ⁊ l. q̄bꝰ ceſſat alluuio. vt. ff. ⁊ acq̄. re. do. l. i agris. al's ē limitoſis: hec ſiue d noſtris ſiue de euictꝫ fundis erant.
n ¶ Caſtellorū. ſ. fundis. vt. j. l. ij.
o Tiberianus vel imperator: vel quia in eorum cronicis nō inuenit ꝑfectꝰ fuit q̄ legē facere pōt. vt ſ. de of. ꝑfe. pre. formam. Accur.

Legē facere pōt ꝑfectus.

p ¶ Poſſibilitatē. q̄d facere debuit. vt ſ. de an. ⁊ trib. l. ꝑ locis.
q ¶ Limitē. al's limitū. itē al's cōuenirēt al's cōuerterent: al's conueherent.
r ¶ Reſpuēda. ſcripta. ſic ⁊ j. titu. ij. l. pe. ⁊ l. omnis.
Quicūq̄. ꝑua ti vel milites nō caſtellani ſz. ꝑ. vt in fi. huiꝰ legis.
t ¶ Territoria. i. caſtrū cum territorio. i. iuriſditione. vt. ff. de v. ſig. l. pupillus. §. territoriū Uel etiam ipm caſtrum ⁊ terram in qua reſidet.
v ¶ Aſcripta ſūt. ab his q̄bus ꝑmi agros ↄſtituerit. vt

ar.ff.de aqua plu.ar.l.qđ principis.Uel dic aſcripta ꝑ exẽplũ ſeu ſcpturã a principis qđ olim dabaꝫ magiſtris militum cuſtodiẽtib⁹ limina.qđ exemplũ ſequebanꝫ magiſtri militum q̃ etiã ſtatuerũt numerũ militũ limitariorũ.vt.ſ.de of.prefec.preto.af.l.in noĩe dñi.§.quod autem.

curio.ꝛ de metal.l.fi.ꝛ de fab.l.iiij.ꝛ.ſ.ne rei do.l.i.ꝛ de agri ꝛ cen.l.cũ ſatis.ꝛ de vſufru.neq̃ꝫ.ꝛ de coar.l.ordinariorũ.ꝛ de fun.rei pri.vſus.ꝛ.ff.de fal.qui falſam.hec ſpecialia ſunt regulariter ꝫ.vt.ſ.de ꝑſcrip.xxx.an.l.omnes.

g ℭ Proſcriptionis.ſ.bonorum.

a ℭ Antiqtas.i.antiqui vt prediximus vel.i.vetuſtas q̃ ꝓ lege habetꝫ.vt.ff.de aqua plu.arcẽ.l.ij.in prin. Et ſic not. non licere cuilibet hr̃e caſtrũ.qđ itelli ge in limine ipe rij.ꝛ ſic caſtellũ dicitur limitꝫ caſtrũ.vt.d.l.in noĩe dñi.ꝛ hic dicit his locꝫ at alibi quilibꝫ poteſt facere.vt.C.de edi.p.l.ꝓuincias niſi fiat ad emulationẽ.vel ſcãdaluꝫ inde oriretꝫ: vt ibi no.nã nec priuato debet committi cuſtodia limitis.vt ff.de ope.pu.l.legatum.ſic nec villꝫ extꝫneo metrocomiã emere.vt.ſ.nõ licere ha.metro.l.i.ꝛ hec caſtra ſi ſũt nimie magnitudis ꝑ mgr̃m militũ poſſunt ad modũ reuocari.vt.ſ.de of.pre.pre.l.i no mine dñ.circa fi. Accurſius.

Caſtrũ habere cuiꝫ nõ ꝑmittiꝫ

b ℭ Non caſtellanus.i.talis miles cui nõ ſit aſcriptuꝫ limitis caſtrũ:nec ſit a magiſtro militum inter limitaneos deputatus.ex militib⁹ enĩ cõſtituebanꝫ milites limitanei q̃ erant ſub ducibus.vt ſupradicta.l.in noĩe dñi.et de offi.ma.mi.l.fi.

antiquitas^a.q̃ ſi vlteri⁹ vꝫ priuate cõditiõis q̃ſpiã in his locis vel nõ caſtellan⁹^b miles fuerit detẽtator inuentus:capitali ſententia cum publicatiõe bonorum plectetur.

ℭ Agri limitanei donec ꝑ milites poſſidẽtꝫ ſũt a tributꝫ immunes: ſi tñ alienati fuerit lege ꝓhibẽte vẽdicãtꝫ nõ obſtãte tp̃is ꝑſcriptõne.h.d.b. Impe.the.

Agros limitaneos^c vniuerſos cũ paludib⁹ omniq̃ꝫ iure quos ex priſca diſpoſitione limitanei milites ab oĩ munere^d vacuos ipſi curare ꝓ ſuo cõpẽdio atq̃ꝫ arare cõſueuerãt: et ſi in preſenti colũtur ab his firmiter^e ac ſine vllo cõcuſſionis grauamine detineri. ꝛ ſi ab alijs poſſidentꝫ (cuiuſlibet ſpacij tp̃is ꝑſcriptione ceſſante^f) ab vniuerſis detẽtatoribus vendicãdos hiſdẽ militibus ſine vllo ꝓ̃ſus (ſicut antiquitus ſtatutũ eſt) collationis onere volum⁹ aſſignari In his etiã cõtra eos q̃ ꝑceptiõib⁹ noſtris obuiã venire tẽptauerint ꝓſcriptiõis^g pena valitura.nã ſi q̃s forte qđ minime audere debuerat emptiõis titulo memorati iuris poſſidet predia: cõpetẽs ei actio^h ꝯtra venditorem intacta ſeruabitur.

ℭ De paſcuis publicis et ℭ priuatis^i.

Antiqua penſio ꝓ paſcuis ſaltuũ antiquitus cõſtituta in cõſulto pricipe augeri non debet.h.d.Ang. Impa.val.

Cum nulla ratio ſit cur in paſcuis ſaltibuſq̃ꝫ^k rei priuate^l penſio debeat ãpliari: nequaq̃ꝫ ꝓ libidine ordinũ augmẽta faciẽda ſunt: etenim iccirco grauiorẽ penſionẽ ipo ni ab ordinib⁹ accepim⁹/ vt animalia ex rebus priuatis nr̃is a locorũ paſtib⁹ arceantꝫ^m: quod fieri nõ oportere diue memorie iulian⁹ ꝓrogata iuſſione cõſtituit.q̃re excellẽs auctoritas tua^n cõuentis ꝓuinciarũ rectorib⁹ nõ eã licitatiõis neceſſitatem patiatꝫ inferri quã repentinam faciũt ciuitates: ſed eam manere decernet quam ſtatuit antiquitas^o. Impa.ar.

Inſignis auctoritas tua^p hac cõditiõe^q a publicꝫ^r pratꝫ ac amenis paſcuis aĩalia militũ ꝓhiberi ꝑcipiat vt vniuerſi cognoſcãt de emolumentis eorꝫ/ tuiq̃ꝫ officij facultatib⁹ duodecim libras auri fiſci cõmodis exigendas ſi q̃ſq̃ꝫ poſthac memorata prata mutilare tẽptauerit: nõ minore decernẽda pena ſi etiã prata priuatorum antiochenorũ fuerint deuaſtata: ita tñ vt ſine leſione ꝓuincialiũ ꝓuideãt curiales quo pacto animaliũ militarium^f paſtui cõſulatur.

ℭ Prata ꝓuincialiũ nõ debẽt fatigari moleſtia militũ principis.h.d.Bar. Impa.hono.

h ℭ Actio.ſcꝫ pro euictiõe.quia ſibi fuerit ſtipulat⁹ vel q2 bona fide emit lꝫ in q̃buſdã caſib⁹ emptor de ꝑcio nõ agat.vt.j.de fun.rei pri.l.nemo.ꝛ.ſ.de pred.curia.l.i.ꝛ de agri.et cẽ.l.quẽadmodum.

i ℭ De paſcuis publicis et priuatis. Prouidit fundis limitum nunc paſcuis.

k Cum nulla.ſal tib⁹.facit h̃.vꝫ in verbo ſaltib⁹.nõ dicas pratis vnde fruct⁹ colligitur aliter q̃ꝫ paſtiõe.vt ſ.l.pri.ꝛ.fi.ꝛ qđ dicit priuate.ſ.ꝑncipis.nã in ſaltu priuati hoĩs nõ intromittit ſe ordo.ſed dño committꝫ.vt ſ.de iude.l.nemo. Accurſius.

l ℭ Priuate.ſ.ꝑncipis.

m ℭ Arceantꝫ.q.d.iõ poſſeſſor ſeu cõductor ſaltus principis prius dat ordini.et ſic ordo accipit vt animalia militũ arceantꝫ vt ſua cõductoris liberius paſcantꝫ.et quevult induci.et facit.ſ.noua vect.l.i.et.l.ij.et facit.ſ.de cano.fru.vt.ro.l.neminẽ.et de pri.vt.conſtan.l.nulli.ꝛ.ff.de decre.ab or di.fa.l.ij.

c Agros limitaneos.i.militib⁹ cuſtodiẽtibus limina imperij aſſignatos.vt.ſ.titu.ij.l.omnes.et.ſ.l.i.

d ℭ Munere.ergo tributorũ.ſed ꝓ nõ limitaneis etiam milites tributa ꝑſtãt.vt.ſ.d offi.prefec.auguſta.l.i.ꝛ.ff.de mune.ꝛ ho.l.fi.§.ab huiuſmodi.

e ℭ Firmiter.ſic.ſ.titu.i.l.fina.

f ℭ Ceſſante.ceſſat hic ꝑſcriptio.ſic.ſ.de preſcrip.lon.tẽ.q̃.pli.l.fi.et de ꝑſcrip.xxx.an.cõperit.et de decu.l.ſi q̃s de-

n ℭ Tua.loquitꝫ ꝑſe.pre. o ℭ Antiquitas.ſic.ſ.ti.i.l.ij.

p Inſignis.tua.magiſtro militum loquitur.

q ℭ Hac conditione.id eſt intantum.

r ℭ Publicis.fiſci vel principis.Idẽ in priuatis cuiuſlibet.vt in hac.l.et.j.l.proxima.

ſ ℭ Militariũ.in duob⁹ cõſulitꝫ per hũc titulũ aĩalib⁹ militũ.primo vt hic.ſecũdo vt penſio nõ augeatꝫ cõductorib⁹ priuatis.vt.j.eo.titu.l.proxi.et penul.

Prata prouincialiū noſtro rū ⁊ precipue rei priuate noſtre pernicioſum vel periculoſum eſt militū moleſtia fatigari: ideoq̧ lege[a] ad ampliſſimam prefecturā ꝓmulgata cēſemus ne hoc deinceps vſurpetur. ſuper qua re vniuerſos quorū itereſt cōuenire tua magnificētia nō moreť: neq̧ permittat poſſeſſores vľ colonos pratorum gratia qualibet importunitate vexari.

¶ De fundis patrimonialibus[b] / et ſaltuenſibus[c] / ⁊ emphiteoticis[d] / et eorum conductoribus[e].

¶ Accipiens fundū fiſcalem in emphiteoſim ꝑpetuā ipſuz donat etiam irrequiſito fiſco. Bar.

Impa. conſtan.

Si quis[f] fūdos[f] ēphitheotici iuris ſalua le ge[g] fiſci citra iudicis auctoritatem donauerit / donatiōes firme ſint[h]: dūmō ſuis q̄buſcūq̧ temporibus ea que fiſco pēſitanda ſunt repreſentare cogať[i].

¶ Si pro re emphiteotica patrimoniali tēpore debito ſoluta penſio nō ꝓbeť: minori ipſo iure non inferť dānū vel pena ſed tutori ⁊ curatori in ſolutione ceſſantibus. h. d. Bar.

Idem.

Patrimonialis fundi pēſitationē ſeu aurariam ſeu frumētariā intra tp̄s[k] omiſſam minorū dominio nō nocere[l] precipim⁹ / nec ad fraudē[m] iuris eorū accedere[n]: ſi qđ ſolēniter debeť paulo[o] ſepi⁹ inferatur. ita tñ vt ꝑmanēte ſubſtantia paruulorū iudex tutorē vel curatorez ꝑ quē differť illatio negligētie ſue ⁊ deſerti officij penas[p] exigat: ⁊ dāna deplorare[q] compellat.

¶ Emphiteota ob ſterilitatez nō petat remiſſionem: ⁊ reſcriptū in cōtrariū impetratū per obreptionē nō tenet. Itē fundus fiſcalis ꝯceſſus in emphiteoſim ꝑpetuā ab emphi. non poteſt auelli licet alius offerat meliorē cōditionē. h. d. Bar.

Imperator Ual.

Quicunq̧ poſſeſſiones[r] ex emphiteotico iure ſuſceperit / ea ad refundēdū[s] vti occaſione nō poſſunt q̄ aſſerāt deſertas[t] eſſe cepiſſe: tametſi reſcripta per obreptionē meruerit: ſz nec auelli eas ab his poſſe nec ſi licitatio[v] ab alio fuerit ꝓmiſſa: ſed eas i perpetuū apud eos q̄ eas ſuſceperit et eorum poſteritatē remanere: nec ſi ſuper hoc reſcriptum fuerit aduerſus eos īpetratū.

Imperator Au.

Prata. lege. iſta quam dirigit ad prefectū. ⁊ facit. ī. de pa. do. augu. l. i.
b ¶ De fundis patri. Tam de proprijs q̄ de fiſcalib⁹ dicit. cū oēs ſint principis q̄ſi ꝓprij ⁊ patrimoniales. vt ar. ī. eo. l. i. et ī. ne quid in loc. pu. l. ij. §. i. ſm quoſdam. ſed alij de patrimonialib⁹ tm̃ dicunt. vt. ff. ne q̄d in loco pub. l. ij. §. i. ⁊ no. q̄ q̄dā ex his nō poſſunt locari vt conſtituti ꝑ meſopotamiā. q̄d miri: q̄ ſunt militibus aſſignati. vt ī. eo. l. oēs. ⁊ l. mili. Accurſius.
c ¶ Et ſaltuenſibus. de his dicit lex fi.
d ¶ Emphiteoticis. ad quā emphiteoſim nō permittitur accedere niſi dato fideiuſſore ēt ſi deſtū accipitur. vt. ī. co. quicūq̧. et ſ. de omni ag. deſer. l. iij.
e ¶ Cōductorib⁹. ſz ꝑſonalib⁹ q̄bus ſpeciale ius cōcediť tā ꝓ eis q̄ cōtra eos. vt. ī. l. iij. et no. q̄ ſi perpetuo accipiūt dñi ſunt. ⁊ iō donāt. vt. l. i. et ſ. de omni agro deſer. qui agros. nec imperator pōt eis auferre. vt. ī. de lo. fun. ci. l. fi.

Si q̄s emphiteota

f ¶ Fūdos. ad fiſcū pertinentes.
g ¶ Salua lege. i. ſaluo canone. vt ī. eo. l. vniuerſi. et. l. fundi. ⁊ l. fundos.
h ¶ Firme ſint. vt iſti. loca. §. adeo. Sed an vendere: videť idē. vt. ff. de re. iur. cuius eſt. ſed in alio emphiteota ſec⁹. vt. ſ. de iure emphi. l. fi. circa pn.
i ¶ Cogatur. non donator ſed donatari⁹. ſic nec vēditor pacto etiā interueniēte. vt. ſ. ſine cēſu vel re. l. fi. et facit. ſ. de epiſ. et cle. l. ſi quis p̄ſbyter. ⁊ de here. decu. l. fi.
Patrimonialis. tempus. xxx. dierū. vt. ff. de pub. l. imperatores.
l ¶ Nocere. immo videtur cōtra. ſed reſtituiť vt. ff. de mi. l. ſiet cauſa. §. ſi in cōmiſſum. Sed ibi in fiſcali. hic in patrimoniali. Item adhuc pl⁹. quia videtur nec reſtitui ⁊ ſibi preiudicare. vt. ſ. de ſi. inſtru. et iure haſte fiſ. l. quicunq̧. Sed ibi in fiſcali ex vltra erat proceſſum: quia ſolēniter vēditum. et eodē modo ſolue. ſ. de admi. tuto. l. ſi tutoris. Item nec ſibi negat reſtitutionem. Itē hodie videtur corrigi quod de. xxx. diebus dicitur vt ipſo iure non currant vt. ſ. in quib⁹ cau. in integ. reſti. l. fina. Uel dic q̄ illud q̄ñ currebat tempus ⁊ reſtituebatur: at quando non reſtituebatur etiam hodie currit: et nō reſtituitur vt dixi q̄ñ vēdidit fiſcale. alś corrigitur.
m ¶ Ad fraudē. i. damnum. ſic. ff. de edili. edic. l. cū autem. §. excipiť. q. d. euadere non affert damnum.
n ¶ Accedere. alś euadere.
o ¶ Paulo. id eſt parum inferatur ⁊c. id eſt nō totum quod debetur. vel dic ad fraudem. i. occaſionem iuris. ⁊c. quod cēt fraus eum euadere. ⁊ facit. ſ. de vſuca. pro emptore. l. fi.
p ¶ Penas. quia forte ſoluit eſtimationē penſionis ꝑ quā minor ſoluere debuiſſet. argu. ſ. vnde vi. l. meminerint. ⁊ ff. de actio. empti. l. iulianus. §. ſed cum in fraudem. tributa tamē minor ſoluit cum in hoc locupletior ē. vt. d. §. ⁊ nota penas deſerti officij. ſic. ff. de officio preſi. l. diuus. idem ꝑ omnia in eccleſia ⁊ prelato. vt i aut. de non alie. §. finimus. col. ij. ⁊ ſ. de anno. ⁊ tri. l. obſidere. Tributa ſoluit minor.
q ¶ Deplorare. id eſt emendare.
Quicunq̧ poſſeſſiones. ſcilicet patrimoniales.
ſ ¶ Ad refundendū. id eſt ad remittēdū canonem
t ¶ Deſertas. id eſt ſteriles per q̄ excuſabat ſe vt nō p̄diderit licet non ſoluerit penſionē. Sed argu. cōtra. ff. de alu. l. ij. ſed ibi per principem fuit diminutum.
v ¶ Licitatio. in locationib⁹ enī ⁊ venditionibus p̄diorum fiſcaliū non patrimonialium eſt locus adiectionib⁹ niſi cū locatio patrimonialis fuit tēporalis. ſed nec ad vēditiōes ꝑtinet ciuitatū adiectio. vt. ſ. de vend. re. ciui. l. i.

et .j. de loca.pre.ciui.l.fi.ꝛ nota hac.l.vnū cōtra cōductorē aliud pro eo. Jdē facit .ſ. de omni agro deſer.l.quicunq3.et de alluuio.l.iij.et de vendi.re ciui.l.ij.et.ff.de publi.l.licitatio. Accur.

Omnes fundi.limiti.id eſt ad vſum militū qui ſtant in limitibus imperij.ꝛ ideo etiam imperator aliena re non poteſt.vt hic dicit. Jmpator que dā alienare nō poteſt.

Fundi. nrām cenſaris. cum antea eſſēt emphiteoticarij alicuius priuati vel eccl'ie vel fiſci.

b ¶ Popoſcerit. titulo emptionis. vel alio perpetuo titulo.

c ¶ Cōmodamꝰ. id eſt ad cōmoduʒ percipiendum damus. vel hoc dicitur contractum ad tranſlationem in poſſeſſionis. Accur.

d ¶ Poſſeſſione. fundi dati in emphiteoſim.

e ¶ Diſſoluant. al's poteſt eſſe metus commiſſi.

Si qui.perpetuo.niſi infra ſex menſes ex die cōceſſionis venit.vt.ff.de cenſi.l.fi.et facit.ſ.de omni agro deſer.l.locorum.ꝛ.ſ.eo. quicunq3.

Jn quibus.inconcuſſe.ſic.ſ.e.l.fundi.ꝛ.j.de loca.pre.ciui.l.fina. ꝛ.ſ.de cenſi.l.fina. ꝛ de omni agro deſer.l.quicūq3. ꝛ de quadri.preſcrip.l.bene a zenone.

h ¶ Contractibꝰ. ſcʒ vt vēdat vl' alio titulo poſſit alienare. Accur.

Q. Uicunq3. deſertis. id eſt ſi fiāt ſteriles:vt accedat.ſ.de oī agro deſerto.l.quicūq3. ꝛ facit.ſ.de muni.le.l.penul.ꝛ.j.de loca.pre.ciui.l.i.ꝛ de pub.l.licitatio. in prin.ꝛ.ſ.de vſur.l.ſi bene.et inſti.de ſatiſda.tuto.§.penul. Accur.

Fundi patrimoniales ꝛ qui ex emphiteotico iure ad domū noſtram diuerſis generibꝰ deuoluti ſūt:ſic eis q eos popoſcerint[b] ceduntur/vt cōmiſſi metꝰ eſſe non poſſit:neq3 eni magis cōmodamꝰ[c] nr̄a q3 tradimus ea iure dn̄i j.ra tn̄ vt ea que ī noſtra poſſeſſiōe[d] poſiti pſtiterit ꝛ ī poſter diſſoluāt[e]

¶ Suſcipiēs a peq̄tore fūdū deſertū:ipm ppetuo poſſidebit. Bar. Impera.gra.

Si q̄a priorībꝰ colonis vl' emphiteoticarijs deſtitutum patrimonialem fundū a pequatore vel cenſitore ſuſceperint:ppetuo[f] eūdē atq3 incōcuſſo iure poſſideant: nec quiſq3 ſcd's petitor accedat.

¶ Donatariꝰ principis rē ſibi donatā poſſidet incōcuſſam: ꝛ eam in alium pōt transferre. h.d. Bar. Imperator gra.

Hi q̄bus patrimoniales poſſeſſiones p aſianam ꝛ pōticā dyoceſim vel a nobis vel a diuis parētibus nr̄is ſacra largitate donate ſūt inconcuſſe[g] poſſideant atq3 ad ſuos poſteros trāſmittāt:qd̄ q̄dē nō ſolū in heredibꝰ: ſed etiā in cōtractibus[h] omni genere volumus cuſtodiri.

¶ Accipiēs ī emphiteoſim a fiſco dʒ cauere de nō deſerēdo ſub hypotheca ſuorū bonorū: al's ſatiſdare tenetur:quā ſatiſdationē ſi magiſtratus omiſerit ad ſuum redūdat periculuʒ hoc dicit Bar. Idē aug.

Quicunq3 ad emphiteoſim fundorū pr̄imonialiū vel reipublice iuſſu nr̄i numinis venerit:is ſi redūdātia fortunarū idoneꝰ fuerit ad reſtituenda q deſertis[i] forte poſſeſſionibꝰ requirent pr̄imoniū ſuum publicis implicet nexibus. Si vero minor facultatibus pbabitur:datis fideiuſſoribꝰ idoneis ad emphiteoſim accedat. ſciētibꝰ his quos talium rerum cura ſollicitat in ſe negligētie damna, ſi hmōi cautio defuerit, eſſe vertenda.

¶ Fūdi limitrophi militibꝰ aſſignati p reſcriptū principis vel annotationē in emphiteoſim vel iure dn̄ij in aliū trāſferri nō poſſunt: ꝛ trāſlati reuocātur. h.d. Bar. Idem augu.

Omnes fundi pr̄imoniales p meſopotamiā ꝛ oſdrochenā puīcias q̄s pſtat diuorū retro pricipū ſanctiōibꝰ limiti[k] deputatos/ad ius priſtinū ſine vllius aſſertiōis reuocentur obſtaculo[l]: pbituri oia q anteа ipēdēda neceſſitatibꝰ limitis pberi cōſueuerāt:ita vt nulli penitꝰ audiant q aut reſcripto aut annotatiōe dn̄ium vel emphiteoſim vel pductionem quolibet genere largitatis de nr̄a liberalitate meruerint.

Imperator Archa.

Uniuerſi cognoſcāt nichil priuato iure[m] ſaluo canone fundis emptis cū pr̄imonialibꝰ eē cōe:ita vt ad eos[n] nūq3 pr̄imonialiū fundorū peq̄tor accedat: graui mulcta feriendo eo qui ſtatuta noſtre clemētie auſus fuerit temerare.

¶ Si fūdi patrimoniales fertiles aliquibus ſunt conceſſi ꝛ ſteriles nō: perequator dʒ ſterilia fertilibꝰ aggregare: vt ſic omniū penſio preſtet: et diuiſio fiat ſterilium equa lance ꝛ fertilium. Bar.

Idem Augu.

Fundos patrimoniales eos dūtaxat qui ſaluo canone[o] iure priuato noſtra liberalitate conceſſi ſunt[p]/cum his patrimonialibus qui in cōditione propria conſtituti ſūt[q]

l ¶ Obſtaculo.ſi alius poſſideat.et facit.ſ.de fū. limi. l.i.et.l.fina.ꝛ.xvi. q.iij.c.inter.

Uniuerſi.priuato iure.fecit differentiam inter predia patrimonialia et tributaria que emit priuatus a priuato. ſaluo tamen canone.q2 aliter emere nō licet.vt.j.de fū.rei priua.l.nemo. ꝛ illa patrimonialia que quis acceperit directe a prīcipe in emphiteoſim:cum his ſcd'is pōt dari aliud deſertum:ſi priꝰ data ſunt florida: ꝛ hoc per pequatorē.qd̄ in primis ſecus:ꝛ ſm hoc priuato dic:id eſt quia priuatꝰ a puato emit. Alij dicunt/ id eſt ſpeciali iure.

n ¶ Ad eos.emptos. et facit.j. de meta.l. deuotum. ꝛ.l.proxi.

Fundos.canone.i.tributa ordiaria q pſtāt principis predia. vt.ſ.d exac.tribu. l.fi.nam et eccleſia vt .ſ. de ſacroſan. ec.l.placet.

p ¶ Conceſſi ſūt. in emphiteoſim vl' locationem.

q ¶ Conſtituti ſunt. deſerti puta: etiā apd̄ nos ſūt nemini conceſſi q concedūtur habēti alia vt illa deſerat vt omnia alicui dari poſſint. vt.ſ.d omni agro deſer.qui vtilia. ſecus ī emptis a priuato.vt.ſ.l.proxi. Accur.

Ius.i.penſio emphiteotici predij que penſio noſtro iudicio.i.permiſſione noſtra ſpecialr̃ eſt retenta apͦ venditorē vt ipſe eam preſtet nō emptor ſine vinculo obligationis.inefficax em̄ pactio eſt ſeu obligatio vt eā alius ꝙ̄ q̄ poſſidet pſtaret.vt.s.ſine cē.vl' reli.l.fi.niſi ſit facta noſtro iudicio.ſicut ⁊ ipſius predij pri-monialis ieſficax eſt alienatio facta a procuratore primōij niſi iuſſu pn̄cipis.vt.ff.de leg.i.apud iulianū.§.fi.ita illud ius noſtro iudicio reteñ immutabile pſeuerет.⁊ ſicut ē ab emptore poſſeſſum vt venditor non ipſe emptor preſtet ei.et ſm̄ hec verba iudicio noſtro terminant retētatū.Uel dic iudiciuꝫ eſt in hoc vbi ſine obligatiōe eſt cōuētio ⁊ ſic ſoluat emptor Uel dic ꝙ legātur cū inferiori lr̃a iudicio nr̃o.⁊ eſt ſenſus idē q̄ proxim⁹

b ¶ Predij pr̄ioial'

b ¶ Poſſeſſionez.i.ſine nr̃o iudicio emptor vetuſto tēpore retinuerit ſic poſſeſſionē quā vēditor pſtiterit.non ipſe volum⁹ eū adiuuari ex vetuſtate tp̄is: quominuſ puus preſtet ipſe emptor ſm̄ q̄ſdaꝫ et verbum vicioſa pōt legi.ſ.obligatione.vt.s.vel vetuſtate.nā tricēnalis vel.xl.an.pſcriptio ex vicioſa poſſeſſione oritur.vt ff.de acq.poſ.l.pōponius.§.fi.⁊ vetuſtas dicer.xl.an.vt ar.j.de fun.rei pri.

illuſtris auctoritas tua iubeat exequari:ita vt releuato onere rei qͦ imminet fatigatꝫ trāſlatio in eos q̄ integris virib⁹ florēt ⁊ aſcriptio tributorū equa lance diuidatur.

¶ Penſio predij emphiteotici a fiſco defe¶litur p emptorem/nō obſtante pacto ꝙ venditor ſoluere debeat:niſi principis iudicio fuerit firmatum. h.d.Bar.

Impator Zeno.

Ius[a] emphiteotici p̄dij[b] qͦ ſine obligationis vinculo retentatū eſt iudicio nr̃o immutabile perdurare precipimus:poſſeſſionēz[b] autē que ſine obligatione ſpeciali fuerit vicioſa:vetuſtate temporis nolumus adiuuari.

¶ Emphiteote fundos patrimoniales emere non cogūtur dn̄ium vero vtile habeant ſicut ſi a principe vel alio ex quocunqꝫ titulo acquiſiſſent.B.

Impera.theo.

Poſſeſſores vel[c] emphiteoticarij patrimoniales q̄ fundos minime nūc vſqꝫ cōparauerunt[d] eodem largitatis modo[e] nequaq̄ꝫ ad eorum comparationem vrgeātur:ſed tanq̄ꝫ precijs depenſis ſic eis noſtri numinis beneficio potiantur:vt qͦ iuris alter inferendo precium ꝯſecutus eſt:hoc noſtra liberalitate predit⁹ emphiteoticarius habeat. Illud q̄ꝫ ius in quib⁹ coluit predijs qͦ aut ex ſucceſſiōe[g] aut ex cōparatione priuata[h]/aut noſtri numinis liberalitate aut q̄cūqꝫ modo[i] poſſedit:ſciat[k] illibatū intemeratūqꝫ ſeruari:licētia eis cōcedēda etiā libertates[l] mācipijs ex fundis primonialib⁹ atqꝫ emphiteoticarijs cum fundorum ſint domini preſtare.

¶ Predia primonialia hic nominata nō pn̄t alienari in aliū pena cōtrafacientib⁹ imminēte.Bar.

Idem.

Nulli tā in poſterū licere p̄cipimus primonia les ſeu limitrophos vel ſaltuē ſes[m] fundos q̄ per tractū oriētis[n] poſiti ſunt ad ius transferre priuatū:ſiue dēpto ſiue ſaluo canone iurꝫ fundorū immutatio poſtuler:legis temeratores.l.librarū auri pena cohercentes:tā videlicet petitorem ꝙ̄ officium[o] quod petitionem concedit admitti:licet annotatio noſtra diuina pragmatica contra vetitū proferatur.

¶ Qui p.xl.an.fundū primoniale vel tēplorū poſſederit vl' alteri⁹ iuris cū titulo vel ſine:nullā p ipſo moleſtiā vel queſtionē pati pōt/ſꝫ ſoluet debitū canonem.ſi vero ab initio pbet titulū poſſeſſor adēpto canone a principe p̄diū ſibi fuiſſe ꝯceſſum a canōis preſtatione ſecur⁹ eſt.B.

Imp.ana.

et ſit hic ſpeciale in patrimonialibus emphiteoticis ſm̄ M.et ſm̄ hoc adimar poſſeſſio.i.dominiū vt nō preſcribatur.xxx.an.ſed.xl.vt.j.e.l.fi.et facit.s.de preſcrip.xxx.an.l.cum notiſſimi.§.fi.

Poſſeſſores.vel.pro id eſt.

d ¶ Cōparauerūt.a me vel a priuato ſꝫ in emphiteoſiꝫ habent a me.

e ¶ Modo.i.bn̄ficio.q.d.ſicut eis largimur in ēphiteoſim.ita largimur hoc vt nō habeant neceſſe ea emere.et tn̄ habeāt tātū ius ac ſi emiſſent excepto qͦ dicitur.s.e.vniuerſi.accur.

g ¶ Succeſſione.vt qꝫ acceperāt de ſertū p qͦ vidētur ſuccedere deſerēti.quo caſu biēnio vl' ſex mēſib⁹ ſit tut⁹.vt.s.de omni agro deſer.l.qui agros.et.l.locorum.

h ¶ Priuata.facta a nobis vt ſub ijcit.

i ¶ Quocūqꝫ modo.quia ius in re temporis diuturnitate queſiuit.vt s.e.l.ius. Tēpor diutur nitate ius ali cui q̄rit

k ¶ Sciat.emphiteota tn̄.

l ¶ Libertates.j.titu.i.l.ij.contra.Sol.habent hic q̄dam liberalitates ſecus in libertate dicūt.vel illͦ in colono ſimplici vel alio:hoc in emphiteoticario vel illi qui ſunt dn̄i ſaltez vtiliter.arg.i aut.de non alie.§.alienationis.col.ij.et facit quod dixi.s.de agrico.et cen.l.

l.nemo.Uel dic q̄ poſſeſſio.ſ.vicioſa:⁊ ſm̄ hoc dic ꝙ vicioſe cepit poſſidere poſſeſſor ſine titu.et tn̄.preſcribit.xl.an.ſꝫ canonē ſoluet p.l.fi.j.eo.Uel dic ſm̄ Azo.ius emphiteoticū habebas in fundo ticij:illͦ prediū poſſedit ſeius.xxx annis nullo modo ſibi obligatū ab emphiteoticario.nūc emphiteota vēdicat a ſeio vtili in rē.ſeius obijcit pſcptionē:phibet hec cōſtitutio pſcriptionem.⁊ eſt ſpeciale iuri emphiteotico nō obijci pſcriptionē ſm̄ Azo.Sed ego credo meli⁹ dici ſi dicam⁹ eū habuiſſe ius emphiteoticū in p̄dio patrimoniali:nā ⁊ rub.de patrimonialib⁹ loquitur.

quemadmodum.Accur.

Nulli.ſaltuenſes.id eſt ſaltus in quibus ſunt paſcua.accur.

n ¶ Orientis.localis eſt hec lex.nam alie dominice poſſeſſiones ſaluo canone alienari poſſunt.vt.j.de fun.rei p̄.l.fi.et.j.l.proxi.et eſt ſimilis prohibitio quodammodo in predijs redactis ſub forma patrimonij.ff.de lega.i.apud iulianum.§.fi.

o ¶ Officium.i.officiales.⁊ facit.s.de aquedu.l.diligenter.et de fun.li.l.fi.et de pe,bo,ſub,l.ij.

Iubemus omnes qui in quacunq; diocesi aut q̄cunq; prouincia vel quolibet ſaltu vel ciuitate fundos patrimoniales vel templorum aut agonotetici[a] ſeu releuatorum iugorū[b] vel cuiuſcūq; iuris p xl. iugiter annos poſſeſſiõe. ſ. nō ſolū eorum qui nūc detinēt verūetiam eorū qui antea poſſederant cōputanda ex quocūq; titulo: vel etiā ſine titlo hactenus poſſederūt: vl' poſtea p memoratum. xl. annorū ſpacium poſſederint: nullam penit⁹ ſup dñio memoratorū omniū fundorū vel locoꝝ vl' domoꝝ a publico actionem vel moleſtiā aut quālibet inquietudinē formidare. ſed impoſitum canonem pro qualitate iuris cuius predia ſunt vel loca per ſingulos annos ſoluentes: p certo habeāt ſuum eſſe[c] qd poſſidēt vel poſtea poſſederint: ita vt omnibus ad excludēdam omnem quolibet mō ex publico mouēdam[d] queſtionē/ nuda ex quocūq; titulo vel etiā ſine titulo corporalis. xl. annorū iugis[e] poſſeſſiõis exceptio poſſit ſufficere/ Hoc etiā adijciendo vt illi q̄q; qui adēpto canone[f] hmōi fundos ab initio[g] principali iuſſione datos ſibi fuiſſe cōfirmant/ ſi p. xl. an. ademptī canonis beneficiū iugiter poſſederunt: nec canonem cuius ademptionem. xl. (ſicut dictum eſt) annorū poſſeſſio teſtatur poſſint penit⁹ profligari: eo q nostre pietati placuit i vtroq; cāu. i. tam ſaluo q̄ adēpto canone poſſeſſorum iura noſtroꝝ in eo ſtatu in quo p. xl annos (ſicut dictuz eſt) iugiter manſerunt: abſq; vlla innouatione durare. h

¶ De mācipiis ⁊ colonis patrimonialiū ⁊ ſaltuenſium ⁊ emphiteoticorū fundorum.

¶ Si villa locata in emphiteoſim conceditur nō poſſunt coloni vſurpare totum territoriū eiuſdem/ et vniuerſas aquas ⁊ fontes eiuſdem: ſed fructuz debent percipere de his in quibus cultura requirit: et vti aq̄ quatenus eſt ad culturam neceſſaria. reliquum vero cedit emphiteotis. Bar.

Impa. Valen.

Emphiteoticarios[h] grauant coloni[i] agros pref conſuetudinem vſurpātes[k] q̄s nullis culturis erudierūt: cū ſolēnitas[l] id eos attractare[m] pmittat/ qd eorū labore vel oliuetū eſt inſitum[n] vel vinetis. ſed et irriguas fontium aquas vſurpare conantur/ quarum fruct⁹ ſolis emphiteoticarijs debentur. ideoq; placuit vt deiceps aquarū iura poteſtateſq; penes emphiteoticarios pmaneant.

a Iubem⁹. agonotetici. ſ. nominis fundos vel nolatos releuatorū vel alio ſili. vt. ſ. de colla. do. ade. l. i. ⁊ dñr agonotetici ſm. M. fundi q̄ dabant certātib⁹ in agone. vel .i. rureſtres pducti ad fertilitatē agone. i. labore. nā pmo erāt ſterilia. agon ei grece labor latine: q̄ q̄ laborat agit. vñ xps i agone fuit. Et releuata dñr q̄ cū erāt paluſtria facta ſunt terrena de q̄bus ēt loq̄tur dicta lex de col. do.

b ¶ Iugorū. i. tre q̄ mō iugo aratur olim ſterilis. vt in auf. de mā. pnci. §. coges. itē cuiuſcūq; iuris. i. nois a iure impoſiti vt aurariū. vt. ſ. e. l. ij. et de col. do. ⁊ no. ſm M: hic loq̄tur de p̄dijs deſertis q̄ poſſident ab aliq̄ nulla intercedēte auctoritate ei⁹ q̄ eam inponere potuit. et iō hic p. xl. an. p̄ſcribit vel ali⁹ qui a tali poſſeſſore titulo incedēte accepit ſm. M. ⁊ Jo. q̄cūq; ergo talia p̄dia p ɔtractū ēphiteo. vel p cōductionē ppetuā pceptione impatoris vel auctoritate comitꝫ pyuati erarij ſuſceperit: dñium cum poſſeſſiõe cōſeq̄tur quā alienare et q̄ voluerit mō transferre poterit. qd ergo pceptio vel auctoritas facit: hoc facit hic p̄ſcriptio Accur.

c ¶ Suum eſſe. q capitꝫ cēſura ſublata iugatio terrena remāſit et oīs p his agris quos poſſidēt publicas pſtatiões debēt. iō videbat publico eſſe q̄ſitū qd fuerat p̄ſcriptum. quia fiſcus ſolus penſionem receperat. ſed nō eſt niſi ei qui poſſedit. M.

d ¶ Mouendam. anniuerſarie ſolutiones p rationalez rei pyuate exigebant. q̄ al's vocatur pcurator fiſci. vt. ſ. de mo. mul. l. ij. ⁊ iij. et ſic a publico mouebatur actio. vt. j. de fun. rei. pri. l. vniuerſi.

e ¶ Quadragita annoꝝ iugis. vt. ſ. de p̄ſcrip. xxx. an. cōperit. ⁊ j. de fun. rei pri. l. fi. nec ob. ſ. ne rei do. vel tēp. quia ibi de lōgo tpe dr. itē nec. ſ. de ol agro deſ. l. q̄ agros. ⁊. l. locorū. q ibi cōtra pyuatos/ hic ɔtra fiſcū. Itē qd ſi erat pyuati p̄diū? Rñ. multomagis ſm. P. ſec⁹ aūt ſi nichil eſt ſolutū. q fiſco nō p̄ſcribit in canone pyuato vt āmodo nō teneatur ſoluere. vt. ſ. de p̄ſcrip. xxx. an. cōperit. qd tñ dic vt. ſ. de preſcrip. xxx. annorū. male.

f ¶ Adēpto canone. ipetraui a pncipe prediuz: vt ſine canone libere haberem. Sꝫ contra. j. de fun. rei p. l. fi. So. ibi i dñico hic nō immo hic a pncipe: ibi ab alio accepit eo pacto. Et no. duo neceſſaria q̄p vnū nō ſufficit. ſic. ff. de adop. l. poſt mortē. Alij dicūt q hic erat dubium de canōe. ſi autem eēt certū etiaꝫ a pncipe ſufficeret Itē cōtra. ſ. de preſcrip. xxx. an. cū notiſſimi. in §. Sol. h iuſſio vel conceſſio principis fuit: ibi non.

g ¶ Ab initio. inuit q ſi primo cepit poſſidere p⁹ea bñficiū dēpti canonis ipetrauerit nichil egit. vt. ſ. de an. no. ⁊ trib. l. in fraudē. ⁊ de imu. ne. cō. l. i. M. ⁊ facit. ſ. de profeſ. ⁊ me. l. fi.

¶ De mancipijs et colo. pa.

Emphiteoticarios. cū fiſc⁹ ſingla p̄dia cuiuſdā ville locaſſet diuerſis certa mercede in nūmis ɔſtituta poſtea dederat alij villā illā i ēphitheoſim. coloni ſic oīa volūt vſurpare: vt in emphiteote nil remāeat: qd non poſſunt. ad qd facit. j. eo. l. iij.

i ¶ Coloni. q̄b⁹ locatio pma facta eſt ad nummos.

k ¶ Vſurpātes. ſ. eos q̄s ⁊c. ⁊ eſt ar. ɔ prādēſem ſcriptorē Doctor qui facit p ſuos diſcipulos ſcribi: ⁊ cōtra magiſtrū q̄ facit aut lectorem pro ſe legere. aut lector non pōt legere p ſub

l ¶ Solēnitas. q̄ a iure ē iucta circa ēphiteoticos fūdos

m ¶ Attractare. i. ad vſum proprium trahere.

n ¶ Inſitū. q̄ſi iſertū ⁊ vēit ab iſero iſerꝫ iſerui. i. inſedare ſtitutuz

a ¶ Irrigationis facit.§.de ſerui. et aqua.l.preſes.
L Ibertates. dñi. vt coloni et ſic eſt cõtra.§.ti. i.l.poſſeſſores.⁊ facit.§.de his qui a non do.l.ſi nõ proprie.
c ¶ Rationales.i. procuratores ceſaris.vt.§. de modo mul.l.ij.
C Ognouim⁹. meruerit. in ẽphiteoſiꝫ. ⁊ nota ſpeciale vt teneaẗ colono ſtare fauore fiſci: nec fiſc⁹ teneatur ei vt hic.et ff.de iu.fi.l.ſi.§.patronus.al's regulariter cõtra.vt.§. loca.emptorẽ.et.ff loca.ſi merces.§.i. et de vſufru.arboribus.§.i. que ſũt contra.
S Up patrimonialiũ.fundorũ.id eſt deſertorũ
f ¶ Uertant. arãdo. Accur.
f ¶ Dirigẽtes.ſcꝫ ſe.
g ¶ Ad militiam id eſt reuocatur ꝺ militia.vt.j.ti.i.l.i. et fi.et.j.de agri.et man.do.l.iij.et.j.q̃ mili.nõ poſ.l.circa et.§.de colo.pa.l.i. et de agri. et cenſi. l.colonos nulla.⁊.l cum ſatis.§.caueant.⁊ ne rei do.vel tem.l.i. et.j.de ap. ma.nul.l.probari. niſi iam facti veterani:vt ſubijcit.et nota ꝙ non loquitur ꝺ ſimplici colono:ſed aſcripticio qđ patꝫ:quia dicit auitas conditões Item.j.de vetera. l.pe.contra.
h ¶ Meruerunt. vt quia hõeſte miſſi ſunt de militia.
i ¶ Tela.q̃ i militia habuerunt.
k ¶ Uomeris.iſta

ent:tantũq; ex colonis imꝑartiatur quantum culturis eorũ agrorum ſufficere manifeſtum eſt quos ipſi colunt:pro modo autem ſuperflue irrigationis[a] quam vltra culturas ſuas vſurparint/emphiteoticarijs poſſeſſoribus penſiones acceſſiones q; prebeant.

¶ Manumiſſio facta de mancipio fundi patrionialis a non domino reſcinditur per procuratorem ceſaris. Bar.

Impera.Valen.

L Ibertates quas mancipijs ex fundis patrimonialibus atq; emphiteoticis qui fundorum non ſunt domini[b] preſtiterint/ rationales[c] huiuſmodi precepti auctoritate reſcindant.

¶ Emptor fundi patrimonialis tenetur ſtare colono:quem ſi expulerit poſſeſſione priuetur.h.d.Bar.

Impa.Gra.

C Ognouimus a nonnullis q̃ patrimoniales fũdos meruerunt[d] colonos antiquiſſimos ꝑturbari:atq; in eorum locovel ſeruos ꝓprios vl' alios colonos ſurrogari.edicti itaq; huius auctoritate ſancimus eos qui deinceps aliquid huiuſmodi crediderint attẽptãdum: hiſdem poſſeſſionib⁹ eſſe priuandos.

¶ Coloni ad aliquam militiã conuolantes reuocãtur ad antiquam culturam. Item milites veterani ad quietem donati rei ruſtice operam nõ debẽt dare.h.d.Bar.

Idem Augu.

S Uper patrimonialiũ refectione fundorũ[e] dudũ noſtris eſt legibus conſtitutũ vt hi qui eos colentes ſolũ eorũ verterãt[f]:nũc ad alia loca dirigẽtes[f]:nunc ad militiam[g] cõuolantes ad auitas conditiones et propria iura reuocent. Ceterum eos qui caſtrenſib⁹ ſtipendijs ocia quieta meruerunt[h]/etiã veterani conſtituti: nequaq; placet tela[i] vſum vomeris[k] ligoniſq; conuertere.

¶ De fugitiuis colonis patrimonialibus/ ſaltuenſib⁹/et emphiteoticis.

¶ Coloni patrimoniales vel ſaltuenſes non obſtantib⁹ aliquibus ſtipendijs que promeruerint reuocantur ad primenam culturam agrorum. B.

Impa.Valen.

Q Uicunq; ꝑuuli[l] ex municipib⁹ vl' colonis patrimonialibus vel ſaltuenſib⁹ q̃rũ tamẽ aui ac patres implicati hmõi functionibus fuerint cõniuentia militaris officij ad ſtipendiũ caſtrenſe vel officia diuerſa tranſierint ad munera patrie vel ad agrorũ cult⁹ cõuentis ducib⁹ tribunis ac ꝑpoſitis reuocent:neq; his ſtipendia[m] proſint.

¶ Suſcipiens vel occultans colonum patrimonialeꝫ pena hic inſerta punitur. Bar.

Idem Augu.

Q Uiſquis colonum patrimonialem[n] aut ſollicitatione ſuſceperit/aut occultatione celauerit:nõ ſolum ipſuꝫ reſtituere:ſed etiam libram auri pene nomine inferre cogatur.

¶ Oẽs aſcripticij ad agriculturã ꝓdiorũ patrimonialiũ ſi ad aliquã militiã cõuolauerint reuocantur. Bar.

Imperator Hono.

Q Uiuſcũq;[o] annotatiõis vel oraculi dudũ impetrati vel poſtea eliciẽdi auctoritate ſubmota omnes q̃s patrimonialiũ agrorũ vinculis fortuna tenet aſcriptos ſub q̃buſliber gradibus militantes ad puncie moderatoris iudiciũ illico ſub idonea interceſſione mittent.

¶ De collatione fundorũ patrimonialium et emphiteoticariorũ[p].

¶ Emphiteota fundi patrimonialis debet pro parte quã fundos poſſidet munera agnoſcere. Bal.

Impa.Conſtan.

ſunt nomina iſtrumentorum q̃ ſunt in aratro.
¶ De fugitiuis colonis patri.⁊c.
Q Uicunq; paruuli frequenter cum ſunt pueri ſeparãtur a ſolo per pħeꝫ ponentem eum cũ aliquo milite.ideꝫ tamen ſi magnus ceſſauit ſe a ſolo. vt.§.ti.i.l.fi. cũ ſuis concor.⁊.ff.ꝺ decu.l.honores.§.penul.accur.
m ¶ Stipẽdia.data vl' ſtatuta.ad qđ §.de decu.l.herennius.
Q Uiſquis. patrimonialeꝫ. idem forte in colono crederem.ar.§. de fun.pa.l.fi.l.ꝑn. et facit quod nota. §.de ſer.fu.quicunq;.in fi.
C Uiuſcunq; . facit.§. co.l.i et.§.ti.i.l.fi.cuꝫ ſuis cõcordã.et.§.de decu.l. generali.et de agrico.et cenſi. l.ſeruos.
p ¶ De collatione fundorũ pa.⁊c.
Ad quas collationes teneantur iſti fundi dicere vult.

Emphiteoticarij. munera.nō ſuo fauore ſꝫ fiſci vel principis.vt.ſ.de iu.immu.l.ſp.§.conductores.⁊ facit.ſ.de agri.⁊ cen.l.i.

b ¶ Impēdāt.facit.ſ.de ſa.ſanc.ec.l.ad inſtructionē.⁊ ð mu.pa.l.ij.⁊.ſ.de pri.do.aug.l.ab ſit.accur.

c ¶ Prodeſt.al's profuturū eſt.ſic i auf.de non alie.§.qi veriſimile.in fi.

Patrimoniales.tertie portionis.q.d.ſoluat tertiā ei⁹ de collatione fundoꝝ patrimonialiū ⁊ emphiteoticarioꝝ.qð ſoluerūt alij.Sꝫ certe aut totū aut nichil vt.ſ.de an.et trib.l.iij.et certe nichil vt hic dicit.

e ¶ Auri.vt.ſ.de mu.pa.l.ij.

f ¶ Puniat.pēs eſt.ſ.de excu.mu.l.euidenter.

Omnes.p rata.cum cōiter poſſidet.

h ¶ Inſolidū.cū ex aſſe.⁊ no.ptinētiū:nā nō extra ordinē:ſed ordi.vt.ſ.l.pri.et.ſ.de excu.mu.l.euidenter.

i ¶ Priuatoꝝ.facit.ſ.de mu.pa.l.ij et de an.⁊ tri.l.oēs et.l.fi.⁊ de allu.l.ij.⁊.ſ.ſine cē.vel reli.l.fi.⁊.ſ.ð col.fū.l.fi.

Placuit.poſſeſſores.i.q̄ hnt i emphiteoſim predia principis vel que princeps hēbat ab alio in emphiteoſim.vt.ſ.ð fun.pa.l.fundi.

l ¶ Habuerit.ſ.ff de vſur.l.tutor §.

Emphiteoticarij poſſeſſores q̄ manſuetudinis noſtre beneficio ad extraordiaria minime deuocantur munera[a] ſicut ceteri ꝓuinciales obſequium ſuum itineribus muniendis impendant[b]: nulla eñ ratione debent ab hoc qð in cōmune omnibus profuturum[c] eſt ſeiungi.

Idem Augu.

Patrimoniales fundos extraordinarijs oneribus vel medie aut tertie portionis[d] obſequijs fatigari non conuenit: cum eoſdem et auri[e] ſpeciem et frumēti plurimum modū cōſtet ꝑſoluere: ita vt q̄ violare ſtatuta tēptauerit puniatur[f].

Impp.Iul.

Omnes qui patrimoniales fundos ſiue cōmuniter ſiue ex aſſe retinent ꝓ his cōueniendi ſunt ad vniuerſorum munerum ad eoſdem fundos ꝑtinentium ꝓ rata[g] portione/ vel inſolidum[h] functione ſicut vnumquenq̄ priuatorum[i] neceſſitas publice penſitationis aſtringit.

Impp.Ualen.

Placuit vt emphiteoticorum fundorum patrimonialiumq̄ poſſeſſores[k] q̄ voluerint tpe et quantū habuerint[l] penſiōis pactuꝫ: dūmodo nō ampli⁹ q̄ᷓ in trib⁹ ꝑ ſingulos annos vicib⁹ officio rationalis aſſignent: ac de ſuſcepto ab eodem ſecuritatem eodem die ꝓ more ꝑcipiant: mō vt intra ianuariū[m] idūū[n] diem omnis ſumma ratiocinijs publicis iſeraſ. grauiſſime pene ſubdendo officio ſi cuiq̄ᷓ q̄libꝫ anni tpe (dummodo nequaq̄ᷓ numerum terne illationis excedat) ſolutionem facere geſtienti negauerit ſuſceptionis officium: vel ſi moram fecerit in cyrographo ſecuritatis[o] edendo: ſuper quo poſſeſſores aut procuratores vel magiſtratus aut quicunq̄ in locis fuerint: qui conficiendorum actorum habeant poteſtatem conueniat conteſtari: vt et de officij inſolentia cōſtet: in quo[p] exercenda vindicta eſt/ et his poſſit eſſe conſultum.

Impp.Archa.

Per omnes ꝓuincias patrimonialium fundorū ab ordinarijs[q] iudicibus canō exigatur: et quicquid exactū fuerit dirigatur[r]. ſciant vero memorati iudices nichil ſibi ex priuate rei vel ex eo canone qð ex hiſdē titulis ꝯtigerit ad neceſſitates alias transferendum: niſi maluerit grauiſſima ſeueritate eorum licentiā cohercerí.

¶ De fundis rei priuate[s]/ et ſaltibus diuine domus.

¶ Fiſco alienante rem nō poteſt res auocari: ſed perpetuo penes ipſum vel eius ſucceſſores debet res permanere. h.d.Bal.

Impp.Conſtan.

Uniuerſi cognoſcant has poſſeſſiōes quas de fiſco noſtro cōparauerunt ſeu comparārt/ nullo a nobis iure retrahi[t] ſed ꝓpria firmitate poſſeſſas etiā ad poſteros ſuos dominij perpetui durabilitate dimitti.

Impp.Augu.

Hi quos cōmoditas priuate rei prediorū ad ea poſtulanda ſollicitat[v]: adeant tue dignationis[x] officium: et modum ſue deliberationis indicent per libellos: certumq̄

luci⁹.ſꝫ dic vt.ff.ſi cer.pe.quidam.

m ¶ Januariū.i.dies hic circa mediū ianuarij.

n ¶ Iduum.genitiuus pluralis numeri:⁊ ſubſtātiuū.

o ¶ Securitatis.q̄ cōprehēdat infe rētis nomen diē ⁊ cōſulē:mēſem cām ⁊ ſummā.vt.ſ.de apo.pu.l.i.⁊ ſi fundus eēt ꝑuati:hāc apochā dꝫ emphiteota dare dño.vt.ſ.de iu.emphi.l.ij.

p ¶ Quo.facit.ff.de ſol.q̄ decē.⁊.l.ſi debitoꝝ.⁊.ſ.de ſuſcep.l.ij.⁊.ff.de ac.et ob.quod quis.

Per omnes.ab ordinarijs ꝑ ſidib⁹.vt.ſ.de modo.mul.l.eos.

r ¶ Dirigatur.ad erariū.vt.ſ.ð fru.vt.cō.l.fi.⁊.ſ.ð his q̄ ex pub.col.illata ſunt.l.fi.⁊ de his q̄ ex pu.ra.l.i.⁊.ij.et de exac.tri.l.i fiſcalibus.

s ¶ De fun.rei.ꝑ.⁊c. Id eſt fiſcalis q̄ ꝓprie ⁊ ꝑuate principis dñr.vt.ff.ne q̄d i lo.publ.l.ij.§.item hoc.

Uniuerſi.retrahi.niſi aliud adijciat ꝑcio vt.ſ.de vē.re.ciui.l.fi.et fac.ad.l.iſtā.ſ.ð diuer.ꝑ.l.iiij.⁊.ſ.de fū.pa.l.hi.et de debi.ci.l.fi.i fi.⁊.ſ.ne fiſ.rē quā vē.e.l.i.⁊.ij.⁊ de q̄dri.ꝑſcrip.l.pe.⁊ fi.

Hi q̄s.ſollicitat.q̄ videt eis expedire habere in emphiteoſiꝫ predia principis.

x ¶ Tue dignationis.al's dicatōis ⁊ preſidi loquitur.

a ¶ Villa. in ẽphiteoſim dãdã ſic dctã ẽm cy. a ↄtinuatõe b ¶ Nõ patiaꝝ. ſic. ꝫ. de pdi. na. l. ij. ꝛ de allu. l. fi. (limit̃. c ¶ Debitum. ſcȝ penſionis. d ¶ Acceperat. i. pdictã emphiteoſim. e ¶ Sãcim⁹. hac. l. ſ. ſine diminutione veteris mercedis. f ¶ Onerari. id ẽ nõ grauaꝝ nouus emphiteota ſ̃iq̃s non ſolutis a primo q̃ fuit decoctor id ẽ diminutor pẽſionis. decoctio eſt diminuit. ꝛ facit. ꝫ de cẽſi. l. fi. in pñ. cũ ſi. Sed cõtra. ff. de publi. l. impatores. Solu. ibi in cõductione vectigalis: hic in alia. vel illa ẽm hanc intelligitur. vel ibi cõcediꝝ ab eo qui cõduxit: hic ab eo qui auferendi et dãdi poteſtatẽ habebat. Ul hic auctoritate pñcipis. ibi vero nõ et facit. ꝫ. de fun. pa. l. fundi. ꝛ. l. hi. Accurſius.

Q Uicũq3. ſuo nomine. poſſidendã ſibiq3 habendam.

h ¶ Perpetuo. id eſt emphiteotico. i ¶ Cõductiõis. ſcȝ tempalis. k ¶ Obnoxi⁹. ſic ꝫ. de predi. naui. l. fi. et in auꝝ. de mã. prin. §. non pmittas. col. iij. ꝛ. ff. de pac. inter.

U Niuerſi. quidam hñt hic rubricam ſuperiorem. Accurſius. m ¶ Rationaliũ. id ẽ pcuratorũ ceſaris. vt. ꝫ. de modo mulc. l. ij. n ¶ Poſtulatis. vel dicit de his q̃ debenꝝ ex prediis templorũ principi vel fiſco. ad quod i auꝝ. de ec. ti. §. ad hec. col. ix. vel que penſio debetur templo.

o ¶ Peculiari. id eſt precipuo. ꝛ facit. xi. q. i. ſi tributa.

U Sus. perfectum. repete dicitur vt ꝛc. ↄſecutiue. ſic et ꝫ. de obſe. l. ſi manumiſſori.

q ¶ Puſtinos. facit. ꝫ. de ſerui. et aqua. l. ſi manifeſte. ꝛ. l. preſes. et de aqueduc. l. diligenter.

habeant. q vnaquaq3 villa[e] cũ eo onere vel forma cui nũc habeaꝝ obnoxia: ad noui dñi iura migrauit: vt ſi quid adiecerit ſumpt⁹ cura vꝫ ſollertia/ q̃c q̃d mãcipioꝝ vel pecoris accreuerit capitatiõis aut canõis augmenta nõ patiaꝝ[b]: ſed ſolis dominis heredibuſq3 dñorum ſit ceſſura felicitas. Si q̃s aũt in annis ſingulis nõ ſoluerit debitũ[c] ex re ipſi⁹ qd in reliq̃s remãſiſſe claruerit ſine aliq̃bus depẽdere cogeꝝ inducijs. Sane ſi quẽ poſtea minus idoneum factũ eſſe cõſtat: nec ita vt expedit rõnẽ reddere pẽſiõis res quas ex nr̃is reb⁹ accepat[d] ad aliũ idoneũ iure quo ſancimus[e] trãſferentur: nec tñ decoctoris cuiuſq3 reliquis q̃ nou⁹ accedit onerari[f].

I mperator Gra.

Q Uicunq3 poſſeſſionem rei priuate nr̃e acceptã ſuo noie[g] vel iure ppetuo[h] vel titulo cõductiõis[i] ei crediderit eſſe tradẽdã q̃ pẽſare vtilitatẽ pr̃imonij nr̃i ſoluẽdo nõ valeat: is p eo quẽ ſuccedaneũ ſurrogauit ppetue ſolutioni ſtatuaꝝ obnoxi⁹[k]. I mpa. archa.

U Niuerſi[l] fũdi temploꝝ ad rõnaliũ[m] rei priuate ſollicitudinẽ curãq3 ptineãt atq3 ab his vniuerſarijs ſolutionib⁹ poſtulatis[n] peculiari[o] vt ſemp fuit ſtudio defendanꝝ.

I dem arch.

U Sus aque qui fundoꝝ noſtroꝝ vtilitatib⁹ ſeruiebat/ plurimoꝝ dicitꝝ vſurpatione ſublat⁹: idq3 pcuratoꝝ cõniuentia vel diſſimulatione perfectũ[p]/ vt agroꝝ fertilitas deſtituta nullos fruct⁹ cultoribus pſtet. q: igitur ſatis iniuſtũ eſt ſtatũ florẽtis ante patrimonij aride ſitis moleſtia fatigari: ad meat⁹ priſtinos[q] vniuerſum aque modum tpis preſcriptiõe ſubmota pcipimus reuocari. I dem Arch.

C Um qui collegio vel curie vel burgis ceteriſq3 corporib⁹ p. xxx. annos ſine interpellatione ſeruierit: res dominica vel intẽtio priuata[r] non inq̃etabit: ſi colonat⁹ vel inq̃linat⁹ q̃ſtionẽ mouere temptauerit/ ſed in curia vel in corpore in quo ſeruierit remaneat.

I mperator the.

N Emo dempto canone[s] ad cõparationẽ dñice[t] poſſeſſiõis accedat. q ſi q̃s in poſterũ ad interdictũ ↄtractũ acceſſerit: eũ volum⁹ pcia[v] perdere ppetuo/ nec expẽſarũ vel meliorate rei fructuũ[x] exactioni ↄpenſationẽ opponere: nec temporis ſibimet cõtra noſtra cõmoda preſcriptione (excepto vetuſtatis[y] auxilio) blandiri: palatinum etiam officium ſi quoquo modo cõtractus eiuſmodi fuerit celebratus[z]: vel ſi talem petitionẽ inſtruxerit/ q̃nquaginta pondo auri pene nomine iferre priuato noſtre mãſuetudinis erario: nulla liberalitate noſtre clemẽtie/ nulla

C Um qui. priuata. quia ſit priuati colonus. et facit. ꝫ. de agri. et cen. l. cum ſatis. §. i. et de decu. l. cum. Sed contra. ꝫ. de agri. et cen. l. cum ſcimus. §. illud. Solu. ibi p agnatos ſeruiunt. Item contra. ꝫ. ne rei do. vel templo. l. i. Sed ibi de longo tempore. vel hic ſpeciale.

N Emo. dempto canone. id eſt hoc pacto vt non teneatur emptor ſoluere canonem. Et nota q h tangit vltimã partẽ rubrice ẽm. M.

t ¶ Dominice. et iperatoris ex qua ipſe imperator ſoluebat aliq canonẽ vel penſionem. vt ꝫ. de fun. pa. l. fundi. et ſui officiales vendunt dicto pacto. et excipe poſſeſſiones poſitas p orientem ꝛc. q̃ nec ſaluo nec dempto canone poſſũt alienari. vt. ꝫ. de fun. patri. l. pe.

v ¶ Precia. niſi fuerit ſtipulatus. vt. ꝫ. cõmu. de le. l. fi. §. fi. ite contra. ꝫ. ne li. ha. met. l. i. et fi. in fi. Solu. vt ibi Accurſius.

x ¶ Fructuum. ſi habes fructuũ planum eſt: quia procur. ceſaris rem cũ fructibus vẽdicat. vt. ꝫ. de fi. inſtru. ꝛ iu. ha. fiſ. l. i. ſi habeas fructum: dic id ẽ melioratio rei non inducet compenſationem exactionis: ſcȝ fundi. et ĩ proprie dicitur cõpẽſatio: ſcilicet canonis. et ſic ſtabitur contractui volente decepto. vt. ꝫ de tranſac. l. trãſactio. Item contra ꝫ. de di. pre. l. pe. in prin. Solu. vt ibi.

y ¶ Uetuſtatis. ſcȝ. xl. an. opponenda tam petitioni rei q̃ canonis. quia hic non agitur de canone tributoꝝ: ſȝ de canone fundorũ rei priuate principis. et ſic non ob. ꝫ. de pſcrip. xxx. an. comperit.

z ¶ Celebratus. per id officium.

a ❡ Valitura. facit. ꝯ. de preci. impe. offe. l. nec damnoſa. et ſi contra ius vel vtilita. publi. l. fina. et de cano. frumen. vr. ro. l. ij. et ꝯ. ti. i. l. ij. Itẽ facit ad. l. ꝯ. ne rei do. vel tẽ. l. ij. et ꝯ. de predijs tamia. l. ij. et. ꝯ. de fun. pa. l. fi.

of. co. re. priua. l. i. z. ꝯ. de fun. rei p̃ua. no. in rub. z. ff. ne q̃d in lo. pub. l. ij §. hoc interdictũ. Itẽ idẽ de colono p̃uati. vt ꝯ. de agri. et cen. l. originarios. facit. ꝯ. de man. et co. l. fina.

o ❡ Florentibus. innuit ꝙ ſi alicubi ſit copia ad hos deſcẽdendũ eſt. idẽ videt̃ de minoribus. xxv. an. vt. ꝯ. q̃ eta.

❡ De fundis et ſaltibus rei dñice.

Si q̃s greges. quot alia gregẽ faciũt: nõ ff. de abig. l. oues.

c ❡ Alien⁹. i. extraneus.

d ❡ Vendicent. ſ. greges.

e ❡ Cõniuẽtia. i. conſenſus.

f ❡ Eos. ꝓcuratores. et facit. ꝯ. de paſc. pub. l. ij.

Si quis occupauerit. alio emphiteota tenente. accur.

h ❡ Iura. i. ad ꝓ̃mũ emphiteotam et cõſuetũ cenſum Accur.

i ❡ Longi tp̃is. ſ. xl. an. p̃ſcriptio noceret: q2 h̃ nõ agit̃ de canone rei dñice q̃ tollit̃ p̃ſcriptione. vt. ꝯ. ti. i. l. fi. ca non em̃ tributorũ nulla tollit̃ p̃ſcptione niſi in cãu. vt. ꝯ de p̃ſcp̃. xxx. an. cõperit. z de fun. pa. l. fi. §. fi. M.

k ❡ Preiudicijs. i. vt noui nõ p̃iudicẽt veteribus.

l ❡ Profeſſio. argu. ꝯ eos q̃ occupauerũt terras comitis hugo. et impetrauerũt reſcp̃ta p̃ obreptionem.

m ❡ Priuilegiũ. maioris cenſus. z fac. ꝯ. ne rei do. vel tẽp. l. fi. et. ꝯ. tit. i. l. iij. z. l. fi. z. l. vſus. z ꝯ. de aq̃du. l. diligẽter. z dic p̃uilegiũ abolere potuerũt.

❡ De agricolis et mancipijs ec.

Nullus. priuate. q̃ eadẽ eſt q̃ et fiſcalis. M. ar. ꝯ. de

ſanctione cõtra tãta rei priuate cõmoda valitura[a]: lz annotatio vl' diuina pragmatica ſit/q̃ cõtra vetita canonem vẽdere concedat vel penam palatino remittat officio.

❡ De fundis z ſaltibus rei dominice.

❡ Immittens animalia i paſcua principis aĩalia ꝑdit: procuratorq3 fiſci qui hoc conſentit grauiſſime punitur. Ange.

Impa. Valen.

Si quis ouiũ vel equarũ greges[b] in ſalt⁹ rei dñice alienus[c] immiſerit: fiſco illico vẽdicẽtur[d]. ꝙ ſi venalis ꝓcuratorũ cõniuentia[e] vt id deinceps tẽptetur admiſerit: eos[f] grauiſſimo iubemus ſupplicio ſubiacere. **Impa. Theo.**

Si qua loca ad ſacrũ dominiũ ꝑtinentia cuiuſlibet temeritas occupauerit[g]: ſ3 veteris cenſus fidẽ i ſua iura[h] retrahant̃: reſcriptis per obreptionẽ impetratis: z p̃ſcriptione lõgi tp̃is[i] et noui cẽſus p̃iudicijs[k] in hac cã ſubmouẽdis. neq3 em̃ aut ꝓ̃catio colorata: aut incubatio diuturna aut nouella ꝓfeſſio[l] proprietatis noſtre priuilegium[m] abolere potuerunt.

❡ De agricolis z mancipijs dñicis vel fiſcalibus reipublice vel priuate.

Imperator Conſtan.

Nullus omnino originalis colonus rei priuate[n] noſtre ad aliquos honores vel q̃libet alia ciuitatis munera deuocetur. non em̃ ciuitatũ ordinibus z ceteris ex quibus pro multitudie fieri nominatiões oportet/ꝑ omnia florentibus[o] ad hec ſuprema preſidia iniurioſa noĩatiõe[p] deſcendẽdũ eſt

Idem Augu.

Colonos noſtros q̃ priuati⁹ ſunt vel ad ratiocinia gerenda[r] vel ad colendos agros idonei retrahi[ſ] iubem⁹: ac tantum colendis[t] noſtris ꝑ̃rebus adijci: quinetiam in poſterum obſeruari[v] ne quis eorum rem priuatam cuiuſq3 gerendam aut aliquid adminiſtrandum ſuſcipiat.

Idem Augu.

Serui atq3 coloni et eorum filij vel nepotes/ vel quicunq3 de fundis ac poſſeſſionib⁹ noſtris clanculo ad officia conuolauerint diuerſa reddantur: etiam ſi armate habuerint ſacramenta militie[x]. Nos em̃ etiã eos diſcingi[y] iubemus ac reddi qui protectorum fuerint nomen adempti.

Impa. Gra.

Ex ingenuo z colonis ancillisq3 noſtr3 natos natasve origini ex qua matres eorum ſunt facies deputari[z].

Impa. Valen.

Dominicos[a] colonos neq3 ad deſcriptionẽ3 patimur deuocari: neq3 extraordinarias[b] pati functiones: maxime cum aduerſus conſuetudinem memoratis onera dicãtur inferri.

Impera. Theo.

Quotiens alicui colonorum[c] agrum priuati patrimonij noſtri placuerit venũdari: non vnus tm̃ qui forte cõſortibus ſuis grauis ac moleſtus exiſtat: ſed alij quoq3 duo

l. ij. z de decu. l. eos q̃. z de mu. et ho. l. vt gradatim §. i. z §. ij. et. l. honor §. fi. accur.

p ❡ Noĩatiõe. al's noĩatiõe: z al's denoĩatione. al's terminatione.

Colonos. priuati. ſ. patrimonij noſtri.

r ❡ Gerenda. ĩfra domum.

ſ ❡ Retrahi. ſi ad aliorum vſum iuerunt.

t ❡ Colẽdis. i. adminiſtrandis i agro vel alibi.

v ❡ Obſeruari. iubem⁹ repete. et facit. ꝯ. de mã. z colo. in fi.

Serui. militie niſi pact3 ſtipendijs meruerũt ocia veteranorũ. vt ꝯ. de man. z co. l. fi.

y ❡ Diſcingi. no. diſcingi nã cingit̃ cũ ſit miles. vt. ꝯ. d reſti. mi. filiuſfa. et facit. ꝯ. ne rei do. vl' tẽp. l. i. z. iij. et de ꝓ. fugi. l. fi. et de colo. fugi. l. i. et. iij. et de col. fun. pa. l. i. z. ij.

Ex igenuo. deputari: excepto eo qđ ẽi de colono q̃ iũgit̃ tamiace. vt. ꝯ. titu. i. l. i. M. et facit. ꝯ. de decu. l. nati. et d agri. et cen. l. mulier. z. l. ne diutius. z. l. fi. z ꝯ. de murileg. hi q̃

Dominicos. deſcriptiõis ſpecies illationis vt. ꝯ. de impo. lu. deſcrip. l. ij.

b ❡ Extraordinarias. vt. ꝯ. de col. fun. pa. l. i. et. ꝯ. de ꝓ̃uile. do. augu. l. i.

Quotiẽs. colonorũ. nr̃orũ.

a Origine. non admittitur quilibet ad emendum. ſic C. non lice. habe. me. l. i. et in auth. de colla. § ſi vero. ſed argu. contra. C. de contrahen. emp. l. dudum.

b De predijs tamiacis et de his qui etc. Quidam dicunt debere ſcribi de predijs dominicis non tamiacis in hac rubri. et hoc ex eo probatur quod ſubijcit: et de his qui etc. ergo in l. i. dicatur dominico vel dominice non tamiaco vel tamiace. et in vi. fundos dominici iuris non tamiaci ſecundum P. quod nichil eſt. Vel dic ſecundum Ioan. tamiacis ſcilicet predijs in quibus ſunt cellule. Unde tamiacus id eſt cellarius: alias cellularius. tamia enim grece: latine dicitur cellarium. Vel aliter: predia empta erant ut canonem redderent inter cellulas ſecundum Iohannem. et eorum coloni dicuntur tamiaci: id eſt dominici coloni: quia dicta predia erant imperatoris.

c Si liber. alias ſi ſervo vel aſcripticio. ut C. in fi. l.

d Dominico. per hoc probatur non debere ſcribi tamiacum ſecundum P. et no. prout accidit colono eſt ſpeciale. ut C. de ſer. fugiti. l. fina. Accur.

e Sancimus. ut ſequatur matris conditionem. ut et C. titu. i. l. ex ingenuo. cum ſuis concordan. quod in caſu primo huius legis non contingit. item eſt argu. contra. C. de ſer. fugiti. l. fin. Solu. ibi in liberis. Accur.

Meminimus. iuſſiſſe. quod non habemus.

g Tamiaci. expone ut in rub.

h Gomatici. id eſt ſaltus laboribus ad fertilitatem deducti. Gomos enim grece: latine labor. Alij habent canonici: id eſt preſtantis ordinarium canonem. canon enim grece: latine ordo. inde canonici: quia ex ordine nominatorum ſibi ſunt poſiti. ſecundum M.

vel plures ex ſimili origine[a] ac iure venientes in ſupradicta emptione ſocientur.

De predijs[b] tamiacis et de his qui ex colonis dominicis aliiſque libere conditionis procreantur.

Natus ex uno parente tamiaco et alio libero tamiacus eſt: natus autem ex aſcripticio vel ex ſuo alieno et ancilla dominica vel aſcripticia vel ſua privati et ex colono vel ſuo dominico ſemper ſequitur conditionem parentis liberi. B. Imp. ze.

Si liber[c] colonus vel colona libera tamiaco vel tamiace matrimonij iure copuletur filie vel filij ex huiuſmodi contubernio procreati vel procreate colonis dominicis annectentur. ſi autem aſcripticius vel ſervus alienus colonam vel ancillam dominicam ducat uxorem: vel aſcripticia vel ancilla colono vel ſervo nubat dominico[d] et ex huiuſmodi coniunctionibus nati ſunt liberi: veterum legum ius tenere ſancimus[e].

Impa. Augu.

Meminimus pragmaticam ſanctionem iuſſiſſe[f] fundos tamiaci[g] iuris in provincijs poſitos necnon etiam poſſeſſiones gomatici[h] ſaltus ſub certa forma ſalvo. ſ. canone[i] et tributarijs collationibus hiſdem predijs impoſitis volentibus diſtrahi[k]: quatenus quicquid ex precijs memoratorum fundorum poſſit reſtitui publico inferatur. ſed licet per eandem ſanctionem huiuſmodi venditionum contractibus pleniſſima delata ſit cautio: attamen perpetue emptionis ſecuritati conſulentes: huius etiam perpetue conſtitutionis auctoritate muniri eoſdem emptores precipimus.

De diverſis predijs urbanis et ruſticis templorum et civitatum et omni reddito civili.

Edificans in ſolo publico debet ſolvere debitam penſionem pro edificio ſi expediat reipublice: alias ipſum ſolum cum edificio vendicatur. B. Imp. Iul.

Pro edibus que nonnulli in ſolo reipub. extruxerunt placitam preſtare penſionem cogantur.

Idem Augu.

Pamphilie[m] etiam civitates et quecunque alie[n] quicquid ſibi acquirant[o] / id ſimiliter habeant.

Tertia pars canonis que redigitur ex fundis vel locis rei pub. ſufficit ad reſtaurationes murorum. B. Imp. Archa.

Reſtaurationi menium[p] publicorum tertiam portionem eius canonis[q] qui ex locis fundiſve reipu. annua preſtatione confertur / certum eſt ſatis poſſe ſufficere.

Emptor rei pu. vel templorum ipſum perpetuo poſſidebit: nec ab eo poteſt avelli licet alius offerat meliorem conditionem. B. Idem[r]

i Canone. de hoc canone fit mentio C. de colla. do. et C. de ſacroſanc. eccle. l. placet.

k Diſtrahi. ſubi ſubaudi. hoc fallit in his patrimonialibus qui per orientem ſunt. ut C. de fun. patrimo. l. penul. et facit. C. titu. i. l. i. et l. eos. et l. ſi quis. et C. titu. ij. l. fina. et C. de fun. rei priva. l. i. et l. fina. Accur.

De diverſis predijs urba. etc.

Pro edibus cogantur. ſi hoc publice expediat: alias vendicentur in publicum per preſidem. ut C. de ope. pu. l. ſi legatum § fi. et facit. ff. ne quid in loco pu. l. ij. § ſi quis neminem.

m Pamphilie. alias pamphile. et eſt nomen provincie. alias incipit etiam civitates.

n Alie. ſcilicet civitates. vel dic alie ſcilicet ville vel perſone. Accur.

o Acquirant. iuſte tamen. et facit C. de here. inſtitu. l. hereditas. et de leg. l. civitatibus. et C. de fun. rei pu. l. i. et ff. ad trebel. l. omnibus.

p Reſtaurationi menium. civitatum vel caſtellorum quod fieri debet conſulto principe. ut ff. de re. divi. l. penul. § muros.

q Canonis. i. annui tributi fiſco preſtandi. ut C. de ope. pub. l. ne ſplendidiſſime. et de vec. l. fi. et in auth. de colla. §

iubemus nullam.col.ix.

a ℭ Eos q̄ actione.i.acceptione per emptionem. vt.j.in fi. et ſic pro actu non pro iure ponitur nomen actionis.ſic in aut.hoc ius porrectum.ſ.de ſacroſanc.ec.

b ℭ Firmū.quia non eſt locus adiectioni in patrimonialibus ſeu templorum poſſeſſoribus ſed ſolū i cauſis fiſcalibus.vt.j.ōvē.re.ci.l.i.Vel poteſt dici vt in patrimonialibus ſit locus adiectioni:ſed nō niſi ſemel:et hoc colligitur in eo qḋ dicit prima actione.ad quod facit.ſ de fun.rei priua.l.i.Accur.

c ℭ Si quis.ergaſteria. acceperunt quod eſt.j. ſcȝ ab alio priuato

d ℭ Hui⁹.ſ.cōſtātinopolis.

e ℭ Ciuilis. ex q̄ redditus preſtari debet.

f ℭ Agonotheticas.expone vt.ſ.ḋ fun.rei priua.l.fi.

g ℭ Eis.poſſeſſoribus.

h ℭ Debita.i.qḋ debetur priuato.

i ℭ Dominium. in perpetuum.cōtra.ſ.de fun.rei p̄ua.l.fi. vbi auferṫ poſſeſſio:ſed ibi in predio ceſario/hic ciuitatis.

k ℭ Largitionibus.i.camere principis.

l ℭ Adēptū.canonē dico nunq̄ȝ adēptum per pactum ab emptore:q2 nō poſſet.vt.ſ.de pre.rei pri.l.fi.

m ℭ Impoſitum poſtq̄ȝ nouus poſſeſſor accepit.facit j.de loc.predi.ci.l.fi.et de fun.rei priua.l.i.

n ℭ Hec in perpetuum.marcianus conceſſit ciuitati nicenenſium ⁊ quibuſdam nobilibus de territorio pmene ciuitatis:vt de redditu ſeu canone qḋ ſoluere debebant dicta ciuitas exigeret ſibi certam ſummam:quod priuilegium a certo tempore male obſeruatum eis reparat zeno.per.l.iſtam.

o ℭ Nicenenſium.ciuitas eſt in prouincia ſyrie ſm.p.

p ℭ Eorum.forte nepote.

q ℭ Tertia indictione.ex quo tempore non fuerit eis obſeruatum.

Eos[a] qui actione prima fundorū iuris patrimonialis ſiue templorū poſſeſſores effecti ſunt vel fuerint:firmum[b] dñium tenere decernimus:ne vlterius vacillet vniuſcuiuſq̄ȝ poſſeſſio:ſed teneat q̄ſq̄ȝ ius proprium quod dato p̄cio roboratū eſt vel fuerit.

ℭ Emptio rei ēphiteotice fiſcalis facta a priuato vel etiā a ciuitate ſub pacto ne teneaṫ ad canonē tenet:ſed pactū eſt irritum. Bar.

Impa. Valen.

Si quis ex titulo donationis vel emptiōis ſiue ex alio quolibet titulo poſſeſſiōes vel domus vel ergaſteria[c] iurȝ dūtaxat ciuilis q̄ huius iuris eſſe ꝓbanṫ cuiuſlibet ciuitatis et p̄cipue huius[d] eṫne vrbis cui maiorē debem⁹ fauorē tā ciuilis[e] (vt dictū eſt) iuris q̄ȝ etiam agonotheticas[f] poſſeſſiōes a cōſulatu auſonij et olibrij dēpto ciuili canōe acceperunt/eos impoſitū eis[g] canonē iuxta fidē publicoꝝ monumētoꝝ ciuitatȝ ad quā eedē res ptinuerit p̄bere iubemus. Nā ſi priuati iuris debita[h] nō patimur denegari:multomagis p̄bēda ſunt ciuitatib⁹ q̄ iure debenṫ:cū ſufficiat poſſeſſoribus ꝙ apud eos dñium[i] in ppetuū ex nr̄a liberalitate pmaneat. Si q̄ tñ poſſeſſiōes iuris ciuilis canonē priuatis largitiōib⁹[k] in p̄nti prebēt vel nūq̄ȝ adēptū[l] vel poſtea impoſitū[m] ad hanc iuſſionē nō ptinebūt ſed priuato erario canonē quē nunc agnoſcunt inferre ex more debebunt dominio firmiter apud eos ſucceſſoreſq̄ȝ eorū ⁊ detētatores pari mō pmanēte

Impa. zeno.

Hac in ppetuū[n] valitura lege ſancim⁹:vt nicenēſiū[o] ciuitati ſeu habitatoribus ei⁹ tā ius exactōis.cccc.ſol.annui canonis ciuilis reddit⁹ ad ſuā patriā p̄tinētis ⁊ poſſeſſoribus.i.calanio ⁊ eliburno nec non emptorio veratorio cum epotio eoꝝ[p] ſub territorio parmene ciuitatis ꝯſtitutis ex nuper lapſa tertia indictōe[q] cū ipſa[r] reſtitui:q̄ȝ[s] ſi quid ex quo ſāctio marciani diue mēorie lata eſt ad eiuſdē ciuitatis[t] p̄iudiciū geſtū eſt infirmari. ⁊ qḋ ex eadem puiſiōe ciuitatibus delatum interea qualibet occaſione minutum eſt/ex auctoritate cōſtitutiōis noſtre ſerenitatis eiſdē ciuitatibus[t] redhiberi:ita vt neq̄ȝ iudiciaria auctoritas nec iperiale reſcriptū quacūq̄ȝ videlicet adiectione munitū ſepedicte generalis legis vires poſſit refrigere. ꝙ ſi quis aliter fecerit:pena graui plectetur.

ℭ De locatiōe p̄dioꝝ ciuiliū[v] vel fiſcaliū[x] ſiue tēploꝝ[y] ſiue rei puiate vel dñice.

ℭ Predia pricipis q̄ in ppetuum locanṫ ſunt locāda diuitibus:vel alijs cū fideiuſſorib⁹ idoneis/⁊ officialis p̄dicta negligēs de ſuo reſarcit oē detrimentum. Bar.

Impa. Gra.

Qui p̄ris nr̄i apta preceptione cauetur fūdos ex re p̄uata noſtra ita tradi ppetuarijs[z] vt piculo collocātiū officioꝝ q̄ȝ[a] tradātur. neq̄ȝ eī q̄cq̄ȝ pōt ex

r ℭ Cum ipſa.ſcȝ pmena ciuitate q̄ erat ſubdita niceñ vel dic cum ipa exactione.

ſ ℭ Q̄ȝ.hoc reſpicit ſuperius.accur.

ſ ℭ Ciuitatȝ. niceneñ. Accur.

t ℭ Ciuitatib⁹.p̄dictis duabus q̄bus et alia priuilegia data fuerant a marciano.et ē hec l.ar. pro p̄uilegijs renouandis.vt in auṫ.de here.et fal.§.i.

Priuilegia vetera renouari debēt

v ℭ De locatione prediorum ciuilium vel fiſcaliū ⁊c. Scȝ cuiuſlibet ciuitatis. vt.ſ. titu.l.i.Accur.

x ℭ Fiſcaliū.hec non debent locari minoribus. item cōductor nichil debet exinde portare vt.ff.ḋ iu.fiſ.l.i frau dem.§.fin. ⁊.§.penul.

y ℭ Templorum ex hoc titu.et eius legibus videṫ poſſe colligi ꝙ ſicut p̄dia reipu.ſeu dominice poſſunt locari in perpetuū id ē dari in emphiteoſim:ſic templorum.qḋ noua conſtitutione prohibitum eſt. vt in auṫ. de ali. et emphi.§. locationes.col.ix. vbi non vltra.xxx. an.et in alijs venerabilib⁹ domib⁹.ſcȝ dic ꝙ poteſt etiam in perpetuum. vt no.in auṫ. de non alie.§.necnon illḋ.col.ij.

z ℭ Qui.perpetuarijs.i.colonis.

a ℭ Officiorum.i.officioꝝ colonorum ⁊c.

a ¶ Et apparitione.i.iudice cum ſuis apparitoribus q̃ et diſcuſſor dicitur.
b ¶ Fideiuſſione.ſi tñ habent ſufficiẽtia predia.vt.ſ.de om.ag.deſer.l.quicũq3.⁊ de fun.pa.l.quicũq3.
c ¶ Seruet.facit.ſ.de fun.rei.pri.l.quicũq3.

emphi.l.i.vel etiã locatio ſimplex et in ꝑpetuũ. vnde eſt ſi mile cõtractui emphiteotico.
l ¶ Nõ oportet.nec extraordinariis nec ſordidis mune= rib⁹ grauat hec res.vt.ſ.de excu.mu.l.ꝓuate.et.l.euidẽter.
m ¶ Nec tñ.punit factũ etiã ſi nõ tenuit.vt.ff.ad.ſil.l.ij.

Fundi.condu ctionis.ſim= plicis tpalis.nam tunc poſſet auferri primo alio pl⁹ of= ferẽte.vt.j.l.fi.§.ſi ꝓo.ꝑ tali.qꝺ h̃ non l3 poſt ꝯtũ vt h.et j.l.fi.ſ3 nec locabit̃ ſed tpe ꝯct⁹ ſic.vt i fi.huius.l.et.j.l.ꝑ= xi.tenebat̃ ergo in emphiteoſim.⁊ fa= cit.ff.ſi iure fiſ.l.iij. §.diui fratres.
e ¶ Sanctionũ.i. priuilegiorũ q̃ ſan ctiones pſonales dicunt̃.vt inſti.de iu.na.§.plane.
Priuile gia pſo nalet̃ ſã ctiones dicunt̃.
f ¶ Ueterẽ.quam nõ habem⁹.ſ3 per= mittebat aliu3 pl⁹ offerre tpe ꝯct⁹ nõ poſt.vt in pn.l.di= xi.⁊ not.q᷑ ſufficit ſemel.ſic.ſ.de iu. deli.l.fi.§.ſi q3.Itẽ facit.ſ.de vẽ.re.ci= ui.l.i.⁊ de fi.iſtru.⁊ iure haſte fiſ.l.ſi tẽ pore.⁊.l.q̃cũq3.⁊.ff ad muni.luci⁹.§. fi.⁊.ſ.de mune. pa.l.ij.et.iij.

Loca.edictis forte.xx.dier3 ſm formã q̃ eſt.ſ. de ſacroſã.ec.auc. hoc ius porrectũ.⁊ ſ.l.ꝑri.cũ ſuis ſi= milib⁹.Accur.
h ¶ Conductori= bus.ſc3 emphiteo ticariis.

Congruit. poſſeſſores id eſt detẽtatores. nam de cõductore tpali dicit nõ ꝑpe= tuo emphiteota vt j.l.fi.§.ſed nunc.⁊ §.ſi vero.et facit.ſ de in di.adiec.l.li= cet.et.l.neceſſe.

Predia.ꝑpe= tuo.i.in em= phiteoſi3.qꝺ ideo ſic dicit.q2 q̃diu ⁊c.vt inſti.loca.§.adeo.et.ff.ſi ag.vec.vel

deuotiõis plenitudie vacillare ſi appitiõe[a] iudiciaria ⁊ fundi idoneis attributi ſũt: ⁊ inde ſi ſcalis indẽnitas idonea fide= iuſſiõe[b] munita: quo2 ſi alterũ vel vtrũq3 neglectũ ẽ q̃ ex hoc titulo penſitatio canonica de= ſiderat ex officio [illegible]um faculta= tibus ſeruetur[c].

¶ A colonis ꝑpetuis fundo= rũ publicorũ nõ auferant̃ fun= di/l3 ali⁹ meliorẽ offerat condi tionẽ.h.d.Bar. Idem au.

Fundi reipublice ab his qui nec titulo cõductio nis[e] eos detinent/ quicq3 melio res cultu patrocinãte reddide rĩt: nec nrarũ q̃dẽ ſanctionũ[e] (ſi forte quiſpiã ꝑ ſurreptionẽ meruerit) nutib⁹ auferant̃: iu= xta legem veterẽ[f] ſemel tãtum lnia faciẽda adiectiõis idulta.

¶ Subhaſtatio in locatiõe ꝑ petua fundorũ publicoru3 ita vendicat ſibi locũ ſicut inven= ditiõe.Bar. Impator Ho.

Loca oĩa fũdive reipu. ꝓpoſit3 pri⁹ licẽter edi= ctis[g] dehinc vbi in eũ canonis modũ ꝯtẽdẽtiũ augmẽta ſuc= creuerint vt extẽdi vltra aut ſu perari ab alteri⁹ oblatiõe non poſſint/ perpetuariis cõducto ribus[h] locentur.

¶ Si finita locatiõe ꝯductor prim⁹ offert tm̃ q̃tũ nou⁹: i lo catiõe ꝑfert̃.h.d.b. Idẽ ho.

Congruit equitati vt ve= teres poſſeſſores[i] fun= dorũ publicorũ nouis ꝯducto rib⁹ ꝑferant̃: ſi facta nobis per alios augmenta ſuſcipiant.

¶ Predia dom⁹ auguſtalis in ꝑpetuũ locata ad aliũ nõ poſ= ſunt trãſferri ſub aliquo prete xtu q̃diu pẽſio ſoluit̃ ⁊ comes rerũ priuatarũ cõtrafaciẽs pu

nit̃. Itẽ prediũ auguſtale prin ceps põt donare et cui locaue rat i ꝑpetuũ vel ad tp̃s.itẽ pri mus cõductor ꝯductiõe finita ſi offert tãtũ aliis ꝑfert̃.ſi vero rẽ cõduxerit in ꝑpetuũ oĩ tpe eſt ſecurus.h.d.Bar.

Imperator Theo.

Predia domus nr̃e ſi ſe mel iure ꝑpetuo[k] vl̃ no= ſtra ꝓceptiõe vel auctoritate il luſtris viri comitis erarii pri= uati apꝺ aliquẽ fuerit vl̃ tãdu dũ ſint collata/ ad aliũ trãſfer ri ꝑpetuariũ nõ oportet[l]: aper te eni diffinim⁹ hoc edicto vt a ꝑpetuario nũq3 poſſeſſio trãſ= ferat̃: etiã ſi alteri eã impator vel exorat⁹ vel ſpõte donaue= rit/ſiue annotatiõe ſiue prag= matica: cui ſi forte cõtra ꝑpe= tuariũ vir illuſtris comes pri= uatarũ rerũ dũ allegabit̃ acq̃e ſcet: ⁊ de ꝓprio ipſe cẽtum li= bras auri ⁊ alias cẽtũ fiſci iu= rib⁹ palatinũ inferre cogat̃ of= ficiũ: nec tñ[m] poſt allegationẽ habebit hm̃ōi iuſſio firmitatẽ ſed nec locabit̃[n] alteri l3 ingen ti ſupare videat̃ augmẽto poſ ſeſſio. Iure igit̃ ꝑpetuo publi ci cõtract⁹ firmitate ꝑpetuari⁹ ſecur⁹ ſit/⁊ itelligat neq3 a po= ſter3 ſuis vel his ad q̃s ea res vel ſucceſſione vel donatiõe ſi ue vẽditione vel quolibet titu= lo ꝑuenit/eſſe retrahẽdã[o]. Sa ne q2 nõ ex omni pte excludẽ= da eſt largitas principalis rẽ diuine dom⁹ ſiue iperator ſive lit donabit ei[p] q̃ eã poſſidet iu= re perpetuo: ſiue ipſe tam me= ruerit/ſiue cuiuſlibet tituli iu= re ſucceſſerit.videt̃ ei ſuã ꝯce= dere penſionẽ: nõ alteri nocere liberalitas q̃ poſſidẽtem iure perpetuo dominũ eũ vult vo= uatis.ſm.p.Accurſius.

§.ſi q̃s co.et.ſ.de legi.et cõ.l.ij.et de fun.rei priua.l.fi. ⁊.ff.de iniur.item apud.§.i.⁊.j.de co har.l.fi.⁊.ſ.de pe. bo.ſub.l.i.Sed ar. cõtra.ff.qꝺ quiſq3 iur.l.i.in fi.
n ¶ Sed nec loca bitur.non ſolum nõ dõabit̃.ſ3 ⁊c.vt primo auferat̃ nec tñ iniuriarum ⁊c. vt.ſ.vnde vi.l.me= minerint.ſed ius qꝺ habet põt ven= dere alii.quia᷑ pri uatus poſſet.
o ¶ Retrahendã. Res im nota res in perpe= tuum locatas poſ ſe vendi ⁊ alienari ab eo cui locate ſũt Item no.q᷑ res ſic locata videtur da= ri in ẽphitheoſim ad qꝺ facit inſtitu. loca.§.adeo.nec de nouo põt ei adiici vt nota.ſ.eo.l.ij. Accurſius.
Res im perpe= tuũ loca ta ab eo cui loca ta eſt vẽ di põt.
p ¶ Donabit ei. et ſic mutabitur ei cauſa poſſeſſionis quod hec caſu li= cet.vt hic.et.ff.de acquir.poſ.l.iij.§. illud.et no.ſ.de ⁊c qui.poſſeſ.cum ne mo.quod non fie= ret ſi extraneo do= naret q᷑ perpetua rio: alſ perpetuo in aliquo ius ſu= um mutaretur.S3 videtur q᷑ etiã ex traneo.vt.ſ.de pu. l.cotem.§.i.contra Solu.hic dederat ꝓnceps vel comes rerum priuataru3 q̃ a pricipe hoc ius h̃nt.ibi actor poſ= ſeſſionis.vel ſub= audi ibi maxime. Uel verius ibi de agris pub.hic pri

cari. Sane ſi q̄s nō ꝑpetuo iure ſed ad tp̄s locatā ab illuſtri viro comite rerum priuatarū poſſeſſionē videt adept⁹/ non erit obſtaculo principali largitati ſi voluerit in alterū donationē[a] trāſferre qḋ ad diffinitū tp̄s alter forte cōduxit. Si vero ꝓ tali ꝑdio ab altero conductore offeratur[b] augmētum ſit in arbitrio[c] cōductoris prioris cui res ad tp̄s locata eſt vt ſi ipſe quod alter adiecit obtulerit maneat[d] penes eū tēporalis illa cōductio. Si ꝓo idem[e] hanc ipſam rem aliquādo meruerit iure ꝑpetuo poſſidere: habebit et ipſe ſuperius[f] exp̄ſſam ꝑpetuā firmitatem.

¶ De conductoribus ⁊ ꝓcuratorib⁹ ſiue exactoribus prediorum fiſcalium dom⁹ auguſte[g].

¶ Cōductores fundorum domus auguſtalis ⁊ alij oēs dicte dom⁹ cū agere volūt vel excipere vel experiri debēt ordinario iure hoc facere ⁊ nulli eorum patrociniū preſtare dbēt aut executiōis miniſteriū. ⁊ cōtrafaciētib⁹ pena iponit nec ē penitētie locus. h.d. Bar.

Imperator The.

Conductores homineſve auguſtiſſime[h] domus noſtre quotiēs de cauſa ad domū regiā ꝑtinēte aliq̄d q̄ſtionis emerſerit: nō aliter q̄ꝫ ex legū ordine (q̄b⁹ ſiľr oē hoim genus tenet[i]) vel excipiāt[k] vel inferant actiōes/ nec aliorū litigatorum negocio intercedāt[l]/ nec ſnīa[m] iudicātium aut illicito patrocinij ſui fomite iura[n] cōturbent: nullive executionis ſue turbulentū miniſteriū audeant cōmodare: non priuatis ſe negocijs nō publicis miſceant: nec quieſcētē domū delatio[o] vlla ſollicitet/ ne eos incōſulte ꝑtinacie ſero peniteat[p]. grauior[q] ei pena ꝯſtituēda eſt in hos q̄ noſtri iuris ſunt/ ⁊ noſtra[r] debēt cuſtodire mādata.

¶ Quib⁹ ad ꝯductionē ꝑdiorum fiſcalium accedere non lꝫ

¶ Palatini milites ꝓhibētur a locatiōe fundorū principis. h.d. Bar.

Impa. archa.

Null⁹ palatinorū q̄ i officio rei noſtre priuate militat ꝯductiōis noie: vel ꝑ ſe vľ ꝑ quālibet ꝑſonā poſſeſſionū hmōi cōducēdarū hēat facultatē: cū neq; militi neq; curiali hoc faciēdū ꝑmittim⁹[s]

¶ De collatione fundorꝫ fiſcaliū/vel rei priuate/vel dominice/vel ciuitatꝫ/vľ tēpli

¶ Preſes ꝓuīcie ⁊ ſui officiales pn̄t exigere cōductores dominicos ⁊ impartiri fauorē curialib⁹ ceſaris volentib⁹ facere dictā exactionē. Bar.

---

a ¶ Donationem.id eſt dationem etiā infra tempora primi.al's nullum ſpeciale eſſet.

b ¶ Offeratur etiā durante locatione prima temporali. et ſm hoc eſt ꝯ.ff.de pub.l.licitatio.§.ad cōducendū.ibi finito ꝛc.Solu.ibi in locatione vectigalium:hic in alijs.vel illa trahit ad hanc ſm quoſdam.

c ¶ In arbitrio.ſi non ſoluerit pēſionem preteritam. vt.ſ.de pub.l.licitatio.§.ad conducendum.inuit⁹ ergo non cogitur.vt hic et ibi:ſed hoc verum niſi maximos fruct⁹ conſecutus ſit:et poſtea tantū locari nō poteſt.vt.ff.de pub.l.cotem. cōtra.Sol. illa corrigit per.l. ff.de iure fiſci.l.ij.§.cum quinquēniū.⁊ no.q͂ locatio talis i quinquennium ſit.vt.d.§.cū q̄nquēniū. vel ad minus in triēniū vt.ſ.de vec.l.penes.Accurſius.

d ¶ Maneat.not.ſic.ſ.eo.congruit. Sed contra.ſ.loc.l.ne cui. Solu.hoc ſpāle ſicut in ſcholarib⁹. vt extra de loca.et con.c.ex reſcripto.

e ¶ Idem.temporalis cōductor. Accurſius.

f ¶ Superi⁹. hac l.vſq; ad.§.ſane q̄ et facit ad.l.ſ.loc.emptorem.⁊ l.viā et.ſ.de omni agro deſer.l.fi.

g ¶ De cōductorib⁹. Auguſte. adiectiuum: nam de ſuis hominib⁹ nō vxoris dicit. vt.ſ. in fina.l.vľ dic vxoris et eius res viri dicunt. vt.ſ.de pac.cō.l.hac lege.

Uxoris bona inter res viri ānumerant.

Conductores. auguſtiſſime.adiectiuum vt in rubri.Accurſius.

i ¶ Tenetur.not.ſic.ſ.de legi.⁊ ꝯſti.l.leges. ⁊ de iude.l.iudei.

k ¶ Excipiāt.apud rationalem ſumme rei ſunt conueniendi.vt.ſ.vbi cauſe fiſc.colonis.vel apud cubiculi ſacri prepoſitum.vt.ſ.eo.titu.l.fi.vel apud preſidē prouincie.vt.ſ.eo.titu.l.vniuerſis.

k ¶ Excipiant.ſcꝫ quando cōueniuntur.

l ¶ Intercedant.vt.ſ.de agri.et manci.l.ij.et argu.ſ.ne li.po.l.i.Accurſius.

m ¶ Sententia. qua eis cōceditur accedere ad predicta. Vel dic ſententia quam cito obtinerent pro eo cui patrocinarētur ꝓpter ſui magnitudinem.

n ¶ Iura.aliorū. Accurſius.

o ¶ Delatio.i.nō deferant aliquem in fiſcum fouendo delatorem et ſic domum id eſt aliquē de domo priuati. ſic.ff.ſi certum petat.l.lecta. Vel dic q̄ non faciant predicta ne aliq̄s nobis deferat: qui quieſcere volum⁹. et ſic domum id ē me de domo.

p ¶ Peniteat. id eſt non delinquat vt peniteat. quia ſero peniteret. naꝫ non habet locū penitentia.

Penitudo poſt factum nō habet locū

q ¶ Grauior.q̄ꝫ in alijs. ſic.ſ.d epiſ.et cleri.preſbyteri. ⁊.ſ.vnde vi.l.meminerint.et eſt ar. ad id quod not.ff.de rerum diui.l.fi.

r ¶ Et noſtra. expone vt in rub.

ſ ¶ Quib⁹ ad cōductionem ꝑdiorum ꝛc.

Nullus. permittim⁹. ſi tñ heredes extiterint cōductorum remanebūt i eadē conductione.vt.ff.de decu.l.decurio.et de re mili.l.milites.§.fi.et facit.ff.de cōtrahē.emp.l.q̄ officiū.⁊ l.nō licet. ⁊.ſ.qḋ met⁹ cā.l.ſi ꝑ ipreſſionē.⁊.ſ.loc.l.milites.et.l.curiales.⁊.l.fina.⁊.ff.de admini.rerū ad ciui.perti.l.ij.§.i.⁊ pro emptore.l.ij.§.tutor.⁊.ſ.de decu.l.ſi q̄s ꝓcurationē.et.ſ.de agric.⁊ man.l.ij.in fi. ¶ De col.fun.fiſcaliū.

O Rdinariorū.officijs.id eſt officialibus
b Prouīciarum.q̄ ſunt ordinarij.vt.ſ. de mo-
do mul.l.eos.

c Cōuenīēdi.i. cogendi vt ſoluant penſionē.

d Immineant. dicti ordiarij.quaſi dicat tam ipſi exigētes q̄ ꝓcura.ceſſa. reddent ſollicitum. vel dic immineant exigendi.ſcilicet ad periculum niſi exigant.ꝛ facit ſ.de exact. tribu.l. exactores. ꝛ de fū. rei priua.l.vniuerſi.ꝛ vbi cau.fiſ.cū aliquid.et.ff.de iure imu.l.ſemp.§. cōductores.

P Alatinos. verſati. quia ꝯcuſſerunt poſſeſſorem qđ facere nō debēt.vt.ſ.de offi. re.ꝓuin.l.nullus. Accurſius.

O Mnia. opinionem. expōe vt.ſ.de ꝑdi.naui. l.fi.et facit.ſ.de exac.trib.l.vlt.et de fun.pa.l.iij.

s De priuilegiis dom⁹ augu. vł rei ꝑ. Hoc expone adiectiue. vt.ſ. titulo tertio in rubrica .quoniā idē priuilegium quod habet ceſar vel fiſcus:habet et auguſta.vt.ff.d'iu.fiſ. l.fiſcus.§.i.et fi.

P Riuatas.conductores.facit.ſ.de paſcuis pu.l.fi.ꝛ de ag.et man.dominicis.ꝛ de coll.fun.pa.l.i.ꝛ iij.ꝛ de agri.ꝛ cē.l. i.et.l.colonos.et.ſ. ne ruſti.ad vllum. l.i.et de excu.mu.l. euidēter.ꝛ.l.mari marū.Sed ꝯtra.ſ. ti.i.l.fi.Sol.ibi de

Imperator archa.

O Rdinariorū iudicū officijs[a]/necnō ipſis rectoribus prouinciarum[b] auctores ſiue conductores dominicos cōueniendi[c] licentiam damus:ita tamē vt rationalibus priuate rei ad exigenda fiſcalia debita imineāt[d].

Palatini trāſmiſſi ꝑ comitē rerū priuatarū ad preſidem cum litteris vt ſint ſolliciti circa exactionē penſionū fiſcaliū nō debēt inferre aliquā cōcuſſionē. Bar. Idem augu.

P Alatinos q̄ a viro illuſtri comite rerū priuatarū cū publicis l'ris deſtinant ad cōmonitionem iudicis quo facili⁹ ex predijs rei noſtre cōferant debite penſiones cum ſumma degere precipim⁹ diſciplina:de quorū noib⁹ ſi temere verſati[e] fuerit/ ad ſublimitatem tuā referri per ordinarios iudices oportebit:vt in eos ſeueriſſime vindicetur.

Predia ex quacunq̧ cauſa ad fiſcū pertinētia a tranſuectione publicarū ſpecierū nō hñt imunitatē. B. Idē aug.

O Mnia predia tam ea q̄ iure priuata olim detinentur:q̧ illa que ex proſcriptorum bonis ad fiſcū ſunt deuoluta/eatenus ab hmōi priuilegijs ꝛ excuſatiōib⁹ ſubmoueātur/vt omnes ſpecies annonarias curſitatiões etiā debitas atq̧ integram opinionē[f] ſciāt eſſe ſoluendam.

De priuilegijs[g] dom⁹ auguſte vel rei priuate: et quarum collationum excuſationem habent.

Ad extraordinaria munera vel ſuperidicta etiam fiſcalis poſſeſſor non cogitur.

Imperator Conſtan.

ordinario.vt.j.l.pri.Accurſius.

R Em noſtraz.id ē poſſeſſiones principis.
k Leuandorū.qđ a plurib⁹ portaſ leui⁹ portaſ.ſic in auł.de imē. do. ꝛ.ſ.de exac.tribu. l.exactores.

l Prouincialiū. indicat hec conſtitutio q̧ ſoli ꝓuinciales preſtabant canones tributorū quorum leuando rum cauſa illud aſſerit.

m Iuſſiōem. id ē quādoq̧ hoc nō eſt obſeruatū occaſione tali. q: frumenti redditus ex eis predijs portabatur vltra ſolitū ꝛ ideo id remouet vt vltra ſolitū locū non portetur.

n Remanētē. aīs remeantē. ꝛ facit.ſ.de fun.li.l.i.ꝛ ſ.de fū.pa.l.iij.ꝛ.ſ ti.i.l.i.et de idic.l. i.et de an.ꝛ tri.l.ꝑ locis.et.l. mediterranee.

P Ro tironib⁹. id eſt pro eorum ſtipendijs et neceſſarijs.

p In corporibus.alicuius militie.Accur.

q Precia.i.penſiones vel quidā redditus qui vocabantur precium. vt.ſ.de excu.mu. l.euidenter. nō enī aliud extraordinarium precium exigit.vt.ſ.de ex.mu. l.priuate.ꝛ.ſ. d' lo. fun.ci.l.ij.et l.fi.

P Riuatas poſſeſſiões noſtras ab vniuerſis muneribus ſordidis placet imunes eſſe:neq̧ earū ꝯductores[h] neq̧ colonos ad extraordinaria munera vel ſuperindictiones aliquas conueniri.

Predia principis a tranſuectione publicarū ſpecierū nullaten⁹ hodie excuſantur:ſicuti nec ꝑdia priuatorū lȝ aliquando excuſata fuerint:q: vltra ſolitū locum tales ſpecies portabantur: quod hodie nō permittiſ. h.d. Bar.

Imperator valē.

R Em priuatā noſtram[i] leuandorū[k] prouincialiū[l] cā canonicas neceſſitates ea cōditione qua cūctos volum⁹ ſuſtinere: ſed exceſſit occaſio iuſſionē[m] quādoquidē nō locꝭ ſolitis frumēta q̄ ſūt ex diuerſis ſaltib⁹ cōuehēda trahāſ: ſȝ euſq̧ portētur q̄ graue atq̧ dānoſum eſt ꝓuehere. ꝓinde ſpectabilis ſinceritas tua remanentē[n] in hiſdē locis implere faciat proprias functiones q̄bus antea ꝓbebāt frumenta

Imperator Ho.

P Ro tironibus[o] i corporibus[p] poſtulatis ꝑcia[q] conferri ex fundis ꝑpetuarijs nr̄e rei priuate ꝑcipimus.

Inſtructiones vie publice ꝛ pōtium et ſtratarum inter ſordida munera nō numerātur. ꝛ idō nemo excuſaſ ab eo. h.d. Bar.

Idem augu.

A Bſit vt nos inſtructores vie publice ꝛ pōtiū ſtratarumq̧ opera titulis[r] maiorū principuȝ dedicata inter ſordida munera numeremus[ſ] Igitur ad inſtructiones repa-

A Bſit . titulis nominabaſ opus a principe q̄ fieri faciebat.

ſ Numerem⁹. ſed conſtruere publicas vel ſacras edes ſeu reparare inter ſordida munera erant vt.ſ.de excu.mu.l.mariarum.§.publicis.

g ¶ Gen[9]. niſi ali
cui[9]ſpāliter ſit vo=
catio publici mu=
neris.vt.ff.de mu.
& hono.l.cui.in fi.
b ¶ Diuinas. ſi=
cut ea q̄ nauicula=
rio noīe ſunt obno
xia.vt de pdi.na.l.
i.& ſic etiā nō excu
ſat vtraq̄ domus
a cōparatione ſpe
cierū.vt.ſ.ne li.in
emp.ſpe.l.i.& facit
ſ.de ſacroſan.ec.l.
ad inſtructionē.et
d ope.pu.l.ad por
tus.et de col.fun.
pa.l.i.in fi.et.ſ.de
exact.trib.l.fi.et.ff.
de pu.vetera.l.pe.
E Xcepto pri=
monio.quod
neq̄ recipit ſuper
indictū nec ſordi=
dis onerat mune=
rib[9].vt.ſ.de excu.
mu.l.pe.& l.puate
&.ſ.e.l.i.& d col.fū.
pa.l.ij.et facit.ſ.ſi=
ne cen.vel reli.l.fi.
& de exac.tri.l.ij.in
fine.Accurſius.
d ¶ Neceſſitati=
bus.ſc3 ordiarijs.
e ¶ De grege do
minico.Id eſt pn=
cipis.
P Ro=
poſi=
tis
tue.
prefe
cto loquitur.
g ¶ Maximiq̄.
homines.
h ¶ Singulas.i.
vna lib.auri p q̄li=
bet equo.et dic q̄
nōt differētiā ſub=
trahit de grege pn
cipis equos an ip
ſos ex alijs gregi=
bus.
i ¶ hermogenia
nis.ſiue ſint nati
ex illa tra ſiue nō.
k ¶ Niſi eos.eq̄s
vel equas.
l ¶ Obtulerint.
nota ſic.ff.d ali.iu.
l.ij.in fine.
¶ De palatijs et
domib[9]dominicis.

rationeſq̄ itinerum/ pontiūq̄
nullum genus[a]hoīm nulliuſq̄
dignitatis ac venerationis me=
rit cessare oportet: domos et
diuinas[b]tā laudabili titulo li=
benter aſcribimus.

¶ Nullus a ſuperindicto ex=
cuſatur excepta principis poſ
ſeſſione.h.d.Bar.

Imperator Theodo.

E Xcepto pr̄imonio[c] pie=
tatis nr̄e cui[9] q̄dē reddi
tus neceſſitatib[9d] publicis fre
quētiſſime deputam[9]/vniuer=
ſos poſſeſſores functiones in
ſuperindictis titulis abſq̄ vl=
lius bn̄ficij exceptione agno=
ſcere oportere cenſemus.

¶ De grege dn̄ico[e].

¶ Subtrahēs equum de gre=
ge dominico ipſum reſtituit:&
in vna libra auri punitur. ſub=
trahens autem de grege pri=
uato punitur in media libra:a
qua pena releuatur ſi obtule=
rit ſponte.hoc dicit Bar.

Imperator archa.

P Ropoſitis
edictis ſubli
mis magni=
ficentie tue[f]
minimi ma=
ximiq̄[g] mo=
neant/vt ſci=
ant ſinglas[h]lib.auri ex ppriis
facultatib[9]ſeruandas p ſingu
lis eq̄s vel equab[9] ſiue hermo
genianis[i]ſiue palmat:niſi ſpō
te eos[k]obtulerint[l]. In his vo
quos ex alijs gregib[9] occupa=
tos eſſe conſtiterit: ſex auri vn
cias fiſci iuribus inferendas.

¶ De palatijs et domi=
bus dominicis.

Impator Conſtan.

C Onſecra=
tas nobis
edes id eſt
inclyta pa=
latia/ab oī
priuatorū
vſu/ & cōi
habitatione excipimus[m].

¶ De cupreſſis[n] ex luco
dampheſis vel perſeis p
egyptum non excidendis
vel vendendis.

¶ Ementes & vendētes arbo=
res cupreſſi in locis hic noia=
tis puniunt.h.d.Bar.

Imperator Archa.

S I quis dā=
pheſis luci
in ſyria vel
perſeis[o] in
egypto ar=
bores com
parauerit:
quinq̄ lib.auri nouerit ſe eſſe
mulctandū:nō minore diſpen
dio et illo ferēdo q̄ vēdere ar=
bores auſus fuerit/ quas non
licet emptorib[9]cōparare.

¶ Auctoritate ppria null[9] pt
in luco dāpheſi icidere cupreſ
ſos:nec etiā eas collapſas alio
trāſportare.Itē plātās cupſ=
ſū nō pt ob hoc aliā icidere ſ3
p tali plātatiōe a fiſco vnā li=
brā auri cōſequetur.Bar.

Imperator Theo.

O Mnes iudices cuiuſcū=
q̄ dignitat ſciant poſt
hac abſq̄ pmiſſu magnitudi=
nis tue arborē ex dāpheſi lu=
co antiochene ciuitatis pcidē
di:vel quolibet mō lapſas trāſ
ferēdi liām ſibimet denegā=
dā: ſed nec a luco vel a littore
vnā cupreſſū alijs plātatis ex
cidere ſibi licere ptēdat: at ne
ſolatio[p]antiq̄t[9] ei pceſſo priua
ri p oīa videat p eo q̄ ei cupſſū
excidere denegat vnā lib.auri
eūdē priuat nr̄is largitōibus
accipe decernimus.l.[q] lib.au=
ri condemnatiōe huius legis
temeratore plectendo.

¶ Codicis domini Iuſtinia=
ni explicit liber vndecimus.

Incipit duodecimus.

¶ De dignitatibus[r].

¶ Mulier patris pditionem &
aui illuſtris retinet: dum tn̄ nu
bat clariſſimo.h.d.Bar.

Imperator.

C Onſecra=
tas.excipi
mus.exci
pe iudices q̄ red=
dūt ius.vt.ſ.de of=
fi.recto.pui.l.nul=
lū.& facit.ſ.d ope.
pu.l.quicūq̄.& de
iudeis.l.i ſynago=
ga.Accur.
n ¶ De cupreſſis
alr̄ cipreſſis.alr̄
cupreſſis:alr̄ per=
ſeis.alr̄ perſidis
& ſunt nola arborū
vel pſeis nomē lo=
ci vbi naſcitur cu=
preſſus.et eſt rō q̄
ptinēt aggeres te=
nentes aquā nili.
q̄ oportunis tpib[9]
ſpargit p agros.
cum in egypto nō
pluit.vt.ſ.de nili
agge.l.i.
S I q̄s.
pſeis
no=
men
loci
ſicut dāpheſis:et
ē genitiuus pſeis.
O Mnes.ſola=
tio.olim eni
licebat vnam inci=
dere q̄ aliā planta=
bat:qd h̄ remouet
ſed aliō a fiſco ha=
bet.
q ¶ Quinquagin
ta.inciſor pl[9]punit
q̄ emptor.vt.ſ.l.
proxi.

¶ Sequitur liber
duodecim[9]Codic.
r ¶ De dignitati
bus. Dictū eſt.ſ.
de iure publi.ſed
q̄ ius publicū nō
pōt expediri niſi p
eos q̄ in dignitati=
b[9] eligunt.vt.ff.de
origine iuris.l.ij.
.§.poſt originē.iō
de dignitatib[9] di=
cit.ſcilicet qui ad
eas admittunt:et
reijciantur.Et que
pulegia ex eis cō=
petant.et quanto
tempore durent.
Accurſius.

Ius pu
blicū p
cōſtitu=
tos i di=
gnitate
expedi
ri debet